

A. С. А. ХАРИСЪН

МЪЛЧАЛИВАТА СЪПРУГА

Превод от английски: Емилия Ничева-Карастойчева, 2014

chitanka.info

На Джонатан

ПЪРВА ЧАСТ. ТЯ И ТОЙ

1. ТЯ

Началото на септември е. Джоди Брет е в кухнята си и готови вечеря. Апартаментът с просторни преходни помещения ѝ позволява да се наслаждава на гледката през източните прозорци на дневната — езерото и небето, обагрени от залеза в еднакво синьо. Тънка тъмносиня ивица — хоризонтът — изглежда съвсем близо, сякаш протегне ли ръка, ще го докосне. Тя харесва сводестата му арка — създава ѝ усещане, че е обгърната, закътана — най-приятното чувство от живота тук, в орловото ѝ гнездо на двайсет и седмия етаж.

На четирийсет и пет Джоди все още се възприема като млада жена. Не мисли за бъдещето; живее в настоящето, съсредоточена в ежедневието. Предполага, без да го е обмисляла, че нещата ще следват до безкрайност несъвършения си, но напълно приемлив ход. С други думи, дълбоко в себе си тя не съзнава, че животът ѝ подминава връхната си точка, а младежката ѝ издръжливост — която двайсет и пет годишният ѝ брак с Тод Гилбърт бавно подкопава — наближава крайната фаза на саморазруха. Представата ѝ коя е и как е редно да постъпва далеч не е толкова стабилна, колкото предполага, понеже само след няколко месеца ще се превърне в убиец.

Кажете ли ѝ го, няма да повярва. Думата „убийство“ почти не присъства в речника ѝ; смисълът ѝ е абстрактна идея, тема в новините, засягаща непознати хора, които никога няма да срещне. Домашното насилие ѝ се струва твърде неправдоподобно — не проумява как е възможно всекидневните търкания в семейството да ескалират до такава степен. Има причини за недоумението ѝ, дори да изключим навика ѝ да се владее. Тя не е идеалист, вярва, че трябва да приемаш лошото като неизбежен спътник на доброто, не подхваща спорове и не е лесно да я въвлечеш в разпра.

Кучето — златен ретривър — седи до нея, докато реже зеленчуци. От време на време му подхвърля резен суров морков, той го улавя с уста и доволно го сдъвква. Зеленчуковата почерпка е отдавна установен вечерен ритуал — радват му се, откакто го доведе у дома като тантуреста топчица, за да отклони вниманието на Тод от копнежа

за потомство, изникнал изневиделица някъде след четирийсетия му рожден ден. Тя нарече кучето Фройд, предвкусвайки шегите, които ще си прави със съименника му — женомразецът, когото бе принудена да приема насериозно в университета. Фройд има газове, Фройд яде боклуци, Фройд си гони опашката. Кучето е безпределно добродушно и не му се зловиди да го вземат на подбив.

Докато реже зеленчуци и кълца подправки, тя е погълната от работата телом и духом. Обича съсредоточаването, което готвенето изисква — загряването на газовия котлон, таймерът, отброяващ минутите, непосредствения краен резултат. Усеща тишината отвъд кухнята и времето, втурнало се към момента, който очаква с удоволствие — ключът му да се превърти в ключалката. Още има чувството, че да приготви вечеря на Тод е празник, още се удивлява на приумицата на съдбата, довела го в живота й — въпрос на чиста случайност, която сякаш изключваше сближаване, камо ли бъдещи вечери, пригответи с любов.

Случи се в дъждовна пролетна сутрин. Тя следваше психология, нощем работеше като сервитьорка и, изтощена до краен предел, се местеше. Караже на север по Стейт стрийт с ван под наем, натоварен с багажа й. Докато се подготвяше да смени лентата от дясно вляво, навярно погледна през рамо... или не. Трудно управляваше тромавия ван и на всичкото отгоре прозорците й бяха замъглени. Пропусна завоя при последния светофар. При тези условия съвсем логично бе разсеяна — въпрос, който по-късно често обсъждаха. Той се бълсна в предната лява врата на вана и я запрати в насрещното движение. Засвириха клаксони, заскърцаха спирачки и преди да успее да се опомни — преди да осъзнае, че ванът е спрял да се върти, а тя е напълно невредима — той й се разкрещя през затворения прозорец.

— Смахната кучка! Какви ги вършиш? Дъската ли ти хлопа? Кой те е учили да шофират? Такива като теб не бива да припарват до пътя. Ще слезеш ли от колата, или ще стоиш там като идиот?

Тирадата му през онзи дъждовен ден не го представи в благоприятна светлина, но всеки участник в пътен инцидент — дори по негова вина, а случаят не беше такъв — се изнервя. След няколко дни той й се обади да я покани на вечеря и тя слизходително прие.

Заведе я в Грийктаун — ядоха агнешко сувлаки и пиха студена рецина. Ресторантът бе претъпкан, масите — сбутани една до друга,

осветлението — ярко. Крещяха да надвикият шумотевицата и се смееха, че не се чуват. Разговорът им се свеждаше до откъслечни фрази: „Храната е добра... Тук ми харесва... Прозорците ми бяха замъглени... Ако не беше се случило, нямаше да те срещна“.

Тя ходеше рядко на истински среци. Познатите ѝ от университета я извеждаха на пица и бира и си брояха стотинките. Появяваха се небрежно облечени и небръснати — в дрехите, с които бяха ходили на лекции. Тод обаче носеше чиста риза, дойде да я вземе и я закара до ресторант, а после се грижеше за нея, допълваше чашата ѝ и проверяваше дали се чувства удобно. Седнала срещу него, тя харесваше гледката — как нехайно обсебва пространството и отговорността. Хареса ѝ непринуденият му навик да избърсва ножа си в хляба и как подаде кредитната си карта, без да поглежда сметката.

Когато се качиха отново в пикапа му, той я закара до строежа си в Бъктаун — имение от деветнайсети век, което преустроиваше от хостел в еднофамилна къща. Поведе я по изкъртената алея, стиснал леко лакътя ѝ.

— Внимавай къде стъпваш.

Грозната готическа сграда с изронени тухли, олющена боя, тесни прозорци и злокобно заострени фронтони изглеждаше като вулгарна аномалия сред съседните кубични и напълно обновени постройки. Вместо веранда имаше стълба, а в преддверието лежеше массивен полилей. В предната стая — сводесто помещение с невероятно висок таван — висяха жици и се трупаха купища отломки.

— Тук имаше стена — посочи той. — Погледни пода.

Тя видя липсващите дъски.

— Когато го превърнали в пансион, вдигнали много междинни стени. Сега възвръщам първоначалния план. Вече си личи как ще изглежда.

Тя се затрудни да си представи какъвто и да било краен резултат. Нямаше и електричество — единствената бледа светлина струеше от уличните лампи. Той запали свещ, отля капка разтопен въстък в чинийка и я закрепи. Настоя да ѝ покаже всичко и те обиколиха празните стаи със свещта — бъдещата кухня, изчезналата дневна, допълнителните помещения, от които бяха останали само тънки дъскени стени. Горе имаше по-ясни следи от пансиона — вратите на спалните, боядисани в странни цветове, се заключваха с резета и

миришеше по-силно на плесен. Старите греди по пода скърцаха зловещо под краката им, а свещта изкривяваше призрачно сенките им по стените.

— Не е реставрация — обясни той, — а преобразяване и модернизация. Дъбови подове, массивни врати, двукрили прозорци. Всеки ще поиска стара къща с характер, но абсолютно солидна и осъвременена.

Разказа й как се заел сам с проекта и се учел в движение. Решил да не следва университет, взел пари назаем и живеел на кредит и оптимизъм. Тя разбра колко голям е залогът едва когато видя навития спален чувал във въгъла на една от спалните, а в банята — самобръсначка и флакон с пяна за бръснене.

— Как ти се струва? — попита я той, щом се върнаха нания етаж.

— Бих искала да я видя завършена — отвърна тя.

Той се засмя.

— Мислиш ме за самонадеян.

— За амбициозен — поправи го тя.

— Ще останеш впечатлена.

* * *

Когато го чува да влиза, кадифеният здравец е погълнал и езерото, и небето. Изключва абсорбатора и оставя меките стенни лампи да излъчват приглушено сияние, сваля престилката, облизва пръсти да приглади косата над слепоочията си — чист жест на очакване — и се вслушва в шума откъм антрето. Той поздравява кучето, окачва си сакото, изпразва джобовете си в бронзовата купа върху тоалетката. Настъпва кратка тишина, докато преглежда пощата. Тя подрежда пущената пъстърва в поднос с ветрило от солени бисквитки.

Той е едър мъж с пясъчноруса коса, тъмносиви очи и стихийна жизненост. Влезе ли Тод Гилбърт в стаята, хората се събудят. Така би отговорила, ако някой я попита какво обича най-много у него. А също, че я разсмива, когато пожелае, и за разлика от повечето мъже умеет да върши по няколко неща едновременно. Дори да разговаря по телефона,

ще успее да закопчае колието ѝ или да ѝ покаже как се борави със сложен сомелиерски тирбушон.

Той я целува леко по челото, заобикаля я и бръква в шкафа да извади коктейлните чаши.

— Изглежда добре. Какво е?

Сочи златистото месо с хрупкава панировка в тавата, извадена от печката.

— „Бийф Уелингтън“. И преди сме го опитвали, помниш ли? Хареса ти.

Негово задължение е да направи мартинито. Докато забърква маринатата за зеленчуците, тя чува как звънят ледените кубчета и долавя острата миризма, когато ножът срязва лимона. Той я бълска, събаря предмети и ѝ препречва пътя, но тя харесва да усеща успокояващата близост на едрото му тяло. Попива миризмата на деня му и на тялото му. Гравитира край винаги топлото му докосване — въпрос на животински инстинкт за жена, на която почти непрекъснато ѝ е студено.

Той оставя мартинито ѝ на плата пред нея и отнася своето и подноса с пъстървата в дневната. Вдига крака и разгръща вестника, сгънат от нея спретнато върху ниската масичка. Джоди слага граха и морковите в отделни съдове за варене на пара и отпива първата гълтка от питието си. Усеща с наслада как водката веднага рука в кръвоносната ѝ система и сгрява крайниците ѝ. От дивана той подхвърля забележки за днешните новини — следващата олимпиада, рязкото повишение на лихвите, прогнозата за дъжд. След като опразва почти целия поднос и изпива мартинито си, той става и отваря бутилка вино, а тя нарязва месото на дебели резени. Занасят чиниите си на масата, където и двамата се наслаждават на гледката на блесналото небе.

— Как мина денят ти? — пита я той, набождайки голям къс месо с вилицата.

— Видях се с Бергман.

— Бергман... Какво ти разказа тя?

Той дъвче съсредоточено говеждото и говори, без да отлепя очи от чинията.

— Напомни ми, че са изтекли три години, откакто е снимала рекламата с пудинга. Сякаш се опитваше да ми вмени част от вината.

Той помни кодовите имена, които тя дава на клиентите си. Понеже идват и си отиват, докато е на работа, никога не е виждал нито един от тях. Тя обаче го държи в течение и в известен смисъл Тод познава отблизо всички. Тя не го намира за нередно, стига да пази в тайна истинските им имена. Бергман е кодово име на безработна актриса, чиято последна роля — прословутата реклама за пудинг — е далечен спомен.

— А! Сега пък ти си ѝ виновна — възклика той.

— Разбира как отчаянието ѝ отблъска хората и недоумява защо не ѝ помагам да го преодолее, след като от седмици работим върху проблема.

— Не знам как я търпиш — отбелязва той.

— Щеше да разбереш, ако я видиш. Истински боец е. Никога не се отказва и в крайна сметка ще постигне своето.

— Аз не бих имал търпение.

— Щеше да имаш, ако те беше грижа за тях. Клиентите са ми като деца, знаеш го.

Сянка пробягва по лицето му и тя осъзнава, че споменаването на сурогатните деца му припомня истинските деца, които няма. Връща се към Бергман и признава:

— Притеснявам се за нея обаче. Няма да повярва в себе си, докато някой не я наеме, а никой не я наема, защото не вярва в себе си. Проблемът е, че не знам дали наистина ѝ помагам. Понякога се чудя дали да не прекратя терапията.

— Защо да не се откажеш? Щом не стигаш доникъде? — кимва той.

— Е, не точно доникъде. Както казах, поне проумя, че сама го предизвиква.

— Говеждото ми харесва. Как го напъха в тестото? — любопитства той.

Все едно е кораб в бутилка, но тя знае, че не се шегува. За мъж, наясно как се строят стени и се изливат основи, той е изненадващо наивен относно готовното.

— Овалих го. Представи си изолация около тръба.

Той обаче се взира в празното пространство и явно не възприема отговора ѝ.

Склонен е да се отнася, но напоследък изключванията зачестяват. Тук е една минута, през следващата изчезва, отвлечен в мисли, догадки, тревоги, кой знае? Възможно е да брои наум от сто до нула или да изрежда имената на президентите. Поне настроението му е добро. От известно време е видимо по-ведър, възвърнал е донякъде предишното си аз. Тя дори започва да смята депресията му за минало. Притесняваше се, че е трайна. Продължи дълго и дори Фройд не успява да го изтръгне от хватката й, макар като малък да изпълнява забавни номера не по-зле от дворцов шут.

Тод поне винаги съумяваше да изиграе ролята си на вечерните партита — залагаше на алкохола, пускаше в ход доброжелателното си обаяние и предразполагаше всички да се чувстват приятно. Жените откликуват на Тод, защото е чистосърден и щедър. „Роузи, пак си пила от извора на младостта“, „Диърди, изглеждаш изкусително. Иде ми да те схрускам.“ Не пропуска и мъжете, позволява им да говорят за себе си, без да се съревновава с тях, разсмива ги със скечовете си — изпълнява ролята на индийски природолечител („Напрежението ви идва в повече... намалееете темпото, забавееете ход“) или на автомонтьор от Ямайка („Двигателят ви шуми, гос'ине? Пуснете си уредбата да не го чувате, гос'ине“).

Сега определено е по-добре — по-жив, по-весел дори когато са само двамата, по-спокoen, по-сговорчив както през първите им години — макар да са отминали дните, когато четяха вестника голи в спалнята, гледаха мачове или си поделяха купа с корнфлейкс, оставили кутията с мляко върху таблата на леглото. По онова време се радваха на свободата почти да не се познават; бяха щастливи притежатели на безметежно бъдеще с отворени врати и изпълними обещания.

— Какво ли се върти в тази глава... — обажда се тя.

Клепките му трепват и той й се усмихва. Взема полупразната бутилка и допълва чашите.

— Как ти се струва виното?

Обича да обсъждат виното. На вечеря понякога целият им разговор се върти около това какво пият. Сега обаче той не дочаква да му отговори, плесва се с длан по челото и възклика:

— Забравих да ти кажа! Този уикенд има риболовен излет. Момчетата го организират.

— Риболовен излет — повтаря тя.

Той е изгълтал двете си парчета говеждо и в момента обира соса от чинията със залък хляб.

— Заминават в петък след работа. Връщат се в неделя.

Тод не ходи на риболов и, доколкото тя знае, никой от приятелите му не е запален рибар. Разбира веднага — в ума ѝ не остава нито капчица съмнение — че използва думата „риболов“ като заместител.

— Ще отидеш ли? — питат я.

— Още не съм решил.

Тя продължава да се храни. Опитва се да побърза. Маниерите ѝ на масата понякога го изнервят — как държи по цяла вечност миниатюрните хапки в устата си. Прегъльща полуусдъвкания залък, той засяда в гърлото ѝ и я задавя. Тод скача галантно и я потупва по гърба, докато тя кашля и се задъхва. Най-сетне парченцето, причинило пристъпа, изскача в ръката ѝ. Без да го поглежда, тя го оставя до ръба на чинията.

— Кажи ми, щом решиш. — Тя попива ъгълчетата на очите си със салфетката. — Ако заминеш, ще се обадя да изперат килимите. И ще сваря мармелад.

Не възнамерява да прави нито едното, нито другото — казва го, за да не мълчи. Винаги е смятала за предимство, че той не я лъже — по-точно не разкрасява историиите си с подробности, които да ги превърнат в лъжи. Проблемът сега също не е в многословието, а че не пътува през уикендите — никога не е пътувал през уикендите.

— Хей! — спомня си той. — Купих ти подарък!

Излиза от стаята и се връща с пакет — плосък правоъгълник горе-долу колкото книга с мека подвързия, увит в кафява хартия, залепена с прозрачно тиксо. Слага го върху масата до чинията ѝ и сядат отново. Често ѝ носи подаръци и това ѝ харесва, но ѝ харесва по-малко, когато целта на подаръците е да я умилостивят.

— По какъв повод? — питат я.

— Без повод.

По лицето му е изписана усмивка, но атмосферата е нажежена. Из стаята току-виж се разлетели предмети, главите им аха да се завъртят като пумпали. Тя взема пакета и установява, че е лек като перце. Тиксото се обелва лесно и от плисираната защитна хартия тя изважда красива малка картина — раджпутска миниатюра, оригинал. Рисунката в зелено и синьо изобразява жена в дълга рокля, застанала в

градина с високи стени. Заобиколена от паун и газела, украсена с пищни накити, тя очевидно не страда от материални тревоги и светски грижи. Клони с буйни листа се надвесват закрилнически над главата ѝ, тревата под краката ѝ е същински мек зелен килим. Разглеждат картината заедно, обсъждат изрисуваните с къна ръце на жената, бялата ѝ кошничка, изящната ѝ фигура, забулена в роклята. Докато се наслаждават на деликатните детайли и наситените цветове, животът им неусетно се връща в нормалното русло. Бил е прав да ѝ я купи. Инстинктът му е добър.

Наближава времето за лягане и тя разчиства масата и се залавя с чиниите. Той предлага надлежно да ѝ помогне, но и двамата знаят, че е най-добре да остави разтребването на нея и да изведе кучето на разходка. Не че тя е ужасно взискателна. Стандартите ѝ са в границите на разумното, ала след измиване тавата не бива да е мазна; не бива и да триеш мазнината с кърпата за съдове, с която после ще избършеш кристалните чаши. Нищо сложно. Той не е нехаен по отношение на строежите. Ако окачва рафт, няма да го постави накриво, та предметите да се плъзнат, да паднат на пода и да се счупят. Ще се съсредоточи, ще свърши работата както се полага и никой няма да го обвини в перфекционизъм или вманиачаване. Не че тя се оплаква. Доказано е как при определени обстоятелства силата се превръща в епична слабост. Нетърпението му в домакинството произтича от факта, че неудържимата му енергия надхвърля естеството на възложената задача. Видно е във внушителната му фигура, която сякаш не се побира в тясното пространство на стаята, в гръмкия му глас, в широките му жестове. Стихията му е на открито, на строителната площадка, където силата му има поле за изява. Вкъщи той често е най-полезен заспал до нея — с отпуснато тяло и енергия, усмирена в успокоително отсъствие.

Тя прекосява красивите си стаи, спуска завесите, изтупва възглавниците, намества картините, обира влакънца от килимите и изобщо създава декора, сред който иска да се събуди сутринта. Важно е всичко да е на мястото си, когато денят ѝ започва. В спалнята тя отмята завивката и слага пижама за него и нощница за себе си, приглеждайки гънките по платя, та дрехите да не приличат толкова на необитавани тела. Въпреки това нещо в тях я смущава — белите ширити на тъмната пижама, коприненият колан на нощницата. Излиза

от стаята и пристъпва навън, на балкона. Духа студен вятър, в безлунната нощ гледката е бездълно черна. Привежда се в мразовитата тъмнина, наслаждавайки се на чувството за самота. Харесва ѝ, че е в състояние да я контролира — да остане тук, докато ѝ омръзне, а после да влезе вътре. Благодарна е, че животът ѝ е стабилен и сигурен, цени свободата на ежедневието си и липсата на изисквания и усложнения. Понеже е пропуснала брака и децата, досието ѝ е чисто и създава усещане за простор. Няма разкаяния. Майчинският ѝ инстинкт намира отдушник с пациентите, а във всеки практически аспект тя е омъжена като всяка друга жена. Приятелките ѝ, разбира се, знаят, че е Джоди Брет, но повечето я наричат госпожа Гилбърт. Харесва фамилията и титлата — вменяват ѝ принадлежност и съкращават процедурите, елиминирайки необходимостта да поправя хората или да дава обяснения, използвайки скальпени термини от рода на „житетски партньор“.

Сутринта той отива на работа, тя става, облича се и извежда кучето край брега. Слънцето грее в млечната мъгла, метнало сребриста мрежа върху водата. Бризът е резлив и довява миризма на моторно масло, риба и прогнило дърво. По това време кеят е като сънен великан със забавен пулс и тихо дихание. Само местните, които разхождат кучетата си или тичат, виждат поклащащите се лодки, плискащата вода, опустялата въртележка и виенското колело, чайките, гмуркащи се да уловят закуската си. Когато се обръща и поема обратно, градът ѝ заприличва на крайбрежен мираж, озарен драматично от изгряващото слънце. Дойде в Чикаго като студентка преди повече от двайсет години и веднага се почувства у дома. Живее тук не само физически, но и духом. След ограниченията на малкия град е очарована от високите сгради, от човешкото гъмжило, от разточителната многоликост и дори от непостоянното време. Тук израсна, изкова индивидуалността си, съзря и като професионалист.

Започна да практикува през пролетта след завършването на университета. Тогава с Тод живееха в малък апартамент с една спалня в Линкълн Парк. Първите ѝ клиенти я потърсиха по препоръка на колегите ѝ от университета. Приемаше ги в дневната, докато Тод е на работа. Решила отрано — още преди да се дипломира — да избере еклектичния подход и да използва всичките си ресурси в зависимост от ситуацията, тя практикуваше активно изслушване, поведенчески

анализ и интерпретация на сънища и открито се опълчаваше срещу самоунищожителните отношения и поведения. Съветваше хората да изискват повече от себе си и да поемат отговорност за добруването си. Насърчаваше ги и ги коригираше. През първата година се научи да е търпелива и да се съобразява с темпото на клиентите си. Най-доброто ѝ качество бе искрената ѝ дружелюбност — харесваше клиентите си и ги предразполагаше, защото не криеше колебанията си. Препоръчвала я и на други и практиката ѝ се разрастваше.

Почти цяла година напредваше добре, набираше инерция, развиваше умения и трупаше увереност. После откриха неин клиент — момче на петнайсет с биполярно разстройство, което се справяше в училище и изглеждаше съвсем добре; казваше се Себастиан, тъмнокос, тъмноок, любознателен, разговорлив, обичаше да задава реторични въпроси (Щом съществува нещото, защо да не съществува нищото? Как е възможно да знаем нещо със сигурност?) — мъртъв на тротоара под апартамента на десетия етаж, където живееше с родителите си. Себастиан не дойде на редовната им среща и тя се обади на домашния му телефон. Майка му ѝ съобщи новината. Научи я пет дни след смъртта му.

— Не се обвинявайте — успокои я благородно жената.

Но той бе скочил в деня на последния им сеанс. Бе го видяла сутринта, а той бе сложил край на живота си по-малко от дванайсет часа след това. Какво бяха обсъждали? Някакъв дребен проблем с очите му. Виждал неща с периферното си зрение — мимолетни нереални видения.

Тогава тя се записа за допълнително обучение в колежа „Адлер“ и започна да подбира внимателно клиентите си.

Джоди прекосява Гейтуей Парк, спира да размени две-три изречения със съсед и се отбива в кафене „Ром“ за лате. После вкъщи чете вестника, докато яде рохкото си яйце и препечената филия с масло. След закуска измива чиниите и изважда папката на първия си клиент с кодово име Съдията — адвокат, гей, със съпруга и деца. Животът му е в задънена улица и се надява психотерапията да му помогне. Обещал си е да постоянноства. И не ѝ поднася проблеми, с които е неспособна да се справи. Последното е удостоверила след предварително проучване. Склонните към самоунищожително поведение препраща другаде. Не приема хора със зависимости

например — наркомани, алкохолици, комарджии. Отпраща пациенти с хранителни разстройства, биполярно разстройство, шизофрения, хронична депресия и обмислящи или извършили опит за самоубийство. Те подлежат на лечение с медикаменти или рехабилитация.

Графикът й позволява да приема само по двама клиенти дневно — преди обед. След предварително проучване обикновено отсява хора в затруднено положение, объркани или несигурни, неспособни да решат какво искат или да оправдаят очакванията на околните (или това, което си въобразяват, че другите очакват от тях). Понякога са сурови към себе си — оценяват се според критериите на нечувствителните си родители — и същевременно се държат безотговорно и неуместно. Като цяло приоритетите им не са подредени правилно, не успяват да обособят границите на личното си пространство, пренебрегват интересите си или се възприемат като жертви.

Спалнята за гости, която използва за кабинет за консултации, удобно побира бюро, шкаф и два фойербола един срещу друг върху старинен килим, широк шест и дълъг осем стъпки. Между столовете има ниска масичка, където държи бележник и химикалка, кутия с почистващи кърпички, бутилка вода и две чаши. Съдията е в обичайния си тъмен костюм, с черни обувки с връзки и ярки чорапи, подаващи се под панталона, когато сяда и кръстосва крака. На трийсет и осем е, има чувствени очи и устни и дълго лице. Разказва й как посетил бар и какво се случило на алеята зад него. Впуска се в подробности, навярно за да я стъписа, ноекс по взаимно съгласие между възрастни не я смущава, а и не за пръв път той изпробва търпението ѝ по този начин. Говори бързо, сменя ненадейно посоката, преживява драматично историята, стреми се да я въвлече в нея.

— Панталоните ми бяха съмкнати до глезените... представи си някой да ме беше... леле, как само миришеше боклукуть... Съсредоточих се върху него... върху боклука, за да забавя нещата... трябваше да направя нещо. Той ме зяпаше в бара. Бях го виждал и преди, но не мислех... Не бях ходил в бара от цяла вечност...

Наближава финалът на историята. Той я поглежда многозначително, очите му искрят, устните му са овлажнели от слюнка. Би искал тя да се засмее, да му каже какъв пакостник е, но

работата ѝ не предполага да запълва паузите в разговора или да му подхвърля спасителни пояси. Той чака, ала тя не проговоря. Съдията се намества неловко на стола и се втренчва в ръцете си.

— Е — заключава най-сетне, — съжалявам. Наистина. Много съжалявам. Не биваше да го правя.

Не може да се извини на съпругата си и затова изрича думите пред терапевтката. Поведенческият му модел е отрицание, последвано от разюзданост и отново от отрицание. Стадият на отрицание се проявява в изявления от рода на: „Обичам семейството си. Не искам да нараня съпругата и децата си“. Разказанието е искрено, ала той е неспособен както да се откаже от хомосексуалните си стремежи, така и от сигурността на дома си. И двете задоволяват потребностите му и са значими за самосъзнанието му. Залъгва се, че интересът му към мъжете е преходна фаза, и не разбира, че въздържанието и чувството за вина са начин да зареди батериите си за поредната необуздана тръпка. Както мнозина измамници, обича да драматизира положението си. Поженствен е, отколкото предполага.

— Ти трябва да прецениш — казва му тя.

Той обаче все още е далеч от осъзнаването.

Сряда е денят на изневерите. Следващата ѝ клиентка — Мис Пиги — е престорено свенлива млада жена с розови бузи и ръце, покрити с лунички. Твърди, че любовниците стимулират апетита ѝ и запазват свежестта на брака ѝ. Според Мис Пиги съпругът ѝ не подозира нищо и няма право да се оплаква, дори да се усъмни. Нясно е защо Мис Пиги е решила да посещава терапевт и какво очаква да постигне със сеансите. За разлика от Съдията тя не страда от угрizения на съвестта и действа далеч по-практично — в понеделник и четвъртък следобед между пазаруването на хранителни продукти и прибирането на децата от училище.

Мис Пиги сякаш е по-праволинейна от Съдията, но от гледна точка на Джоди тя е по-серийзното предизвикателство. Тревожността ѝ наподобява подводно течение, рядко излиза на повърхността и създава проблеми. Да я извади наяве и да я накара да я осъзнае, няма да е лесно. Съдията е отворена книга — чувствителен мъж, забъркал се в каша. В крайна сметка — със или без помощта на Джоди — ще разплете Гордиевия възел и ще намери изход.

Макар Мис Пиги да е убедена, че съпругът ѝ тъне в неведение, според Джоди той вероятно тай подозрения. Винаги остават следи, както тя добре знае. Неверният съпруг например често е разсеян или твърде зает; не обича да го разпитват, косата и дрехите му излъчват необясними миризми от всякакъв вид: благовония, плесен, трева, ментова вода за уста. Кой се жабурка в края на деня, преди да се прибере вкъщи? Душът отстранява издайническите телесни миризми, но сапунът в хотелската баня е различен от онзи вкъщи. Има и други улики: червени или руси косми, петна от червило, омачкани дрехи, необясними отсъствия, загадъчни белези по тялото... да не споменаваме любопитните придобивки — екстравагантен ключодържател, шише афтършейв — които се появяват изневиделица, особено в Деня на Свети Валентин.

Тод поне се старае да е дискретен и да страни от приятелките ѝ. Е, невинаги. Веднъж на ваканция на Карибите се сближиха с друга двойка — пиеха заедно коктейли „Маргарита“ и вземаха уроци по гмуркане. Съпрузите имаха компания за сглобяеми бунгала, с което предизвикваха презрението на Тод. Въпреки това няколко поредни зими ходеха заедно на курорт. Джоди подозираше, че между Тод и Шийла има нещо, но пропъждаше съмненията, докато един следобед те не изчезнаха от басейна и не се върнаха след известно време с вид на котки, излизали голяма купа каймак. Щеше вероятно да пропусне да го забележи, но банковите на Тод стояха леко накриво, а по космите на гърдите му просветяваше желатиноподобна слуз.

Ала няма значение. Няма значение как той се издава отново и отново, защото и той, и тя знаят, че ѝ изневерява, а той знае, че тя знае. Важното е да се преструват и да поддържат илюзията, че всичко е наред и няма никакъв проблем. Стига фактите да не излизат открито наяве, стига той да измисля благовидни извинения и да увърта, стига нещата да вървят гладко и да цари привидно спокойствие, ще продължават да живеят постарому, понеже е всеизвестно, че добрият живот предполага редица компромиси, основани на приемането на индивидуалните потребности и чудатостите на околните, които невинаги сме в състояние да прекроим по свой вкус или да ги вкараме в руслото на консервативните социални норми. Всеки живее живота си, изразява се и преследва удовлетворението по различен начин. Всеки греши, преценява неправилно, избръзва или закъснява, обърква

посоката, развива вредни навици и излиза от релсите. Ако не друго, благодарение на Албърт Елис, бащата на когнитивно — бихейвиористичната смяна на парадигмата в психотерапията, в университета научи следното — другите не са длъжни да задоволяват нуждите ни и да оправдават очакванията ни, нито да се отнасят винаги добре с нас. Отказът да го приемем, подхранва гняв и негодувание. Умиротворението произтича от възприемането на хората такива, каквито са, и от поставянето на ударението върху положителното.

Неверните съпрузи обикновено постигат своето. А и не се променят, защото като правило хората не се променят — не и без силна мотивация и постоянство. Основите на характера се развиват рано в живота и с времето се затвърждават и закостеняват. Повечето хора научават малко от опита, рядко се замислят да променят поведението си, смятат, че околните са източникът на проблемите им и продължават по отъпкания път, независимо от всичко — за добро или за зло. Кръшкачът си остава кръшкач, както оптимистът си остава оптимист. След като го прегази пиян шофьор, осакати и двата му крака и се принуди да заложи къщата си, за да плати медицинските такси, оптимистът казва: „Провървя ми. Можеха да ме убият“. За оптимиста такова съждение е смислено. За изневеряващия е смислено да живее двойствен живот и да тъче на два стана едновременно.

Твърдейки, че хората не се променят, Джоди има предвид, че не се променят за добро. Колкото до отрицателната промяна — тя се подразбира. Жivotът оставя отпечатък върху всеки. Тя например бе добър човек — наистина добър — но вече не би дръзнала да се определи така. Веднъж хвърли мобилния му телефон в езерото заедно със съобщението от жена, наричаща го „вълчето ми“. Друг път изпра боксерките му в пералнята с цветните дрехи. Често го подвежда да губи вещи. Не се гордее с простъпките си. Би искала да мисли, че подобно поведение ѝ е чуждо, и приема Тод такъв, какъвто е, защото не е от жените, настояващи мъжете им да изкупват слабостта си. Според Джоди обаче подлостите ѝ са невинни в сравнение с волностите, които той си позволява.

Тя изпраща Мис Пиги и отива в залата за фитнес нания етаж на сградата, където вдига тежести и навърта десет километра с велоергометъра. Обядва със студените зеленчуци и майонезата, останали в хладилника, взема душ и се облича да излезе — чакат я

задачи. Преди да тръгне, пише инструкции на Клара — днес е сряда и следобед тя ще дойде да чисти. Ежедневната рутина е балсамът, който приповдига духа ѝ и крепи живота ѝ; отстранява екзистенциалния страх, дебнешът разколебаните и обърканите, напомняйки за бездънната празнота под краката им. Да си запълваш времето с работа, е подход на средната класа — практична и добра стратегия. Тя се наслаждава на дейността — да приема клиенти, да се грижи за домакинството, да си поддържа формата и външния вид. Обича реда и предсказуемостта и се чувства сигурна, когато времето ѝ е разпределено предварително. Приятно ѝ е да разгръща бележника си и да вижда какво предстои — процедури в spa центъра, във фризьорския салон, профилактични прегледи, курсове по Пилатес. Посещава почти всички събития, организирани от професионалната ѝ асоциация, и се записва на всякакви интересни курсове. Вечер, когато не готови за Тод, се среща с приятелки. Има и две дълги ваканции — през лятото и през зимата; винаги ги прекарват с Тод заедно.

Джоди потегля с ауди купето си, сваля прозорците и поглъща шума и оживлението на града, наслаждавайки се на глъчката наоколо — търговци, улични музиканти, открити пазари — и дори на тълпите, на сирените и уличното задръстване. Тийнейджърка с връзка балони прекосява с танцова стъпка улицата. Мъж в бяла престилка седи в лотос на стълбите пред ресторант. Тя се отбива в ателието за рамки с раджпутската картина, купува туристически справочник и кухненска везна да смени старата, която се е повредила, а по обратния път изпива фрапучино в местния „Старбъкс“, оставяйки си достатъчно време да разходи кучето и да сготви яхния за вечеря, преди да посети курса по аранжиране на цветя.

2. ТОЙ

Той обича денят му да започва рано и през годините е свел сутрешната си рутина до основното. Къпе се с хладка вода, за да надмогне изкушението да се застои под душа, а инструментариумът му за бръснене се изчерпва с флакон пяна и самобръсначка. Облича се в затъмнената спалня, докато Джоди и кучето спят. Понякога Джоди отваря око и промърморва: „Взех ризите ти от пералнята“ или „Дъното на тези панталони виси“, а той отговаря: „Заспивай“. Изпива мултивитамин с чаша портокалов сок, измива си зъбите, движейки четката странично — грешния, но по-бърз начин — и трийсет минути след ставането от леглото пътува с асансьора към гаража.

Преди седем сяда зад бюрото си на последния етаж на четириетажна сграда в Саут Мичиган под площад „Рузвелт“. Постройката от тухли и варовик с плосък покрив и изолиращи прозорци със стоманени рамки — писък на модата, когато ги монтира — е първият му мащабен обновителен проект, предприет след десетилетно местене от къща на къща и преди манията по Саут Луп да вдигне цените на имотите до небесата. Купи съборетина и я превърна в офисграда с три ипотеки и кредитна линия, работейки рамо до рамо с наетите строители. Би могъл да направи всичко сам, но свършиха ли му парите, банките щяха да наложат запор върху заемите му. В неговия бизнес вноските по ипотеките, данъците и застраховките прилагат буквально сентенцията, че времето е пари. Задели за себе си скромен апартамент — състои се само от два кабинета, малка приемна и баня. Неговият кабинет е по-просторният с изглед към улицата. Интериорът е модерен и семпъл с голи повърхности и щори, без антики и дрънкулки, с каквito би го претрупала Джоди.

Първо се обажда в закусвалнята, откъдето му доставят закуската, и както винаги поръчва два сандвича с бекон, домати и маруля и две дълги кафета. Докато чака, изважда стара табакера от чекмеджето на бюрото, отваря капака и изсипва съдържанието върху плота — хартия за цигари „Бъглър“, кутийка кибрит и малка торбичка с щипка изсушени пъпки и листа. Когато го тормозеше депресията, да попуши

малко трева сутрин го изваждаше от апатията и му помагаше да се залови за работа. Свикна с ритуала да свива и запалва цигара и плавният преход към деня му харесва. Застава пред прозореца и издишва дима навън. Не е тайна, че от време на време запалва цигара с марихуана, просто не смята, че „ТиДжейДжи Холдинг“ трябва да смърди на студентска квартира.

Навремето от прозореца му се откриваше просторна гледка към небето, но сега вижда само неравна кръпка синьо между жилищните сгради от другата страна на улицата. По-добре от нищо, а и той не е противник на растежа. Вниманието му чака или иначе е насочено към хората на автобусната спирка. Неколцина стоят на закрито, макар че утрото е ясно и меко, а под навеса има купища боклуци. Става му приятно, когато разпознае някой от редовните пътници — младежа със слушалки и раница, кльощаия старец с бейзболна шапка, който пуши като комин, бременната жена в сари и дънково яке. Почти всички са втренчени в уличното платно, напрегнати да зърнат приближаващия автобус. Както обикновено един-двама са слезли от тротоара и стоят на улицата, за да виждат по-добре. Когато дългоочакваното превозно средство най-сетне се появява, напрежението видимо заразява всички, сякаш са един ум и едно тяло. Бръкват в джобовете да извадят монети и се подреждат в нестройна опашка. Той, разбира се, забелязва автобуса от няколко пресечки. Понякога се чувства като бог, надзъртащ през прозореца си на четвъртия етаж.

Мъжът от закусвалнята му донася закуската, оставя я върху бюрото и взема парите под преспапието. Тод му кимва и продължава да говори с Клиф Йорк по телефона. Води си записки, но няма да се наложи да ги преглежда наново. Лесно помни имена, дати и числа, времена и места, дори телефонни номера. Обсъждат полузвършен проект — жилищна сграда с шест апартамента в Джеферсън Парк. Първоначалните препятствия — планове, разрешителни, финансиране — са преодолени и всички апартаменти са подгответи за ремонта. С Клиф — основният му подизпълнител — разискват налягането на водата. Уговарят си среща по-късно през деня да огледат на място и да чуят мнението на водопроводчика.

Тод се заема със закуската. Хлябът му се струва малко влажен, но беконът е хрупкав. Изяжда и двата сандвича, изпива едното кафе и пак се обажда — този път на брокера, открил потенциален купувач. Добра

новина. Жилищната сграда е междинен проект. Ако се наложи, ще даде под наем апартаментите, но предпочита да ги продаде и да използва капитала за нов, по-мащабен проект — офис сграда, която ще надмине всичките му досегашни начинания.

Стефани пристига в девет и двайсет, суети се известно време и едва в девет и половина влиза в кабинета му с тефтера и папките си и издърпва стола пред бюрото му. Стефани е трийсет и пет годишна, но младее — с бухната коса, прибрана на опашка. Винаги му е любопитно къде и как ще застане Стефани — точно срещу него, за да я вижда само от кръста нагоре, или по-надясно, където обикновено кръстосва крака и се облакътва на бюрото, докато си води бележки. Овалното писалище над правоъгълна основа осигурява достатъчно място за краката от всички страни, така че когато тя решава да изложи на показ краката си — по незнайна причина — той го брои за щастлив ден. Ако носи джинси, вижда слабините и бедрата ѝ, ако е с пола — коленете и прасците. Тя не флиртува, но сякаш не забелязва или ѝ е все едно по какъв начин той я наблюдава как кръстосва крака. Днес е в джинси, но сяда в далечния край на бюрото и той се задоволява с двете възвищения, изопнали копчетата на блузата ѝ. Тя не е висока — най-много метър и петдесет и пет — и затова размерът на гърдите ѝ е толкова впечатляващ.

Носи куп документи и списък — цени на вентилатори, монтиращи се на тавана, учеб адреси на фирми за външно озеленяване, съмнителни фактури. Той държи да знае всичко, което не е стриктно рутинно. Нямаше да стигне дотук, ако не додлеждаше подробностите и управляваше небрежно бизнеса си. Работи сам и печалбата му не е баснословна — тоест, всичко има значение. Поглежда си часовника, за да ѝ покаже, че е взел под внимание закъснението ѝ.

— Нищо от Клиф? — пита той, когато стигат до фактурите.

— Засега не.

— Покажи ми ги, щом ги получиш. Последния път бе включил материали, които му бяхме осигурили. Ммм... не се сещам какви точно?

— Плочки за баните.

— Да, плочки за баните. И грунд. Поиска ми пари за проклетия грунд.

Тя е направила възложеното й проучване и му подава каталозите за тоалетните.

— Моделите с по-слаб оток са по-евтини от казанчетата с двойна струя, но не са надеждни — обяснява тя.

— Какво им е?

— Понякога не пускат вода.

— Как така?

— Водата не изтича винаги.

— Клиф ги е монтиран преди.

— Не бива да рискуваш. Не и с апартаменти под наем. Прегледай вариантите за двойна струя.

— Колко струват? — мръщи се той.

— Не е толкова зле. Намират се надеждни и за по петстотин.

— Стават три хилядарки за проклетите тоалетни. В Хоум Депо продават тоалетни за по петдесет долара.

— Няма да ги купиш оттам.

— Нещо друго? — пита той.

— Помисли за хладилниците и печките. Ще отнеме време да ги доставят.

— Дай ми цени. Ако ги поръчаме от един доставчик, вероятно ще получим отстъпка.

— А размерите?

— Виж плановете.

— Не са при мен. Ти ги занесе вкъщи.

— Вземи копия от Каръл във Вандербург. Помещенията не са стандартни.

Тя си събира папките и му показва как задникът й се отдалечава. Той се отнася за малко, вслушан с едно ухо в деловия шум, долитащ от кабинета й. Съзнанието му възприема всичко наведнъж, обхождайки мигом целия му свят, сякаш изпълнява хоумрън^[1] на бейзболното поле, прелитайки през базите, без да изпуска от поглед топката. Наслаждава се на непрекъснатото напрежение, на риска, който поема с всяко дребно решение, на натиска, че е заложил всичко на настоящото начинание. Тревогата някак си го стабилизира, показва му, че е жив и деен. Примесена с предвкусване и с интерес към предстоящото, тревогата е вложение в настоящето. Тя окрилява дните му.

Депресията го бе лишила от инерция, от порив да продължава напред. Всъщност именно тази загуба го пречути. Времето се проточаваше едноцветно и еднообразно, минута след минута, ден след ден. Не се чувстваше нито победен, нито неудовлетворен, както предполагаха близките му. Просто го нямаше, беше отсъствие, празно пространство.

Той поглежда колко е часът и се обажда по телефона. Съненият глас, който го поздравява, го изпълва с удоволствие и събужда половите му жлези.

- Още ли си в леглото.
- Мм... да.
- Нямаш ли лекции?
- По-късно са.
- Разгледено момиче.
- Надявам се.
- Как си облечена?
- Ти как мислиш?
- Както те е майка раждала.
- Защо те интересува?
- Ти как мислиш?
- Отбелязва ли се в протокола?
- Не.
- Предпочитам писмено потвърждение.

Продължават в същия дух. Той си я представя сред омачканите чаршафи в тясната спалня на Норт Клеърмонт в квартирата, която дели с други студентки. Веднъж ходи там — през първите дни, когато все още имаше места по тялото ѝ, които не бе докосвал. Съквартирантките ѝ се събраха в кухнята и го подложиха на кръстосан разпит — предимно за възрастта и за съпругата му. После започнаха да се срещат в „Краун Плаца“ на Медисън, където персоналът е отчужден, но любезен.

Докато говори с нея, го вълнуват чувства, които и досега му се струват смътно чужди и подклаждат съмнение дали не е някой друг, не Тод Гилбърт, а мъж, промъкнал се в тялото на Тод Гилбърт през месеците, когато е отсъствал. През краткото време, откакто се сближиха, тя му върна живота. Дължи ѝ дара на живота, стаен в чувствата, които превръщат мъжа в човешко същество — не само

любов, но и ненаситност, похот, желание... цялата трепетна, разрушителна палитра. Дори нетърпението му е дар — нетърпение да бъде с нея, което го пришпорва през целия ден. Дори ревността му е дар. Знае, че тя има право да избере по-млад любовник, и се страхува, че е въпрос на време да го разбере. Колкото и да е болезнено, поне е в света на живите.

Ревността е нещо ново за него — свикнал е да е уверен с жените. Според Джоди увереността му произтича от факта, че е само дете, отраснало под крилото на всеотдайна майка — медицинска сестра, работила почасово въпреки оскъдицата, за да си стои у дома и да се грижи за него, компенсирайки недостатъците на баща му — общ работник и пияница. В гимназията Тод възприе ролята на глава на семейството, научавайки се да печели пари и да поема отговорност. В резултат го обсипваха с похвали — не само майка му, но и приятелките й, учителките му, момичетата, които познаваше. Жените го харесват. Харесват го, защото знае как да се грижи за тях. Той се грижи за Наташа, но с нея има уловка. С нея осъзнава, че тялото му старее и жизнеността му намалява. Не че тя казва или прави нещо — просто е млада, изкусителна и ненаситна.

Той продължава да говори по телефона, когато Стефани се връща с куп чекове за подпис. Той крачи из стаята, но сега спира до прозореца. Стефани оставя чековете върху бюрото и чака. Тод знае, че тя е в течение на аферата му с Наташа, която дойде веднъж в кабинета му с изражение на изгладняла тигрица. Така се изрази Стефани. Що за секретарка говори така на шефа си? Напоследък нарочно влиза при него, когато разговаря по телефона с Наташа. Принуждава го да прекъсне веднага връзката — както сега. Държи химикалка и я протяга към него, все едно се дуелират.

Преди да излезе от кабинета, той се обажда на Джоди да й съобщи, че няма да се приbere за вечеря. Прави го от чиста любезност — тя знае за срещата му с Дийн. Приятно му е обаче да й показва колко мисли за нея. Късметлия е и внимава да не го забравя. Джоди още е зашеметяваща със стройната си фигура и тъмната коса и макар да е домошарка, разбира, че не го свърта да се заседава всяка вечер в апартамента. Има приятели, длъжни да вечерят всеки ден у дома. На други не им е позволено дори да изпият една бира след работа. За щастие приятелите му са доста — включително всички, с които някога

е работил — и мнозина са ергени или разведени, та почти винаги успява да намери компания за по чашка. Наложи ли се обаче, няма нищо против и да отиде сам в бара.

С Дийн Ковакс се познават от гимназията. Дийн е най-възрастният му приятел и единственият, виждал баща му. Когато го описва като дърт негодник, Дийн знае точно какво има предвид. Дийн му е като сродник, като брат. Но е и баща на Наташа и това е проблем. Или не. Трудно е да се каже как ще реагира Дийн, щом разбере какво става. Ще е потресен, разбира се, но свикне ли... кой знае? Нищо чудно и да се посмеят — ще нарича Дийн „татенце“, а Дийн ще го праща по дяволите. Тод е готов да се обзаложи десет към едно, че всичко ще е наред. Поне не се налага той да съобщава новината на Дийн. Това е работа на Наташа. Тя ще избере най-подходящия момент. Така решиха.

Топъл ден е и на улицата горещината и мръсотията се плискат над паважа като парфюм. Той обича града чак до цимента, обича изобилната му плът, массивните му сгради и още повече обича силата и размаха му, приемчивостта, превърната в религия, крещящите табели „За продан“ и неограничените възможности, които предоставя. Извървява трите пресечки на юг до частния паркинг, където е колата му, с чувството какъв невероятен щастливец е да се приземи тук и сега — на това място, в това време.

Вместо да поеме направо към Джиферсън Парк, той свива на запад към площад „Рузвелт“ и спира пред Хоум Депо. Ако събере времето, прекарано в магазина, сигурно ще се окаже, че се равнява на месеци от живота му. Държи на интериора, има собствено мнение по въпроса за подовите настилки и осветлението. От всички подробности, взети заедно, зависи дали проектът ще успее, или ще се провали. Клиф охотно би купил боята, плочките, килимите, крепежните елементи и би добавил десетте си процента, но той не присъства, когато потенциалните купувачи си тръгват, понеже не харесват цветовете или лака. Каквото и да се случи, на Клиф му се плаща.

Тод излиза от магазина, без да купи нищо, и потегля по автострадата. Отворил е прозорците и е пуснал „Невър майнд“ на стереото. Прави опити да пее единствено в колата си, където вята ръмжащия двигател дори той не се чува. Знае думите на всички песни и ги припява гръмогласно, набирайки

скорост. Албумът е отпреди двайсет години, когато Тод е бил наперен млад мъж, влюбен в способностите и светлото си бъдеще. Запозна се с Джоди през годината, когато „Нирвана“ замени Майкъл Джексън начало на класациите, и сега всяка песен представлява машина на времето, пренасяща го като звукова вълна в разгара на любовта му.

Видя я първо на Стейт стрийт, когато жалките им автомобили препречиха и двете ленти в източна посока. Колите зад тях спряха, засвириха клаксони, хората се стълпиха наоколо, дъждът валеше като из ведро, подгизналата ѝ коса лепнеше по лицето ѝ, а мократа ѝ тениска — по тялото, все едно е гола от кръста нагоре. Гърдите ѝ бяха ненадминати — малки, но съвършени, със зърна, заострени като върхове на фронтони под шибашия порой — ала го порази достолепието ѝ — колко хладна и спокойна е, колко царствена и горда. Нито преди, нито след това не бе виждал жена от класата на Джоди.

Клиф пуши пред строежа — в прашен гащеризон и с колан за инструменти, препасан хлабаво през кръста. Клиф е набит мъж, говори бавно и създава впечатление, че пуска корени, където и да застане. Връстник е на Тод, но рошавият посребрен мустак му лепва десет допълнителни години. Ванът на водопроводчика спира до тях и тримата влизат и обикалят апартаментите. Разговорът се върти около тръби, дренажи и тем подобни — съществени въпроси, когато си Тод Джереми Гилбърт от ТиДжейДжи Холдинг и си инвестираш до шията. Мястото бе почти рухнало, когато го купи, и се наложи да изгони наемателите — не му беше приятно, но сградата вече заприличва на нещо. Работниците изнасят стари кабели и слагат нови греди, ала Тод си представя далеч по-трескава деятелност. Работи с Клиф от две десетилетия, но е длъжен да отстоява своето. Режийните, които плаща като собственик на имота, за да държи банката и община далеч от себе си, са достатъчни да изхранват африканско село цяла година.

По обратния път към града се обажда на Наташа с надеждата да обядват заедно, но тя вече яде сандвич.

- Дъвчеш, докато говориш?
- Не, разопаковам го, но смятам да го начена.
- Остави го за после. Да обядваме във „Франческа“.
- Няма как. Отивам на лекции.
- Да се видим след работа?
- От четири до седем съм детегледачка.

- Ще намина у вас.
- Не е добра идея.
- Знаеш, че по-късно съм зает.
- Да обядваме утре.
- Значи днес няма да те видя.
- Ще оцелееш ли?
- Какъв сандвич ядеш?
- Ръжен хляб със салам. От „Мани“. С повече горчица.
- Седиш ли някъде?
- Казах ти. Вървя към университета.
- В момента ли?
- Да, по Морган стрийт. Тъкмо минавам край библиотеката. И ще закъснея, ако продължаваш да ме разсейваш.
- Кажи ми с какво си облечена.

Тя се преструва на ядосана, но той знае, че ѝ харесва. Харесва ѝ вниманието с еротичен подтекст. Той си представя издутата ѝ раница, ремъците, опънати на раменете ѝ, съвършените ѝ зъби, отхапващи от хляба с резенчета месо. През пролетта ще завърши бакалавърския курс по история на изкуството. Не мисли за кариера, иска да се омъжи и да роди деца. Апропо — споменавала му е, че от него ще излезе отличен баща. Намекът го окуряжава — значи няма да го напусне заради по-млад мъж — но не крои планове за бъдещето; пред себе си признава само, че връзката му с Наташа е различна, не е забежка. За него забежките са като спорта — развлечение, което не променя начина ти на живот и чувството ти за ориентация. Отношенията му с Наташа обаче са объркани, обсебващи, пристраствящи и го изпълват с тревога. Понякога се кълне, че ще въведе ред, но най-често се чувства като удавник, влюбен във вълните.

Бягството през уикенда е нейна идея. Тя откри провинциалния хотел във Фокс Ривър със седемнайсет акра гора, басейн с топла вода и френски готвач. Тя резервира стаята и го придума да отидат. След закуска щели да се връщат в леглото и да се къпят заедно преди вечеря; да се разхождат из гората и да се любят на слънчеви поляни. За разлика от обичайните им тайни и прибързани срещи, така щели да задоволят жаждата си на воля — и прочее, и прочее.

— Да не би да предпочиташ да останеш у дома с Джоди? — попита го тя.

Би искал да не въвлича Джоди. Жivotът му с Джоди принадлежи на вселена, която няма нищо общо с нея — паралелен свят, където нещата вървят гладко и ще продължават в същия дух. Там безметежните години се простират сладостно в миналото и удобно в бъдещето. Веднъж допусна грешката да каже на Наташа, че в леглото Джоди е студена овесена каша. Идеята не бе да очерни Джоди, а да вдъхне увереност на Наташа. Той е щедър мъж, склонен с лекота да приема несъвършенствата, особено в света на жените. Umee да се задоволява с положението такова, каквото е, и да извлече полза от него. Положението с Джоди. Положението с Наташа.

В случая с Джоди се примирява с научните й степени — тя е не само бакалавър като Наташа, но и доктор с няколко магистратури. Не му пречи да е умна — смущават го закачките на приятелите му, които обичат да повтарят колко по-извисена е Джоди от него. Не че той някога е смятал научните степени за ценност. Образоването е власт — заплахата е, че ако не завършиш колеж, ще свършиш в Макдоналдс. Свещеният Граал на Америка са парите, а не образоването.

Обядва в ресторант в британски стил и устоява на изкушението да си поръча бира. Когато се връща в офиса, Стефани му връчва списък с исканите от него цени и с имената за неотложните телефонни обаждания. Той се изляга на дивана, провежда разговорите и после подремва. Събужда се в четири и половина и тръгва към фитнеса.

Тренира от скоро. Започна като начин да се бори с депресията по съвет на лекаря, обяснил му, че енергичните упражнения предизвикват прилив на ендорфини — телесните аналгетици. Отначало не усеща ендорфините и се затруднява да пропусне бара на път за фитнеса, но всичко се променя след срещата с Наташа. Сега работи с треньор и използва свободни тежести вместо машини. Носи бандажи на китките и спортен потник.

След едночасова тренировка се чувства презареден и приятно възбуден. Изкъпва се, изсушава се, препасва хавлията през кръста и се обажда на Наташа, макар претъпканата съблекалня да не предразполага към задушевни разговори. Всъщност се налага да държи под ключ дори мислите си, понеже не иска прелестите му да помахат на цяла зала, пълна с голи мъже.

Оставя я да повтори три пъти „ало“ и едва тогава проговаря.

— Държиш се като перверзник — тросва се тя.

— Такъв съм си — съгласява се Тод.

— Нали знаеш, че на екрана виждам името и номера ти?

Тод решава следващия път да използва уличен телефон.

Предава поршето на николото и влиза във фоайето на хотел „Дрейк“. Дийн Ковакс вече седи до бара. Нощният клуб в стил винтидж с кожа в бургундско, лъскаво дърво и старомодна мъжествена елегантност е удобен и съблазнителен дом далече от дома. В момента се пръска по шевовете от клиенти, дошли да пийнат след работния ден. Гласовете им се извисяват и стихват на лирични вълни. Тод прекосява залата, тупва Дийн по гърба и се настанива вляво от него на свободния стол, по-скоро фотьойл, отколкото висока табуретка.

— Здрави, приятелю — поздравява го Дийн и пресушава бирата в халбата пред него. — Започнах без теб.

— Кучи син. Водиш с едно на нула.

— Винаги съм те водил с едно на нула — отбелязва Дийн, махва на бармана и му показва два пръста.

Дийн е напълнял и с кръглото лице и двойната брадичка е заприличал на пухкаво бебе. Носи син летен костюм с немачкаема риза, която зее пред корема му, макар да не разкрива нищо по-лошо от чист бял потник. Свитата на топка вратовръзка се подава от предния джоб на сакото му. От дванайсет години Дийн се прехранва като търговски изпълнителен директор на компания за пластмасови изделия и работата му се нрави.

Барманът им поднася две халби. Тод отпива дълга гълтка и избърсва пяната от устните си с опакото на дланта. Изморен от тренировката, му се иска просто да се облегне назад и пасивно да асимилира алкохола и атмосферата. Дийн е търговец по душа и за да го разговори, Тод трябва само да се поинтересува от приходите му.

— При миналата ни среща имаше спад в продажбите — пуска въдицата той.

Дийн откликва начаса. Подхваща темата за пазарните дялове и конкуренцията и позволява на Тод да се отпусне и да го слуша с едно ухо. Предпочита да обсъждат продукти и нововъведения — дори пластмасата има някакво очарование — но Дийн се вълнува от пазари, квоти, печалби и прогнози.

Тод се среща с Дийн два-три пъти годишно. Винаги се обажда Дийн, но пропусне ли, Тод би поел инициативата. Живеят в различни

светове, ала миналото ги свързва крепко. Отраснали са в Ашбърн на югозапад, учили са в гимназия „Боган“, играли са хокей, друсали са се заедно и заедно са изгубили девствеността си. Загубата на девствеността се случи на двойна среща в караваната на родителите на Дийн. След чаша-две Дийн неотменно повдига темата. За него е важно, че с Тод са споделили това семенно преживяване — чувал е с какви възклищения Тод е прекосил границата на мъжествеността — както и Тод е свидетелствал по същия начин на неговата инициация. За Тод също е важно, но той не държи и последният посетител в бара да научи историята. Преди всички подробности да излязат наяве, иска менюто и насочва Дийн да се съсредоточи върху поръчката.

След бургерите преминават от бира на шотове и тогава Дийн възкресява съпругата си, покойница от десет години.

— Не ми казвай, че има по-добра жена от нея — подхваща той.
— На такава жена попадаш само веднъж в живота. — Изправя гръб да подчертава думите и кима неритмично като кукла с несъразмерна глава.
— Веднъж в живота — повтаря и си изпуква кокалчетата на пръстите в плота на бара. — Ако му провърви.

— Добра жена беше — съгласява се Тод.

— Беше богиня — продължава Дийн. — Боготворях я! Знаеш го.

Чака Тод да потвърди и Тод кима послушно. Според него няма противоречие между настоящите сантименти на Дийн и многобройните му афери, докато съпругата му беше жива.

— Тя знаеше колко я обичаше. Всички го знаеха.

— Да. Боготворях я. Още я боготворя. Знаеш, че е вярно, защото ако не беше вярно, щях да се оженя отново, а не се ожених.

През последните години Дийн смени цяла върволица приятелки, но никоя не се оказа съвършена колкото покойната му съпруга и достойна да я замени. На Дийн му харесва така — той обича играта на преследване, на завоюване и чувството за власт, когато държи жената в напрежение, след като обсеби интереса ѝ.

Шот след шот сълзливо-сантименталният Дийн се ожесточава. Тълпата оредява, вряватата стихва до жужене, а очите на Дийн започват да шарят. Върти се на стола и забелязва млада жена на възрастта на дъщеря му с късо подстригана черна коса и карминени устни. Впуска се в шумен монолог, само привидно насочен към Тод — какво би искал да направи с нея и какво би желал тя да направи с него. Седнала

сравнително далеч от тях и потънала в разговор, тя не предполага, че Дийн я е взел на мушка, но други клиенти — повечето, които го чуват — се извръщат да го погледнат.

Междувременно Тод се е отнесъл в свой свят. Чувството му за дълбоко удовлетворение — аурата му, благоразположението му — се разпростира и обхваща цялата зала. Великодушието му не съди никого и не изключва никого — нито Дийн, нито враговете, които приятелят му упорито си създава. Всички присъстващи се вместват в пашкула на доброжелателството му. Такъв е Тод, когато пие. Когато пие, Тод се изживява по-тихо от свещеник, оправдаващ греховете на цялото човечество.

Изгубил интерес към червеноустото момиче, Дийн се обръща към жената вдясно от него. Тя е с наднормено тегло и по-близо до възрастта му. Замъгленото му от алкохола съзнание решава, че това увеличава шансовете му тя да се заинтересува от него. Тя разговаря вгълбено с придружителя си, седнал от другата ѝ страна, ала този факт не смущава Дийн, който доближава устни до лявата ѝ гърда и премляска звучно с език. Тя вече е забелязала Дийн и е отместила стола си по-далеч от него. Сега го поглежда отвратено и го праща да върви на майната си. Дийн долавя „майната ти“ и ѝ отправя предложение, при което тя и приятелят ѝ — мъж с лисича физиономия и дизайнерски очила — стават и си сменят местата. Мъжът, издигнал бариера между Дийн и плячката му, не означава нищо за Дийн, но той го подкача принципно и го смушква в ребрата.

— Хей, пич. Просто упражнявах правата си като мъжки екземпляр.

— Упражнявай ги другаде — предлага му очилатият.

Дийн се обръща към Тод и повтаря:

— Упражнявах правата си на мъжки екземпляр. Живеем в свободен свят, нали?

Тод е ставал свидетел на разприте на Дийн още в гимназията. Ако Дийн се настърви повече, ще го хване за ръката и ще го изведе оттук, но засега перченето на Дийн му се струва безобидно.

— Не си създавай главоболия — отбелязва лаконично той.

— Тя и без друго е крава — отвръща на висок глас Дийн. — Заслужавам нещо по-добро.

— Така те искам, друже — засмива се Тод и Дийн се кикоти, доволен от себе си.

Тод знае, че Дийн става такъв само когато пие. Някои носят на алкохол, но Дийн не е сред тях. Макар да не му личи, Дийн е сантиментален — разплаква се лесно и харесва бебета. След гимназията постъпи в морската пехота, ала се оказа недостатъчно кръвожаден да издържи и напусна армията, преди да го разквартират. Тогава се захвана с търговията. Като цяло Дийн е сговорчив човек. Избухва понякога, нужно е обаче доста, за да го провокираш. Затова е въпрос на догадки как ще му въздейства новината и Тод се затруднява да предвиди реакцията му. Надява се само Наташа да му я съобщи тактично.

Наближава полунощ и Тод отново е в колата си. Набира телефонен номер от тайнния си списък и след кратък разговор поема към „Четири сезона“ — на няколко пресечки от бара. Уговорил си е среща с една от жените — всичките достатъчно класни да ги води в петзвездни хотели — и винаги на разположение, особено ако ги кани щедър мъж като него. В такива нощи, когато не е виждал Наташа и се чувства прекалено зареден с енергия и в твърде приповдигнато настроение, обича да се възползва от луксозните стоки и услуги, предлагани от града.

[1] Хоумрън — удар в бейзбола, който позволява на игрacha да обиколи всички бази. — Б.р. ↑

3. ТЯ

В петък сутринта Джоди все още няма планове за уикенда. Необичайно за нея, но не е мислила дългосрочно. През седмицата присъщата ѝ увереност я напуска. Обзема я съмнение и колебание, и простодушна надежда Тод да си промени решението и да се откаже от пътуването. Ала вече няма връщане назад. Снощи той си събра куфара и го занесе в офиса, защото щял да тръгне за провинцията веднага след работа.

Тя отнася телефона до прозореца и поглежда навън. Денят е ясен, бялата вода отразява ослепително белите слънчеви лъчи. Остри иглички от светлина пронизват очите ѝ и чувствителната кожа на лицето и врата ѝ. Чувства се уязвима и безпомощна — прилеп, защурал се на дневна светлина — но продължава да преглежда списъка с приятелките си.

Първо се обажда на Корин, после на Джун, после на Елен. Оставя им еднакво съобщение: „Какво ще правиш през почивните дни? Обади ми се, ако си свободна за вечеря. Става и днес. Или утре. Устройва ме и обяд. Ще се радвам да те видя. Звънни ми“. Отдръпва се от прозореца, обикаля стаята, оглежда плата за прах, прокарва пръст по полиранията дървена повърхност. После се обажда на Шърли и оставя същото съобщение. Шърли е страдала от душевно заболяване. Джоди се запозна с нея на семинар и ѝ допадна, че е умна и с чувство за хумор — поетеса, спечелила награди за творчеството си.

Педантичното планиране има предимства. Жivotът протича безупречно, когато графиците са уточнени за седмици и дори месеци напред. Рядко ѝ се налага да си урежда срещи в последната минута и се чувства унизена. Все едно проси. Защо да не застане на улицата и да моли за подаяния там? Да изработи картички и да ги раздава. „Изоставена жена си търси компания за вечеря. Отчаяна е и следователно не е приидирчива.“ Няма особена надежда Корин, Джун, Елен или Шърли да са свободни. Корин и Елен имат деца, Джун пътува много, а Шърли — е, Шърли невинаги прослушва съобщенията ѝ. Желанието ѝ да прозвънява обаче има граници.

Едва по-късно през деня — понеже никой не ѝ се обажда — решава да пробва Алисън, макар да съществува съвсем минимален шанс тя да вдигне телефона или да отговори на съобщението ѝ преди следващата седмица. Всъщност Джоди е толкова сигурна, че да се свърже с Алисън е изгубена кауза, та когато чува гласа ѝ, за миг се разколебава, да не би да е сбъркала номера.

— Улuchi момента — откликва Алисън. — Трябаше да съм на работа, но денят се обърка. Не е за вярване какви бедствия ме връхлетяха. Ще ти спестя подробнотите. Обадих се на Джей Би да го предупредя, че ще закъснея, а той реагира, сякаш земята се е продънила. Глупаво е, понеже навалицата е чак след пет. Мъжете са такива деца! Обичат да си придават важности. Добре е, че всъщност жените дърпат конците. Както и да е, тази седмица съм на смяна, но в понеделник съм свободна. Ще излезем ли на вечеря?

Вечерята в понеделник не разрешава наболелия проблем на Джоди, но тя я записва доволно в бележника си. Алисън е от ексцентричните ѝ приятелки — аутсайдер като Шърли, а не позната от университета или от професионалния ѝ кръг. Срещна Алисън на курс по готварство — учеха ги как се чисти сепия и кралски скариди. Алисън не готви, но бе решила да положи усилие. Джоди не знае в какво точно се състои работата на Алисън, ала предполага — макар да е сервитърка, а не компаньонка — че включва поверителни сделки с клиентите. Колкото и щедри бакшиши да получава, едва ли са ѝ достатъчни, имайки предвид какви ресторани предпочита и какво вино поръчва — винтидж бутилки, скъпи дори в представите на Джоди.

На другия ден — събота, Джоди няма пациенти. След безсънната нощ заспива чак призори и остава в леглото почти до обяд. Сега закусва и се опитва да чете вестник. Чудно защо се чувства толкова объркана. Нормално е Тод да го няма през деня дори в събота, когато сутрин се отбива на строежа, а после отива на фризьор и мие колата. Неделята обаче е друго нещо. Цяла седмица я очаква с нетърпение, защото тогава закусват спокойно и извеждат кучето на дълга разходка край брега. Утре обаче няма да е така.

Дано някоя от приятелките ѝ да се обади. Включва телевизора и прехвърля каналите. Спира на „Зайнфелд“. Гледала е епизода, но го е забравила почти изцяло. Напоследък го забелязва и при филмите.

Минава година и сякаш я обхваща амнезия. Замисля се, че ако трябва да изживее живота си отново — същият живот със същите събития, разгръщащи се по същото време — често ще се изненадва. Епизодът приключва, тя проследява финалната сцена все едно за първи път и я удря лавина от безнадеждност и съжаление.

Намира убежище в банята — ритуалът й включва потапяне във вряла вода до врата. Облаците пара, обгръщащата я топлина, чувството за лекота и същевременно за плътно поглъщане (тялото олеква, водата тежи) са могъщ тоник, способен да цери всякакви болежки, но макар да кисне, докато кожата на пръстите й се набръчква и побелява, Джоди излиза от ваната сърдита, изоставена и изморена. Заспива на дивана и се събужда след час, разтреперана във влажната хавлия.

Дезориентирана след забравен сън, тя се облича, слага кайшката на кучето и тръгва към езерото, вливайки се в съботната тълпа по крайбрежната алея. Сънцето озарява водата и хората са оживени, привлечени от топлината — тичат, карат велосипеди или ролери или просто се разхождат. Повечето са двойки или семейства — със загорели ръце и крака и със звънливи гласове, отекващи в чистия въздух. Фройд ходи до нея и размахва опашка на децата, които искат позволение да го погалят. Тя го повежда през поляната към песъчливия бряг, хвърля му пръчка и го наблюдава как плува след нея. Кучето поне се наслаждава на деня. Той е приспособимо създание, лесно е да му угодиш. Знае, че Тод не се прибра вкъщи снощи, но докато цата из езерото, вирнал нос над водата и свил уши, Тод е най-далечната мисъл в ума му.

Щом се прибират у дома, Джоди изпива един адвил и проверява съобщенията. Елен се е обадила. Предлага да обядват някой ден през следващата седмица. Джоди си облича къси панталони, спуска завесите в спалнята и ляга в неоправеното легло с романа, който чете — историята на три поколения жени, чито изпитания включват брутални съпрузи, неблагодарни деца и социални и културни лишения в тесния социален кръг в провинциално градче. Ужасният им живот я разсейва известно време, но след като дочита книгата и я затваря, завръщането към реалността е тежко. Небето в прозореца й е равномерно сиво, стаята тъне в сумрак, температурата е паднала. Ясно е, че приятелките й няма да се обадят; планирали са вечерята отрано и

вече се подготвят. Съблича омачканите дрехи, слага джинси и тениска и се примирява, че ще прекара нощта у дома.

В хладилника намира половин ябълков пай и го изяжда направо от формата за печене. Първо изгребва ябълките с лъжица, после блатата — с пръсти. Тод също няма да ѝ се обади. Няма да я попита как е, да ѝ каже, че му липсва. Знае го някак си и увереността поражда чувство за нещо необратимо, наподобяващо птици, отлитащи преди буря. Преди двайсет години любовта им избухна в страстни пламъци и се изстреля със скоростта на ракета в орбита. Напоследък инерцията ѝ се забавя — грозен факт, пред който е неспособна да се изправи. Често ѝ се струва, че годините оттогава досега са се нагънали като дипли на акордеон, приближавайки далечните спомени.

На втората среща гледаха „Играчка — плачка“ и после обсъждаха филма пред киносалона — пристъпваха от крак на крак, бъбреха и се смееха. Втората среща е самостоятелна територия — енергийно поле със собствени закони и условия. На третата среща някои неща вече са ясни, докато първата е отявлен рисков експеримент. Втората среща обаче — срещата помежду им — е минно поле, което прекосяваши пипнешком, лутайки се между необуздани надежди и яростен скептицизъм. Втората среща е взаимно откровено признание за интерес, без да се пренебрегва факта, че той може да се обърне срещу теб. Тогава всичко е несигурно, въпрос на догадки. Втората среща е мътно море, в което или трябва да заплуваш, или се давиш.

Нощта не беше топла; пролетта още беше плаха. По това време на годината обаче хората са оптимисти и се обличат по-леко от необходимото. Джоди и Тод не бяха изключение — тя беше с жилетка, той — с пуловер. Все пак тръгнаха — уж да намерят място да хапнат, но всъщност безцелно. Скоро попаднаха в плен на инерцията на движението — хипноза, от която бяха безпомощни да излязат. Вървяха на юг по Мичиган авеню, прекосиха парка и се върнаха обратно през Луп. Не се държаха за ръце, длани им дори не се докоснаха, но се бяха засели сериозно с непосредствената задача — задачата на втората среща — с низ от лични откровения и искрени признания.

— Като дете бях дебел — сподели той, докато минаваха по моста на Мичиган авеню.

— Но не наистина дебел — тя не можеше да си го представи.

— Прякорът ми в училище беше Бъчонко.

— Леле. Докога беше така? — Едва ли бе продължило дълго.

— О, докато навърших дванайсет или тринайсет. Тогава започнах да крада коли.

— Крадеше коли?

— Май не биваше да го споменавам.

— Но не си ги крадял наистина, нали?

— Какво имаш предвид?

— Връщал си ги, след като ти свършат работа.

— Как ли пък не!

— Но не си ги... разглобявал, за да продаваш частите?

— Не, не. Нищо подобно. Просто пусках стереото и карах. С приятели, с приятелки. За кратко се преструвах на богато копеле, което има всичко.

— Хванаха ли те?

— Никога. Извадил съм късмет.

Тя не си го представяше така. Имаше нещо у него, нещо... достолепно — тази дума изплува в ума ѝ — и то противоречеше на неочекваната картина на детството му. Мнението ѝ за него леко се промени.

— Когато бях малка, родителите ми често не си говореха — призна тя. — Веднъж продължи почти цяла година.

— Как е възможно?

— Говореха с другите. Ако нямаше никого, а бяхме само децата, рано или късно се започваше: „Джоди, кажи, моля те, на баща ти, че е време да се подстриже“. А той, разбира се, е в стаята.

— И ти му казваше?

— Глупаво е, но да, обикновено повтарях посланието. Била съм твърде малка, предполагам, та да не им обръщам внимание.

— Трябва здравата да са се мразели.

— Понякога изглеждаше така. Но друг път всичко беше наред.

— Моите поне бяха последователни — въздъхна той. — Той я тормозеше, а тя се страхуваше. Винаги едно и също.

— Не бих предположила. — Стъписана, бръкна в чантата да извади балсама за устни и пак промени представата си. — И теб ли тормозеше?

— Не особено. Мен ме пренебрегваше.

— Какво работеше баща ти?

— Сезонно, в парковете. През зимата си стоеше вкъщи. Държеше стола и запасите в сутерена. Чувах го как си мърмори и знаех, че до вечерта ще се напие до козирката. Ходех на пръсти и се молех да заспи и да остане там, където е.

— Тежко ти е било — отбелязва тя и продължава да коригира представата си.

— Много време мина оттогава. Той почина. И двамата си отидоха.

Той спира да си завърже обувката. Привежда се вдървено в студа.

— Най-трудното в моето семейство бяха преструквите — признава тя. — През повечето време всичко беше страхотно, но дори когато не беше, той отиваше на работа, тя приготвяше вечерята и сядахме заедно на масата. Мама и татко ни разпитваха какво сме правили в училище и после си лягаха. Не обсъждахме нищо. Затваряхме си очите.

— Какъв въщност им беше проблемът?

— О, знаеш, обичайният. Не го биваше в моногамията.

— Моногамията не е за мъже. Или мъжете не са за моногамия.

Все едно. И двете са верни.

— Така ли мислиш?

— Знам го.

— И твоите родители ли имаха същия проблем?

— Моят старец обичаше само уискито.

— Откъде тогава си толкова сигурен за моногамията?

— Рано или късно всички мъже изневеряват. По един или друг начин. Татко кръшкаше с бутилката.

Припомняйки си този разговор, тя се пита защо не е привлякъл вниманието й, защо не е размислила. Вместо да сигнализира тревога обаче алармената сирена в главата ѝ бе останала странно мълчалива.

Докато вървяха на север по Ласал, край Търговската палата, край банки, магазини и общинския съвет, я обзе натрапчиво усещане, че е в тунел. Офиссградите, възправени от двете им страни като хребети ограничаваха обзора ѝ, а сребристото небе в края на прохода я притегляше напред. Той ѝ разказваше как е починал баща му, как майка му се е посветила на грижите за него. Измъкнали го от убежището му в сутерена и той вехнел на дивана. Понеже умирал, съпругата му позволявала да се утешава с бутилката.

— Беше жълт. Миришеше на алкохол и урина. Ръцете му трепереха и се изпускаше. Когато го изнесоха от къщата, изхвърлих дивана на боклука.

— Майка ти е била светица — отбеляза Джоди.

— Трябваше да го напусне.

— А защо не го е направила?

— Заради някаква криворазбрана преданост. Кой знае? Няма как да надникнеш отвътре в нечий брак.

— Да. Както и да изглежда на хората отстрани, брачната връзка понякога е неуничожима.

— Баща ти сигурно е бил лекар или професор, или важна клечка — предположи Тод.

— Не точно. Сега е пенсионер, но беше фармацевт. Имашме дрогерия на ъгъла на Парк и Майн стрийт. След училище работех там. Цялото семейство помагаше. Е, аз и братята ми. Не и мама.

— Защо не?

— Не знам. Била е достатъчно заета с домакинството, предполагам. Или разочарованието я е спирало. Вземаше уроци по пеене, но така и не стигна по-далеч от църковния хор. Мечтаеше да участва в бродуейски мюзикъл. Знаеше всички песни и ги пееше вкъщи. Мама беше малко странна птица. Фантазьорка, да го наречем така.

— Момичетата не приличат ли на майките си?

— Така казват. Но мисля, че приличам повече на татко.

— Кой от родителите ти е лош шофьор?

По-късно й хрумна теория защо останаха толкова дълго на студа, но вече не си я спомня точно. Помни само, че беше свързана с издръжливостта и сближаването. Не е забравила обаче как, когато най-сетне намериха закусвалня и топлеха ръцете си върху чашите с кафе, докато им сервират храната, се почувства свободна, сякаш всички бариери са се вдигнали. И как към полунощ се върнаха в къщата в Бъктаун, запалиха свещи и разгънаха спалния чувал.

4. ТОЙ

Оставя Наташа пред вратата ѝ и потегля към къщи. Денят е зноен, с горещо слънце и без вятър — временно завръщане към лятото. Поршето е пълно със смачкани салфетки, опаковки и празни картонени чаши — свидетелства от пътуването към дома. Безсънието помътва мислите му, но ароматът ѝ се е просмукал в дрехите и кожата му — опияняващата ѝ телесна миризма, примесена с парфюма, лосиона и шампоана ѝ за коса. Подут е тук-там и вече се ужасява от часовете, които го делят от следващата им среща. По-дългото време, прекарано с нея, е променило химическите процеси в мозъка му и невроните избухват болезнено в нейно отсъствие.

Изморено си представя предстоящото изпитание — вечерта у дома с Джоди. Първо вечерята с премерен разговор и умерено пиене, после ритуалът в спалнята — изгасяне на лампите и пъхване под завивките в прясно изпрани пижами. Кога домашният му живот се превърна в наказание? Не помни повратната точка — в кой момент изгуби вкус за удобството, тъй умело осигурявано от Джоди.

Когато пристига обаче, настроението му се променя. Посреща го буйна радост и несдържана привързаност и той се разсмива. Как е възможно да забрави кучето? Стайте са хладни и изпълнени със сладък аромат на рози, пищно разцъфнали във вазите. В кухнята го чака отворена бутилка студено бяло вино, а до нея — поднос със солени бисквитки и пушени стриди. Изкусителното им въздействие го озарява като прозрение.

Не вижда веднага Джоди, но вратата на балкона е отворена. Съблича се и влиза под душа. Водата шурти силно по тялото му и създава приятно усещане за вцепенение, отмивайки натрапчивите миризми от уикенда. Избърсва се и облича чисти памучни панталони и риза, хапва от стридите и си налива чаша вино.

На балкона Джоди лежи полугола в шезлонга. Изящните ѝ кремави бикини прилепват като втора кожа върху изпъкналите ѝ хълбоци и закръгления хълм между тях. Краката ѝ оформят издължено V, което привлича погледа му към слабините и нагоре към

вдлъбнатината между ребрата ѝ. Отпуснати в жегата, зърната на малките ѝ гърди са изложени на показ като сребърни долари талисмани. Знае, че тя се пече рядко на слънце, защото не хваща загар. По-късно порозовялата ѝ кожа се лющи, но сега не е застрашена, защото слънцето се е придвижило и балконът остава в сянка.

— Стори ми се, че те чувам да влизаш, но не бях сигурна — тя вдига слънчевите очила и го поглежда с присвити очи.

Пестеливостта на Джоди — и физическа, и емоционална — винаги го е привличала. Самообладанието редко я напуска — тя е на висота във всяка ситуация. И въпреки дългите години заедно той чувства, че едва я познава и не се е домогнал до скритото под повърхността. Джоди е шлифована сила в живота му, виртуоз, който работи майсторски с него, докато Наташа бръква право в примитивния му мозък. Джоди е горе, Наташа — долу. Джоди е нежно повдигане, Наташа — стремглаво падане.

Когато с Наташа се появиха да поискат стаята си, собственикът на хотела не скри неодобрението си. Накара ги да си повторят имената, погледна мрачно регистъра си и поклати глава:

— Резервирали сте апартамента за младоженци. — Почака, сякаш ги поощрява да размислят.

— Да, с огромното легло и джакузито — потвърди Наташа.

През целия уикенд ги сподиряха сърдити погледи, все едно блудства с родната си дъщеря. Когато с Наташа излязоха от апартамента си по обяд в събота и влязоха в трапезарията, всички се втренчиха в него, сякаш е гол, с разкървавени устни и гигантска ерекция. Човек би рекъл, че Наташа е момиченце на дванайсет.

През първия ден се върнаха от разходка из гората — сгорещени и жадни — и седнаха в салона — просторна зала с бамбукови щори и мебели от явор в провинциален стил. Шкембестият барман сложи „Манхатън“-а на Наташа пред нея и намигна нагло на Тод. Няромачовско подмятане: „Напият ли се, дори старчок като теб изважда късмет“. Или „Направих го по-сilen, защото ще ти трябва повечко помош“. Или: „Какво ще кажеш след теб да се пробвам и аз?“.

Изкушаваше се да обвини Наташа с изобилните ѝ гърди, прелели от деколтето, с намигващия пръстен на пъпа, с бухналата коса и навика ѝ да позира, глътнала корема си като Надя Команечи^[1] върху гредата в гимнастическата зала.

Въртейки се върху високия стол пред бара, тя пъхна пръсти под колана на панталона му и го близна като новородено теленце.

— Щом ще се женим през юни, както ми обеща, трябва да започнем да организираме сватбата — изчурулика тя. — И да си потърсим дом.

Подръпна колана му, доближи устни до ухото му и прошепна как цялата им нощ заедно — цялата нощ в огромното легло в апартамента за младоженци — е променила всичко и сега няма връщане назад. Прекосили са границата, така му каза, и старата тактика да се срещат тайно и да крият любовта си вече не върши работа.

Наистина ли бе обещал да се ожени за нея през юни? Не помнеше, а и как да помни? Обясни й, за да й поохлади ентузиазма, че преди да започнат да кроят планове, трябва да говори с адвоката си.

* * *

Джоди става от шезлонга, минава край него и влиза в апартамента. Той долавя уханието на топлата й плът, попила слънцезащитното масло, и я проследява с поглед, докато върви към банята. Дребното и стройно тяло контрастира стъпиващо на широкия гръб и дълбоките извивки на Наташа. Тя се връща, облякла къс копринен халат, завързан на кръста. Сяда и халатът се разтваря, разкривайки бедрата и полумесеците на гърдите й.

— Как мина уикендът ти? — питат тя.

— Добре е да се върнеш у дома — отговаря уклончиво той. — Какво прави ти, докато ме нямаше?

— Нищо особено. Хвана ли риба?

Изрича „риба“, присвила шеговито очи. Ако знае или се досеща за истината, поне няма да го накаже с нея.

— Ще ми се да се похваля, че съм напълнил хладилника с млади щуки — казва той. — Но ще те изведа на вечеря, ако искаш.

Отиват в „Спиаджа“ и изяждат три вкусни ястия, прокарвайки ги със силно амароне. Той носи вечерно сако, а тя — коктейлна рокля без презрамки и двоен наниз перли. Същата нощ се любят за пръв път от месец.

Следващият ден започва с поредица злополуки. Първо, на път към офиса, както винаги подранил, забелязва, че един от ключовете му — за входната врата — липсва от ключодържателя. Застанал на тротоара с мобилния телефон в ръка, той ругае, защото не успява да се свърже с портиера. Не знае как се е случило — ключовете не се изхлузват сами от стоманени халки. Все пак изминава трите пресечки обратно до поршето да огледа седалките и пода, а после се обажда на Джоди. Събужда я и я моли да потърси вкъщи. Сетне застава пред сградата да чака — рано или късно някой ще дойде, мисли си, и ще му отключи, ала още е твърде рано и не след дълго се отказва и отива да закуси.

Дежурството на портиера започва в осем. В осем без пет Тод се връща пред сградата с чаша кафе, но докато портиерът дойде, минават още дванайсет минути. Дванайсетминутното чакане изчерпва остатъците от търпението на Тод и цялата отговорност за изгубения час и половина се стоварва върху главата на портиера. Тих, обикновено надежден човек, който работи тук от няколко години, но сега заявява, че напуска, и си тръгва, без да му даде никакви ключове. Минутите продължават да текат — по-точно се източват още деветнайсет. Накрая се появява наемател и отключва на Тод. Преди да нахлуе в стаята на портиера и да вземе резервните ключове, получава съобщение от Стефани — едното ѝ дете се разболяло, нямало да дойде на работа. През останала част от сутринта отхвърля нейните задачи. По обяд Наташа му се обажда да го пита дали е говорил с адвоката и той я уведомява, че светът не се върти около прищевките ѝ.

Охотата, с която Наташа се обижда, склонността ѝ да плаче, да се цупи, да се отдръпва — всичко това е ново за него и го изтощава. Джоди не се държи така. Какъв ѝ е проблемът на Наташа? Приисква му се да ѝ обясни туй-онуй, но благоразумно замълчава. Макар денят да му се изпълзва, я придумва да обядва с него.

Когато влиза във „Франческа“ в Малката Италия^[2] — редовен избор, защото мястото е близо до университета — Наташа седи до колоната и чете менюто. Той се настанява на стола срещу нея, но тя не вдига очи и изобщо не дава признания да го е забелязала. Вкопчила се е в менюто, сякаш вече не го знае наизуст. Защо не се държи като зряла жена? Защо не отвори уста да го нахока и да го излее от системата си? От друга страна, да приеме да се срещнат тук несъмнено е голяма

отстъпка от нейна страна след начина, по който ѝ говореше по телефона. Той издърпва нежно менюто от ръцете ѝ и го оставя настрани.

— Да не се караме — приласкава я. — Съжалявам.

По погледа ѝ — сериозен, напрегнат — разбира, че е решила да скъса с него. Но той просто си изпусна нервите за малко! Сигурно има нещо друго. Разбира се. Другото нещо, от което винаги се е страхувал. Най-сетне се е случило и как не, след като рояци младежи се тълпят ежедневно край нея в университета. Въпреки думите ѝ никога не е вярвал, че ще остане с него завинаги. Приказките за сватби са само експеримент, опитване на почвата. Такава си е Наташа. Обича да размишлява и да предполага ей така, за проба. И защо не? Целият живот е пред нея, нали трябва да разбере какво ще прави и с кого ще го прави? А той е преполовил живота си. На четирийсет и шест е. Наближава зенита. След още година-две ще започне да гълта витамин В. Не може да се съревновава със съперник, два пъти по-млад от него. Налага се да приеме реалността и да се сбогува с нея.

— Не искам да се сбогувам с теб. Обичам те.

Тя се ококорва. Позасмива се.

— Не изглупявай — укорява го.

— Няма ли да скъсаш с мен?

— Не. Колкото и да го заслужаваш.

Сервитьорът се появява и Наташа поръчва сандвич с кюфте. Тод поръчва същото, макар да няма апетит. После нарушава обедното си правило и поръчва бира. Тя не го напуска и би трябвало да изпитва облекчение, но нещо не е наред.

— Какво има? — пита той.

Пренебрегва въпроса му и започва да говори за университета — за лекцията в девет сутринта, как бил облечен професорът и какво казал за фовистите. Поне му говори, ала когато им сервираят, започва да се храни и пак мълква. Той описва поредицата от злополучия, сполетели го след изгубването на ключа. Опитва се да я развесели, да я разсмее, но нещо ѝ се върти в ума. Той изпива бирата си и поръчва втора. Тя изплюва камъчето едва след като е изяла сандвича до троха и ѝ сервират чаша чай. Думите ѝ са същински удар в главата.

— Как е възможно? — изкрещява той. — Нали пиеш хапчета?

Тя му изшътква. Побледняла е и изглежда объркана.

— Мислех, че искаш деца.

— Искам деца, разбира се — изкрещява пак той.

Иска деца, разбира се, но всъщност деца не е точната дума. Наташа иска деца — малки безпомощни просячета, които се нуждаят от постоянно то й внимание и й създават усещане за сродство и принадлежност. Той не иска това. Иска потомци, наследници или само един наследник, за предпочитане син; някой с неговото ДНК, негов вариант, който да заеме мястото му, когато го няма. Като по-млад не се замисляше сериозно по въпроса и щеше да продължи в същия дух, ако една сутрин не се бе събудил, обзет от желание за потомство. То го повали като вирус, а после, след срещата с Наташа, мутира в необуздан и упорит копнеж. Изпълваше го с чувството, че досегашният му живот е пустиня и придаваше на връзката му с нея безпощадна неотложност. Щом тя го обича, значи не е прекалено късно.

— Искам деца, разбира се — повтаря той. — Но не така.

— А как?

— Не така. Не искам да ми го изтърсваш, докато обядвам.

— А кога?

— Дори не сме го обсъждали.

— Напротив. Искаш деца.

— Това няма нищо общо.

Той пак крещи и по лицето й чете, че я е изгубил. Тя се изправя, вдига раницата си от облегалката на стола и излиза от ресторант. Той изважда портфейла си, плъзва няколко банкноти под чинията и тръгва бързо след нея, уплашен, да не би да е избягала и изчезнала. Тя обаче се помайва пред витрината.

— Имам лекции.

Той я прегръща през рамо и двамата тръгват така по Лумис стрийт в посока към Харисън.

— Може да направя аборт — подмята тя.

— Би ли го направила?

— Ако поискаш.

Тод съзира лъч светлина и надеждата потушава до известна степен паниката му. Спира и я извръща да го погледне.

— Колко е напреднала бременността? Искам да кажа... допустимо ли е?

Тя се втренчва в него с омраза, чиято сила буквально го отблъскава назад.

— Ти повдигна темата — напомня й той.

Разпрата продължава и той забравя да настоява за отговор как се е случило. Не му хрумва, че може да го е направила нарочно. По природа не е подозрителен и отмъстителен и вместо да я обвинява, несъзнателно започва да търси изход, все едно отстранява теч във водопровода или лош дълг.

— Не бой се... ще оправим положението... всичко ще се подреди.

Думите му обаче удрят на камък.

— Продължаваш да говориш, сякаш е проблем — вметва тя.

— Добре, добре. Но не съм на двайсет и една. Живял съм по-дълго и това усложнява нещата. В момента не съм необвързан.

— И чия е вината? Отдавна трябваше да й кажеш за нас.

Той се пита дали е така наистина. Не си спомня да е обещавал на Наташа да говори с Джоди. Знае само колко упорстваше Наташа той да разговаря с Джоди.

— Не мисля, че съм се съгласявал да й кажа. Но сега се налага.

Осъзнава смисъла на думите едва след като ги изрича. Ако Наташа откаже да направи аборт, хората трябва да разберат. Навсякога не тутакси, но рано или късно Джоди трябва да научи. И Дийн.

— Не бива да казваш на баща си. Не веднага — съветва я той.

Наташа тръгва отново. На няколко крачки пред него е.

— Вече казах на татко — подхвърля през рамо.

Той ускорява ход и я настига.

— Казала си на Дийн? Кога?

— След като говорих с теб.

— Не е за вярване, че си го направила.

Тя свива рамене и той разбира, че го е направила, за да му отмъсти, защото й се тросна по телефона, когато го попита дали се е консултиран с адвоката си.

— Какво точно му каза? Нали не му каза за мен? За нас?

— Ти как мислиш? Че няма да му кажа от кого е детето?

— Не е било необходимо да му обясняваш.

Тя отново свива рамене, съчетавайки обида, гордост и войнственост в едно-единствено невинно движение. Нарочно върви

бързо и той едва я догонва. Чувства се като хлебарка, щъкаща зад нея.

— Поспри — казва ѝ. — Нека поговорим.

— За какво?

— За много неща. Колко е напреднала бременността? Кога разбра?

— Не знам колко е напреднала. Разбрах тази сутрин.

— Тази сутрин? Нали си била на лекции?

— Направих теста още щом се събудих. Така е редно.

Тод, в пълно неведение относно домашния тест за бременност, питат:

— Какъв тест?

— Пишкаш върху пластмасова лентичка. Купуват се от дрогерията. Ако е положителен, се появява розова чертичка.

— Пластмасова лентичка?

— Не само. Цикълът ми закъснява.

— Но трябва да отидеш на лекар, за да си сигурна.

— Толкова ти се иска да не е вярно.

Вече са на Харисън стрийт. Вървят на изток. Тротоарът гъмжи от студенти, движещи се в двете посоки. Бълскат ги.

— Как го прие баща ти? — питат Тод.

— Как мислиш?

— Не е бил доволен.

— Не беше.

— Какво каза?

— Че ще ти извие врата.

— Само това ли?

— Не е ли достатъчно?

— Сигурно е казал повече.

— О, да, без малко да забравя. Каза, че ще говори с Джоди.

Той я изчаква да изчезне в Хенри Хол и тръгва към поршето.

Вече се разкайва за кашата, която е забъркал. Положението очевидно е деликатно, няма да се измъкне лесно и е редно да е по-тактичен. Не че има значение. Дали жената ще роди бебе, или не, зависи изцяло от нея — какво иска някакъв си мъж, дори той да е бащата, е все едно. В този свят няма изход за мъжете. Те са лапнишарани, които не осъзнават, чеексът е най-големият риск. Целият му свят се променя, а той за проклетия е с вързани ръце. Редно е да има глас, но нещата не стоят

така. Каквото и да говорят, жените създават правилата. В неговия случай Наташа създава правилата. И сега тя му е сърдита, а му предстои да се изправи и срещу Дийн и Джоди. Независимо колко го вълнува бащинството или създаването на наследник, или както там го наричат, положението е твърде заплетено, а събитията се развиват твърде бързо. Все едно е в кола, движеща се с пределна скорост в погрешната лента — срещу другите. Няма значение, че не знае как се е озовал там. Него ще държат отговорен.

Минава край централата на Международната асоциация на железнниците, стиснал телефона си в ръка. Набира номера на Дийн. Необходимо му е време да подреди мислите си, да реши какво да каже, но минутите отлитат, а трябва да се свърже с Дийн, преди той да се обади на Джоди, ако вече не е късно. Надява се да има шанс, защото Дийн знае едва от няколко часа. Главното е, че иска да е смирен, да остави на Дийн достатъчно пространство и да поеме известно количество хули. Дийн има склонност да си изпуска нервите и да буйства, а понякога и да се инати, но не е дръвник. Дори да не му харесва случилото се, с времето ще свикне, защото е предан, а Тод е най-старият му приятел.

Тод обаче греши, че Дийн е успял да слезе на земята и да разговаря разумно. Преди да обели и дума, Дийн се разкрещява:

— Мислех те за приятел, мръснико. Какво си направил с дъщеря ми, кучи сине?

Тод понечва да изрази съжаленията си: не е искал да стане така, да нарани Дийн и да накърни приятелството им; съгласява се, че Дийн има право да е разстроен. Иска да изрече всичко това и да му простят, но в момента най-вече иска да помоли Дийн да не се обажда на Джоди, да му позволи той да говори пръв с нея. Дийн обаче не е в настроение да го изслушва.

— Ще ти откъсна главата, смрадливо лайно — крясва му той. — Ще се погрижа да те арестуват за сексуално насилие.

И прекъсва връзката.

Тод се ядосва. Негодникът го разгневява. Опитва се да се успокои. Добре е, че върви. Ходенето е всеизвестен лек за възвръщане на самообладанието. Поразходи се, така казват. Излез навън и се отърси от яда. Днес слънцето надничаш през ниски облаци и ситни капчици падат със съскане върху паважа. Рехав дъждец овлажнява

главата и раменете му и разнася уханието на изрядно подкастрените морави около университета. Тод се зарича да се съсредоточи върху бъдещето. Не върху далечното бъдеще — макар и то да е заложено на карта — а на предстоящите часове. Къде ще вечеря? Джоди смяташе да готви. И къде ще спи? Трябва да направи нещо, но какво?

Мислите му са като кресчендо — отекват в претоварения му мозък, бълскат го по слепоочията. Има обаче и друго. Макар и разтревожен, ядосан и с изопнати нерви, осъзнава известна двойственост. Мислите му са предимно еднопосочни, ала не изцяло, не категорично. Тих шепот сред врявата намеква за нещо цялостно, забавно, дори комично — дръзка мелодийка, надигаща се от дисхармонията, посветена на Наташа и на чувствата му към нея.

Познава я от бебе — всъщност от деня, когато се роди — и никаква остаряла част от него и досега я възприема във всичките й метаморфози: безпомощно дете, останало без майка, гръмогласна бъбривка в училищна униформа, пъпчива тийнейджърка с шини на зъбите. Ако тогава му бе хрумнало, че тя ще му роди дете, щеше да се изсмее, да се превива от смях на ненадминатата шега.

Помни как за пръв път я видя наистина пораснала — в новия й и изненадващ облик, който опозна и заобича. Седеше в бара в „Дрейк“ и чакаше Дийн. Оглеждаше се, когато тя влезе — красива непозната, тръгнала към него в цялата си пищна прелест: нахакана, поклащаща ханш, с разлюлени гърди и обеци. Не му остави никакъв шанс. Тя го целуна по устните и градина на надеждите и мечтите разцъфна в плодовитото му съзнание.

— Наташа — обяви тя. — Имам среща с татко. Ще ми даде пари.

Не беше я виждал от години. Тя си поръчка „Манхатън“ и докато Дийн дойде — двайсет минути по-късно — двамата бяха прекрачили безвъзвратно прага.

Спомня си този момент и се усмихва. Щом се връща зад бюрото си обаче, капанът хлопва и той започва да крачи напред-назад. Стефани я няма и той отговаря за офиса. Краката го отвеждат извън кабинета му, в нейния, през рецепцията — описва пълен кръг. Дланите му лепнат, в устата си има вкус на ръждясал пирон. Устоява на подтика да се обади на Джоди — не знае какво да й каже, как да подхване темата за неофициалния си живот, как да говори за нещо, което двамата никога не са признавали открито. Дълбоко в себе си усеща, че

всъщност нищо не се променило. Случващото се с Наташа не е свързано изобщо с Джоди — и обратното. Ала възможността двата му свята да се сблъскат — два свята, движещи се по съвсем различни орбити — е немислима, непоносима, край на живота, какъвто го познава.

Изчаква телефонът да иззвъни дозата си. Включва се телефонният секретар, за да му съобщи със собствения му глас, че у дома няма кой да приеме обаждането му. Изпитва облекчение, разбира се. Изважда плоската тенекиена табакера от чекмеджето, свива цигара с щипка изсушени листа, запалва и застава до прозореца. Нуждае се само от две-три дръпвания, колкото да си проясни ума. Кучият син Дийн сигурно вече ѝ се е обадил. Възможно е обаче да не е успял да се свърже. В момента това е последната му надежда.

Заключва кабинета и сяда в колата. Струва му се, че напоследък час — пикът започва по-рано отпреди. Навремето хората работеха от девет до пет, но сега графиците са свободни и никой не стои по осем часа в офиса. Уличното задръстване го изнервя, изпълва го с агресия и враждебност. Натиска клаксона, сменя платната, притиска колата пред него. Мислите му се борят за пространство в претъпканата аrena на разсъдъка му.

Мястото за паркиране на Джоди — до неговото — е празно. В асансьора не успява да си спомни кога за последно се е прибирал върху рано следобед в работен ден. Нищо чудно Джоди да си има любовник от години и дори в момента да е с него в леглото му. Тийнейджърът през две врати му идва наум — високото момче с кръглата шапка. Джоди казва, че е добър по математика и свири на цигулка. Откъде знае толкова много за него?

Отваря вратата и кучето връхлита върху него и се втурва стремглаво напред-назад по коридора. Съседката до тях, запътила се към асансьора, спира да го поздрави и кучешката акробатика я разсмива. Шейсетина годишна е, поддържана, с крака, които все още изглеждат добре в лъскав чорапогащник и високи токчета. Сбогуват се, той прибира кучето и влиза в дневната. За отсъствието на Джоди свидетелстват неподвижният въздух и полуспуснатите щори, но все пак той проверява всички стаи. Не намира нищо, освен спретнато застлано легло, симетрично подредени чисти хавлиени кърпи, изправени възглавници и строени като войници списания. Тод се

оглежда за преносимия телефон, вижда го върху бюрото й, взема го и проверява списъка с обаждания. Името на Дийн се появява три пъти през половинчасови интервали от обяд досега. Няма ново съобщение. Ако Дийн е оставил съобщение, Джоди вече го е чула и вероятно му се е обадила. Той е потен и объркан. Защо Дийн е толкова неуравновесен? Редно е да се научи да се владее и да изчаква страстите да охладнеят, преди да вдигне телефона и да унищожи нечий живот само защото е поразядосан.

Тод се връща на паркинга и потегля отново към центъра на града и „Дрейк“. Рано е, но за щастие хотелските барове никога не са празни и не се налага да пиеш сам. По всяко време на денонощието във всеки хотел има клиенти, стекли се от всички краища на света, които сверяват часовниците си. Поръчва двоен шот и го гълтва наведнъж, преди да се заеме с халбата. Алкохолът потича през него и възелът паника, който разнася от обяд, започва да се разплита. Мускулите му се отпускат, скобите, пристегнали нервите му, се разхлабват. В защитната му броня се отваря пролука и през нея се вмъква идеята, която досега е неспособен или отказва да прегълтне. Бащинство. Чувството го обхваща и постепенно — след като пресушава халбата си и подхваща втора — приема приста, първична реалност като пара, кондензирана в осезаеми капчици.

Оглежда се наоколо и вижда мъже от всякакъв вид и размер, които несъмнено са създали деца, защото това правят мъжете. Изпитва привързаност към тях, към всеки поотделно и към всички заедно. Сега те са неговото племе, неговото братство. Дължни са да го приемат като пълноправен член в редиците на създателите на потомство, като съперник с доказана мъжественост и основател на династия. Както и да се е случило, не може да отрече, че го е искал — още откакто я срещна, а и всъщност открай време, макар да не го е съзнавал, твърде зает да се доказва по други начини. Искал го е. Голямото плътско приключение. Изконната клопка на зачатието и множенето. Удостовереното, потвърдено бащинство. Върховното осъществяване. И той ще го сподели с нея. Приисква му се да й разкрие всичките си мисли и чувства, да възхвали плодовитостта й, да приеме заслугите й, да подеме диалог на взаимно благоговение. Изважда телефона и не разбира защо тя не вдига, как е възможно да продължава да се сърди. Препирнята им е тривиална и безсмислена. Ако му отговори, той ще я

помоли и ще получи прошката й и двамата ще прекрачат в бъдещето, в новия им начин да съществуват в света.

Връща се към халбата и размишленията, набира номера й през известно време, докато най-сетне си спомня, че всъщност трябва да се обади на Джоди. Сеща се защо е важно да говори с нея — за да й съобщи новината, преди Диин да го изпревари. Иска обаче да запази празничното си настроение и вместо да се обади, черпи всички в заведението, което постепенно се оживява с наближаването на пет часа. Клиентите в бара вдигат чаша за него и за щедростта му. Той им съобщава, че ще става баща и получава поздравления. Групата на близката маса вдига наздравица в негова чест и той признава съвсем откровено:

— Надявам се само съпругата ми да не знае.

После оставя доброжелателите да разтълкуват сами думите му.

[1] Румънска олимпийска шампионка по гимнастика. — Б.р. ↑

[2] Име, често давано на италианските квартали в по-големите американски градове. — Б.р. ↑

5. ТЯ

Мрачните мисли, измъчвали я през уикенда, са се разсеяли почти напълно. Каквото и да е правил и с когото и да е бил, всичко вече е приключило. Тя никога не живее в миналото. Ако се съсредоточаваше в лошото, щеше да го е напуснала или удушила преди години. А и си отмъсти с ключа и поне в това отношение се чувства удовлетворена.

След закуска преглежда записките си за Тъжния Вързоп, чийто сеанс е в понеделник сутрин. Домофонът иззвънява, тя го пуска да влезе и пациентът настанява костеливото си тяло във възширок костюм на стола срещу нея. Гледа го, сякаш е див глиган, който някак си трябва да залови и опитоми, а той на свой ред ѝ хвърля унил поглед. Тъжният Вързоп е твърдо убеден, че е сключил несправедлива сделка с живота. Убеден е с цялото си сърце, че съдбата се е настроила срещу него и не е по силите му да промени положението. Такава е съкровената вяра на Тъжния Вързоп, същностното предразположение, което го определя и гарантира безрадостното му пътуване през живота. Той не е изтъкан изцяло от комплекси, но е упорит и ѝ е трудно да му въздейства.

Повечето клиенти на Джоди биха извлекли полза, ако не се вземат толкова насериозно и терапевтичният ѝ стил включва известно количество придумване и прильгване, което не е точно по книга, но тя подхожда към проблемите на клиентите си както подхожда към своите. Тъжния Вързоп в частност отклика на дребни добронамерени предизвикателства и след като известно време слуша жалбите му, тя му съобщава:

— Ще ти вземам повече за мърморенето. Знам, че идваш тук само защото на семейството ти му е дошло до гуша. Защо не ми разкажеш едно хубаво нещо, случило ти се през миналата седмица. Едно-единствено. Ако опиташи, ще успееш, обзалагам се.

Предизвикателството, макар и подличко, го сепва. Поглежда я празно, с увиснало чене, и после — без предупреждение — се усмихва механично, показвайки ѝ комплект красиви бели и равни зъби. Усмивката го преобразява неузнаваемо.

— Сериозно — продължава тя, за да не изпусне момента, — спомни си седмицата си. Разкажи ми едно положително преживяване.

Той не е напълно готов за такова упражнение и споделя проблеми, свързани с колата му. Джоди обаче е доволна. За пръв път го вижда усмихнат.

След Тъжния Вързоп приема нов клиент — толкова свита жена, че след няколко минути Джоди мислено я нарича Джейн Доу. Жалва се от неумението си да се справи със съпруга си — ревнив мъж, който яростно следи всяко нейно действие. Сеансът е посветен на събиране на информация. Джоди задава стандартните въпроси за средата и детството, за да разплете кълбото. Проблемът е, че Джейн не помни добре ранното си детство. Паметта ѝ е каки-речи празен лист чак до осмата година.

След разговора с Джейн Джоди се чувства напрегната и отива да се разведри във фитнеса. Обядва сандвич със сирене и рукула и чаша вода. Изкъпва се, облича се и сяда зад бюрото да подреди папките на клиентите и да прослуша телефонния секретар. Алисън се е обадила да потвърди вечерята. Има съобщение и от Дийн Ковакс — налагало се спешно да говори с нея. Тя недоумява защо. Познава Дийн добре — през двете години след смъртта на съпругата му той често им гостуваше на вечеря с дъщеря си, а и досега се виждат от време на време на събирания. Обикновено обаче Тод играе ролята на посредник. Дийн и Джоди не са създали лично приятелство. Тя му се обажда и на свой ред му оставя съобщение.

Основното в следобедния ѝ график е семинар за хранителните разстройства, спонсориран от професионалната ѝ организация. Макар да не приема клиенти с хранителни разстройства, тя държи да е информирана и обича да общува с колеги. Оставила си е време пътьом да свърши и други задачи. Подготвя се за излизане, взема чековете на клиентите и събира дрехите за пералнята.

Първо се отбива в банката. Макар Тод да нарича практиката ѝ „хоби“, тя вероятно печели колкото касиера, който взема депозита ѝ, и повече от бармана в съседния „Старбъкс“, където си купува лате в картонена чаша. Достатъчно във всеки случай за основните домакински потребности и за нещо допълнително. В пералнята изчаква Ейми да обсъди с клиента петната от кръв по ризата му. Мъжът изглежда префърщен — с обувки с пискюли и въздълги

нокти с маникюр. Изглежда смутен, дори притеснен от състоянието на ризата, но Ейми е професионалист и не показва нито капчица интерес.

Идва редът на Джоди, тя оставя дрехите върху тезгая и Ейми ги преглежда — изтръска ги една по една, проверява за липсващи копчета и други нередности, пребърква джобовете и ги сортира на купчини. Стига до износените панталони каки на Тод, изважда предмет от джоба и го подава на Джоди. Тя го поглежда и го пъхва в чантата си.

Паркирала е на забранено място и бърза да се върне в колата. Следващата ѝ спирка е ателието за рамки. Взема раджпутската картина, оставена преди седмица. Закъснява, но хваща зелената вълна и стига няколко минути по-рано до библиотеката, където се провежда семинарът. Залата жужи — няколко участници седят, но повечето стоят край стените по двойки или на групи. Джоди оглежда лицата и забелязва доста познати, ала преди да успее да ги поздрави, водещият взема микрофона и моли присъстващите да седнат.

Първият говорител е жена в костюм от туид „рибена кост“ и удобни обувки. Ниска е и се шегува с ръста си, докато наглася микрофона надолу, надничайки над катедрата. Публиката се засмива одобрително. Ледът е разчулен и тя повтаря титлите си, изредени вече от водещия. Доктор е по социална психология и директор на специализирана програма в клиника за лечение на хранителни разстройства на Западния бряг. Джоди е чувала, че в клиниките хранят насила анорексиците, което понякога ги превръща в булимици и мнозина побягват. Директорката не споменава нищо подобно. Описва персонала в клиниката, оценъчния процес, терапевтичния план и курсовете по здравословно хранене. Хранителните разстройства, подчертава тя, се лекуват трудно и пациентите изискват специализирана помощ в институция. Съветва колегите си да се научат да разпознават симптомите и добавя, че помощта на обучен терапевт е ползотворна част от програмата за следболнично лечение. Препоръчва на публиката брошурите, подредени на масата до „Информация“.

Вторият и последен говорител, автор на книга, озаглавена „Вие и хранителното разстройство на детето ви“, е доктор по медицина, около четирийсетте, с изпито лице и благи маниери. Обяснява как започнал да проучва темата, когато се сблъскал с анорексията, развита и от трите му дъщери след навлизането в пубертета. Говори за стандартите

за красота и американското вманиачаване в храната и диетите, за самосъзнанието и самоомразата. Споделя как се е чувствал, когато дъщерите му се връщали от лечебните центрове и подновявали саморазрушителните си навици. Призна, че не е намерил разрешение на проблема. Написал книгата си, за да подкрепи морално родителите в сходни ситуации, да ги увери, че не са виновни и не всички страдания салечими — било то физически или психологически. Като лекар знае от опит, че понякога сме принудени да се примирим с неприятната действителност.

Времето за дискусии е посветено на очевидното противоречие между двете презентации. Докторът повтаря, че лечебните центрове не са му помогнали. Директорката на клиниката търси спасение в цифрите — успеваемостта на клиниката ѝ е висока, а процентът на рецидивите — нисък. Дъщерите на доктора, твърди тя, вероятно са в групата на изолираните случаи, неподлежащи на лечение. Докторът оспорва цифрите на директорката и подлага на съмнение последващите проучвания и методите за събиране на данни. Двамата се вкопчват в словесна битка и държат докрай в напрежение публиката от терапевти и психологически съветници.

Джоди остава да пийне кафе — на крак, заобиколена от колеги, заети с ведра дисекция на развихрилата се току-що разпра. Мислите ѝ се отклоняват за миг към пералнята и предмета, прибран в чантата ѝ. Изважда го и го показва на жената до нея, психиатър.

— Съноторни, нали?

Психиатърката взема шишенцето и поглежда етикета.

— Да — кимва тя. — Зопиклон.

Връща ѝ го разсеяно, вгълбена в общия разговор.

На излизане от сградата Джоди се чуди как са се озовали у Тод съноторни, предписани на Наташа Kovaks. Не е виждала Наташа от години и доколкото знае, Тод също не я е виждал. Едва ли вечерята с Дийн миналата седмица има нещо общо с хапчетата. Освен ако Наташа не е била с тях. Тод обаче щеше да го спомене.

По пътя към къщи си представя Наташа като тийнейджърка — последният ѝ спомен от нея: едро, нахакано момиче с известна доза маниакалност, която вероятно обяснява съноторните. Както и фактът, че в момента е студентка. Джоди помни колко стресиращ е понякога университетът. Важно е да учиш и да получаваш добри оценки

въпреки изобилието от разсейващи фактори. Стоиш до късно с приятели, прекаляваш с кафето и алкохола, вземаш стимуланти и накрая се изопваш като струна и почти не спиш. Сеща се за обаждането на Дийн едва когато паркира колата — беше ѝ оставил съобщение, после — тя на него, а сега отново е негов ред. Връща се и проверява телефона, но съобщения няма.

Разопакова картина и я слага върху полицата над камината. Златната рамка изважда наяве златни оттенъци по перата на пауните, които не е забелязала. Жената с пищните накити е красива, но днес изглежда тъжна, дори нещастна. Излъчва усещане, че е изолирана, самотна, уловена в капан в прелестната си градина. Навсякъде рамката е прекалено натруфена, твърде натрапчива за деликатната миниатюра с уязвимия ѝ централен образ.

Джоди знае, че понякога човек проглежда в миг — виждала го е при клиентите си, но при нея не е така. В нейния случай прозрението е постепенно. Вероятно е започнало с депресията на Тод — тогава положението се влоши — а после с внезапното възстановяване от депресията, сякаш бе открил причина да живее. Случи се през пролетта или в началото на лятото и тя се радваше, че се е върнал, макар често да ѝ се струваше отнесен. Сега обаче събитията ускоряват болезнено ход и тя разбира защо се е обаждал Дийн.

Сменя си дрехите и облича семпла черна рокля. Застанала пред огледалото на гардероба, се изненадва смътно, че привидно е съвсем добре. Лицето ѝ е бледо, но бледността е природна — прави впечатление и неведнъж са я съветвали да отиде на лекар. Рядко придава цвят на скулите си с руж, защото контрастът с млечната ѝ кожа изглежда вулгарно.

Телефонът звъни, докато прехвърля портмонето и ключовете си в малка чантичка без презрамка. Вдига и поглежда экрана. Сега няма време да разговаря с Дийн. Трябва да тръгва към ресторант. Вече закъснява и Алисън ще я чака. Решава да говори по-късно с Дийн, но все пак отнася телефона във фоайето и го оставя върху шкафчето. Облича си палтото и на шестото позвъняване импулсивно взема слушалката и натиска бутона за приемане на обаждането.

— Здравей, Дийн, защо си ме търсили?

* * *

Алисън е набита блондинка с розови бузи и шарещи сини очи. Връстничка е на Джоди — подминала малко разцвета — и според нея това е добро основание да носи възвисоки токчета и въздълбоки деколтета. След два развода е избрала независимостта и разглежда кратките си бракове като мимолетни нарушения на житетския си ритъм — временни и неизбежни като лошото време, неочеквани водовъртехи в иначе спокойни води, за които няма никаква вина.

Клуб „Гарнет“ е щабквартираната и социалната сфера на Алисън. Често прекарва свободния си ден, седнала на бара с чаша „Кола“. Персоналът и редовните клиенти са ѝ като сродници, а тя е приемна майка на момичетата, които спорят за всичко — графици, униформи, музика, територия. Шефът на Алисън — мениджърът на клуба — разбира, че тя е всеобхватната спойка и ѝ позволява известни волности. Джоди го знае от разговорите с Алисън.

Днес ще вечерят в „Сите“ на върха на Лейк Пойнт Тауър, където обичат да съзерцават как слънцето залязва над града. Джоди забелязва Алисън в другия край на залата, вече настанена с чаша вино, и се усмихва със задоволство. Както винаги Алисън ѝ се струва олицетворение на живота — ярко присъствие с щедра доза жизненост. На готварския курс, където се запознаха, Алисън се проявяваше като естествен лидер — показваше на всички как се реже, макар така и да не заобича готвенето. Алисън пък се впечатли, че на Джоди ѝ плащат да съветва хората — нещо, което тя винаги е правила бесплатно.

— „Дъкхорн“ ли е виното? — питат Джоди и сядат.

— Как разбра?

— Винаги поръчваш „Дъкхорн“.

Дава знак на сервитьора и поръчва чаша от същото.

— Е, как я караш, сладурче? — любопитства Алисън, но не дочаква отговор. Въпросът е просто прелюдия към новинарската ѝ емисия. — Ще те зарадвам, че Кристъл скъса с приятеля си — подхващаща тя. — Доста време ѝ отне. А съпругата на Рей най-сетне почина горкичката. Трудно му е, но сега поне е свободен да продължи напред.

Джоди знае, че Кристъл е стриптийзорка, страдаща от комплекс за малоценност. Чувала е колко трудно си изкарва парите и как приятелят ѝ ги харчи. Рей е от редовните клиенти — възрастен мъж, с когото момичетата се отнасят грижовно като с домашен любимец.

— Олекна ми и за двамата — продължава Алисън. — Бреме ми падна от раменете. Наистина.

Виното на Джоди пристига и тя вдига чаша.

— За по-доброто бъдеще на Кристъл и Рей!

Алисън докосва чашата си до нейната и продължава припряно, нетърпелива да сподели цяла съкровищница от подробности за фаталната болест на съпругата на Рей и за реакцията на приятеля на Кристъл, когато го изритали през вратата. Джоди разбира, че Рей и Кристъл са по-близки от брат и сестра на Алисън — животът им е част от нейната житейска история. Алисън има сърце като отворена длан и макар да се кори, задето се въвлича в живота на другите, всъщност животът на другите осмисля нейния.

Ресторантът е по-тих от обикновено. Най-голямата атракция е огненото небе отвъд прозорците, където слънцето е заето с пламтящото си спускане. Колкото по-близо стига до хоризонта, толкова по-драматични са ефектите. Алисън говори, ли говори. Спира само когато сервитьорът идва да вземе поръчката им. Гласът ѝ е по-утешителен от равномерно трополене на капки дъжд по покрив. Едва след като напълват повторно чашите им с вино и им сервираят храната, тя спира, оглежда се и сменя темата.

— Мълчалива си тази вечер — отбелязва.

Вярно е. Джоди обикновено я прекъсва с въпроси и коментари. Тя кимва и отговаря:

— Сигурно съм изморена.

Няма чувството обаче, че лъже или прикрива нещо. По-скоро усеща, че да се справя с Тод толкова дълги години наистина е я източило. Всъщност охотно би споделила с Алисън всичко, научено от Дийн, но новината се бълска сляпо в нея като птица в клопка и ѝ причинява душевен световъртеж.

— Не разбирам... — отронва тя, намеквайки объркано за смайващото разкритие — бременността, сватбата, мащабите на предателството и интригата — ала думите и дори мислите зад тях се разпръскват и губят смисъл. По-добре да говори Алисън. — Как е

Рени? — пита тя, защото знае, че започне ли Алисън да разказва за първия си съпруг, все едно се е качила на влак и не може да слезе.

Неудачникът Рени е влязъл под кожата на Алисън и тя често повтаря жаловито:

— Луда съм по този мъж. Бих се омъжила отново за него, ако порасне.

Рени е роден в малък град в Квебек, баща му е французин, майка му — англичанка. Цялото му име е Силвестър Арман Рене Дюлонг. Бил е в затвора за трафик на наркотици. Алисън се запознала с него в нощен клуб в Монреал, където едно лято работела като сервитърка. Той идвал с група рокери. Сядали близо до дансинга, та да пъхат стодоларови банкноти в бикините на момичетата. Рени давал на Алисън същия бакшиш, макар да не била стриптийзорка.

Любовта ѝ с Рени — сияен момент в живота ѝ — включвал купища кокаин,екс от здрач до зазоряване, волно кръстосване на планината с неговия „Харли“. Бракът им продължил по-малко от месец. Той не ѝ казал, че се вижда с друга — просто спрял да се прибира у дома и я оставил сама да се досети. Рени обаче и досега идва от Монреал, изненадва я и не пропуска да се пробва да ѝ завърти главата.

— Винаги се опитва да измъкне пари — въздиша Алисън. — Знае, че работя нощем, и ми се обажда в четири или пет сутринта, когато се опитвам да спя. Никога не иска направо, разбира се. Не е в негов стил. Преструва се, че ми предоставя фантастична възможност да инвестирам в сделка, която подготвя. Влагам десет хиляди и получавам петдесет. Ако работи на такова ниво, защо е разорен?

Джоди се старае да следи внимателно разговора. Чувства се кацнала на върха на дърво по време на буря.

— На мен ми трябва мил, непретенциозен и стабилен мъж с добър доход. В клуба непрекъснато ме ухажват. Женени мъже. За каква ме вземат? — продължава Алисън.

Отпива от виното и се мръщи на маникура си. Сервитърът отнася празните им чинии и им оставя менюто с десертите.

— Непретенциозният стабилен мъж е мит — вмята Джоди. — Биологически мъжете са хищници.

— На мен ли го казваш — въздъхва Алисън.

— Жените обичат да вярват, че мъжете им са по-добри, отколкото са всъщност — добавя Джоди. — Измислят им извинения. Не виждат цялата картина, а само части от нея и тя не им се струва толкова лоша, колкото е в действителност.

Джоди се вглежда в менюто, оставено от сервитьора точно пред нея. Думите плуват — малки корабчета, носещи се из бяла шир.

— Затруднявам се да избера.

— Обичаш крем карамел — подсказва ѝ Алисън.

— Добре — съгласява се Джоди.

— Не е необходимо обаче да си поръчваме десерт. Ако се чувстваш изморена...

— Винаги си поръчваме десерт.

— Но не е задължително. Как се чувстваш?

— Всъщност съм малко замаяна.

„Замаяна“ не отразява чувствата ѝ, но е удобно обобщение на залпа от симптоми, които не е в състояние да изреди или опише.

Алисън веднага проявява искрена загриженост. Привлича вниманието на сервитьора, дава му кредитната си карта, моли го да побърза, улавя ръката на Джоди и настоява да я откара вкъщи.

— Не изглупявай — възразява Джоди. — На десет минути пеша е.

Алисън сякаш не я чува. Докато излизат от ресторант, обгръща закрилнически през рамо приятелката си, а когато николото докарва колата, я закопчава с колана, все едно е дете. Изпраща Джоди до апартамента ѝ, слага я да легне на дивана и ѝ донася чаша чай.

— Къде е Тод? — питат.

Джоди поклаща глава.

— Рано е още.

— Да му се обадя ли?

— Не, за бога.

— Защо не?

— Не искам.

— Е, какво е направил Тод? — Алисън сяда във фотьойла и се обляга.

Джоди не отговаря веднага. Алисън чака. Минават напрегнати минути, озвучени от далечно гъргорене на вода в тръбите и от тиктакането на часовника „Кайнингер“ върху полицата на камината.

Джоди се съпротивлява да изрече новината, защото в момента тя е само думи в главата ѝ — история, която са ѝ разказали и все още може да се опита да забрави.

— Споменавала ли съм за Наташа Ковакс? — пита най-сетне тя.

— Не мисля. Или не помня — признава Алисън.

— Бременна е от Тод.

— Майко мила! — възкликва Алисън.

След като е започнала, Джоди открива, че е по-лесно да продължи.

— Наташа е най-много на двайсет и една. Дъщеря е на Дийн Ковакс. Дийн и Тод са приятели от ученическите години.

— Отвратително — казва Алисън. — Как е посмял да ти го причини?

— Възнамерява да се ожени за нея. Дийн ми каза.

— Не е длъжен да се жени за нея. Що за абсурд! Може да направи аборт.

Джоди усеща как гневът на Алисън я заразява.

— Иска да се ожени за нея. Според Дийн изгаря от желание да се ожени за нея.

— Е, възможно е Дийн да дрънка врели-некипели. Или сватбата е негова идея, ако е от старомодните типове, според които е задължително да се ожениш за момичето, щом е бременно.

— Едва ли Дийн иска Тод да се ожени за нея. Мисля, че това е последното, което иска.

— Добре, добре, да не прибързваме. Най-добре първо да изясним историята.

Джоди свива рамене. Дийн няма причина да я заблуждава. Версията му вероятно е възможно най-близо до истината.

Алисън си тръгва, тя става от дивана, приглежда косата и роклята си и отива в спалнята. Дрехите ѝ от семинара са подредени върху оправеното легло — бежови панталони, бяла риза, бежов сутиен и бикини, прозрачни чорапи. Кожената ѝ чанта „Фенди“ е върху стола, а под него леопардовите ѝ обувки с високи токчета „Джими Чу“ лежат на една страна. При вида на красивите си дрехи тя се успокоява донякъде. Не че е несигурна за външния си вид, ала не сияе както преди, изгубила е предимствата, на които се радват по-младите жени.

Навремето навличаше джинси и тениска — не че сега не го прави, разбира се — но да се облича стилно ѝ вдъхва увереност.

Взема ризата и бельото и едно по едно ги пуска в кошницата. Панталоните окачва на закачалка в гардероба. Обувките прибира в оригиналната им кутия и я подрежда върху полицата до другите кутии с обувки. Преди да отиде на вечеря, е изпразнила част от съдържанието на чантата, но някои неща са останали вътре. Отваря я, обръща я наопаки и я изтръска върху леглото — писалка, миниатюрно тефтерче, касови бележки, монети... и сънотворните. Прозрачното пластмасово флаконче с несъразмерна капачка с двойно отвинтване, съдържащо хапчетата, изтрополява като бебешка дрънкалка и се търкулва в малка вдлъбнатина в кувертюрата, тя го взема и прочита надписа: „Ковакс Наташа, по 1 (една) таблетка преди лягане при нужда“.

Сега се чувства по-добре. „Почти нормално“ — така увери Алисън и думите са кажи-речи верни. Поне си е възвърнала усещането, че гравитацията я държи здраво на земята и предметите наоколо запазват формата си. Методично — така се успокоява — изпълнява вечерния си ритуал — отмята покривката на леглото, пооправя възглавниците, разтребва разпилени вещи. Преоблича се, почиства грима и се сресва. В един момент ключът на Тод се завърта в ключалката. Тя седи на дивана по халат и чехли и чете туристическо списание. Изчаква го, докато се суети в антрето — съблича си сакото, оставя ключовете и дребните монети върху шкафчето. Чува го как прочиства гърло и промърморва нещо. Чува го дори как приближава, стъпвайки меко по килима.

— Още си будна — отбелязва той.

Заобикаля дивана, застава пред нея и я целува по главата. Тя затваря списанието, оставя го и се изправя. Позата му издава, че подозира за обаждането на Дийн и мисли, че тя не си е легнала, за да го подложи на кръстосан разпит. Отпуска длан върху рамото ѝ, взира се изпитателно в лицето ѝ.

— Алисън беше тук — обяснява тя. — Вечеряхме в „Сите“ и тя ме докара вкъщи. Как мина денят ти? Какво вечеря?

— Бургер в „Дрейк“.

Мирише на алкохол и пържена храна. Носът му лъщи, гласът му звучи пискливо. Тя взема туристическото списание и го слага на

малката масичка върху спретнатата купчина вестници. Обръща се. Не е помръднал, втренчен в нея.

— Какво? — пита тя.

— Нищо. Радвам се да те видя.

— Трябва да разходиш кучето. Ще те почакам.

Той се връща и я заварва в кухнята. Бърка с дървена лъжица горещ шоколад с малц, който ври в тенджера. Внезапно той става разговорлив. Разказва ѝ какво се е случило в бара — двама влюбени се натискали не на шега, група свещеници се напили до козирката. В хотела имало религиозна сбирка. Описва ѝ сутрешните злополучия с липсващия ключ и осмива избухливостта си.

— Горкият човечец — говори за портиера. — Но пък офейка на мига. Все едно е чакал повод.

Тя слага четири филийки хляб в тостера и натиска бутона надолу. Той продължава да говори, а тя кима механично. Той явно не забелязва, че не го слуша. Филийките се изпичат, тя ги намазва с масло и ягодово сладко и ги нарязва на триъгълници. Подрежда ги в чиния върху кухненския плот. Той лапва един триъгълник и обикаля помещението. Връща се, взема чинията и пак засновава.

— Да си говорила случайно с Дийн днес? — пита небрежно.

— С Дийн ли? — учудва се тя. — Защо?

— Не знам.

— Да изпека ли още филийки? — пита тя.

— Дийн е кучи син. Надявам се да си го разбрала.

Той е опасно близо до признанието. Тя си поема облекчено дъх, когато тръгва към камината и картина в новата рамка привлича вниманието му.

— Миниатюрата е изящна — отбелязва той. — Детайлите са феноменални.

— Как намираш рамката?

— Рамката ли? Не я забелязвах. — Той се засмива. — Браво! Харесва ми.

Връща се в кухнята с празната чиния. Чашата му с горещ малцов шоколад е готова. Не е прекалено горещ и той изгълтва наведнъж половината.

— Нали знаеш колко те обичам? — изрича войнствено.

Тя е пред мивката — мие тенджерата и дървената лъжица.

— Радвам се — поглежда го през рамо. — Как е горещият шоколад?

— Вкусен е.

Вдига чашата и безразсъдно я пресушава.

— Дай ми я — тя протяга ръка.

Заобикаля барплота и ѝ подава чашата. Тя я изплаква под водната струя, а той я обгръща през кръста и се притиска до нея.

— Твърде добра си за мен — признава.

Тя се събужда на дивана. Едва след известно време си спомня защо е тук и я обзema паника. Снощи съблече Тод, сложи го да седне на ръба на леглото, бутна го назад и го видя как се отпуска мъртвешки с увисната челюст и затворени очи. Вдигна краката му от пода и се опита безуспешно да го претърколи на мястото му, зави го и го оставил легнал диагонално върху матрака.

Еднайсет хапчета. Толкова имаше в шишенцето — кръгли сини таблетки като копчета на бебешки ританки. Изсипа ги в шепата си, преброи ги и ги пусна едно по едно в хаванчето. Жена, която стрива сънтворни в кухненското си хаванче и разбърква получилия се тебеширен прах в горещия шоколад на съпруга си преди лягане, рискува да привлече нежелано внимание, дори да си създаде печална слава, но вчера това не е хрумна. Струваше ѝ се най-справедливата и уместна постъпка. Хапчетата бяха в джоба му; най-некайно ги бе оставил там; редно бе да ги изпие. Гълтнеше ли ги, те щяха да изчезнат и сметките им щяха да са уредени.

За нещастие не се осведоми за дозировката, а сега бе прекалено късно, понеже информацията я няма — етикетът е изстърган и удавен в канализацията; флакончето — хвърлено в улея за отпадъци с вчерашния боклук. Не че ще има полза да разбере, защото няма представа каква доза би го убила, колко всъщност е изпил и какъв е страничният ефект от алкохола. Хвърляйки поглед назад, тя осъзнава, че не е била на себе си да рискува така, без да се замисли.

Знае колко обича да си разчиства сметките — термин, с който брачните консултанти корят клиентите си, че водят счетоводство кой какво е причинил на другия, а това не е благородният дух, подхранващ на теория здравословните връзки. Според нея благородството е достойно за възхищение, но невинаги е практично. Без известна дискретна отмъстителност за балансиране на нещата, без потайното

„зъб за зъб“ да удържа негодуванието в разумни граници, повечето връзки — включително нейната — биха изгорели на кладата на стаения гняв.

Въпросът е, че единайсет хапчета сънотворно не ѝ изглеждаха — а и сега не ѝ изглеждат — прекалено много. Съществува опасност алкохолът да го прекатури в бездната, но той е едър мъж с достатъчно съпротивителни сили. Най-вероятният резултат — планираният резултат, понеже все пак баща ѝ е фармацевт — е рано или късно той да се събуди.

Отбягвайки спалнята и банята до нея, тя използва втората тоалетна до антрето. Боса и по нощен халат, отдръпва завесите и вдига щорите, сгъва одеялото и потупва оттук-оттам възглавниците на дивана, докато възвърнат естествената си форма. Дава на кучето да закуси и сяда зад бюрото да провери дневника и имейла си. Бергман е отменил часа си. Остава само Мери Мери — първата ѝ клиентка за деня. Доволна е, защото не бива да има суматоха в присъствието на клиентите, а той едва ли ще се събуди и ще се заолюлява из апартамента преди единайсет, когато Мери Мери ще си е тръгнала.

Вече е невъзможно да отбягва спалнята. Влиза като предпазливо животно, наострила слух и зрение в сумрачната стая. Застоялият въздух с оттенък на вкиснато погъделичка гърлото ѝ. Осенва я ужасяващата мисъл, че той е преживял хапчетата и алкохола, но е повърнал и се е задушил. Чувала е, че е възможно. И да диша, не го чува. Спира до леглото и оглежда силуeta под завивките — заплашителен алпийски хребет. Доколкото си спомня, не се е променил, откакто го видя за последно преди осем часа.

Облича се бързо в банята, измива си зъбите, връзва си косата и си слага дневен грим — спирала за мигли и лек гланц на устните. Лицето ѝ в огледалото я стъписва — възмутително младо и красиво. Прекосява отново спалнята; оглежда се в очакване на знак или поличба какъв ще е денят, но не получава нищо.

Изважда кашката на кучето от килера в антрето, намира и маратонките „Найк“ и якето си. С Фройд слизат с асансьора във фоайето. Помахва на портиера и поздравява съседа, с когото се разминават пред входа. Приятно ѝ е да е на открито и да вдишва свежия, чист въздух. Едва сега, когато усещането я напуска, долавя под какво напрежение е била, прокрадвайки се като убиец в собствения си

дом. Поне снощното призляване и световъртеж са изчезнали — за пръв път са я сполетели и не иска да се повтарят.

Следва обичайния си сутрешен маршрут — върви край брега до вълнолома, а после се връща през Гейтуей Парк. Небето е сиво и езерото е тъмнозелено, но резливият въздух и бързата крачка я съживяват. Връща се у дома с картонена чаша лате, открехва предпазливо вратата на спалнята и от прага се взира съсредоточено в стаята. Доколкото вижда, нищо не се е променило.

* * *

Мери Мери е дванадесетгодишно момиче, чиито родители я изпращат при Джоди, защото е капризна и своенравна. Тя обича терапията, понеже пропуска от училище и се чувства по-специална, но се държи нагло и досадно. Има проблеми с границите. Възникне ли проблем с Тод, Мери Мери несъмнено ще си напъха носа. Джоди решава, че ѝ е провървяло, защото Тод не дава признания на живот, а момичето идва и си отива без произшествия.

Застанала на балкона да поохлади ума си, тя обмисля положението. Докато беше с Мери Мери, телефонът на Тод зазвъня върху нощната му масичка, където тя го бе оставила снощи, докато му изпразваше джобовете и го събличаše. Тод държи телефона си на вибрация и трополенето по дървената повърхност създава впечатление, че вътре има работници с електрически свредели. Достатъчно силно да го събуди, особено като се има предвид колко е нащрек с телефона си. Иззвъни ли, той реагира по-бързо от майка, чула бебешки плач — призив за незабавна, нежна намеса. И не е от хората, които биха го пренебрегнали — просто да се обърнат на другата страна и да заспят отново. Тод скача от леглото още щом отвори очи.

Тя наблюдава как две чайки се гмурват светкавично в езерото и излитат. Забележат ли желаната плячка под повърхността, без колебание иувъртане птиците нападат мълниеносно и дръзко. Дрезгавите им крясъци — птича версия на злорад кикот — не предупреждава жертвите, които се озовават в гърлата им, преди да разберат какво ги е сполетяло.

Изкушава се да прекара деня, все едно не се случва нищо необичайно. Умее да се преструва на сляпа. Свикнала е да не обръща внимание, да чака какво ще последва. Време е за тренировката й във фитнеса, а после обикновено обядва. Предвкусва с нетърпение крехкото филе в хладилника. Ала събуди ли се, Тод ще задава въпроси. „Защо ме остави да спя до толкова късно? Не предположи ли, че нещо не е наред?“. А ако не се събуди, въпросите ще ги задават други. Парамедиците. Полицайт. Налага се да реши какво ще им каже, ако се наложи с каква история ще ги заблуди, как ще оправдае поведението си и факта, че не е предприела нищо, абсолютно нищо, макар възлюбеният й да не е станал от леглото сутринта. Вече чува репликата на находчив полицай: „Госпожо Гилбърт, съпругът ви е бил мъртъв от шест часа — или от осем, или от дванайсет — преди да се обадите на 911“. И после нишката ще се разплете. Не се ли сетихте поне да го нагледате? Не ви ли хрумна? Не предположихте ли? Изобщо ли не се усъмнихте? Че съпругът ви навярно е зле? Че е в беда? Възможно е да е припаднал. Или мъртъв, госпожо Гилбърт?

В безсъзнание, мисли си тя. Сигурно е в безсъзнание. И по петите на тази мисъл следва друга, по-зловеща — дали не е в кома, вероятност, убягвала й досега. Като намигащ натрапник терминът „мозъчно увреждане“ се промъква в селенията на ума й, придружен от видение — Тод, човекоподобен зеленчук, нито живее, нито умира, не принадлежи на никого, дори на себе си, но командва цял отряд от хора; те го хранят, къпят, масажират, помагат му да седне или да легне ден след ден, месец след месец и година след година, докато близките и авоарите му тънат в безвремие. Дори тогава ще има въпроси. Започва да усеща, че я наблюдават и преценяват, за да използват всяко нейно действие срещу нея. Не я успокоява как Фройд цяла сутрин души затворената врата на спалнята. Госпожо Гилбърт, даже кучето ви е разбрало, че нещо не е наред.

6. ТОЙ

Той седи облакътен върху тоалетната, скрил лице в длани, и уринира зловонна струя. Едва се удържа да не падне. Мисли за кафе — мирисът и вкусът на кафе му помагат да се изправи и да застане под душа; пуска само студената вода. Ледените камшици му причиняват чиста, безмилостна болка, несравнима обаче с чука, биещ в главата му. Вдига лице нагоре, пълни си устата с вода, изжабурква се и я изплюва. В гърлото му се надига храчка. Изплюва и нея.

Избърска се и застава пред мивката да се обръсне. Пръстите му са вцепенени и непохватни. Подозира, че се е успал, и съмненията му се потвърждават в спалнята, където се връща да се облече. Джоди вече е станала. Сигурно е по-късно, отколкото мисли. Вижда обаче колко е часът едва след като се облича и си закопчава часовника.

Сварва я в кухнята. Разбива яйца с бъркалка.

— Часовникът ми изостава — отбелязва колебливо той. — Батерията му сигурно е изтощена.

— Кафето е готово.

Пълни чаша, слага сметана и захар и му я подава.

— Колко е часът? — питат той. — Часовникът ми показва един и половина.

— Един и половина е — кимва тя.

— Шегуваш се.

— Толкова е.

— Невъзможно. Имах среща с Клиф в десет.

Тя свива рамене.

— Обади му се и му кажи, че си се успал.

Сипва яйцата в сгорещения тиган и ги разбърква с вилица.

— Ама че безумие! Защо не ме събуди?

— Трябваше да си отспиш.

— Господи! — Той отпива гълтка кафе и притиска с пръсти слепоочието си. — Явно съм вързал кънките. Не помня как съм си легнал.

Удавен от вълна на изтощение, той занася кафето си на масата. Тя вече е подредила нож, вилица и салфетка върху голяма салфетка.

— Наложи се да ти помогна да се съблечеш. Не успя да си свалиш дори обувките — описва картина тя.

Обръща яйцата в чиния и добавя бекон и картофи от тенджерата, където са се стоплили върху печката. Слага чинията пред него. Той посяга към вилицата.

— Благодаря — кимва. — Изгладнял съм като вълк.

Докато се храни, езикът му се пречка — чуждо тяло в устата му. Продължава обаче упорито да дъвче, подхранвайки слабостта и умората си. Приисква му се да се строполи — да се върне в леглото, да се свие на кълбо върху пода — и компенсира, изопнал рамене и забил крака в пода.

— Не съм усетил, че съм пил толкова — признава. — Не повече от обикновено, имам предвид.

Опитва се да си спомни какво се случи в бара — кога отиде, колко остана, колко питиета поръча — но сметката му убягва. Помни само празничното си настроение. Възможно е въодушевлението да го е подвело да прекали.

— Е, може и да е било малко повече от обикновено — допуска той.

— Вероятно затова се успа.

— Кажи го на Клиф и на Стефани.

Тя донася кафеника на масата и му допълва чашата.

— Да му се не види, Джоди. Не разбирам защо не ме събуди.

— Вкъщи ли ще вечеряш днес? — пита го тя.

— Сигурно... Виждаш как се чувствам.

— Ще ти сгответя вкусно касуле. Свинското е богато на желязо.

Телефонът му започва да бръмчи и той се изправя и тръгва към спалнята. Номерът на Наташа, изписан върху экрана, го оживява малко. Помни, че снощи тя отказваше да говори с него.

— Къде си? — пита Наташа. — Цяла сутрин ти звъня.

— Надивам махмурлука със сън.

— Вкъщи ли си още?

— Излизам след малко.

— Какво каза тя?

Той се мъчи да схване въпроса ѝ. Умът му е блокиран — изгорят двигател, потънал в лепкава кал.

— Не можеш ли да говориш сега? — настоява тя.

Той поглежда към отворената врата. Чува чешмата в кухнята.

— Имам минута.

— Е? Какво каза тя?

— Какво имаш предвид?

Тя въздъхва шумно.

— Разстроена ли е? Нормално ли ще го приеме?

Бременността, мисли той. Обещал ли е да съобщи на Джоди?

— Прибрах се късно снощи — признава. — Не успях да говоря с нея.

Обляга се с лакът върху тоалетната масичка. Бялата ѝ повърхност е потъмняла и напукана — състаряващ ефект, струвал му повече, отколкото щеше да плати за истинска антика.

— Знаеш, че те обичам — казва той.

— За бога, Тод. Тя е говорила с татко.

— Не е.

— Напротив. Вчера. Казал ѝ е всичко.

— Невъзможно!

— Не е невъзможно. Случило се е. Какво става там? Добре ли си?

Той сяда тежко на леглото. Започва да се чуди дали не е пипнал вирус.

— Добре съм — отговаря той. — Не бой се. Ще ти се обадя покъсно.

Прекъсва връзката, мислейки колко е типично това за живота им с Джоди — упоритите преструвки, бездните от мълчание, сляпото продължаване напред. Би трябвало да го осъзнае, ала никога не е усещал странната аномалия. Другите двойки са шумни, бъбриви, карат се и се сдобряват, обсъждат проблемите, ала при него и Джоди всичко е лицемерие. Надяваш си маска, изпълняваш надлежно ритуалите, не продумваш. Държиш се, сякаш всичко е наред и всичко ще бъде наред. Голямата дарба на Джоди е мълчанието ѝ и той винаги е харесвал, че тя знае как да гледа своята работа, да се владее, но мълчанието ѝ е и нейното оръжие. Жена, която не възразява, не вика и не крещи — в това има сила и власт. Тя надмогва чувствата, не се впуска в обвинения

и разпри, не му предоставя пролука, не му позволява да се обърне срещу нея. Разбира, че отказът ѝ го оставя сам с избора му. И все пак той вижда колко страда тя.

Той познава страданието; отрасъл е в католическо семейство. Знае, че в живота има страдание, невъзможно е да няма страдание, защото животът е всичко. Животът е мозайка от всичко, но няма загладени ръбове. В мозайката на живота частите се припокриват, защото не са едноцветни. Да вземем, например, баща му. Той го презира, вярно, ала дори сега си спомня с известно удоволствие някои мигове с баща си. Следобедът на летището, когато наблюдаваха как самолетите кацат и излитат — понякога по седем-осем наведнъж. Обичаше да гледа как закръглените тела на реактивните самолети се носят тромаво по пистата и после се издигат с непринудено изящество, а слънцето озарява върховете на крилете им. Години наред след това мечтаеше да стане пилот, а баща му го насърчаваше, повтаряше му, че може да бъде какъвто поиска. Тогава между тях съществуваше привързаност, обич, примесена с други неща, разбира се, което отново потвърждава принципа, че в живота нищо не е едноцветно. Имаше доброта у стареца, дори чувство за хумор и радост, но мракът в сърцевината му се разрастваше непрестанно и когато в дъното на душата си баща ти е пияница и насилиник, основното усещане е за изчакване, очакване да настъпи денят да си достатъчно голям и силен да се намесиш. Предвкусваш с нетърпение как този ден ще ти донесе върховно освобождение — така и става, но това не е всичко и пак стигаш до поуката, че животът е палитра.

Тод най-сетне беше навършил шестнайсет. Растеше висок и едър, през лятото беше натрупал сила и увереност, работейки по строежите — носеше чували с цимент и кофи с катран. Беше есенен следобед, студен и дъждовен — в такъв ден си стоиш у дома, пишеш си домашните и гледаш телевизия. Старецът изглеждаше неспокоен и раздразнителен като експлозив; току излизаше от сутерена да се заяжда и да тормози съпругата си. Назряваше буря. Личеше си. Въпрос на време беше да се разрази. Оптимизмът обаче винаги тлееше — упорита невяра, че нещо ще се обърка сериозно. Доловяше и предчувствията на майка си, защото, докато белеше картофите, му каза: „Ще се успокои, като се навечеря“. Седнаха с чинии в ската да гледат телевизия (епизод на „Омагьосване“ май) и кротката му майка

се пресегна със салфетката да попие соса, покапал по брадичката на баща му. Мигом и тримата скочиха, чиниите се преобърнаха на пода, старецът я сграбчи за косата, а ушите на Тод забучаха и пред очите му затанцуваха черни точкици. Замахна с юмрук и удари — див и непохватен удар, улучил незнайно какво. Баща му се преви одве като съваем стол, падна на пода и остана да лежи там с разкървавен нос. През следващите дни момчето, превърнало се в мъж, скърбеше, омерзено, задето всичко помежду им се е оголило, задето вече не са баща и син, а двама пораснали мъже в ненавистна, похабена близост.

Сега — у дома през следобеда, когато би трябало да е на работа, седнал на леглото и стиснал телефона, объркан от думите на Наташа, той се озърта диво из стаята, оглеждайки височината, широчината, простора, високите прозорци, леденосините стени. Апартаментът е притихнал. Отвън също не долита никакъв шум. На такава височина не се чуват дори птиците. Тихо и спокойно е, но той усеща как тежестта му го повлича надолу, а духът му е обсаден от демони и хиени.

Разбира страданието, ала разбира и всеотдайността и че с открито сърце е принасял жертва пред олтара на възлюбената — на Джоди. Осигурил ѝ е удобства, да, но не само. Внимателен е, грижовен, масажира ѝ стъпалата часове наред, когато гледат филми у дома, през уикендите ѝ помага в кухнята да правят желе и конфитюр, разбърква цяла вечност тенджерата, макар воднистата течност да отказва да се сгъсти. На Джоди ѝ харесва той да слага престишка и да домакинства. Така се чувства близка с него. И той го прави охотно, благоговейно, с религиозна отдаденост. Готов е и на повече, ако поиска, ала Джоди рядко иска нещо. Ако Джоди бе искала повече, навярно щяха да са по-добре. И майка му беше като нея — не искаше — ала с право, защото баща му нямаше да отклике както подобава. Колкото до изневярата, старецът играеше в друга лига. Изневярата с бутилката не е просто разтуха, не е среднощно развлечение, а дълготрайно обвързване, договор, обет, който те принуждава да се отвърнеш от съпругата си напълно и безвъзвратно. Майката на Тод бе изоставена жена и самотата ѝ го обгръща през цялото му детство.

Той става и се подпира върху рамката на вратата. Това не е обикновен махмурлук. Навярно е хранително отравяне от бургера в бара. Ала тогава нямаше ли да повръща или поне да клечи в тоалетната? На него обаче му се плаче, иска му се да се предаде, да

рухне. Овладявайки се с усилие на волята, mestейки крак пред крак, той намира Джоди на дивана, сгънала колене. Не чете списание или готварска книга, не говори по телефона, не прави нищо. Сяда до нея и обронва глава върху рамото ѝ.

— Развалям ти следобеда.

— Не съвсем. — Изглежда разсеяна, малко хладна. — Ще изляза да напазарувам и ще се заловя с вечерята. Пилешка супа, да речем?

— Сигурно имаш други планове.

— Нищо важно. Сега искам да се погрижа за теб.

— Май ще се върна в леглото.

— Защо не? Поспи. Утре ще започнеш начисто.

— Пилешка супа звучи добре. С кнедли ли ще я направиш?

— Както желаеш.

— За къде съм без теб? Съжаливам, че не съм по-добър съпруг.

— Не говори глупости — укорява го тя. — Просто си изморен.

Ще ти оправя леглото. Дотогава полегни тук.

7. ТЯ

Щом, вместо да стане част от историята, кухненската ѝ дяволия, домашната ѝ лудория остава личен и случаен инцидент само между тях двамата, тя се смята за отмъстена. Бързината, с която той се възстановява — за двайсет и четири часа е здрав като бик — е категорично потвърждение на добрия ѝ инстинкт. Не допускаше единайсет хапчета да го убият и те не го убиха.

Отбягнала бедствието, тя възвръща спокойствието си, стъпва на позната територия и вече е способна да се присмее на страховете си. Версията на Дийн почти сигурно е недостоверна, така е решила. Стигнала е до извода, че Дийн не заслужава доверие. Засега поне той не е на себе си, защото е бил принуден изневиделица да преразгледа основните си възгледи за действителността. Най-старият му приятел се оказва хищник, а дъщеря му не е разумното момиче, за каквото я е смятал. Няма как временно да не обезумее. А и Дийн винаги е бил малко неуравновесен. Склонен да драматизира. Примадона. Тя, Джоди, познава по-добре Тод и знае със сигурност едно — домът е важен за него. Не само за Тод, но и за повечето мъже, домът е контрапунктът, който придава блъсък на аферите. По определение аферата е тайна, временна, неангажираща, неусложнена и недълготрайна връзка — оттук и изкуителността ѝ. Тод не възнамерява да се жени за това момиче.

Като дете Наташа беше невзрачна, а след смъртта на майка си — необуздана. Джоди си я спомня с черни устни и щръкнала коса, с коремче и изгризани нокти. Трудно е да си представи, че с възрастта се е разхубавила. Младостта ѝ привлича Тод, той се ласкае, че два пъти по-младо момиче се интересува от него. Мъжете са такива — копнеят да си вдъхват увереност. Наташа Ковакс безспорно не е сила. Не е жена, с която да се съобразява. Увлечението на Тод е мимолетно. Такъв е моделът му, а всеки знае, че миналото поведение предсказва най-добре бъдещото поведение.

Важното е, че тя поне е стабилна, зряла и предана, способна да опазва връзката им. Светът е пълен с увредени хора и ако разсъдливите

не поемат отговорността, никоя двойка няма да оцелее. Тя го прави съзнателно, охотно, доволна да бъде всеотдайната половинка, човекът с ненакърнено душевно здраве, с щастливо детство, от което е излязла без психологически недостиг. Наясно е, че е способна и разумна. В университета се подложи на курс по психотерапия. Извоювала е самопознанието си по трудния начин.

Курса й уреди един от професорите в „Адлер“, сметнал, че ще й бъде полезно да почувства от първа ръка какво е усещането да седнеш в кабинета на терапевта. Потопиш ли се в своята психика, каза й той, ще разбереш как да помагаш на другите да го правят. Тя научи, че не препоръчва сеансите на всеки студент, и се озадачи защо е изbral нея, ала така и не попита. Знаеше обаче, че някои университети изискват дипломантите им задължително да посетят сеанс по психотерапия. По време на обучението юнгианците например се подлагат на стриктен личен анализ.

След колежа реши да учи допълнително. Преди да избере школата на Адлер, обмисляше дали да не кандидатства в института „Юнг“. Допадаше й идеята на Юнг за индивидуализацията, процесът на себеосъзнаване отвъд расовото и културното наследство — начин да придобиеш цялостност според последователите на Юнг. Разбиране на живота и смисъла му, независимо как са ги възпитали родителите и учителите им. Като цяло обаче юнгианският подход й се струваше остарял, облъхнат от тайнственото очарование на увлечението на Юнг по мистицизма и символизма. Един юнгианец веднъж й каза, че да живееш смислено, означава да се изживяваш като участник в символна драма — потискане на неверието, а тя се чувствуше неспособна да го постигне. Адлер й се нравеше повече с прагматичните си възгledи, социалния интерес и целевата стратегия.

Избра терапевта Джерард Хартман — адLERİанец и психологически консултант като нея — но по-възрастен и с повече научни степени и опит. Тогава бе двайсетина годишна, а той — на четирийсет. В десет сутринта във вторник идваше за сеанс в старомодния небостъргач на Уошингтън стрийт до парка и сядаше в топлия му кабинет. Климатикът винаги работеше и тя свикна да носи по два пуловера, независимо от температурата навън, и съответно да ги съблича и облича. На сеансите неизменно идваше и с още нещо — с разбирането за основната предпоставка на психотерапията, възприета

от всички теоретични школи, а именно: който и да си и откъдето и да произхождаш, настоящият ти облик е придобит в градината на ранното детство. С други думи — ориентацията в живота и в света около теб — психогенната рамка — се оформя, преди да си готов да напуснеш дома си без родителски надзор. Пристрастията и предпочитанията, слабите и силните места, как определяш щастието и болката предшестват съзряването, защото младият, наивен, впечатлителен, развиващ се Аз оценява преживяванията и взема съответните решения за мястото му в живота, посяващи семената на следващи решения, а те на свой ред се вкаменяват в поведенчески модели, съзнателни навици, начин на изразяване — образът, с който се идентифицираш дълбоко и решително. Осъзнала тази идея, тя се подготви да я наблюдава на практика по време на терапията. Спокойствието и хладнокръвието й произтичаха от убеждението, че нейният случай ще се окаже безболезнен, предвид доброто й начало и здравословния й светоглед.

Джерард й допадна веднага. Той притежаваше изобилие от мъжественост, излъчвана от самите му размери — голяма глава, големи крака, широки гърди и рамене, внушителен ръст. Имаше гъста тъмна коса, космати китки и миришеще на цигари и тапицерия на автомобил — миризми, които Джоди асоциираше с мъжете и мъжествеността — баща й, чичовците й. Джерард имаше и навик да присвива очи. С външния си вид би могъл да мине за каубой, ала той го променяше съзнателно, като винаги носеше костюм и вратовръзка и никога не сваляше сакото, независимо от температурните скокове в кабинета му.

Седнала срещу него през първия ден, тя се взираше в писалката и бележника върху ръкохватката на фотьойла му, които той рядко използваше, и в лицето му, подсказващо, че й предоставя цялото време на света да отговаря на въпросите. Стори й се изморен, дори изтощен, сякаш е преживял прекалено много сблъсъци с клиенти. Обичайното му тъжно изражение обаче издаваше в каква степен съчувства на болката им — и на нейната — и колко е грижен, състрадателен и надежден.

— Разкажи ми първия си спомен — подхвана той и тя му описа картината, изплувала в ума й.

— Бях в болница да ми вадят сливиците, но това мама ми го обясни по-късно. Помня как седя в кошарата, оглеждам другите бебета

в стаята и се обърквам, щом едно от тях заплаква. — Той не продума и тя продължи: — Чудех се защо плаче бебето и исках да разбера. — Той пак не каза нищо и тя добави: — Явно съм изпитала ранен порив към психотерапията.

Той се засмя. Тя се зарадва на чувството му за хумор.

Попита я за други спомени от детството и тя му разказа половин дузина. Той настоя за още. Тя познаваше, разбира се, адлерианския подход към ранните спомени и знаеше, че на Джерард му е все едно дали описанията й са точни и дори верни.

Според адлерианците спомените са просто нашата история, ценността им се крие в начина, по който отразяват светогледа ни — плодородна почва за терапевта, ала тя никога не бе прилагала подобен филтър към себе си. Не беше сантиментална и не пазеше сувенири — включително албум със снимки — и рядко мислеше за миналото. Сега я изненада мъртвото вълнение от чувства, извикивани от всеки спомен. Отломките от изтеклите дни не бяха антични артефакти, както очакваше, нито вкаменелости. Оказаха се ярки и жизнени.

Спомни си официална рокля на карета, поръбена с кадифе; как майка й оформя косата й на масури с маша за къдрене; как веднъж езикът й залепна за леден парапет; как падна от дърво и си навехна китката; как печаха курабийки с баба Брет; как баща й четеше приказки; как играеше на къща, на дама и на гоненица с другите деца; как подари на приятелката си гривна, макар да предпочиташе да я задържи, и как съжалътваша за проявената щедрост, когато приятелката й изгуби гривната. От училището си спомни красиво момиче на име Дарлин, на което искаше да подражава, и момиче на име Пени, отговорило неправилно на въпроса: „От колко души е съставено триото“. Пени каза: „От двама“. Оценяваше мислено всеки спомен и някогашните си решения — харесваше й да бъде момиче, не искаше да привлича внимание с перчене и лудории, мъжете бяха мили с нея, да си играе с другите беше забавно, не беше толкова лошо да си egoист, когато ти изнася, позволено беше да имитира хубавото у Дарлин (изящната й стойка например), беше по-умна от Пени и имаше потенциал да преуспее.

Разкритията продължиха през следващите няколко сеанса. Тя разказа на Джерард как е избрала психологията, как я е възприемала като призвание, ала нищо чудно да се е заблудила. От седем-

осемгодишна в семейството ѝ я възприемаха като домашен психолог, човекът, способен да усмирява по-малкия брат Райън, склонен към кошмари, истерични пристъпи и самонараняване. „Извикайте Джоди“, казвала майка ѝ и баща ѝ, когато го сварваха да се е нахапал до кръв или да се мята в леглото.

Тя обичаше сляпо Райън. Прегръщаше го, люлееше го, за да го приспи, развлечаше го с шеги и игри. Родителите ѝ я хвалеха и тя вземаше присърце похвалите им. Да успокояваш братчето си обаче не е като да работиш върху слепите точки, гнева, ревността, самотата и алчността на пациентите.

— Стaraем се — каза Джерард.

— А ако старанието е недостатъчно?

— Разберат ли клиентите, че те е грижа за тях, печелиш половината битка. Сама по себе си емоционалната подкрепа върши чудеса. После разчиташ на обучението и на изобретателността си.

— А способностите? И те са важни.

— Като при всяка работа. Усъвършенстваш ги. С практика ставаш по-добър.

Уважението ѝ към Джерард растеше. За нея той представляваше котва в неизследвани води, а също и муза. Кимване, дума, жест от Джерард ѝ въздействаха като ориентир и подтик. Присвятите очи и меките му гласни бяха съучастници в замисъла да я извадят от черупката ѝ. Дори кабинетът с неутралните му цветове и осветление, с тишината, прекъсвана рядко от гласове в коридора, или далечно захлопване на отворена или затворена врата — приглушени, сякаш подводни звуци — разплитаха нишката на спомените ѝ, връщаха я във властта на ранните ѝ години и ги съживяваха.

Въпреки всичко тя не таеше високи очаквания, не предвиждаше забележителни резултати от работата с Джерард. Нагласата ѝ бе да я възприема по същество — все едно е част от образованietо, пореден етап от обучението ѝ. Защото все пак тя не идваше при него с проблеми. Животът ѝ по онова време се развиваше изключително добре. Самоубийството на младия Себастиан, разколебало увереността ѝ, бавно, но сигурно отстъпваше на отмерена дистанция, където картината не включваше нехайството ѝ, а други фактори. С Тод споделяха третата блажена година от съвместния си живот, все още в стремителната и протяжна фаза, когато ходеха навсякъде двамата и

излизаха просто за да ги видят в целия им сладострастен бляськ. Никога не се бе влюбвала толкова и никога не се бе потапяла толкова надълбоко в удоволствията на плътта — дори през първата година в университета, когато преживя период на необуздан промискуитет.

С Джерард неизбежно подеха темата за брака на родителите й, особено за мълчанието им, което очевидно му се стори плодотворна почва за разискване, съдейки колко често се връщаше към въпроса. За нея обаче теренът бе стар и не криеше изненади.

ДЖЕРАРД: Как се чувстваше, когато те не си говореха?

ДЖОДИ: Създавало е напрежение у нас, децата, предполагам.

ДЖЕРАРД: А у теб?

ДЖОДИ: Понякога ме разсмиваше. Когато имахме гости на вечеря и родителите ни ги наблюдаваха, сбърчили чела — така де, съсредоточи се върху гостите, за да не говориш със съпруга си — поглеждах към Райън, той събираще очи и си стискаше гърлото. Разсмивах се, той също се разсмиваше и двамата се превивахме от смях и се опитвахме да не изплюем храната. Случваше се често. Да се разкидотим, имам предвид.

ДЖЕРАРД: Смехът е дълбоко облекчение.

ДЖОДИ: Не знам дали съм му обръщала чак толкова внимание. На мълчанието им. За тях е било важно. Но аз разбрах едва по-късно.

ДЖЕРАРД: Какво разбра?

ДЖОДИ: Какво ѝ е причинявал. С какво се е налагало да се примирява. Живеехме в малък град и всеки знаеше какво става. Унижението, предполагам, я е измъчвало най-много. Как хората я съжаляват. Чувствала се е оскърбена.

ДЖЕРАРД: Значи баща ти е изневерявал, а майка ти се е чувствала оскърбена. А ти как се чувстваше?

ДЖОДИ: Странно, сега си спомних... Веднъж го проследих до къщата ѝ.

ДЖЕРАРД: Разважи ми.

ДЖОДИ: Беше клиентка. Идваше в аптеката. Забелязвах как е облечена, как се държи и какво купува. Обикновено хапчета против кашлица. И валиум. Той винаги изпълняваше рецептата ѝ за валиум. Тя се контеше — с червило, пола, високи токчета. Беше толкова очебийно. Не се срамуваше и това ме стъписваше.

ДЖЕРАРД: Продължавай.

ДЖОДИ: Една събота помагах на татко. Тя дойде и още щом си тръгна с покупките, татко свали бялата престилка и ме помоли да го замествам. Аз обаче затворих дрогерията и го проследих. Дотогава, най-вероятно, все още съм се съмнявал. Ала всички съмнения се изпариха, когато видях как той се изкачва по стъпалата към верандата й, натиска звънеца и тя му отваря и го пуска да влезе.

ДЖЕРАРД: Каза ли нещо на майка си?

ДЖОДИ: Какъв е смисълът?

ДЖЕРАРД: Обсъди ли го с него?

ДЖОДИ: Не. Мисля, че веднага разбрах. Жената беше вдовица. Съпругът ѝ се върнал от виетнамската война в инвалидна количка и след няколко месеца починал от свръхдоза. Татко бе започнал нещо, за което навярно се е разкайвал, ала е нямало как просто да я изостави.

ДЖЕРАРД: И майка ти не го напусна?

ДЖОДИ: Щеше да разбие семейството.

ДЖЕРАРД: Как би постъпила ти на нейно място?

ДЖОДИ: Ако имах три деца? По същия начин, предполагам. Щях да търпя. Но децата се учат от грешките на родителите си, нали? Няма да се поставя в такова положение.

ДЖЕРАРД: Какво имаш предвид?

ДЖОДИ: Няма да се омъжа. Няма да имам деца.

ДЖЕРАРД: Много категорично го заявяваш.

ДЖОДИ: Така се чувствам.

ДЖЕРАРД: Не се ли поставяш в положение да плащаш за грешките им?

ДЖОДИ: Искам да контролирам живота си. Искам да бъда щастлива.

ДЖЕРАРД: Щастието не се предписва с рецепта.

ДЖОДИ: Повторя ли историята на мама, само аз ще съм си виновна.

Проблемите на родителите ѝ обаче бяха проблеми на възрастните и не се отразяваха особено на детския ѝ живот. Трудно би било да изисква повече от цветущото си семейство от средната класа със стабилни ценности — усърдна работа, завоюване на влияние, обществена ангажираност, образование. Или от стабилното си балансирано детство с летни ваканции, уроци по пиано, тренировки по плуване, църква в неделя, семейни вечери. Обичаха я, хвалеха я, учеха

я на дисциплина, насърчаваха я. Справяше се добре в училище, завързваше дълготрайни приятелства, излизаше с момчета, трудната възраст не я засегна изобщо. Само тя момиче от три деца, бе скътана между по-голям и по-малък брат, а разговорите с Джерард проясниха, че и това е било в нейна полза. Глезеха я, ала не повече и не по-малко от бебето в семейството — по-малкия й брат Райън. По-големият й брат Даръл пък бе достатъчно по-възрастен да й бъде наставник, а не съперник.

Понякога, докато работеше с Джерард, неоспоримите й предимства я караха да се чувства неловко, дори да се оправдава. Изражението му (изпитателно, обнадеждено), навикът му да я изчаква да каже още нещо, понякога да допълни разказа си, я смущаваше и я разколебаваше. От време на време се усъмняваше, че се преструва — или той я смята за лицемерка. Притесняваше се да не би той да я подозира, че крие, спестява по-дълбоката истина за себе си, отказвайки да разкрие по-тъмната, по-безнадеждната част от историята си, съпротивлявайки се срещу него и срещу терапията. Той обаче никога не спомена подобно нещо и тя заключи, че съзнанието й я подвежда, като проявява лека параноя и неудобство от психотерапевтичния процес.

8. ТОЙ

През следващите дни Наташа настоява Тод да я придружава из целия град, възлагайки му различни задачи. Той си тръгва по-рано от работа. Посещават гинеколог, разглеждат апартаменти под наем, купуват неща за бебето — играчки, количка, кошарка и скрин — а Тод ги складира във влажния сутерен в офиса си, защото няма къде другаде да ги дене. Още една причина, отбелязва Наташа, да побързат да си намерят дом.

През третата седмица на септември той подписва договор за наем. Апартаментът с две спални се намира в Ривър Норт. Наташа го харесва, защото насконо е ремонтиран основно, има кухня от тиково дърво и гранит и джакузи. Харесва й също, че могат да се нанесат още на първи октомври.

След подписването на договора — по обяд в работен ден — Наташа обявява, че е задължително да го отпразнуват съсекс и те отсядат в обичайната си стая в Краун Плаца. Тод се старае да се представи на ниво въпреки получената по-рано през деня от Клиф новина за теча в мазето на сградата в Джеферсън Парк. Бяха разбрали, че отнякъде се просмуква влага, но според твърденията на Клиф положението е по-зле, отколкото са предполагали, а проливният дъжд вчера му е отворил очите. Веднага щом успява да се измъкне, Тод отива на строежа да провери теча по западната стена (където смята да помести пералното помещение), който несъмнено няма да спре от само себе си. Разбира, че печалбата му ще намалее значително — още повече след подписването на договора за наем — и настроението му се влошава. Да плаща за две жилища в един и същи град е глупаво, но какъв избор има? Наташа го държи за топките, а нещата с Джоди не са уточнени. Наташа настоява, че Джоди знае истината, но той не е съвсем сигурен дали да й повярва. Представя си как подхваща темата с Джоди, ала мисленият му разговор с нея винаги стига до мъртва точка, защото той самият не е взел категорично решение за бъдещето си и не е убеден дали се налага да напусне Джоди. Наташа натяква и го притиска, но той иска сам да прецени, когато моментът назре.

И друго подлага на изпитание търпението му — ревността на Наташа към Джоди. Наташа настоява да се изнесе от апартамента и да се премести на хотел. Не е правилно, твърди тя, всяка вечер да се прибира у дома при Джоди, докато тя, Наташа, носи бебето му. Развила е и нездраво любопитство към живота им с Джоди. Иска да знае за какво говорят, какво вечерят, как са облечени в леглото. Той ѝ обяснява, че с Джоди са приятели и не са правили любов от години. Веднъж дори споменава, че Джоди е добронамерена към връзката им. Нищо обаче не е в състояние да я усмири. Да можеше да се вземе в ръце и да улегне! Той е отдавна с Джоди. Наташа е млада, не разбира притегателната сила на годините. Нетърпелива е и не е прозорлива; горещи се бързо, своеенравна е и по-упорита дори от баща си.

Освен това е родена за майка — иска много деца и той не възразява, успява някак да си представи как се превръща в глава на семейство, благ настойник на люпило момичета и момчета с различни размери. Вижда ги подредени като за семейна снимка, чисти и с изгладени дрехи, тихи и възпитани. На първо място децата трябва да имат добри обноски, не бива да буйстват и да се налагат. Пораснат ли момчетата, ще им предаде занаята си, ще им покаже града, ще им обясни как са се разраствали кварталите през годините, как цените на имотите са се променяли, как да забелязват добрата сделка. Натрупаните му знания няма да отидат на вятъра. Жivotът му ще е различен — в много отношения за добро — но засега той е само идея, проекция, възможност. Редно е Наташа да прояви търпение и да приема нещата, каквито са, защото нищо не е сигурно. Нищо не е решено. Той няма да се изнесе, докато пътят пред него не се разчисти. Няма безразсъдно да напусне дома, създаден от него и Джоди, и всичко, което са споделяли дълги години. Джоди е крайъгълният му камък, светът, обетованата му земя. Когато се появи в живота му — ненадмината гледка за ненаситни очи под пороя, шибащ претъпканото кръстовище — и му помогна да освети имението в Бъктаун, а сетне реши да повярва в него и дойде отново да боядисват, кацнала изящно върху стълбата, тогава той искаше само да я притежава: безупречната ѝ кожа, гъвкавото ѝ тяло, широкото ѝ сърце. После връзката им се задълбочи и нещо у него се промени — земята под краката му стана по-твърда, изгуби усещането, че е неспособен да направи правилната стъпка, защото накъдето и да поеме, ще събърка.

В родния му дом никога не цареше равновесие, там винаги бе територия на несигурни съюзи — майка му го защитава от баща му, баща му го настройва срещу майка му, той е объркан и се чуди кому да е предан. Често гостуваше на Коваксови, вечеряше с Дийн и семейството му, понякога оставаше да преспи у тях и му се струваше странно и впечатляващо, че господин Ковакс винаги присъства на масата, хвали съпругата си колко вкусно ядене е сготвила и рядко държи чаша в ръка. Госпожа Ковакс канеше Тод да празнува с тях Деня на благодарността, а веднъж го помоли да прекара с тях лятната им ваканция, та Дийн да има компания. Винаги беше мила, представяше нещата, сякаш той им прави услуга, а не обратното.

Когато се запозна с родителите на Джоди, те му напомниха господин и госпожа Ковакс. Проявяваха същата сърдечна добронамереност, а домът им излъчваше спокойствието и благонадеждността на средната класа. Печеното месо и ябълковият сок на трапезата им го изпълниха с остро чувство за дежа вю. Впечатли се от непринудеността между Джоди и майка ѝ, докато сервираха яденето, от нейната близост с баща ѝ, който я подкачи за бързия ѝ напредък в образоването — нарече я фрау доктор Джоди и страните ѝ поруменяха красиво. Тод се почувства натрапник от низшето съсловие, приятел, заменил учението с рискован и вероятно обречен живот на оцеляващ кандидат-предприемач. Нямаше пукнат грош и опит и тепърва смяташе да се доказва — не ще и дума, че не би спечелил благоволението на родителите на Джоди.

Господин Брет обаче — набит мъж с очила с черни рамки, който не се усмихваше дори когато се шегува, а според Джоди се бе държал строго с децата — се оказа благороден и тактичен, а госпожа Брет — мила жена с изтънчена красота — посрещна Тод извънредно топло.

Когато всички се настаниха и разстлаха платнените салфетки в ската си, Джоди оповести:

— Тод възстановява внушително старо имение в Бъктаун. Предишният собственик го превърнал в пансион и не го поддържал. Тод прави голяма услуга на града.

— Наистина ли, Тод? — учуди се госпожа Брет.

— Предизвикателствата явно не те плашат — отбеляза господин Брет.

— Той работи сам — добави Джоди. — Умее всичко.

— Какъв е срокът? — поинтересува се господин Брет.

— Е, сър, налага се да приключка възможно най-бързо — отвърна Тод.

— Той се справя блестящо и с деловите въпроси — вметна Джоди.

Не я бе излъгал, ала не беше ѝ казал и истината — имението в Бъктаун беше като подвижни пясъци, блатото на дълговете заплашваше да го погълне и накрая щеше да заработи по строежите, както в гимназията и няколко години след това. В този критичен момент, когато би трябало да се поперчи пред родителите на Джоди, самоувереността го напусна напълно.

— Изисква се смелост да предприемеш такова нещо — прецени господин Брет. — Но сега е най-подходящият момент — докато си млад и изпълнен с енергия.

— Ти си купил дрогерията на младини — напомни Джоди на баща си.

— С майка ти бяхме горе-долу на вашата възраст — съгласи се господин Брет.

— Най-лошото е да позволиш на мечтите да ти се изплъзват без борба — намеси се госпожа Брет.

— Мама искала да стане певица — обясни Джоди. — Има красив глас.

— Имаше — поправи я госпожа Брет.

— Да имаш свой бизнес е най-добрият начин — каза господин Брет. — Какъвто и да е, важното е сам да го ръководиш.

— Някои държат повече на сигурността — подхвърли Тод, разколебан от одобрението им.

— И тя идва с времето — увери го господин Брет.

— Трябва да се започне отнякъде — каза госпожа Брет.

— Какво представлява къщата? — попита господин Брет.

Тод отговори любезно, че е построена през 1880, но за разлика от повечето чикагски имения от този период, е по-скоро в готически, отколкото във викториански стил — истинско чудовище всъщност.

— Прилича на къща с духове. И е развалина. Дори дворът е съсипан — камъннаци и буренак. Ще се наложи да наема багер да го разчисти.

— Не е зле да посееш трева — предложи господин Брет. — За да се хване, преди да настъпи студа. Или чимове, но семената са по-подходящи в дългосрочен план, а и по-евтини.

— Довери му се — обади се Джоди. — Разбира от морави.

— На влизане забелязах моравата — кимна Тод.

— Тя е неговата гордост и радост — отбеляза госпожа Брет.

— Не се плаши от тревата. Отглеждането ѝ е приста химия — успокой го господин Брет.

По-късно, когато си тръгнаха с Джоди, Тод сподели:

— Родителите ти ми харесаха. Много мили хора.

Беше късно лято — времето на последния пищен разцвет и на бавните залези с архаично великолепие. Вечерният светлик озаряваше небето на запад, докато прекосяваха притихналите улици. Минаха край гимназията на Джоди, край методистката църква, която бе посещавала със семейството си, и край къщите на приятелите ѝ, пораснали и преместили се като нея. По онова време Джоди вече бе стабилна част от живота му, ала все още обвита в загадъчност и в необяснимо очарование. Знаеше обаче, че за пръв път среща момиче, което толкова иска да впечатли. Копнееше да оправдае вярата ѝ в него, да бъде мъжът, за когото тя мечтае и заслужава. Вървеше до нея в лъчистия сумрак, в неземно стихналия провинциален квартал с безлюдни улици, обвити в плътни, умиротворяващи благоухания, и усещаше как животът му най-сетне е започнал, а тя е богът, пред когото ще се прекланя, и талиismanът, който ще му помага.

На връщане небето бе притъмняло и уличните лампи светеха. Планът бе да преспят в дома на родителите ѝ и да заминат след обяд на другия ден. Той знаеше, че гостуването ще е целомъдрено, защото Джоди го предупреди колко старомодни са родителите ѝ. И наистина — госпожа Брет го настани в стаята на Райън, а Джоди щеше да нощува в своята стая в дъното на коридора. Поривът им да закрилят дъщеря си, поне докато е под техния покрив, му хареса, стори му се дори похвален. Подобно на повечето родители те несъмнено смятала порасналата си дъщеря все още за дете и дълбоко в себе си сигурно гледаха на него като на заплашителен непознат, прокраднал се подмолно в семейната територия. Той обаче не подложи на съмнение гостоприемството им и не се задълбочи в подземията на племенната твърдина. Усещаше например че между Джоди и братята ѝ има

някакъв разрыв — не говореше за по-големия и се тревожеше за по-малкия, окзал се черната овца. Ала никой не спомена братята, а между родителите ѝ не съзря нито помен от напрежение.

Няколко месеца по-късно, през царствените дни на есента, когато короните на дърветата блестят в ярки цветове, а меката светлина облива града в златно сияние — през есента Тод винаги предвкусва призов на тромpetи или бойни рогове — той продаде имението в Бъктаун и подсигури кариерата си. С Джоди се нанесоха в малък апартамент в Луп и сляха притежанията и живота си.

Искаше да се ожени за нея, държеше да се ожени за нея и обмисляше как да ѝ предложи, та да сломи съпротивата ѝ. Да са заедно е чудесно, казваше тя, защо да създават бъркотия, но на него му се струваше, че ще успее да я убеди, ласкаеше се от мисълта да пробие защитната ѝ броня. Обвързването му допадаше, мечтаеше да издигне крепост за двама, да дадат обет, гарантиращ бъдещето им. Ако не си способен да укрепиш цитаделата си от самото начало, как ще очакваш да устои на предстоящите бури? Копнееше да скрепят любовта си, да я доверят на нещо по-всеобхватно от тях двамата.

В крайна сметка реши, че най-добрата тактика е просто да настоява, без да подбира момента, с надеждата тя импулсивно да се съгласи. Пробва много пъти, но тя никога не го приемаше насериозно. „Да се оженим“, казваше той, а тя отговаряше: „Хайде първо да се отбием в супермаркета“. Жегваше го малко, но решимостта ѝ заслужаваше и възхищение. Така или иначе момчетата не мечтаят за сватби. Да чуе обещанието ѝ — обета ѝ — щеше да означава нещо за него, ала любовта и всеотдайността ѝ не подлежаха на съмнение. Тя му принадлежеше; те си принадлежаха. И бяха щастливи. Тя се грижеше за него, превърна домакинството в изкуство, олекотяваше бремето на ежедневието. Домашният уют го изненадваше с непознатото си обаяние — тя винаги е вкъщи, когато се прибира; изглежда красива; вечерята е вкусна; дрехите му са чисти и изгладени, щом му потрябват; тя охотно му осигурява удобства. Удовлетворението му се струваше изтъкано от нежност и крехко, страхуваше се да не го изгуби, но двамата заедно се радваха на неочеквана инстинктивна стабилност. Джоди не поставяшеекса на първо място. Държеше, да речем, повече на други неща. Движеха я непоклатими съкровени ценности, знаеше какво иска. С нея се чувствуваше спокоен. Нямаше подмолни течения,

ненадейни виелици. Ала не беше само това. У нея имаше непристъпни дълбини, огньове, които не го топлеха, места отвъд обсега му. Тя притежаваше пълнота, бе всичко, което мъжът би пожелал, и далеч повече.

9. ТЯ

— Госпожа Гилбърт?

— Да.

— Обажда се Наташа Ковакс.

Настъпва затишие. Джоди обмисля дали да не прекъсне връзката.

— Не затваряйте, моля, госпожо Гилбърт.

Какво ли иска, пита се Джоди.

— Не съм такава, за каквато ме смятате — подхваща Наташа. — Повярвайте ми, моля ви, чувствам се ужасно. И двамата с Тод съжаляваме. Обаждам се да ви се извиня. От името и на двамата.

Как животът ѝ стигна до тази невероятна кулминация? Години наред полагаше усилия да е полезна и услужлива, добра съпруга и приятелка, често в трудни и мъчителни времена. С Тод не се живее лесно, ала тя се справи, удържаше равновесието, създаваше спокоен и приятен живот за двамата.

— Исках да ви кажа, че оценявам всичко, което направихте за нас с татко след смъртта на мама — продължава Наташа. — Не мислете, че съм забравила. Подаръците за рожденияте ми дни. Как ме водехте да пазаруваме дрехи за училище. Не пестяхте усилия, госпожо Гилбърт. Единствено вие се опитахте да запълните празнотата. Признателна съм ви, не съм искала...

Не бива да ѝ позволява да бъръщолеви. Какво си въобразява това момиче?

— Наташа — прекъсва я тя, — нали осъзнаваш, че ще свърши зле за теб? И спри да ме смяташ за закрилник. Вече не съм изпълнена с благородство и няма какво да обсъждаме.

Наташа обаче е упорита.

— Разбирам как се чувствате — твърди тя. — Сигурно ме мразите, но аз не ви виня. Все пак си направих труда да ви се обадя. Не ми беше лесно, госпожо Гилбърт. Не знаех дали изобщо ще говорите с мен въпреки уверенията на Тод. Според него се радвате за нас, но навсякъв оптимизъмът го подвежда. Били сте заедно дълго време. Знам,

че ще ви липсва. Поне докато свикнете. Спомена ли ви, че наехме апартамент в Ривър Норт?

Тя мълква, чака реакция. Среща тишина и продължава.

— Съжалявам, ако ви идва изневиделица, госпожо Гилбърт. Необходимо е да осигурим дом за бебето. Апартаментът е красив. Ще ни дойдете на гости, когато се нанесем. Ще се радваме да ни посетите. Ще бъдете нещо като леля на детето.

Джоди крачи, описвайки осмица. По посока на часовниковата стрелка около дивана и столовете срещу камината, покрай стената с прозорците; обратно на часовниковата стрелка около масата и пак отначало. Спира рязко. Тод е виновен. Той я подлага на това. Срамота, задето е съблазнил такова дете, наивно и злобно, отчайващо несигурно. Понякога Тод е крайно нечувствителен, ала как е възможно да заблуждава толкова безсърдечно дъщерята на най-добрания приятел? Горкото момиче няма никаква представа кой е Тод и как действа.

— Наташа, разбирам, че си в затруднено положение и се чудиш какво да правиш. На колко си? На двайсет, двайсет и една? Баща ти спомена, че още не си завършила колеж. Твърди, че си умна, но аз за жалост не оставам с такова впечатление, съдейки по решенията, които вземаш, и накъде си се запътила в живота. Както и да е, важното е, че това не е мой проблем. Не те харесвам и не ме е грижа за теб; изобщо не възнамерявам да правя опити да ти помогна. Заета съм и се каня да излизам. Настоявам повече да не ми се обаждаш.

Понякога — в подобни моменти — се пита дали не е сгрешила, задето не се е омъжила за Тод. Трудно ѝ е да си спомни защо е възразяvalа толкова категорично. По-скоро реакция, а не решение. Отвращение, неохота, нещо на интуитивно ниво. Той искаше да се оженят и дори ѝ предлагаше. Предлагаше ѝ неведнъж, но най-ясно си спомня един вълшебен ден през август, слънчев и горещ.

Стояха, потопени до кръста в езерото, и наблюдаваха платноход в далечината. Наблюдаваха го дълго, омагьосани от бавно избледняващия му силует. Накрая той се превърна в точица, малка и безформена, носеща се върху маранята на хоризонта.

— Не личи, че е платноход — посочи го Тод. — Може да е всичко.

— Дребен е като кристалче сол — каза тя.

- Увиснало на ръба на света.
- Виждаш ли как трепти?
- Жужи. Сякаш тананика.
- Готови се да се дематериализира.
- Да изчезне във вечността.
- Ще бъде неповторима гледка.
- Все едно да видиш невъзможното.
- Сякаш надникваш в космическия порядък.

Прегърнати, замаяни от очакване и с просълзени от напрежение очи, те се стараеха да не мигат от страх да не пропуснат мигновението, когато физическите закони ще рухнат и невероятното ще се случи — платноход, изчезващ пред погледа им. Мокри от плуването, млади, влюбени, приютени под високото небе, те поглъщаха преживяването като екзалтация, прозрение и сближаване, като празник. Вълшебството се случи и нямаше пролука — нито секунда — между момента, когато той го видя, и момента, когато тя го видя. Извикаха въодушевено в един глас и тогава той изрече думите: „Да се оженим“. Сияйна мисъл в сияен момент, който сега тя би искала да върне и преосмисли.

10. ТОЙ

Сутринта на първи октомври Тод се събужда рано. Лежи по гръб и държи пениса си, задъхан сред изтляващата пелена на еротичен сън. Сънят окончателно и безвъзвратно се изгубва, той се обръща на една страна и се претъркулва, преодолявайки разстоянието, делящо го от Джоди. Тя е с гръб към него, свила колене. Обгръща я през кръста и се притиска в извития й гръбнак. Тя издава гърлен звук, но продължава дадиша ритмично. Изпълнен с диханието й — смесица от чиста коса и топла кожа — той затваря очи и потръпва в сънено вцепенение. Едва при второто събуждане осъзнава какви неприятности му предстоят и мислите му избухват по-ярко от мълния.

Денят на преместването.

Вижда думите, изписани с печатни букви върху примигваща табела — тънко знаме на фона на синьото небе, забито на пръчка в мокър пясък. Всъщност така и не взе решение и дори сега не може да твърди, че е сигурен. Чувства обаче инерция, тласък да продължава напред, да се освободи от зоната на комфорта, да се отърси. Все едно да отрежеш корените и да се преместиш в чужда държава. Навсярно така се чувстват хората, които го правят — подтиквани от поривът към екзотичното, импулсът да се създадат наново. Разбира, че неспокойствието му отчасти е биологично, но предпочита версията за обновлението. Знае също, че постъпката му ще го превърне в живо клише, ала инстинктът му да си прощава е силен.

Наташа настоя днес да не ходи на работа. Той се съгласи да отиде при нея към десет — в толкова ще пристигнат хамалите. Овехтелите й мебели и кухненски принадлежности са поне някакво начало. Тод не смята да води битка с Джоди за домашни вещи. На всяка цена ще си спести дребнавите разпри. Ще плати висока цена за раздялата, знае го, но страхът за финансовото му бъдеще все още е смътен призрак без форма. Отбягва да му придава облик, както отбягва много други неща. Да се обади на адвоката си, например. Да каже на Джоди, че я напуска.

Сега ще се получи неловко, предвижда го. При подобни случаи е лоша идея да отлагаш до последния възможен момент. Времето е важно за жените, когато надвисва промяна или разрыв. Ала кой знае, Джоди вероятно ще прояви разбиране. Тя е добронамерена, не се държи собственически или териториално и умее да се приспособява в движение.

Той става и се облича, без да я буди. Трудно осъзнава случващото се — тази вечер няма да се прибере у дома; никога вече няма да спи до нея в познатата спалня; съвместният им живот, който винаги е виждал като възвищения, простирачи се до безкрайност, всъщност е бил влак, насочил се към крайна гара. Опитва безуспешно да си представи апартамента под наем в Ривър Норт. Огледа го най-много за петнайсет минути, а през десет от тях подписваше договора със собственика.

Джоди се появява. Той седи на масата, прелиства сутрешния вестник и пие третата си чаша кафе.

— Още си тук — констатира тя.

Изисква се отговор, но макар да се размотава от цял час, той не е помислил какво да обясни.

— Ще излизаш ли с кучето? — питат я.

— Да, защо?

Тя държи кайшката с една ръка, а с другата — ключовете.

— Ще дойда с теб.

Тя се мръщи.

— Какво става?

— Нищо. Просто... искам да поговорим.

— Да?

— Почакай да излезем.

В асансьора тримата застават един до друг — той, Джоди и кучето. Някой сигурно чака с фотоапарат във фоайето, готов да ги снима, щом вратата се отвори. Струва си да се улови този момент — семейството, преди да се разпадне, споени тектонични плочи, които ще се разпаднат. Всичко ще се промени, няма връщане назад. Вероятно ще е най-зле за кучето — то няма да разбере какво се е случило и ще спи с едно отворено око, чакайки го да се върне у дома. Тръгват към водата и по лицето му се стичат сълзи. Джоди не продумва. Навярно не е забелязала. Мълчи, откакто излязоха. Тогава отбеляза само колко слънчев е денят и си сложи тъмните очила. Сигурно се досеща какво

предстои, особено ако е говорила с Дийн, както твърди Наташа. Мълчанието ѝ прилича на издигната целенасочено пътна барикада.

Прекосяват алеята за велосипедисти, спират на поляната до езерото и откопчават кайшката на кучето. Брегът е оживен за работен ден — хората попиват слънцето на ранната есен и го складират за наближаващата зима. Тя гледа към града, обрамчена от сияния фон на небето и водата. Той се вижда в стъклата на слънчевите ѝ очила — привел рамене, с блеснали поточета по бузите. Очите ѝ са скрити, но той усеща, че настроението ѝ се е променило. Някак си е разбрала.

— Съжалявам — казва той.

Прегръща я и се разхлипва, притиснал лице в косата ѝ. Тя не се съпротивлява; тялото ѝ се отпуска в ръцете му. Споделят момент на съкрушителна скръб, притиснати топло един в друг, гръд до гръд, сърце до сърце, слети в сутрешната светлина. Едва когато се разделят и тя се извръща леко и сваля тъмните очила, той осъзнава грешката си. Очите ѝ са сухи, веждите — смирещи, погледът — изпълнен с подозрение.

— Какво има? — питат тя. — Какво искаше да ми кажеш?

Той съжалява, че се е въвлякъл в това. По-добре да ѝ беше оставил бележка — кратка и заобиколна, та да ѝ даде възможност да свикне с промяната. Защо да се изправят лице в лице, след като сблъсъкът няма да ги пощади? Твърде тежък е, внушава чувство за безвъзвратност. Не е необходимо да издигат стена от думи. Думите наподобяват инструменти — лесно се превръщат в оръжия и слагат ненужна точка. Жivotът не е думи. По природа хората са пропити от двойственост, податливи на непостоянни и капризни ветрове.

— Мислех, че знаеш — подхваща той. — Мислех, че си говорила с Дийн.

Изражението ѝ не се променя. Гледа го с присвети, стоманени очи. Той се смалява, сгърчва се вътрешно.

— Недей — промърморва той. — Не ме затруднявай. Не съм го планирал. Случи се. Не решаваме всичко. Знаеш го.

Чувства се като смахнат. Тя не продумва, но го кара да бърбори. Той отклонява очи и ги впива в другия край на поляната, където двама мъже си подхвърлят фризби.

— Какво точно имаш предвид? — настоява тя.

— Слушай. Съжалявам. Тази вечер няма да се прибера у дома.

— Как така няма да се прибереш у дома? Къде ще бъдеш?
— Изнасям се. Наистина ли не предполагаше?
— Изнасяш се? Къде отиваш?
— Помниш Наташа Ковакс — не го изрича като въпрос. — Не че не те обичам.

Следва шумна свада на всеослушание, която изненадва и двамата. От години обуздават различията си. Най-лошото е, че кавгата се съсредоточава върху безсмислици. Както е предположил, Джоди се фиксира върху момента.

— Добре е, че ми каза. Радвам се, че не чака по-дълго. Не бих искала последна да ти поднеса поздравления.

Мрази сарказма й.

— Имаш право. Прецаках нещата. Виновен съм. Забъркях каша.

— Е, ти губиш. Щях да ти организирам парти. Да ти купя златен часовник.

— Съжалявам, че не ти казах по-рано.

— И защо? Защо не ми каза по-рано?

— Защото не знаех как да постъпя.

— Не си ми казал, за да не те изритам.

— Не е вярно.

— Щях да те изритам.

— Да, но не съм го мислил.

— За какво мислеше, Тод? Обясни ми. Какво ти минаваше през ума? Защо ми съобщаваш в последния момент? Преди да затвориш вратата?

— Казах ти. Не знаех какво искам. Сложно е. Ситуацията е заплетена.

— Подписал си договор за наем преди седмица. Подписал си договор, нали? Какво заплетено има тук?

— Значи си знаела. Знаела си през цялото време.

— Не вярвах. Не допусках, че ще го направиш.

И двамата крещят. Хвърлят думите през бездната на годините. Част от него иска да отстъпи, да й каже, че е допуснал огромна грешка и не е на себе си. Разбира, че и тя го иска и навярно донякъде го очаква — грозната бъркотия да приключи като буря в чаша чай, с прошка, а по-късно през деня — с вечеря в града, коктейли с шампанско,

разходка край реката под лунните лъчи. Приятно, изкусително видение.

Без предупреждение тя изкрештява и го напада със стиснати юмруци. Той е два пъти по-едър от нея и улавя китките й без никакво усилие. Тя свива коляно, но той я държи на ръка разстояние. В крайна сметка тя се изтощава и той я пуска. Косата й е разрошена, лицето — разкривено, диша на пресекулки. Хората ги гледат. Той се озърта за Фройд и го вижда да копае дупка в шубрака наблизо — лапите му летят и маха с опашка, навирил задник.

— Добре — въздъхва тя. — Събери си багажа. Имаш десет минути. Не искам да те виждам, когато се прибера у дома.

11. ТЯ

Северното полукълбо се отдалечава от слънцето. Дългите нощи и топящите се дни ѝ се струват наказание, замислено специално за нея. Мразовити ветрове довяват дъжд и мъгла, свистят в клоните на дърветата и бълскат по стъклата на прозорците. Листата, все още зелени преди седмица, са добили цвят на пикоч и изпражнения и се трупат по тротоара. За Джоди главоломната скорост на метеорологичните промени е в ироничен контраст с марша на времето — всеки ден е тежест, която влачи след себе си.

Сутрин отваря очи с буза върху възглавницата, издишвайки нежни въздушни вълни, и първовижда фотьойла в ѿгла с широка твърда седалка и дундести ръкохватки, в мек памучен кальф с десен от светли и тъмни лозници. Тя се взира в листата с детински очи, потънала в приятен унес, докато не идва мигът на осъзнаването, че да стане от леглото и да започне деня, е най-жестокото и безсмислено задължение.

Любопитно, ала не толкова физическото му отсъствие ѝ причинява болка. Често той се е връщал у дома дълго след като тя е заспала и обикновено е излизал, преди да се събуди. Най-силно я притеснява ударът по рутината ѝ. Липсва ѝ четенето на готварски книги, съставянето на меню, пазаруването на продуктите, наблягайки на любимата му храна. Да не забравяме и бремето на някогашните му задължения — да разхожда кучето след вечеря, да кара колата ѝ на сервиз. Дори изхвърлянето на боклука ѝ се струва тъжна и тежка задача, която не бива да я принуждават да изпълнява. Вестникът е друг проблем. Вече не го сгъва внимателно и не му го оставя върху малката масичка във всекидневната и отсъствието му я изненадва. Понякога преподрежда саката му в гардероба. Веднъж извади всичките му тениски от чекмеджетата, сгъна ги наново и пак ги прибра.

Разбитият ѝ режим я обърква, ала още по-зле е, че любимите ѝ преди занимания сега не ѝ доставят никакво удоволствие. Да излиза на балкона сутрин и да се опитва да гадае какъв ще е денят. Да гали кадифените уши на кучето. Да облича изящната си италианска риза от

най-фин памук и да закопчава перлените ѝ копчета. Изгубила е вкус към всичко и когато помахва на портиера, прекосявайки фоайето, си представя само съжалението и любопитството му. Несъмнено я одумват. Съседите ѝ, забелязва, се държат различно с нея, макар да ги издава само интонацията, с която я поздравяват, и как очите им се застояват по-дълго върху лицето ѝ.

Не ѝ помогат тирадите на Джин, записвани на гласовата ѝ поща, трупайки неговото отчаяние върху нейното. Знае, че и той е зашеметен — получил е жесток, непредвидим удар — и навярно му олеква да бълнува и беснее, но неговата болка не е неин проблем. Разбира се, заради професията ѝ хората често ѝ го причиняват, сякаш я смятат за програмирана да се справя с оплакванията им.

Най-хубави са часовете ѝ с клиентите. Тя обича предизвикателствата на кабинета за консултации, сложните въпроси, пред които я изправят клиентите ѝ — житетските загадки, свличането на защитната обивка, приучването към доверие, съпротивителните приливи. Някои са по-непристъпни, но като цяло хората, потърсили съветите ѝ, са мотивирани да се променят и емоционалната болка ги подтиква да положат усилие. Клиентите ѝ изваждат наяве най-добрата ѝ страна. Харесва се повече, когато е с тях, особено сега в рухналия си, безнадежден свят. С клиентите е търпелива, състрадателна, възприемчива и те я награждават с напредък, с постъпателно движение в правилната посока, с пролуки, пропускащи светлината. Онзи ден Джейн Доу си призна относно съпруга си: „Чувствам се уверена, когато ми казва какво да правя. Допада ми убежището на послушанието“. Удивително. За пръв път надига глава над тресавището и признава, че в брака си не е толкова жертва, колкото участник — смела стъпка по пътя към себеопознаването. Думите ѝ осветляват и причината да упорства — не че Джоди се учудва защо не е напусната съпруга си. Жената остава с мъжа по много причини, дори да се е отказала да го промени и да е способна да предскаже със сигурност как ще изглежда оттук нататък животът ѝ с него. Майка ѝ имаше причина. Всяка жена има причина.

Навремето тя казваше за Тод: „Той ми е слабото място. Имам слабост към него“. Казваше го и на себе си, и на приятелите си като оправдание. Да загърбваш себе си заради мъж, не е популярна тактика в наши дни и определено не е еманципираният начин да участвуаш във

връзка. Да жертваш ценностите си пред олтара на любовта, вече не е идеология. Търпимостта — отвъд определена граница — не се проповядва повсеместно, макар жертвите да са неизбежни, когато двама души споделят ежедневието си и вдишват житетските навици на другия като предпоставка за съжителство. В края на връзката не си същият както в началото. Не че тогава — в навечерието — го е разбирала. Тя настояваше за обяснение, той ѝ се извиняваше, разплакваха се заедно и си повтаряха колко се обичат — и докато това се случваше отново и отново, тя не усещаше от какво се отрича, защото все пак ставаше дума за Тод, а Тод бе безценен за нея. Оценяваше дори бунтовете му, упорството да остава верен на себе си. Не беше жесток, не я нараняваше. Никой не би казал за Тод, че е подъл и злобен. Точно обратното. Оплетеш ли конците, винаги е готов да ти даде втори шанс, сбъркаш ли сто пъти, ще ти даде сто възможности. Тод обаче бе решен да живее по свой начин и в крайна сметка тя се принуди да го приеме с пълното съзнание, че се превръща във версия на майка си. Избираше другояче, живееше в други времена, разполагаше с предупреждението на психологията, че щафетата се предава от поколение на поколение, ала попадна именно в клопката, която искаше да избегне.

По-добре е в дните, когато има какво да очаква — курсове по цветарство или вечеря навън. Трудно е да си унил в стая, пълна със свежи цветя или заобиколен от красиво облечени непознати в празничната атмосфера на ресторант. Стреми се да разпределя ритмично уговорките за вечеря, методично изрежда приятелките си, за да не се обажда на никоя прекалено често. Обсъжда положението си хладнокръвно, понякога се смее и вдига наздравица в чест на младостта. Усеща как приятелките ѝ изпитват облекчение, че го приема толкова спокойно.

Зашитната ѝ стена пада само пред Алисън. Джоди и Алисън се срещат често, повече от обикновено — за ранен обяд преди смяната на Алисън или на вечеря в свободните ѝ дни. От приятелките ѝ единствено Алисън се усъмнява, когато описва в по-светли краски положението си. Тя е и единствената приятелка, която долавя, че Джоди чака Тод да се приbere у дома.

— Скъпа, знам колко те боли, но не бъди наивна. Той е обмислил варианти и е решил да си тръгне. Необходим ти е адвокат по

бракоразводни дела. Трябва да запазим покрива над главата ти, да се погрижим да получиш справедливия дял, който ти се полага... след като двайсет години си му бърсала задника.

— Не допускам Тод да пожелае да ме лиши от дом.

— Мъж в неговата ситуация? Не бих разчитала на това. А и винаги е по-добре да се играе на сигурно.

Успокоителна е загрижеността на Алисън за нея, но тя не се вслушва в съвета ѝ. Повтаря си, че хората постъпват импулсивно, допускат грешки и после се разкайват. Навярно той копнее да разбере, че му е простено. Чака знак. И наистина, като се замисли, не е нанесена истинска вреда. Дори бебето не е голямо усложнение, не е необходимо да бъде. Той няма да прекарва много време с него, докато е малко. Децата се нуждаят от майките си. А порасне ли — е, нищо чудно младият човек да ги поосвежи.

12. ТОЙ

Решен да не поглежда назад, той се хвърля стремително в новия живот. За начало си купува дрехи, за да заменят оставените в стария му гардероб. Наташа го придружава и той ѝ позволява да влияе на покупките. В резултат е по-стилен и модерен. Коланът му е с по-обемиста катарана, обувките — със заострени върхове. Научава се да носи тениска със сако и джинси. Новите дрехи са с дизайнерски етикети и му стоят по-добре. Преображението му харесва и го увлича — пуска си по-дълга коса и отглежда небрежно набола брадичка. В крайна сметка изглежда по-млад иексапилен — мъж, който все още е в играта. И най-важното — когато излизат с Наташа, хората вече не го вземат за неин баща.

Вечер готвят, разхождат се, пазаруват, правят любов. Ако Наташа учи, Тод поема миенето на чиниите и прането. Наташа го придружава в бара, но — понеже е бременна и не пие — обикновено го отмъква, преди да е започнал както си му е редът. Момчетата го задяват — особено Клиф, който нарича Наташа „шефката“. През уикенда опаковат нещо за обяд и отиват извън града или ядат пица, пускат си филми и гледат децата на хората от блока. Наташа настоява да се сприятелият с новите съседи.

През един съботен следобед си правят татуировки в тон — гривни над лакътя, изобразяващи преплетени лиани. Игличките го просълзват — не е подгответен за болката — но му харесва ритуалът, възприема го като инициация, символизираща началото на съвместния им живот. Татуировките са идея на Наташа — твърди, че са постоянни и неотменими, за разлика от брачните халки. Не че иска да се откаже от сватбата. Напротив — премести датата в средата на декември. Било идеално, защото ще съвпадне с коледната ваканция, а и коремът почти няма да ѝ личи и ще успее да облече мечтаната рокля.

През работните дни Тод се чувства зареден с енергия и целеустременост. Кандидат-купувачът за жилищния блок в Джиферсън Парк е сложил подписа си и сега остава просто да довършат строежа. Това означава и да разкопаят западните основи, да хидро изолират

външната стена и да ремонтират циментовата алея, която междувременно ще се разруши. Печалбата, която е разчитал да вложи в новата офисграда, ще е по-малка от предвиденото, ала сега той е яхнал вълната на оптимизма и изпитва благодарност към Наташа за споходилата го житейска благодат. Няма да забрави скоро изпитанията на депресията. Преди Наташа не си струваше да живее. Сега възроденият му дух клокочи буйно, изпълнен с оптимизъм за бъдещето. Тод отстоява твърдо взетото решение и не смята да се отклонява от избрания път. Готов е да посъветва всекиго — не позволяйте на никого и нищо да ви спре да изживеете живота си.

Разбира, че в крайна сметка ще се наложи да се споразумее с Джоди — момент, който не очаква с нетърпение. Видял е доста приятели да се разделят със съпругите си и подозира какъв удар ще понесат приходите и имуществото му. Дължен е да се обади на адвоката си. Отлагането не му помага. Джоди продължава да харчи неговите пари. Разписките от кредитните ѹ карти идват в офиса му — Стефани ги плаща заедно с таксите за апартамента и прочее домакински разноски.

Макар да е загрижен, само натякването на Наташа успява да го подтикне към действие. Тя настоява да си уреди сметките с Джоди. Изтръгва всяка подробност за финансите им и е вбесена, че Тод позволява всичко да тече по установения ред, сякаш с Джоди все още са заедно.

Адвокатът на Тод, който му съдейства при имотните сделки, практикува и семайно право. Мъж на около шейсет Хари Легрут се е развеждал три пъти и знае какво значи да допускаш грешки и да плащаши за тях. Оженил се за първата си жена още в колежа по право и макар да не я е виждал от трийсет години, е принуден да ѹ изпраща ежемесечен чек. Втората и третата му съпруга, освен пари, са получили и разкошните къщи, които той глупаво е купил и изплатил, докато е бил женен за тях. Хари, от друга страна, живее в апартамент под наем и всеки ден се моли бившите му жени да умрат. Господи, прибери Шошана; прибери Беки; прибери Кейт. Шошана, Беки и Кейт обаче не бързат да напускат белия свят.

Тод се среща с Хари на обяд в „Блекис“ в Принтърс Роу. Поръчват си сандвичи с печено мясо и наливна бира. Посребрената коса на Хари, причесана назад, подчертава острите му черти и

високото чело. Носи светлосив камгарен костюм и черна риза без вратовръзка. Хари и Тод се познават повече от двайсет години, почти от прощъпалника на предприемаческата кариера на Тод. Отношенията им са делови, но предпочитат да се срещат в ресторани и барове, където се чувстват добре и по-освободени да общуват. За Тод Хари е бащинска фигура, както и експертен навигатор в тайнствената сфера на местните закони и градската политика. А Хари, чиито провалени бракове са изчерпали склонността му да рискува, се възхищава от дързостта и издръжливостта, подклаждащи успеха на Тод.

Настаняват се с храната и питиетата си и Тод съобщава новината:

— Няма да ти хареса. Напуснах Джоди.

Хари захапва сандвича, дъвче, прегъльща, прокарва език по долните и горните си зъби, отпива от халбата и се оригва, учтиво закрил уста с длан. После проговаря с дълбокия си кадифен баритон.

— Имаш великолепен дом, красива жена, която те обича, и разтуха извън семейното ложе, за каквато всеки мъж мечтае. О, и живот, свободен от финансово обезкървяване, наложено от бивши съпруги, които те мразят в червата. Искаш обаче да захвърлиш всичко и да се включиш в редиците на лапнишараните на средна възраст като мен, чиито мозъци са в гащите им. Разочарован съм от теб, Тод. Смятах те за по-разумен. — Поклаща тъжно глава. Воднистите му сини очи обхождат ресторанта. — На колко е? — пита.

— Джоди ли?

— Не. На колко е разрушителката на семейства? И не ми казвай, ако обичаш, че възнамеряваш да се ожениш за нея.

— Престани, Хари. Дори не я познаваш.

— Не е необходимо. Която и да е, не си заслужава. А ако е по-млада от теб, ще превърне живота ти в ад.

— Знам защо си такова цинично копеле, Хари — твърди Тод. — Съжалявам те. Наистина. Защото въпреки всичките ти бракове, не си открил истинската жена. Никога няма да разбереш връзката между мен и Наташа. Бях мъртъв, сега съм жив. Да, по-млада е от мен, но това значи, че ще имаме деца. Ще ставам баща, Хари. Поздрави ме. Ти поне имаш деца. Представи си какъв щеше да си без тях.

— Надценяват силно бащинството — възразява Хари. — Не гледаш ли телевизия? Съдът отрежда попечителство на майката. Бившата съпруга настройва децата ти срещу теб. Виждаш хора, които

те презират, дебелеят и лентяйстват, защото ти изсмукват приходите, докато ти си скъсваш жалкия задник от работа и не стигаш до никъде.

— Разбиваш ми сърцето — простенва Тод.

— Мислиш се за имунизирани? — гледа го въпросително Хари. — Каквото и да се случи, Джоди получава половината.

— Добре — кимва Тод. — Това искам да разбера. Получава половината от какво по-точно?

— Половината от всичко, което притежаваш, глупче. Половината от инвестициите ти. Половината от всяка твоя собственост. Заедно сте практически от деца. Отпреди да купиш първото си жилище. Тоест, тя има дял от всеки твой цент, включително в касичката ти прасенце.

Долната устна на Тод увисва. Опитва се да осмисли чутото. Невъзможно е Хари да е прав. Хвърля поглед назад, напряга паметта си.

— Когато се запознахме, вече бях купил първата си къща — напомня той. — Заведох я да ѝ покажа. Беше в руини. Така че не съм я познавал, когато купих първата си къща. И заживяхме заедно едва след като я продадох.

— Да живееш с някого е едно, да си женен е друго — уточнява Хари. — Кога се оженихте?

— Не сме — отвръща Тод. — Така де, нямаше церемония.

— Не сте женени?

— Не официално.

— Шегуваш се — не вярва Хари.

— Загазил ли съм? — пита Тод.

— Горката Джоди. Почти ми дожаля за нея.

— Тя не искаше да се женим. Не виждаше смисъл.

Хари е ококорен и по-ухилен от маймуна. Тод взема гримасата за присмех.

— Какво значи това?

— Значи, че ще си поръчаме по още една бира — обявява Хари.

— Да го полеем!

13. ТЯ

Във вторник сутринта след тренировката във фитнеса тя се обажда наobilния му телефон. Той вдига и произнася мелодично името й.

— Изненада! — възклика тя. — Къде си?

— В колата. Ти какси?

Звучи нервно, предпазливо, несъмнено предполага, че назрява свада.

— Добре съм — отговаря тя. — Мисля за теб. С добро.

— Наистина ли? Не го очаквах?

— Е, знаеш, животът е такъв, какъвто е. Движим се само напред.

— Радвам се, че се чувстваш така... Аз също мисля за теб.

— Това е хубаво. Липсвам ли ти?

Не смяташе да го пита.

— Разбира се. Всеки ден ми липсваш.

Тя си поема дъх и изрича думите.

— Аз съм тук.

— Да. Е, не мислех...

— Знам. Не се разделихме много говорчivo.

— Дори гласът ти... звучи мило.

И двамата са сдържани, подбират внимателно изразите. Първоначалният й план е да опипа почвата и ако той ѝ се стори податлив, да му отправи поканата.

— Слушай — решава се тя. — Защо не дойдеш на вечеря?

Той не отговаря веднага. Тя чака, вслушана в шума в слушалката — автомобили, радио. Представя си го зад волана в спортните панталони и пуловера, с които бе облечен сутринта, когато си тръгна. Всеки ден мисли как си отиде само с дрехите на гърба си. Сигурно си е купил нови, но той изплува пред очите ѝ само така, както изглеждаше тогава.

— С удоволствие — съгласява се най-сетне той. — Кога да дойда?

— Утрe, да речем.

— Утре — повтаря колебливо той.

Какво ли му минава през ума? Дали дава отчет за всяка вечер навън? Позволено ли му е изобщо да излиза?

— Добре, утре — повтаря той.

— В седем?

— В седем. Искам да те видя.

Разговорът я преобразява. Преди да остави слушалката, тя вече живее в променен свят, сътворен от възраждането на любовта им, каквато бе някога — по-млада любов, неопетнена, цялостна и съвършена. Тогава не раздробяваха другия и не оглеждаха частите — тази е добра, онази — не. Дори ексцентричностите ѝ му харесваха — пристрастеността ѝ към харченето, отвращението ѝ от хаоса, граничещо с мания, навикът ѝ да събира коркови тапи и обелки от кашкавал, склонността ѝ да носи чорапогащи дори под джинсите, сдържаната ѝ природа. Пишеше ѝ любовни бележки и ги оставяше на неочеквани места, преди да тръгне на работа. Играеше си с косата ѝ, къпеше се с нея. Тогава и тя обожаваше всичко у него. Как си пие кафето, духайки с комично издадени устни, макар вече да е изстинало отдавна. Как се насапуnisва под душа от главата до петите, докато изчезне под пяната. Как реже маслото на дебели парчета и павира препечената филия. Харесваše ѝ дори как пресича с колата пътя на другите шофьори и се смее, когато му покажат среден пръст. Обичаше го така дълго време, дори след като го опозна добре. Сега отдава обновлението на любовта им на раздялата. Шокът от загубата я е засегнал дълбоко, реактивирал е пулса ѝ, осветил е неизползвани кътчета от сърцето ѝ.

Остатъкът от деня и следващият преминава в трескаво отброяване на часовете. Времето е посветено на посещения в супермаркета, магазина за млечни продукти, рибарския и цветарския магазин. На рязане на подправки и зеленчуци, приготвяне на маринати, чистене на сепия. Завежда кучето на фризьор и отива на маникюр, педикюр, коламаска на слабините, козметик и масажист. Нетърпелива по време на сеансите с клиентите, ги отпраща малко по-рано. Ляга си късно и става рано. Пробва няколко дрехи. Знае, че е заложила много. Питие в бара или вечеря в ресторантa щяха също да свършат работа. Но тя е обзета от непреодолима еуфория и вижда само звездите в очите си и чува само музиката в главата си.

Подобни залитания не са и чужди — обикновено ги разпознава по свръх вълнението, предхождащо социално събитие. Като малка го споделяше с майка си — усещането за празничност, флиртуването с предвкусването и възможността, което бележи поантите в живота. Ала дори в обикновени дни или лице в лице с разочарованието, положителната нагласа е нейната опора. Умее да преодолява спънки, да устоява на подводните течения, да яха вълните. Тод често е споменавал способността ѝ да се задържа на повърхността. Харесва му как тя винаги изплува, предпазвайки го да не пропадне безвъзвратно в черна дупка или да се пристрасти към алкохола като баща си. За депресията обаче не съумя да му помогне.

Опита се да го придума да започне терапия, но той не се съгласи.

— Това е твоят свят — отсече. — Не ме въвличай в него.

Навярно трябваше да настоява по-упорито. Тод би извлякъл полза от практичесния подход на адлерианец като Джерард Хартман. Тод е жив пример за тежко детство. Всяко дете с баща алкохолик и майка жертва е увредено и Тод всъщност се е справил добре, ала истинската история разказват лъжите и недомълвките му, нежеланието му да обсъжда чувствата си, антипатията му към авторитетите. Маниакалното влечеие към риска го облагодетелства в бизнеса, ала съчетано с десетките му афери, издава дълбок комплекс за малоценност, подтикващ го непрекъснато да се доказва. Според Адлер надлежното количество самоуважение ни ориентира към целите, а не към стойността, докато чувството за малоценност ни кара да се съсредоточаваме върху себе си. Такъв по същество е Тод.

Джоди се запозна за пръв път с теорията на Адлер в колежа, но едва в университета „Адлер“ и благодарение на работата с Джерард натрупа солидни работни познания за принципите ѝ. В началото на двайсети век Адлер и Юнг били колеги на Фройд във Виена, но се откъснали от Фройд и основали свои школи. Колко прагматична и социално ориентирана е теорията на Адлер, разкриват най-очевидно трите ѝ основни житейски задачи, определени от Адлер като критерии за душевно здраве: 1) преживяване и изразяване на любов; 2) създаване на приятелство и социални връзки; 3) занимание със смислена работа. Според тези критерии Джоди е с непокътнат разсъдък, както стана ясно и от терапията ѝ с Джерард. Накъдето и да се обърнеха, каквито и теми да разнищаваха, винаги стигаха до

вдъхновяващата й връзка с Тод, до отличните и социални умения и професионалната й отданост. Бе прекарала достатъчно време на клиентския стол, не бяха ли ненужни ежеседмичните й сеанси? Често се питаше и най-сетне предложи на Джерард да прекратят терапията. Джерард обаче настоя да продължат. Задаваше й въпроси, изслушваше я, водеше си бележки. Джоди му описваше сънищата си, разказваше му за семейството и за потеклото си — за родителите си, за по-големия си брат Даръл и за по-малкия Райън.

Беше три години по-голяма от Райън, но не помнеше как е влязъл в дома им; нямаше умствена картина как е изглеждал, когато го е видяла за пръв път. Райън бе част от живота й, откакто се помнеше, а интересът й към него открай време бе собственически. Отначало малко или повече се отнасяше към него все едно е любимо плюшено мече — играчка за гушкане, глезене, обличане, учене, порицаване и най-вече командване. Райън бе отстъпчив, сладък, добродушен и лесно се поддаваше на добронамерения й деспотизъм. Едва по-късно започнаха изблици, кошмарите и самонараняването, които тревожеха всички, но в крайна сметка те отшумяха, както и множество други негови фази — противен пакостник, досаден многознайко, параноичен самотник.

Тя го обичаше през всички тях и продължаваше да го обича, макар да не се примирява с житетския му избор — с факта, че напусна доброволно университета и от двайсетата до трийсетата си година обикаляше Индия и Югоизточна Азия, а после половин година преподаваше английски в Куала Лумпур, а другата половина прекара в Южна Долна Калифорния, където караше сърф и работеше като сервитьор; с факта, че е доказана и заклета черна овца и един ден ще остане, няма да може да прави каквото прави сега и какво ще стане с него тогава — без пари, далеч от дома, твърде горд да помоли за помощ?

Няма начин да му се обажда, защото той няма телефон — или не иска да й даде номера, не е сигурна кое от двете — и е принудена да чака той да се свърже с нея. Слава богу, звъни й понякога, ала толкова рядко, че не успява да му хване дирите. По време на терапията с Джерард не се бяха виждали много отдавна — за последно се срещнаха на летището при поредната му забързана попътна спирка. Обади й се в шест сутринта и тя отиде да закусят заедно със замразени сандвичи от летищната будка, които изядоха над скута си.

Наближаваше краят на ноември, ала понеже пътуваше от един тропически климат до друг, скромният му багаж се побираше в раница. Освен тениска, джинси и сандали носеше огърлица от сини стъклени мъниста и черна сламена шапка с мотив от череп и кости на дъното и периферия, подгъната нагоре от двете страни. Стори й се понапълнял и се нуждаеше от бръснене, но синеокото му елфско лице изглеждаше непроменено. Явно се чувстваше добре, макар и поостарял за начина си на живот — все още необвързан, запален по сърфа, пренебрегващ таланта и потенциала си. Като момче тренираше гимнастика и рисуваше, интересуваше се от насекоми и растения, говореше, че иска да стане атлет, илюстратор, биолог и други неща. В гимназията го назначиха за лагерен отговорник и реши да бъде учител — не обикновен учител, а наставник, който се грижи за учениците си и променя съдбата им.

Сънуваше често как Райън изчезва или бяга и тя го търси трескаво, но не успява да си купи билет за самолета, или да се качи на борда. Още мислеше за него всеки ден или по-точно — той присъстваше неотменно в нея, постоянен спътник, отличаващ се с обезпокоителното си отсъствие. Инстинктът я подтикваше да му помага и да го закрия, ала той не ѝ предоставяше възможност. Знаеше, че осмели ли се да повдигне въпроса за начина му на живот, той едва ли ще ѝ се обади пак. Родителите ѝ допуснаха грешката и после се стигна до положение да получават от нея новини за него. Не че той ѝ казваше много. Райън я държеше на дистанция, отбягваше сериозните теми, шегуваше се и омаловажаваше всичко. Тя просто се смееше на историите за злополуките му и устояваше на подтика да му предложи пари, за да не накърни гордостта му.

За разлика от Райън по-големият ѝ брат Даръл последва примера на баща им. Завърши фармация в Минеаполис и се върна у дома да се ожени за приятелката си от гимназията. Родителите им се надяваха Даръл да остане да работи в семейната дрогерия, но той избра да продължи напред и сега бе директор на аптека в голяма университетска болница в Канада.

Макар и шест години по-голям от Джоди и момче, Даръл от самото начало бе светлина в живота ѝ — мил, внимателен, забавен съветник, който ѝ отделяше време и я разсмиваше. С Даръл обикаляха съседските къщи по Хелоуин, Даръл я научи как да си връзва обувките

като заешки уши. Дори помнеше куклено чаено парти, в което Даръл сервираше кейка от кал и имитираше гласа на Скипър — малката сестра на Барби. Когато поотрасна, той ѝ помагаше да си пише домашните и играеше на карти с нея, макар вече да учеше в гимназията, а тя все още бе дете. Даръл бе от рядко срещаните добродушни и любезни момчета, които се разбират с всички — образец на говорчив, честен и дипломатичен младеж, създаден да преуспее в живота, защото винаги ще му помогнат охотно по пътя.

Джерард се интересуваше от живота на семейството ѝ и я обсипваше с въпроси.

ДЖЕРАРД: С кого от братята си играеше?

ДЖОДИ: Играех с Райън. Дарън също играеше с мен, но му се налагаше да слиза на моето ниво.

ДЖЕРАРД: С кого се караше?

ДЖОДИ: Понякога с Райън.

ДЖЕРАРД: Разказа ми как Райън преминавал през фази — говорчив и добродушен като малък, после нетърпим, кавгаджия, параноик. (Поглежда бележките си.) Какво ще кажеш за него като цяло? Ако трябва да използваш една дума?

ДЖОДИ: Чувствителен. Райън бе чувствителният. Дори го вземахме на подбив за това.

ДЖЕРАРД: А ти какво дете беше?

ДЖОДИ: Казваха, че обичам да се разпореждам.

ДЖЕРАРД: Кого командваше?

ДЖОДИ: Всички, но само Райън ме слушаше. Докато не порасна, разбира се.

ДЖЕРАРД: Как се държеше баща ви, когато бяхте малки?

ДЖОДИ: Изискваше много от нас. Но беше по-строг с момчетата, отколкото с мен.

ДЖЕРАРД: Значи ти се е разминавало, защото си била момиче. А майка ти?

ДЖОДИ: Малко мечтателна. Справяше се добре с готвенето и домакинстването, участваше и в обществения живот, но по-скоро живееше в свой свят.

ДЖЕРАРД: Как участваше в социалния живот?

ДЖОДИ: Организираше състезания по готварство. Работеше доброволно в кухнята за бедни. Татко беше треньор в Малката лига.

ДЖЕРАРД: Значи обществената дейност е била семейна ценност.

ДЖОДИ: Да, те държаха много на обществената дейност. И на образованието.

ДЖЕРАРД: Кое от децата се ангажираше най-активно с обществена дейност?

ДЖОДИ: Даръл. Четеши на стари хора всяка събота. Години наред.

ДЖЕРАРД: А кой се ангажираше най-малко?

ДЖОДИ: Сигурно Райън. Не помня да е участвал в нещо.

ДЖЕРАРД: А ти?

ДЖОДИ: Помагах при кулинарни разпродажби в църквата. Но не притежавах страстта на Даръл.

ДЖЕРАРД: Кой получаваше най-добри оценки в училище?

ДЖОДИ: Даръл.

ДЖЕРАРД: Кой получаваше най-лоши оценки?

ДЖОДИ: Райън.

ДЖЕРАРД: Кой беше любimeцът?

ДЖОДИ: Даръл. Всички обичаха Даръл.

ДЖЕРАРД: А най-необичаният?

ДЖОДИ: Райън. Понякога се държеше така, сякаш не е част от семейството. Наричаха го „малкото ни намерениче“. Родителите ми. Наричаха го така, когато вършеше бели.

ДЖЕРАРД: Кой се подчиняваше и кой въставаше?

ДЖОДИ: С Даръл бяхме послушни. Райън се бунтуваше.

ДЖЕРАРД: Значи Даръл се е утвърдил като семеен любимец, а Райън се е отличавал като бунтовник. Ти къде си в картината?

ДЖОДИ: Аз бях момичето. Не се очакваше да се съревновавам с момчетата.

ДЖЕРАРД: Но си била в по-изгодна позиция от Райън. Карада си се с него и си го командвала.

ДЖОДИ: Мисля, че така съм проявявала загриженост. Той обаче вероятно не го е приемал по този начин.

ДЖЕРАРД: Как го е приемал според теб?

ДЖОДИ: Искал е да се освободи от мен, предполагам. Защото като деца бяхме близки, а сега не сме.

ДЖЕРАРД: Това как те кара да се чувствуаш — че вече не сте близки?

ДЖОДИ: Болезнено е, предполагам. Разстоянието, което поставя между нас. И се тревожа за него. Но сигурно аз съм виновна. Навярно съм била по-съревнователна, отколкото си признавам.

14. ТОЙ

Той излиза от офиса и поема по познатия маршрут. Спуска се към Апър Рандолф Драйв и вижда блока в далечината, очаква да го залее вълна от носталгия, но приливът не идва, вероятно отблъснат от безформената купчина от всичко друго, което изпитва. Най-отгоре в купчината е тревогата. Несспособен е да предвиди какво предстои. Тя звучеше дружелюбно по телефона, но времената са необичайни. На всяка цена обаче трябва да се опита да вземе част от нещата си — няколко пуловера и зимното палто най-малко. Ще ги остави в багажника, та Наташа да не разбере къде е бил. Ала нищо чудно така или иначе да разбере. Наташа има нюх на чакал. Обясни ѝ, че ще вечеря с Хари, за да обсъждат договори, но тя сигурно ще намери начин да провери. Откакто заживяха заедно, за пръв път ще прекарат вечерта разделени.

Паркира поршето на място номер 32 и за миг го обзema непреодолимо собственическо чувство. Колкото и да е абсурдно, не успява да потисне напълно териториалните си инстинкти. Тези двеста квадратни фути паваж са негови — притежава и място номер 33, където е аудито на Джоди, което също е негово.

Качва се с асансьора и със собственическа гордост си отключва сам и влиза в апартамента. Уханията на сготвената вечеря го приветстват с добре дошъл още преди да прекрачи прага и пробуждат очакваната носталгия. Фройд го приветства с подскачане и въртене в краката му. Кучето изглежда добре — с блестящи очи, с лъскава и пухкава козина. Тод отива в дневната и сякаш я вижда след много дълго отсъствие. Мястото изльчва разкош, с който явно е привикнал, докато е живял тук, или вече го е променила мизерията на настоящия му дом, където Наташа затрупва всяка свободна повърхност с останките от ежедневието си — кардиналният принцип на домакинстването ѝ.

Търси Джоди в кухнята и не я намира, но когато се обръща, тя застава пред него, по-дребна, отколкото я помни, и по-различна — по-

крехка, с по-дълга шия, по-бяла кожа и някак разместени черти. Възможно ли е да се е променила толкова, докато той не я е виждал?

Носи всекидневните си бежови панталони и бяла риза. Навсярно за нея вечерята не е нищо особено; не е паметно помиряване или окончателен разрыв — двата варианта, които той си представя. Тя докосва кашмирено то му сако и по-дългата му коса и очите й блъсват въпросително. Той загърба плана си да я целуне и поглежда към кухнята.

— Да направя ли коктейлите? — питат я.

Старата рутина ги спасява от неловкото начало, но докато изважда чашите от шкафа и „Столичная“ от фризера, и докато тя реже магданоз и подрежда малки рачета в поднос, става мразовито ясно, че нищо не е като преди. Все едно са непознати — толкова любезно и сдържано разговарят, толкова внимателно отмерват движенията и пространството помежду си. Чукват чашите и отпиват първите стоплящи глътки от алкохола. Той сядат на високия стол и наблюдава как тя реже лимон на четвъртинки по дължина. Предлага му усмихнато ордьовъра, ала той вижда само далечината в очите ѝ. Тя снове из кухнята в спретната бяла блуза, закопчана до ключицата, а той дъвче, прегъръща и се опитва да си спомни как изглежда гола.

Докато вечерят, разговорът се съсредоточава върху работата им, а другите теми се заобикалят — новият му живот, самотните ѝ нощи, предстоящото бащинство, всичко, свързано с бъдещето. Призраките в стаята са живи и благоденстват. Той упорито говори за тръби и плесен. Тя му разказва за клиентите си. Той чува, че Мис Пиги е бременна, но не знае кой е бащата — съпругът или любовникът — и се засмива. Никога не е изпитвал топли чувства към Мис Пиги — както, впрочем, към всеки, въвлечен в дълга извънбрачна връзка, напомняща полигамия. Мимолетните афери иексът с проститутка са едно на ръка, но да живееш двойствен живот е нечестно и не свършва добре.

Джоди винаги го е разбирала; тя умее да вижда цялостната картина. Докато бяха заедно, той ѝ принадлежеше и тя го знаеше. Много жени — повечето сигурно — вдигат връва за всяко дребно и тривиално кривване тук-там от пътя. Възможно е да е приемал като даденост търпимостта и снизходженето на Джоди, да не е оценявал по достойнство толерантността ѝ към него. Лесно е да сгрешиш. Джоди умее да приема нещата. Трудно се плаши и губи равновесие.

Продължава отмерено и уравновесено напред, не се паникьосва и не драматизира.

Изяждат салатата, сепията и панираната съомга и той започва да се чувства, сякаш никога не си е тръгвал. Седят на обичайните си места до масата, вечерят в ежедневните чинии. Тя не само е в обикновени дрехи, но не си е направила труда да извади кристалния сервиз, сребърните прибори и дори покривката. Храната е добра, ала Джоди винаги е умеела да готви. На масата има свещи и платнени салфетки, но това също е нормално.

И тогава той разбира. Тя нарочно придава обичайност на срещата им. Тя не е нещо еднократно, не е специално събитие, а нещо редовно, повтарящо се. Тя иска да продължат както досега, да се държат сякаш нищо не се е променило. Да му сготви вечеря е част от обикновения живот, а тя винаги е намирала опора в рутинните удоволствия, те са сърцевината на щастиято й, на съществуванието й. Бутилка вино, домашна храна, насладите на домашния уют, предсказуемите простъпки, надеждните удобства. Той разбира ясно какво цели тя. Почти като игра е.

Виновен е, че я е подценил. Тя притежава възхитителна житейска интелигентност и красива прозрачност. Минава му през ума, че мъжете ще я забележат, че вероятно вече са й обърнали внимание. Възможно е, докато го е нямало, други да са вечеряли от същите чинии. Нищо чудно да са я любили, да са спали в леглото му с нея, да са използвали тоалетните му принадлежности. Мислите не са приятни и той се мъчи да потуши пламъците на въображението, частта от него, която иска да скочи от масата и да се развилнее из стаята, да затвърди властта и правото си на собственост.

— Ти как я караш? — пита я ненадейно.

— О, знаеш... Обичайното.

— Аха. — Той се намества в стола. — С кого се виждаш?

— На кръстосан разпит ли ме подлагаш? — пита меко тя.

— Нищо подобно — отговаря той.

— С Ельн, Джун, Алисън.

Той барабани с пръсти по масата.

— Излизаш ли... мmm... на романтични срещи?

Тя се ококорва. Личи си, че е изненадана не само от въпроса, но и от самата идея.

— Добре де, добре — кимва той. — Но си привлекателна. Ще се случи рано или късно. Мъжете ще ти налетят. Ако вече не са започнали.

Тя е разделила храната в чинията си на триъгълници — съомга, грах, пюре — и разделителните линии оформят грубо знака на мира.

— Кои мъже? — пита тя. — Не познавам мъже.

— Ха, ха! Светът е пълен с мъже — напомня ѝ той.

— Не и в моята професия. Психологията е пълна с жени.

— Аддер, Фройд и Юнг са мъже. — Той изрежда звездите в професионалното ѝ съзвезdie.

— Времената са други. Сега има само жени.

Тод разбира, че трябва да мълкне, но от главата му не излиза картина, която току-що е нарисувал — безименен, безлик мъж, гол в банята, мокър, с увиснал пенис използва хавлиите, пастата за зъби и пяната му за бръснене.

— Приятелка си с хлапето на Карсьнови — отбелязва той.

— С Джоел Карсьн? Той е на петнайсет!

— Виждал съм как те гледа.

— Той е мило момче. Сладко и наивно.

— Тийнейджърите не са наивни.

— Е, може би. Но мога да му бъда майка.

— Можеш да му бъдеш майка, но не си. Обзалагам се, че той усеща разликата.

— Тод, говориш глупости.

— На неговата възраст бях влюбен в учителката по история. Казваше се госпожица Лараби — привлекателна и изтънчена, но упорита и строга. Наистина ме възбудждаше. Като се замисля, приличаше доста на теб. През цялото време мислех за нея. Представях си как ѝ се обаждам и я каня на среща. Веднъж дори ѝ предложих да ѝ ремонтирам колата. Ала не се интересувах от колата ѝ.

— Е, дори да му минават такива мисли, Джоел не го показва. Идвал е само веднъж тук. Стискаше топката на вратата, сякаш е готов да побегне.

— Кога е бил тук?

— Дойде да вземе списание. Имаше статия за цигуларя... забравих му името, който изпълняваше солото в „Ангели и демони“. Джоел свири много добре на цигулка. — Тя става да донесе нова

бутилка вино, оставя я на масата, отваря я и пълни празните им чаши.

— Не че е твоя работа — отбелязва. — При тези обстоятелства.

— Кога си го чуvalа да свири? — осведомява се Тод.

— На училищния му концерт.

— Ходила си на училищния му концерт? Леле, наистина си гъста с това хлапе.

— Да. Аз и Джоел Карсън. Е, след като разбра, защо да не призная? Страстната ни афера не е от вчера. Започна на петнайсетия му рожден ден. Или на четиринайсетия. Или на дванайсетия. Странно, не помня. Нищо чудно да е бил на девет или десет, когато се влюбихме.

— Добре де, ясно — кимва Тод. — Но ти си привлекателна, красива, знаеш го. Всеки с очи ще те забележи — дори да е пъпчиво цигуларче.

— Джоел не е пъпчив.

— Както и да е — Тод е изгубил интерес към момчето на Карсънови. — Въпросът е, че си страхотна, фантастична. Влюбих се в теб от пръв поглед и, да, беше вир-вода и ми беше разбила колата, но изглеждаше великолепно. И сега си великолепна.

Той вижда как очите ѝ се наслзвят, пресяга се през масата, улавя ръката ѝ и внезапно осъзнава, че се е скитал като дърво без корени, събудил се е ненадейно в живота на някой друг и не е успял да намери пътя до дома. Седнал тук, стиснал ръката ѝ, той усеща, че времето тече някъде далеч като влак по необозрими релси, и в този непредсказуем момент всички отблъсквани мисли и чувства се събират сякаш са стихия.

— Липсваше ми — признава той. — Липсваше ми, че не се прибирам у дома, не си лягам до теб и не се събуждам до теб. Сигурно не съм бил с ума си да решава, че мога да се откажа от теб.

Тя стисва дланта му и сълзите потичат — неговите и нейните — наводняват повехналите им сърца и изтлялата им любов. Гледат се — отвъд отчуждението и разстоянието — и когато най-сетне изтриват очи и тя става да поднесе десерта, изгребват шоколадовия мус до дъно като лакоми деца и се разсмиват на себе си.

Разтребват масата, тя изплаква чиниите с навити ръкави и косата ѝ се спуска пред лицето. Той застава зад нея, прегръща я през кръста и обляга брадичка върху главата ѝ:

— Обичам те.

Тя се обръща към него в обръча на ръцете му, притиснала длани към гърдите си, сякаш се моли:

— Още свиквам с промяната у теб. Не е само косата. Нито дрехите. Изглеждаш по-млад. Отслабнал ли си?

Пръстите му милват деликатните кости на гърба и раменете й, изучават отново извицките и детските пропорции. Вече е свикнал с Наташа, с пищното ѝ тяло, с обилните ѝ хълбоци и месестата ѝ талия.

— Сънувам — казва той.

Тя прошепва в гърдите му и дъхът ѝ стопля кожата му под ризата.

— Ако те бях срещнала на улицата, нямаше да те позная. Щях да те подмина.

— Аз щях да те спра и да се представя.

Поглежда го и му се усмихва.

— Не разговарям с непознати мъже.

Усеща как тя се отпуска, по-омекнала от желе.

— А трябва — казва ѝ той.

С много малко усилие той я вдига, все едно е в безсъзнание или мъртва. Дори отпуснато, тялото ѝ е леко като кукла. Докато я пренася в спалнята, той си спомня особената ѝ мекота, когато е възбудена.

15. ТЯ

Звънят ѝ от офиса на Хари Легрут и прекъсват лежерната ѝ закуска. Гласът е на секретарката на Хари — Дафни, сериозно момиче; виждала го е веднъж-дваж.

— Господин Легрут ме помоли да ви се обадя — обяснява Дафни. — Иска да се свърже с адвоката ви. Господин Легрут ще се обърне към него, стига да ни дадете името и телефонния му номер.

Джоди възприема думите, но те просвистяват край нея като случаен порив на вятъра. Ако възнамерява да обсъждат юридически въпроси, Тод ще говори направо с нея.

— Госпожо Гилбърт? Чувате ли ме?

— Да. Повторете, моля. Какво искате да направя?

— Не е необходимо да правите нищо, госпожо Гилбърт. — Тонът на Дафни е дружелюбен, но и делови. — Господин Легрут предпочита да започне процедурата възможно най-скоро и затова му е нужен телефонният номер на адвоката ви.

Мотивите, намеренията и местонахождението на Тод се въртят в ума ѝ от нощта, когато вечеряха заедно и поставиха ново начало. Не би могла да мечтае за по-идилично сдобряване, за по-сладостно възстановяване на връзката им. Не сгреши, че го покани и предприе първата стъпка. Не ѝ стана приятно, че той стана и си тръгна, но и не се разтревожи, защото нищо хубаво не се случва бързо, а по свой начин и в най-подходящия момент. Навярно ще излизат на среци известно време, преди той да се върне у дома — така си мислеше и го приемаше. Чудно обаче защо той не се обади повече.

Стиснала телефона, тя влиза в дневната, където слънчевите лъчи струят върху мебелите и цветовете на килими изглеждат по-ярки.

— Съжалявам, Дафни. Не те разбирам. Защо не кажеш на Хари да се свърже със съпруга ми и да обсъди въпроса с него. Така определено ще е най-добре.

Дафни възклика, сякаш са я ударили.

— О, госпожо Гилбърт! Много съжалявам. Мислех, че знаете.

Очевидно допуска сериозна грешка, но вместо да се разколебае и евентуално да се консултира с работодателя си, Дафни не отстъпва. Впуска се в неловко обяснение, ала Джоди отказва да го чуе, и предлага неуместни съвети.

— На ваше място, госпожо Гилбърт — заключава тя, — щях да си наема много добър адвокат по бракоразводни дела.

При тези думи Джоди натиска бутона и прекъсва връзката.

Разчиства масата от закуската, изважда папките на двамата си петъчни клиенти и прочита бележките си. Първа е Пепеляшка — неу碌едно момиче, страдаща от липса на самоувереност. Нощен редактор на местен ежедневник, тя непрекъснато се оплаква, че животът я подминава. Джоди й посочва различни варианти, насырчава я да приема дребни стъпки с дълбоко въздействие. Да се запише на курсове, да речем, да започне да тренира, да вземе мерки да подобри външния си вид — да си купи контактни лещи, например, или да си смени прическата. За да се измъкнеш от умствения застой, често е най-лесно да промениш нещо външно и да изчакаш вътрешната промяна да последва. Положиши усилие, обстоятелствата нерядко проработват в твоя полза. Джоди го вярва. Виждала е как се случва. Именно затова пое инициативата и покани Тод на вечеря.

Вторият й клиент — Блудния син — е младеж с попечителски фонд, чиито родители непрекъснато плащат дълговете му. Понеже е млад и още не си е стъпил на краката и не е открил потенциала и ограниченията си, а родителите подкопават увереността му, Джоди му предлага безусловна подкрепа. Той сам трябва да намери пътя. А вземе ли страната на родителите му, той ще се затвори.

Тод й се обажда едва късно следобед. Не се изненадва особено — разговорът с Дафни малко или повече я е подготвил. Чувства се обаче несигурна и не знае какво да мисли. Не е изгубила надежда за някакво обещание за бъдещето, ала той попарва тутакси илюзиите й.

— Знаеш в какво положение съм — подхваща той. — В момента се боря да не затъна.

— Не разбирам. Обясни ми защо ми е необходим адвокат.

— Как защо? Да защити интересите ти. Слушай, Джоди. Не го приемай лично. Това не бива да застава между нас. Нека адвокатите уредят въпроса, та да останем приятели.

Мозъкът ѝ е по-задръстен от претоварен калкулатор. Не е успяла да обработи правилно данните и сега е объркана.

— Приятели? Това ли сме? Обясни ми, защото не разбирам.

— Джоди, Джоди, успокой се. Ние се обичаме. Миналото ни свързва. Но нещата се променят. Здравословно е хората да се развиват и да продължават напред. Ти ми го казваше!

— Добре. Хората се развиват. Ако е така, какво те доведе тук онази вечер? Защо дойде?

— Предпочиташ да не се виждаме ли? Питаш защо съм дошъл? Защото ми липсваши. Искам да те виждам от време на време.

— Искаш да ме виждаш от време на време.

— Разбира се. Ти не искаш ли?

16. ТОЙ

Наташа е заета с плановете за близката сватба. Всеки ден на вечеря изнася монологи за цветя, менюта, разполагане на гостите по масите, музика, обети, розетки и торти, докато на него му се иска да я удуши. Заведе го да му купят костюм и това поне му достави удоволствие. Пробва го в магазина и се удиви от елегантната кройка и младежкия вид, който му придава. Не погледна цената и чака отвън, докато тя го плати с кредитната му карта. Сватбата ще му струва цяло състояние, а на всичкото отгоре тя настоява за меден месец в Рио. Моментът не е подходящ да хвърля пари на вята.

Одобрява обаче решението да се венчаят в църква. Тя се колебаеше и той я побутна в правилната посока. Не е набожен, ала не е и неверник. Ритуалите и традициите са важни в някои случаи — в брака например, защото преди всичко той е проява на вяра.

Списъкът с гости включва десетки лели, чиковци и братовчеди на Наташа, а Тод се е ограничил до шепа приятели — Хари, Клиф, неколцина работници и, разбира се, съпругите им. Облакът, помрачаваш подготовката, е Дийн, който твърдо отказва да присъства. Още не говори с Тод и почти не продумва на Наташа. Последно й каза, че предпочита да умре, отколкото да я види омъжена за някой от сорта на Тод Гилбърт. Разплака я. Дийн трябва да се вземе в ръце. Ако му е останала капчица здрав разум, ще се радва за дъщеря си. Тя ще бъде добре осигурена, ще живее охолно и спокойно. За млад никаквец ли иска да се омъжи, който не може да я издържа? Би отворил очите на Дийн, ако му даде възможност.

Започва да се чуди кога животът му с Наташа ще улегне, ще стане по-стабилен и подреден, както когато бяха с Джоди. Наташа е непредвидима. Определено не сияе от задоволство, както описват бременните. Напротив — превърнала се е в усойница и той е неспособен да предскаже какво ще я раздразни и кога ще нападне. Старае се все пак да проявява разбиране и да й помага. Краят на зимния семестър, наближаването на сватбата и проблемите с баща ѝ я подлагат на сериозен стрес — сигурно пълнее заради него, макар

бебето още да не личи. Той вероятно е причината и за обрива по члелото й. Поне не е изгубила интерес към секса, както го предупреждаваха приятели. Някои — които никога не са изневерявали — били принудени да се спасяват с масажни салони и издания само за пълнолетни. Той се смята за късметлия, защото Наташа го желае както преди, но е странно как са се наклонили везните. Сега Наташа е стандартна кухня, аексът с Джоди през нощта, когато го покани на вечеря, притежаваше приятния привкус на забранен плод. Почти бе забравил особената застиналост на Джоди, как очите ѝ губят фокус и се замъгляват, докато прониква в нея. Преди го дразнеше, но онази нощ, незнайно защо, го възбудждаше. Животът понякога те финтира най-ненадейно.

Джоди ще започне да му липсва, ако си го позволи. Бракът е изтъкан от ежедневни ритуали, от навиците, изградени от двойката. Те отмерват ритъма на живота ти. С Наташа още не са установили определен такт, за да го синхронизира. Не бива обаче да се поддава на сантименти. Законът повелява, че не дължи нищо на Джоди; тя не е нищо повече от бивша приятелка, чието безплатно пътуване е приключило. Трябва да му благодари за щедростта през годините, прекарани заедно. Така твърди Хари. Хари иска да ѝ изпрати официално предупреждение за напускане. С Хари се надяват Джоди да постъпи разумно и да се изнесе доброволно, но ако се заиннати, предупреждението ще послужи като легално основание шерифът да я изведе със сила от апартамента. Тод се надява да не се стига дотам, ала всичко зависи от нея.

За капак на всичките му тревоги изниква и здравословен проблем. Отива на зъболекар за рутинно почистване и си тръгва с мисълта, че е пред прага на смъртта. Явно не учат денталните хигиенисти на тактичност и дипломация.

— Имате лезия — констатира жената. — Прилича на млечница.
— Натиска мястото с показалеца си в ръкавица. — Изследван ли сте скоро за СПИН?

От изненада той се засмива гръмко, но понеже пръстът ѝ е в устата му, смехът прозвучава по-скоро като негодувание.

— Не бойте се — добавя прибързано тя. — Възможно е да няма никакъв повод за беспокойство. Афтите се развиват по множество причини. Често обаче — и съм длъжна да ви уведомя — се свързват с

имунна недостатъчност. Най-добре си направете изследване, за да сте сигурен.

Млечница. Като бебешка болест. Безобидна дума, която не го плаши. Лезия обаче е друго нещо. Умът му я асоциира ясно със СПИН, защото миналата година с Джоди гледаха повторение на „Филаделфия“. Във филма появата на една-единствена лезия върху целото на Андрю Бекет — роля, изпълнявана от Том Ханкс — го довежда скоротечно до края.

Синдромът никога не го е засягал лично. Когато новината гръмна за пръв път в началото на 80-те, той бе сексуално ненаситен юноша, отаден на безразборен и опасен секс, защото съешаването на задната седалка в превозно средство не предразполага към предпазни мерки, които и без друго помрачават преживяването. Единствената му грижа тогава бе рискът от забременяване. Застрашени от СПИН бяха гейовете — поне така говореха. И никак си той въобще не преодоля този възгled.

Денталните хигиенисти не са лекари, но преглеждат доста усти и вероятно се научават да различават определени аномални състояния, дори да нямат нищо общо със зъбите. Върна се в офиса, заключи се в тоалетната и обърна бузата си да види дребното белезникаво петно с вид на пръска хоросан, полепнало върху лигавицата му.

Сега езикът му не се отлепя оттам. Все пак сигурно ще се окаже фалшива тревога. Жените от най-рисковата група, с които се вижда, са професионалистки, и не биха при pariли до него, ако не е с презерватив. Вярно, презервативите понякога се късат, но нищо и никаквите гъбички не са повод за сериозна паника. Открива, че успява да ги пропъди от ума си за цели часове, особено през деня, когато е зает, ала събуди ли се нощем мисли само за смърт. За своята смърт, разбира се, но и за смъртта на хората около него, за това как някой ден в не толкова далечното бъдеще всеки негов познат, до последния, ще са мъртви, ще си отидат завинаги заедно с всички непознати, а заменилата ги нова армия с напълно неизвестни никому хора ще завземе наследството — сградите, професиите им. Неговите сгради и неговата професия. Яхне ли тази лудост, единственото му успокояние е мисълта за нероденото му дете.

17. ТЯ

Уважаема госпожо Брет,

Аз съм законният съветник на Тод Джереми Гилбърт, който — както несъмнено знаете — е единствен и законен собственик на апартамента на Норт Уестшор Драйв 201, където понастоящем живеете. Моят клиент ме упълномощи да ви уведомя, че прекратява жителството ви в апартамента. Нарежда ви да напуснете жилището не по-късно от 30 дни от датата на това писмо. В този срок трябва да освободите и да предадете апартамента, освободен от обитатели и от личните ви вещи.

Съдействието ви ще предотврати по-нататъшни действия за принудително изгонване. Не изпълните ли условията, клиентът ми няма да се поколебае да използва всички законни мерки да възстанови собствеността си.

С дълбоко уважение — Харолд С. Легрут, адвокатска кантора „Легрут и Гибънс“

През следващите години тя ще си спомня писмото като крайъгълен камък, белязал радикална промяна в нагласата ѝ.

То уби тихото момиче у нея и извади наяве нова нейна версия, лишена от илюзии. Хвърляйки поглед назад, преобразението ѝ се струва почти мигновено — просто застиваш и се събуждаш — ала греши. Истината е, че промяната настъпва постепенно, през следващите дни и седмици. Разгръща се на фази, а първата е отрицанието. То е несъзнателно състояние, неподатливо на манипулация и контрол — рефлекторна, спонтанна форма на защита, съхраняваща я от катастрофалната загуба. Прилича на птици, които кръжат, ала не успяват да кацнат, или на съобщение, заглушено от статично електричество. Същото е като да те прострелят и да продължиш да крачиш в първоначалната посока.

Даде ѝ го мъж с конска опашка. Пресрещна я във фоайето на връщане от разходка с кучето. Портиерът явно го бе предупредил. Беше дъждовно съботно утро. Тя затвори чадъра, изтръска го и го зачака да проговори.

— Госпожа Джоди Брет?

— Да.

Пъхна писмото в ръцете ѝ и тя го чу да произнася думите:

— Смятайте се за уведомена.

В асансьора го прочете два пъти. Влезе в апартамента, остави го върху купчината с пощата в антрето, отиде в кухнята и включи машината за кафе.

Сега, докато чака кафето да се оттече, яде маслени бисквити от пакета и подава една на кучето. После се премества в кабинета, побутва настрани няколко папки и проверява телефонния секретар. Обаждала ѝ се е жена за дъщеря си с наднормено тегло. Тя ѝ се обажда на свой ред, обяснява, че не приема случаи с хранителни разстройства, и изрежда няколко телефонни номера от списъка, който държи в чекмеджето на бюрото. Забравила за кафето, обикаля от стая в стая, намества мебелите и обира мъхчета от килимите. Намира кърпа и лимонова политура и започва да бърше праха и да излъсква. Мислите ѝ се връщат към писмото и тя регистрира някаква реакция — известно раздразнение, което я подтиква да остави кърпата и да вземе телефона.

— Е? Откъде се пръкна писмото от Хари? — пита тя.

— Джоди. Смятах да ти се обадя — казва той.

— Редно е да ми се обадиш. Как допусна такова нещо?

— Хари ти е изпратил писмо?

— Някакъв мъж ми го даде във фоайето.

— Какво пише в него?

— Не е за вярване, Тод! Пише, че трябва да се изнеса.

— Господи! Станала е грешка. Не биваше да се случва.

— Грешка е, разбира се. Много неловка грешка.

— Джоди, слушай. Хари ми обеща да почака да разговарям с теб.

— Да говориш с мен за какво?

— Наистина не искам да го правя, наистина. Но нали разбиращ, че нямам друг избор? Не мога да си позволя да задържа апартамента. И не изглежда правилно. Моля те да се опиташ да ме разбереш.

— Не говориш сериозно.

— Но не биваше да го научаваш изневиделица. С писмо.

— Какво става, Тод? Що за игра играеш?

— Слушай, Джоди. Искам да знаеш, че няма да се пазаря за мебелите. Вземи каквото пожелаеш. Всичко, ако решиш. Искам да ти го дам.

— Тод, какво те прихваща? Вразуми се! Няма да се изнеса. И ти не искаш да се изнеса. Помисли си. Помисли за живота ни заедно.

— Джоди, бъди разумна. Нещата се промениха.

Тя натиска бутона за прекъсване на връзката, оставя телефона и се отдалечава. Как така е нямал избор? Типично за Тод — да драматизира положението, да отказва да поеме отговорност, да се преструва, че не той управлява живота си, а сила отвъд властта му. Винаги извинява така лошото си поведение. Тя знае, разбира се, че той иска да купи нова офисграда — от години го повтаря. Това ще е следващият му голям проект — и навярно последният — който ще го осигури до края на дните му. Не става дума за четириетажна сграда с тесни апартаменти, където ще се настаняват под наем прохождащи бизнесмени и предприемачи. Замисля нещо по-грандиозно, изпъкващо върху картата, и си въобразява, че ще осъществи плана си, продавайки апартамента мимо волята ѝ. Апартаментът край брега с необятната гледка към езерото, с бамбуковите подове и просторните стаи, с отделна гардеробна към голямата спалня, с гранитни плотове в кухнята и уреди от неръждаема стомана и вградена машина за кафе. Да не споменаваме европоидната жена на средна възраст и младия голдън ретривър, които живеят в него. Те ще напуснат за нула време.

Дийн ѝ звъни по-късно през деня и тя се чувства достатъчно безразсъдна да приеме обаждането.

— Дийн! Съжалявам, че не отговорих на съобщенията ти, но със сигурност ме разбираш.

— Разбирам те. Много добре.

— Несъмнено ти е трудно, Дийн. Често мисля за теб.

— Е, и аз мисля за теб. Напомням си, че не съм единственият пострадал, защото и Джоди е понесла удар. Е, знаеш какво имам предвид. Едва ли ти е лесно.

— Не ми е лесно.

— Знам, знам. Затова те потърсих — да ти кажа колко ти съчувствам. Не си сама, заедно сме.

— Много мило, Дийн, задето мислиш за мен, макар да имаш достатъчно грижи.

— Не, не, наистина исках да се свържа с теб. Ти си най-подходящият човек да... мmm... да се опиташи да поговориш с дъщеря ми. Радвам се, че майка ѝ няма да види как съсира живота си.

— Да, майка ѝ определено щеше да го приеме тежко — съгласява се Джоди.

— Наташа винаги е била добро момиче, но не се налага да прави това. Според мен не разбира, че може просто да си тръгне. Някой трябва да я вразуми. Жена. Мен не ме слуша. Някой, познавал майка ѝ. Някой като теб. Смятам, че си способна да ѝ повлияеш.

— Ласкаеш ме, Дийн.

— Решила е сватбата да се състои по-рано, чу ли? През втората събота на декември. По дяволите! Иска да я предам на младоженеца! Представяш ли си? Предпочитам да я сварят в горещ катран.

— О, не го мислиш наистина.

— Говори ли с Тод? Защо, според теб, ми се обажда непрекъснато? Захвърли на вятъра трийсет години приятелство! Дори да се откаже от сватбата, няма да отстъпя. Късно е. Прекоси границата. Сигурно и ти изпитваш същото.

Дийн умее да говори; може да продължава и без нея — ценно качество за търговец, безспорно. Разсейвай жертвата, не оставяй място за критични разсъждения.

— Виж, Джоди, защо не ми позволиш да те почерпя едно питие? Или да те заведа на обяд. Трябва да се подкрепяме, да споделяме бремето. Да дойда ли да те взема утре? Ще отидем на китайски ресторант.

Той не търси просто съчувствие, решил е да ѝ възложи задача. Любопитно как си е въобразил, че точно тя ще успее да повлияе на Наташа. Сладка заблуда всъщност. Не му се сърди. Но да обядват заедно ще е грешка.

18. ТОЙ

Той кара с поршето на север по Мичиган авеню към Илинойс Сентър. Фитнес залата се е превърнала в своеобразно убежище, единственото позволено му отклонение по пътя от офиса към къщи. Сега тренира повече, дори когато не е в настроение и му се пие отчаяно. Както в момента. Разговорът с Джоди го изнерви. Не разбира какъв ѝ е проблемът. Да не би да смята, че ще я издържа цял живот, обричайки на лишения семейството си? Не я притиска. Предлага ѝ всичко в апартамента. Има ли идея колко струва?

Обмисля дали да не ѝ се обади отново, но решава да позвъни на Хари.

— Защо си изпратил писмото на Джоди? Нали се разбрахме първо аз да говоря с нея. Обсъдихме го.

— Сигурно Дафни го е направила. Ще поискам обяснение — обещава Хари.

— О, да, асистентката ти е виновна! — крясва Тод. — Въпросът е, че Джоди е ядосана и се инати. Мамка му, Хари, не мислиш ли, че имам достатъчно проблеми?

— Имам ново двайсет за теб, Тод. Щеше да се ядоса, както и да ѝ го поднесеш.

— Е, вече няма начин да разберем, нали, Хари?

— Не изпускат от поглед целта. Важното е работата да се свърши, а няма много време.

Хари вероятно е прав — няма значение как щеше да ѝ го обясни — но предупреждението за напускане му се струва ненужно жестоко. И го представя в лоша светлина. Изглежда безмилостен и хладнокръвен. Е, стореното — сторено. Сигурно е за добро, защото тя наистина трябва да се изнесе. Наташа го пита всеки ден дали Джоди е освободила апартамента и какво планира, ако тя откаже да напусне. Грозна сцена е последното, което иска. Джоди да се заключи вътре, шерифът да разбие вратата и да я изгони насила от сградата. Никога не би му простила.

Сигурно ѝ е необходимо време да свикне с мисълта. Ако не друго, Джоди е практична. След седмица-две ще си намери уютен апартамент под наем, където ще се установи и ще се почувства като у дома. Доходите ѝ не позволяват да избере централен квартал. Ще се наложи да се премести в предградията, в Скоки или Еванстън, поне докато разшири практиката си и започне да приема целодневно клиенти. Ще ѝ се отрази добре да се заеме по-отговорно в професията си, да се заеме по-отговорно и със себе си. Нищо чудно дори да си намери истинска работа, да оползотвори по-разумно образоването си. Ще преуспее в корпоративния свят и ще печели добри нари.

Какъвто и път да избере, той се надява да му позволява да ѝ гостува, дори нещо повече. Поддаде ли се на чувствата, тя му липсва ужасно, липсват му готвенето ѝ, разумът ѝ, лекотата и удобството на съвместния им живот. Навсякъде сезонът му внушава носталгия. Есента е прелестна, ала и зловеща — дълги сенки, хапещи ветрове, вихрушки от листа, студ. Не иска да разочарова Наташа, но прибирането у дома не е както преди и безпорядъкът е най-дребният проблем. Наташа просто процъфтрява в хаос — съседите оставят децата си, идват за вечеря, телевизорът гърми дори когато учи. И ще стане по-зле след раждането на бебето.

Пуснал е отоплението в поршето и е насочил въздушната струя към предното стъкло, за да не се замъглява. Радиото е включено на новините. Гласът на говорителя е плътен и кадифен, успокоителен въпреки думите, изреждащи днешните бедствия. Пет часът е, но мракът настъпва бързо. Късите дни са трудни, ако живееш в провинцията, ала градът излъчва светлина — ярък мираж във всички цветове на дъгата. От космоса силовото поле на величествения му град сигурно изглежда като сияен купол. Цял живот е преброждал улиците и тротоарите му, познава всеки квартал. На младини си фантазираше, че притежава улиците, сградите, генераторите на ток, пречиствателните станции, дори канавките — цялата инфраструктура. И сега, когато се разхожда или влиза в „Блекис“ и „Краун Пиаца“, го обзema собственическо чувство.

Обича да обикаля с колата, да слуша музика, да оглежда кварталите, да наблюдава живота по улиците. В колата се намираш в своя личен свят и същевременно във външния свят. Обича и да похапва в поршето и обикновено държи ментови бонбони и печени фъстъци в

жабката. Не е кой знае колко по-различен, признава, от баща си, скрит в сутерена с бутилката и транзистора. И двамата имат трон, наблюдателница (в случая със старец — разнебитен Лаз-Бой) в центъра на света, където се подвизават като проклети феодали. Понякога в колата той дори започва да се чувства като баща си, усеща присъствието му. Как си кимаше, например — едва видимо кимване, което не се отнася към нищо специално. И Тод го прави понякога — кима на въздушните течения или на приливите и отливите на трафика.

19. ТЯ

Тя седи в кантората на Барбара Фелпс, адвокатката, препоръчана й от приятелката ѝ Ельн. Барбара е дребна и възрастна, вероятно подминала седемдесетте, с къносана коса, изрисувани с черен молив вежди и миниатюрни китки. Официалният ѝ костюм виси върху крехкото ѝ тяло, но тя е като колона. Според Ельн Барбара се дипломирала, когато все още било рядкост жени да завършват право, и посветила кариерата си на превръщането на зависими, нещастни съпруги в независими, освободени бивши съпруги — Общество на благодеенстващите разведени.

Кантората на Барбара се намира на висок етаж в небостъргач в Луп и е обзаведена с негостоприемни мебели от „Баухаус“ и гигантски абстрактни платна, свидетелстващи — със стойността си — за женското могъщество, върху което се гради практиката ѝ.

Барбара настаниява Джоди на стол „Василий“ и ѝ задава няколко предварителни въпроса. Ве си с писмото на Хари Легрут и търпеливо обяснява колко глупаво е постъпила Джоди, че не се е омъжила за Тод, докато е имала възможност, защото в настоящия случай има права над дома си колкото глутница кучета.

— Без брачно свидетелство нямаш право на никакви претенции към имуществото му. В ръцете му си, скъпа. Никой съдия няма да отсъди срещу него. В този щат животът на семейни начала не съществува.

Джоди усеща, че Барбара някак си не вниква в положението ѝ.

— Бях му съпруга двайсет години — възразява тя. — Всичко сме изградили заедно. Не може да ме принуди да напусна. Какво ще направи, ако откажа?

Барбара поклаща глава.

— Нямаш право да си там. Пренебрегнеш ли закона, ще влошиш положението си. Най-вероятният сценарий е да останеш на улицата с един кат дрехи. Ще те изгонят пред очите на съседите. Не ти го препоръчвам.

— Аз му създадох дом — настоява Джоди. — Готовех, домакинствах, грижех се за него. Не може да ме изхвърли, защото вече съм му неудобна.

— Может. И изглежда ще го направи.

Джоди се опитва да схване думите ѝ. Не звучат логично, не съответстват на възгледите ѝ за справедливост. Ала после проумява какво има предвид Барбара.

— Добре. Разбрах. Апартаментът е негов.

— Да. Негов е — кимва Барбара.

— Но ще ме издържа — продължава Джоди.

— Защо? — пита Барбара.

— Защото винаги го е правил. Така живеем.

— Нищо подобно — поклаща глава Барбара. — Според илинойските закони не ти се полага никаква издръжка. Ала като цяло положението ти не е ужасно. Имаш устно съгласие да вземеш всичко, което пожелаеш. Ако е искрен, ще избегнеш кавгите за покъщнината и болката да изгубиш личните си вещи. Запазваш достойнството и притежанията си.

По пътя към къщи Джоди обмисля думите ѝ и се оказва, че не споделя мнението ѝ. Как ще запази достойнството си, като му позволи да я изгони, със или без вещите ѝ? Всички са се съюзили срещу нея — Тод, Хари и дори Барбара Фелпс, която би трябвало да е на нейна страна. Вероятно следват законите, но не постъпват човечно.

У дома тя си съблича палтото, събува си обувките и ляга на дивана. Да подремва следобед не ѝ е навик, но се чувства като камък, потъващ в кална локва. Когато отново отваря очи, небето отвъд прозорците е безцветно, а стаята тъне в полумрак. Става, сваля костюма с пола „Валентино“ и дава вечеря на кучето. Наблюдава го как яде, обзета от желание апетитът ѝ да е наполовина колкото неговия. Застава колебливо пред хладилника и оглежда съдържанието му. В крайна сметка изважда водката от фризера, налива малко в каната и добавя тоник. Обикновено не пие сама, но случаят е специален и изисква да се отпразнува. Винаги е контролирала живота си и се е справяла добре, днес обаче е сразена. Оказва се, че е било необходимо само едно побутване, един лек ритник — толкова нестабилно е било положението ѝ. Две десетилетия е вярвала, че животът ѝ е сигурен, а всъщност е висял на косъм. Живяла е в заблуда — няма друг начин да

го опише. Градила е живота си върху погрешни изводи и розови илюзии. Човекът, за когото се е смятала, никога не е съществувал.

Пресушава чашата и си сипва втора, този път без тоник. Трийсет дни. Толкова ѝ дават. Трийсет дни да се изтрягне от настоящото си битие — все едно да извадиш треска от жива плът. До това се свежда всичко. Оказва се чуждо тяло в най-съкровената си обител.

Познава жени, преживели нещо подобно, и никоя не е образец за подражание. Тези жени, сред които е и приятелката ѝ Ельн, не са помъдрели, не са станали по-благородни, не са успели да компенсират изгубените години или да съживят оптимизма си. А повечето са по-добре осигурени от нея. Повечето поне са запазили дома си.

Адлерианците биха потрили ръце при вида на кашата, която е забъркала. Много ги бива да откриват грешките в живота на клиентите, измамната лична логика и безпочвените предположения. Разполагаше с привилегии и възможност, ала ги доведе до крах, защото вярваше, че животът ще се отнесе добре с нея и няма нужда да мисли за бъдещето и да взема предпазни мерки. Сега разбира какво високомерие е проявила. Ако Джерард Хартман го бе забелязал, когато работеше с нея, щеше да я вкара набързо в правия път. Въщност Джерард вероятно щеше да успее да я спаси от самата нея, ако му бе позволила, ако бе упорствала с терапията. Той си познаваше материята и инстинктът му го тласкаше да продължава — макар привидно тя да нямаше никакви проблеми и услугите му да не ѝ бяха необходими (поне според нея).

Не че сеансите с Джерард бяха изцяло изгубено време. Щом стигнаха до отношенията ѝ с Райън, тя забеляза какъв възел трябва да се разплете. И разнищването не се оказва чак толкова болезнено. Джерард наистина бе добър — опитен, интелигентен и изключително прозорлив. Най-милият и нежен инквизитор.

ДЖЕРАРД: За изблиците на Райън... Спомена, че сънувал кошмири и се самонаранявал. Какво точно се случваше?

ДЖОДИ: Събуждаше се с писъци нощем. Крещеше, риташе и не се успокояваше. Понякога се хапеше до кръв — по ръцете или по месестата част на дланите.

ДЖЕРАРД: Заведоха ли го на лекар?

ДЖОДИ: Вероятно... Сигурно...

ДЖЕРАРД: Знаеш ли каква диагноза са му поставили и дали са му назначили лечение?

ДЖОДИ: Никога не е подлаган на лечение за душевно разстройство, ако това имаш предвид. Беше фаза. В крайна сметка го преодоля с възрастта.

ДЖЕРАРД: Как се справяха родителите ти с пристъпите на Райън?

ДЖОДИ: Аз се справях. Беше моя работа.

ДЖЕРАРД: Как стана твоя работа?

ДЖОДИ: Стана моя работа, защото родителите ми само влошаваха положението. Татко го хокаше, а мама стоеше и кършеше ръце.

ДЖЕРАРД: Родителите ти ли настояха да се намесиш, или ти реши сама?

ДЖОДИ: Отначало, мисля, беше моя идея, а след известно време те ми отредиха отговорността.

ДЖЕРАРД: Как се чувстваше?

ДЖОДИ: О, добре. Райън се успокояваше. Мама се успокояваше. Татко не се месеше. И всичко се нормализираше.

ДЖЕРАРД: А как се чувстваше, че те ти възлагат такава задача, отговорност?

ДЖОДИ: Честно е да призная, че се чувствах страховто. Бях дете, но имах авторитет, власт. Несъмнено оказваше влияние върху самооценката ми и в крайна сметка, разбира се, повлия при избора ми на професия... Фактът, че единствено аз успявах да помогна на Райън.

ДЖЕРАРД: Спомена „отговорност“. Как се чувстваше, натоварена да носиш отговорност за благополучието на брат си? Била си дете, както спомена.

ДЖОДИ: Обичах Райън. Да му помагам, ми беше втора природа. Изобщо не се замислях.

ДЖЕРАРД: Запази ли чувството за отговорност към Райън и когато пораснахте?

ДЖОДИ: Питаш дали се чувствам отговорна за Райън сега, когато е възрастен? За Райън, който не е обвързан, няма стабилна работа, не говори с повечето членове на семейството? Всъщност се проваля в основните житейски задачи, определени от Адлер. Дали се чувствам отговорна за този Райън?

ДЖЕРАРД: Да.

ДЖОДИ: Не очаквах да ме попиташи. Е, може би да. Да, разбира се, чувствам се отговорна. Донякъде.

ДЖЕРАРД: Как мислиш? Защо се чувстваш така?

ДЖОДИ: Ти не би ли се чувствал отговорен. Кой не би се чувствал отговорен при тези обстоятелства?

ДЖЕРАРД: Как би описала обстоятелствата?

ДЖОДИ: Добре де, възможно е чувството да не е точно за отговорност. Да речем, притеснявам се. Бих искала да му помогна, но не мога. Той не ми позволява.

ДЖЕРАРД: Какви са причините за тревогата според теб?

ДЖОДИ: Искам да е щастлив. Искам да живее пълноценно. Когато остане и хвърли поглед назад, искам да знае, че е избирал правилно, не е пропилявал възможностите си, преследвал е определена цел и е постигнал нещо.

ДЖЕРАРД: Да поговорим за твоята цел. Целта на тревогите ти.

ДЖОДИ: Какво имаш предвид?

ДЖЕРАРД: Какво ще стане, ако спреш да се тревожиш за Райън?

ДЖОДИ: Тревогата ми е проблем, така ли?

ДЖЕРАРД: За какво служи според теб тревогата ти?

ДЖОДИ: Необходимо ли е тревогата да служи за нещо?

ДЖЕРАРД: Мислиш ли, че помагаш на Райън, като се тревожиш за него?

ДЖОДИ: Аха. Туш! Схванах. Разбирам какво искаш да кажеш. Не му помага, разбира се. Помага на мен. Тревожа ли се, усещам, че поне полагам усилие, не съм го изоставила.

ДЖЕРАРД: Така ли щеше да се чувстваш, ако не се тревожеше? Че си го изоставила?

ДЖОДИ: Вероятно. Да.

ДЖЕРАРД: Какво друго щеше да чувстваш?

ДЖОДИ: Че съм прекъснала връзката ни. Вече няма да се чувствам свързана с него. Защото, като се замисля, всъщност почти не го виждам и нямам начин да поддържам връзка с него. Как ще сме свързани тогава, ако не се тревожа?

ДЖЕРАРД: Значи, когато се тревожиш за Райън, се чувстваш свързана с него. Спреш ли да се тревожиш, изгубиш ли усещането за свързаност, какво ще стане тогава?

ДЖОДИ: Ще се тревожа, че съм изгубила връзката. Звучи абсурдно, предполагам.

ДЖЕРАРД: Не е абсурдно. Но вероятно има по-добри начини от тревогата да поддържаш връзката си с Райън жива у теб.

ДЖОДИ: Например?

ДЖЕРАРД: Бих искал да помислиш за това. Приеми го като домашна работа.

20. ТОЙ

Наташа се обажда, докато пътува към залата за фитнес. Казва му, че иска да се прибере до седем, и да донесе вино за вечеря. Типично. Джоди никога не го е крала да изпълнява поръчки в последната минута. Не че има нещо против да купи вино; безпокой го повече начина, по който тя се изразява — сякаш се разбира от само себе си, сякаш тя дърпа конците. Къде е взаимопомощта, къде са взаимните отстъпки, питат се той. Наташа не домакинства, дори не готови вечерята. Влезе ли вкъщи, веднага го отпраща в кухнята.

Той свива по Адамс стрийт и спира пред магазина за вино в Принтърс Роу. Претъркано е, пред касата има опашка. Докато излезе, времето му за тренировка почти е изтекло и той решава да пийне бира. Много отдавна не е сядал с халба в бара. В началото не му правеше чак такова впечатление как му държи сметка. Понеже е два пъти по-млада и свръхсексуална, това дори го изпълва с увереност. Ала не може да продължаваечно така. Макар положението сега да е различно, понеже е бременна и не ходи никъде.

Ще спре да изпие набързо една бира и толкоз. Поне ще се върне навреме за вечеря. Тя ще надуши, че е пил, и ще вдигне врява, но едва ли ще е толкова зле както когато се прибра в три сутринта след посещението при Джоди. Наташа не повярва, че през цялото време е бил с Хари, колкото и правдоподобна да му се струваше версията: „Останахме в бара, докато го затвориха, а после хапнахме бекон и яйца в денонощна закусвалня“.

— Бил си при Джоди — отсече авторитетно като ясновидка тя.

В крайна сметка го принуди да си признае. Уточни твърдо обаче, че са се видели съвсем за кратко и то преди, а не след срещата с Хари. Така поне обясни откъде носи дрехите. Добави, че не би скрил от нея, ако не го контролираше толкова изкъсо.

В „Дрейк“ той сяда пред бара с чувството, че се връща у дома. Обича потъмнялото дърво и кожа, приглушеното осветление,искрящите редици бутилки и чаши, жуженето на гласовете и съревнованието с лакти за територия, първата дълга глътка от

пенливата наливна бира, която приятелят му — барманът — слага пред него. Настройва антените си на вълната на срещите и поздравленията наоколо, попива чувството за свобода и открити възможности, породено от края на работния ден и първото питие, лекокрилите йони и феромони, приливите и отливите на разговорите и смеха, надеждите и очакванията.

Кацнал върху високия стол след толкова дълго отсъствие, той се отдава на нежно благоговение към гостоприемното убежище със странното му снаряжение и ритуали, включващи шейкъри и цедки, тумбести, гравирани и източени чаши, резен лук и лимон, ярки картонени подложки, различни за всяко питие, оживено паство и неръкоположен свещеник зад бара, изпълняващ древни обреди. Спомня си църквата, където го водеше майка му, която се опита да го въведе в лоното на католицизма. Той така и не успя да схване напълно идеята за стареца на небето, ала от самото начало го заплениха блъсъкът и загадъчността на тържествените шествия, пъстроцветните раса, тамянът, молитвите и напевите. Хареса му фактът, че благословени, нещата променят природата си — виното, водата и хората. Понякога сънуващ параклиса — странната малка украсена сграда, издигната да приюти Божието тайство. Пленяваха го мистерията и захласть и сега влиза в бара в „Дрейк“ почти по същия начин. И тук предлагат спасение. Всички сме проводници на собствената си истина. В живота притежаваме в действителност само първичната сила, която ни води през дните — нашата нелустросана, всепроникваща, вродена деятелност. Житейската сила е светият дух у всеки от нас.

Вътрешното присъствие бе могъщо у него през по-младите му години — в детството, когато се учеше да се отличава от родителите си, когато откриваше свободно опиянението от широкия свят и когато си стъпи на краката в бизнеса и усети властта и непогрешимостта си, когато се срещна с Джоди и чрез нея усети същината на единението. Той е любовник, влюбен в света, и когато е във форма, светът му се отплаща. Така иска да изживява всяка минута от всеки ден. Да вижда всичко като на длан, да гледа в очите разбунената загадка, да участва, да се потапя — не да наблюдава, да забулва, да съжалява.

Не всички разсъждават така. Джоди например. Не бива обаче да живееш по чужди правила. А и Джоди му се възхищава. Възхищава му

се, че е успял, осъществил е обещанията си, навлязъл е в селенията на мечтите си. Възхищението ѝ му харесва. През годините то го носеше над повърхността, обнадеждаваше го и същевременно го дисциплинираше донякъде, овладяваше го, задържаше го в правилния път. Щеше да се справи и без нея, но тя се оказа безценната смазка за двигателя му. Не всеки мъж е бил обичан така. Дори обичта на майка му не беше безупречна — опетнена от чувството ѝ за вина, дори малко помрачена от предаността ѝ към баща му.

Толкова голяма част от живота му е изпълнена с Джоди. Дните, преживени заедно, изречените думи, изпитаните чувства, историята им, изпълнена с взаимен смисъл. Жivotът му с Джоди е съкровище, същите в кесия и складирано в гръдената му кухина. Не е виновна тя, задето не успя да го предупреди, че черната дупка ще се разтвори отново. Понякога усеща тягата ѝ. Напоследък обетованата земя му убягва. Зарича се да е оптимист и да я открива навсякъде. В сумрака на бара следобед или на тротоара, превърнал се в река от отражения в дъждовната нощ. В копнежните очи на жена или в поразителната ѝ голота. Любовта все пак е неделима. Да обичаш повече някого, не означава да обичаш по-малко другого. Вярата не е предмет, а нещо, което носиш у себе си.

Свали си сакото и го преметва върху облегалката на стола. Наташа ще започне да нервничи вероятно след час, а след още един ще е време за вечеря. Той си поръчва бургер с втората халба и го излапва на три-четири хапки, но с питието е по-внимателен. Не е къркач като баща си. Не е подло копеле дори когато си позволява повече от редното. Една бира е дребна награда след работния ден, спечелена честно, и е заслужена. Осигурява добър живот на семейството си. Грижи се за бизнеса си. За разлика от баща си. Безполезнотта на стареца се потвърди, когато никой не дойде на погребението му. Поне майка му живя добре няколко години, преди и тя да почине.

Спомнил си за Наташа, той потупва телефона в джоба си. Обади ли му се, ще се опита да е добър с нея. Напоследък има прекалено много дрязги и недостатъчно от някогашните забавления и нежност. Тя е несигурна — в това се корени проблемът. Трябва да се поучи от Джоди, която никога не управляваше живота му и не подемаше разпри.

Когато се обажда, той привършва втория си бургер, и преди да вдигне, прокарва последния залък с дълга глътка бира.

- Май си в бар — започва тя.
— Спрях да пийна на път за вкъщи.
— Не ходи ли на фитнес?
— Не остана време.
— Веднага след работа ли отиде в бара?
— Знаеш колко те обичам.
— Не сменяй темата — отвръща тя.
— Не я сменям. Ти си красива, обичам те и това е най-важното.
— Ако ме обичаше, щеше да си при мен. Поканила съм гости на вечеря. Забрави ли? — Гласът ѝ изтънява истерично.
— Успокой се. Отбих се само за едно питие.
— С кого си? — пита тя.
— С никого. Сам съм.
— Забравил си, предполагам, да купиш вино.
— Не съм.
— Купи ли?
— Да. Купих.
— Искам да си дойдеш вкъщи.
— Добре, ще си дойда, щом искаш.
— Ще чакам на телефона да си платиш сметката. Плати ли я?
— Не. Но ще я платя, щом искаш.
— Искам да платиш сметката. Чакам.
— Ето. Плащам сметката.
Той махва на бармана и си изважда портфейла.
— Кажи ми, когато платиш — настоява тя.
Той допива бирата в халбата.
— Готов съм и излизам от бара — съобщава.
— Стана ли?
— Да, станах. — Той се смъква от стола. — Тръгвам към вратата.
— Говореше с някого — усъмнява се тя.
— Говорех с бармана.
— Какво му каза?
— Казах му да задържи ресторанта.
— Излезе ли от бара?
— Да. Излязох. Ще затварям.
— Искам да се прибереш веднага у дома.
— Затварям.

21. ТЯ

Не е излизала от апартамента от осем дни. Струваше ѝ се невъзможно, но се оказа, че лесно може да задоволи всичките си потребности. Ежедневните покупки — хранителни продукти, тоалетни артикули, дискове с музика и филми — поръчва онлайн. Портиерът ѝ носи пощата, а жената, която разхожда кучета, идва три пъти дневно — сутрин, обед и вечер. Има и достатъчно запаси, защото обича да купува по-големи количества, та да е заредено. Все пак престоят у дома си казва думата. Понеже се е лишила от дейностите навън, на които обикновено разчита за стимули, животът ѝ наподобява сън. Осъзнаването на реалността избледнява. А липсата на кой знае какво за вършене скъсява още повече и без друго кратките есенни дни. Демаркационните линии отсъстват, няма го и усетът за време, затвърждаван от местата и събитията, и дневните часове сякаш изчезват мигом. Слънцето изгрява, слънцето залязва и между двете не се случва това, което би ѝ било достатъчно. Нощите ѝ, от друга страна, са безкрайно дълги въпреки абсолютната им празнота.

В самотата тя разиграва мислено възможни бъдещи събития и все по-плашещи я сценарии. Представя си нападение както във военният филми — униформени главорези разбиват вратата и я измъкват навън в нощта. Представя си как я предава някой от хората, на които обикновено отваря вратата — портиерът, клиент, разносачът на продукти. В моменти на прояснение разбира колко ирационални са тревогите ѝ. Тези хора ще дойдат през деня, а Тод ще им отключи. Ала именно нощем се страхува най-много. Между залеза и изгрева няма промеждутьк, когато се чувства в безопасност.

Трябва да се снабди със сънотворни. Лекарствата без рецепт не действат, а няма как да получи рецепта, без да я прегледа лекар. Обмисли дали да не пробва чрез интернет, но да купуваш приспивателни онлайн е все едно да ги купуваш от улицата. Досега никога не я е измъчвало безсъние, но напоследък положението е толкова тежко, че ѝ причернява и вижда двойно. Приисква ѝ се да е запазила хапчетата на Наташа. Нищо не постигна като ги даде на Тод.

Понякога задрямва, ала тогава сънува смутни и объркани сънища. Събужда се по-зле отпреди. Без ефективни приспивателни е по-добре изобщо да не заспива. Все по-често сяда пред компютъра в малките часове и играе пасианси или пренася завивките на дивана и гледа филми. В предишния си живот се приспиваше с книга, но сега не успява да се съсредоточи да чете. Помага й да държи наблизо чаша с водка и да отпива от нея, докато минутите пълзят. Харесва горчивия ѝ, сувор вкус, и как я кара да се чувства — парцалена кукла без пълнеж.

На сутринта обаче е изтощена и неизтрезяла. За да се подготви за клиентите, се застоява дълго под душа и изпива цяла кана кафе, последвана от жабуркане с „Листерин“. Понеже сигурността ѝ виси на косъм, е жизненоважно да запази клиентите си и тя се старае да се владее, ала проблемите ѝ са изписани ясно по лицето ѝ — подутите очи, тъмните кръгове, изпитите скули са универсални признания за злополучие. Тя се усъвършенства с грима, но ружът и фон дъо тенът не са всесилни. Клиентите ѝ не казват нищо, но явно се чудят. Способността ѝ да се съсредоточава е разклатена и изпуска нишката на разговора, а на всичкото отгоре е посърнала и раздразнителна. Често с повечето клиенти е на ръба да изгуби самообладание посред сеанса.

Сега стои пред прозореца и съзерцава гледката. Петнистото небе е надвиснало ниско над езерото и пръска дъжд като огромно животно, което се облекчава. Водата — надиплена и с цвят на киша — ѝ прилича на вряща канавка. Не е виновна тя. За нищо не е виновна. Стараеше се животът им с Тод да тече гладко — търпеше, разбираще и прощаваше. Не се държеше обсебващо или собственически. За разлика от жените в шоуто на доктор Фил, които се разпадат, когато похотливият им съпруг кривне от правия път. Леле-мале. Векове наред жените по целия свят са се примирявали с далеч по-лошо. Идеята за сродна душа е чудесна, но рядко се среща на практика. Брачните консултанти от рода на доктор Фил вдигат летвата прекалено високо, учат жените да очакват твърде много и в крайна сметка сеят разочарования. Всеки живее сам в обърканата си психика, обладан от дълбоко вкоренени възгледи, желания и безкрайни противоречия — независимо дали ни харесва, или не, сме длъжни да търпим това у другия. Мъж ли искате да имате, или безгръбначен попловко? Няма начин да имате и двете. Тя не допусна такава грешка с Тод.

Представяше му много свобода. Той нямаше повод да се оплаква. Не е виновна.

Днес е сряда — денят, когато Клара идва да чисти. Клара е омъжена, децата ѝ са тийнейджъри. Работи на непълен работен ден, за да допълва семейния бюджет. Идва в един след обяд и четири часа бърше, полира, пуска прахосмукачката, сменя чаршафите и пере. Чисти едновременно във всички стаи — тоест, да я отбягва, е почти невъзможно и Джоди винаги гледа да излезе, преди Клара да пристигне. Така беше, разбира се, преди да стане отшелник. Днес Клара влиза в апартамента и едва не изскача от кожата си, когато се натъква на Джоди в кухнята. Не я евиждала от месеци.

— Защо сте тук, госпожо Гилбърт? — пита тя. — Болна ли сте?

Произнася внимателно думите. Английският ѝ е добър, но говори със силен унгарски акцент.

— Добре съм. Върши си работата, все едно ме няма. Ще гледам да не ти се пречкам.

В момента Клара временно я няма, защото Джоди ѝ възложи задачи — даде ѝ да депозира куп чекове в банкомата и я помоли да изтегли малко пари в брой и да купи бутилка „Столичная“. Би могла да помоли някоя от приятелките си за услуга, но ще се наложи да обяснява, а засега приятелките ѝ не са научили последните новини. Не им и трябва да знаят. Не е необходимо да разбираят, например че тя не е жената, за която се смяташе — жилав клон, който се привежда под напора на вята, ала не се чупи, човек с чувство за хумор, превърнал в професия желанието да помога на другите да са по-устойчиви, като нея. В миналото не спестяваше истината пред приятелките си, но тогава беше на висота. Не е нужно да я виждат колко е безпомощна. А и дори пред себе си не смее да признае в пълна степен какво необятно злощастие я е сполетяло. През повечето време не поглежда по-далеч от следващото препятствие, пред което я изправя денят — клиент, списък за пазаруване, изпитателното изражение на портиера, когато ѝ подава пощата, компромисът между възможността да се нахрани пълноценно или изобщо да не яде.

Не е трудно да държи приятелките си на разстояние. Само Алисън ѝ създава неудобство — обажда ѝ се буквално всеки ден. Алисън е добра приятелка — напоследък сякаш най-добрата. Несъмнено единствената, опитваща се да ѝ протегне ръка.

Загрижеността ѝ е трогателна и никой не я оценява по-дълбоко от Джоди, ала сега иска да се съсредоточи, да съхрани енергията си, да се посвети на опазването на дома си.

Клара се връща с водката, парите и банковото извлечение. Джоди се затваря в кабинета и забелязва примигващата светлина върху телефона. Чува, че ѝ се обаждат, но тези дни звънтенето на телефона ѝ се струва подозрително като кучешки лай. През ден-два преглежда списъка с пропуснати обаждания и изслушва съобщенията. Има няколко от Тод. Не от Тод, когото познава и обича обаче. Този Тод е различен и днес различният Тод ѝ се е обаждал веднъж от мобилния си телефон — рано сутринта. Пуска съобщението, но не долавя ясно думите, защото Клара се е развирила току пред крепостта ѝ — прахосмукачката бучи и бълска по вратата на кабинета, обирачки праха по прага и по рамката. Притиснала с длан свободното си ухо, Джоди се опитва да разбере какво казва Тод — нещо за кошмар, гласът му е тревожен, но шумът ѝ пречи да схване смисъла, а и търпението ѝ се изчерпва. Замисля се за по-малко от секунда, отказва се и натиска бутона за изтриване.

22. ТОЙ

Той е в колата. Кара на юг по Кларк стрийт към „Уолгрийнс“ в „Кларк и Лейк“ да купи предписаните му противогъбични хапчета. Топка памук, залепена с лейкопласт, покрива мястото върху сгъвката на лакътя му, където иглата проби кожата му. Стъкленица с кръвта му остана в лекарския кабинет, за да я изследват за всички венерически заболявания, включително сифилис, хламидия и гонорея, както и за СПИН. Доктор Рубен отказа да коментира вероятността синдромът на имунната недостатъчност да е причина за лезията, която сега се струва на Тод по-голяма отпреди.

— Да изчакаме резултатите — отсече лекарят.

Тод го прие като лош знак. Предстоят му дни на очакване, тревога и мрачни предчувства, които се налага да запази за себе си. Не може, разбира се, да каже нищо на Наташа. Тя вече неведнъж го е обвинявала в изневяра. Какво ще стане, ако разбере? Иронията е, че тя всъщност няма повод за подозрение. Той дори не е поглеждал друга жена, откакто е с нея.

Лекарят вика иглата във вената при втория опит, но Тод не усети болка. Не мислеше за иглата, а за СПИН, за вируса. Представя си го като мутирала огледална топка, трептяща и примигваща злорадо — картина, вдъхновена от илюстрациите в интернет. Чуди се що за перверзен ум е публикувал изображенията. С диаметър една четириимилионна от инча, вирусът е невидим, прекалено дребен, та да е изпъстрен в зелено, розово и оранжево. Наблюдава се само с ролстрайса на микроскопите, увеличаващ действителния размер половин милион пъти. Понеже е малък, до известна степен вирусът е безвреден. Само в големи количества представлява заплаха. Както мравките и пчелите са опасни само ако са цял легион. Вмъкне ли се в теб обаче, той се настанива удобно и се размножава тихо, използвайки тялото ти като фабрика; впряга природните ти ресурси да произвеждат негови копия. Веднъж създад щабквартира, задушава кръвта ти и те превръща в научна фантастика, докато се разхождаш в неведение и един ден възболекарския кабинет земята се продълнва под краката ти.

Не че непременно ще те убие. Днес го озаптяват с антиретровирусни коктейли, ала все пак перспективата е ужасяваща. Лекарствата са безбожно скъпи и с множество странични ефекти. В крайна сметка ставаш роб на медицинската професия, да не споменаваме вредите върху сексуалния живот. Какво ще каже Наташа, ако започне да използва презервативи, особено сега, когато е бременна? Как ще й обясни, че я излага на риск — не само нея, а и бебето? Дори в благоприятния случай тя и бебето да се окажат здрави, крайно вероятно е тя да не му проговори повече. А и Джоди. Трябва да съобщи и на нея.

Ще получи резултатите няколко дни преди сватбата. Първо резултатите, после сватбата — в бърза последователност, а истината е, че и двете го ужасяват еднакво. И двете предстоящи събития го изпълват с едно и също чувство — че са издърпали килима изпод краката му. Вече не знае кой, по дяволите, е отговорен за живота му, но със сигурност не е той. Започва да се възприема като наблюдател, застанал пред сцената, докато всички други определят живота му.

Докато прекосява реката, гумите му се търкалят по решетките на моста и ритмичното жужене на двигателя се превръща в дразнещо тремоло. Спира на светофара до „Уекър“ и ръката му посяга към слабините. Мамка му, забрави да попита лекаря! Усещането е като от обрив, но няма външни белези — нито петна, нито бучки, нито пъпки, нито зачервяване, нито обезцветяване. Изригва отникъде, сякаш армия стоножки се щурат с влакнестите си крака под кожата му. Колкото повече се чеше, толкова повече го сърби, но е невъзможно да спре. Свира на пресечката с една ръка върху волана, а тялото му се лашка трескаво напред-назад. Колата се движи на зигзаг, минувачите се извръщат и го зяпат. Някои се хилят — не е трудно да си представи какво си мислят.

С Наташа щяха да живеят съвършено, ако тя не се опитваше непрекъснато да го пришпорва. С бременността, с организирането на сватбата. Всеки ден кани все повече хора и добавя нещо в менюто или украсата на масите. Защо иска аспержи, след като вече са поръчали асорти от зеленчуци? Похарчи цяло състояние за цветя, защо ѝ е ледена скулптура? Вчера покани още две шаферки — общо станаха осем и кой знае дали ще спре дотук? Всяка получава рокля, корсаж и

обувки. Плаща и за прическите и грима им. Трябаше да поеме юздите от самото начало, да постави условия и граници.

Не е агресивен мъж. Не е като баща си и никога няма да бъде. През дългите години с Джоди почти не е повишавал глас. Наташа обаче е редно да се научи, че не може да го команда, че нито тя, нито друга жена е способна да му се качи на главата. Наташа е властна, незряла и неразумна. Не беше нужно да бяга у дома при баща си, сякаш отношенията му с Дийн и без друго не са достатъчно обтегнати. А и истината е, че почти не я докосна. Да те пернат по ухото едва ли може да се нарече насилие, а и тя не падна заради това. Изгуби равновесие, защото се стъписа. Всъщност тя му се нахвърли, а се изненада от ответния удар. Такива са жените. Както и да е, тя само залитна и се обърна да излезе от стаята. Тогава се спъна и падна. Да, стана случайно, ала след минута тя вече преувеличаваше историята. И причина за цялата дандания бе, че просто я помоли за известна сдържаност.

— Знаеш, че те обичам, но си неразумна.

Само това каза. Нищо повече. Ала тя го нападна.

— Няма как да отменя поканите на половината шаферки.

— Не биваше да каниш толкова.

— Каза, че ще имам всичко, каквото пожелая.

— Наташа... скъпа, обличаш шаферките си с „Армани“.

— Не всички. Две ще носят „Вера Уонг“.

— Добре, добре. Покани колкото шаферки поискаш. Десет, ако щеш. Двайсет. Но гледай бюджета да не надхвърля три хиляди. Мисля, че е справедливо.

— О, страхотно! Искаш да пазаруваме в „Таргет“. Или в „Гудуил“?

— Не е ли редно баща ти да плати? Обикновено бащата на булката поема разносите за сватбата.

— Недей, Тод. Не подхващай изобщо темата.

— Защо не? Защо аз да сърбам попарата, а баща ти да лентяйства? Дори не сме го обсъждали!

— Невъзможен си. Не заслужаваш дори да разговарям с теб.

— Сигурно има скътан поне един милион. Изплатил си е къщата.

Харчи ли изобщо за нещо?

— Остави баща ми на мира. Знаеш, че те мрази.

- Мрази ме, за да не плаща за сватбата.
- Мислех, че искаш да се оженим. Мислех, че е важно за теб.
- Това не е сватба, а прахосване.
- Явно не искаш да се жениш.
- Държиш се като дете.
- Да, добре, а ти си скъперник.

Сдърпаха се на вечеря. Повечето храна си остана в чиниите. Тя скочи от масата, избяга в спалнята и захлопна вратата. Той стана и я последва. Недоумяващ защо прави такива сцени.

— Разиграваш ме като кучка — тросна се той.

Тя лежеше по корем върху леглото. Изстреля се по-бързо от котка и го нападна с оголени нокти и зъби.

Тогава я перна по ухото.

На всичкото отгоре не спи. Нощ след нощ го събужда един и същ проклет кошмар. Никога досега не са го измъчвали кошмари. Дори сънува рядко. Джоди твърди, че всеки сънува, но той обикновено не помни нищо на сутринта. А кошмарът си го бива. Джоди би се впечатлила. И не само — би му помогнала. Би го разтълкувала. Джоди обсъжда сънищата на клиентите си и им придава смисъл. Наистина иска да поговори с нея — за това и за други неща. За усещането, че губи контрол, за тревогите за здравето и за бъдещето си. Твърде много се случва и твърде бързо.

В кошмара той тича върху подвижна пътечка в спортния салон. Обикновена тренировка в обикновен ден, ала го глажди усещане за надвисната беда. Внезапно сцената се променя. Спортният салон изчезва, изчезва и пътечката. Той е като Бъгс Бъни — тича, ала над дълбока бездна. Краката му ритат във въздуха, ръцете му се въртят като вятърни мелници. Усилното движение някак го крепи във въздуха и той продължава отчаяно, за да се спаси. Мускулите му обаче се изморяват, силите му се изчерпват и той знае, че скоро ще го предадат — само въпрос на време е да падне като камък.

23. ТЯ

Хвърляйки поглед назад, ѝ се иска да каже, че Алисън е отговорна, но знае, че ако не бе изиграла ролята си, това нямаше да се случи. А и тя не се задоволи да приеме предложението на Алисън, ами започна и да ѝ се умилква. Мрази се повече заради работолепието, както в осми клас се мразеше, че е любимка на учителката си. Все пак признава, че е действала, притисната от обстоятелствата. Изолирана, уязвима, изтощена, пиеше много и не ядеше, опитваше се да се съзвземе, но в действителност се разпадаше.

Алисън говореше твърде нехайно, затова сигналните лампички на Джоди така и не светнаха. Все едно обсъждат належащ ремонт в жилището — на протекла тръба например, или дребна операция — отстраняване на възпален апендиц. Извикай водопроводчик, намери хирург, осигури парите и проблемът е разрешен. Лесно е. Алисън го представи да изглежда лесно. Когато най-сетне разбра какво ѝ предлага, Джоди изпита благодарност и облекчение, едва не изгуби самообладание и не се разплака. Моментът бе подходящ небето да се разтвори и да излезе цялата мъка и скръб. В личната биосфера на Джоди обаче рядко валят сълзи. Познава ползата от тях — освобождаване на стаените емоции, прочистване на статичното електричество от системата — но с течение на годините е все по-несспособна да плаче, свиква все повече с крехкостта, която придружава издръжливостта. Представя си как идва ден, когато кожата ѝ ще се пропука, цепнатините ще се проточат като паяжина и ще заприлича на порцелановата ваза върху полицата над камината.

Радва се, че Алисън проникна през херметическия ѝ щит. След дългия унес без храна се чувства добре да влезе в кухнята и да сготви вечеря за двете, да се заеме с рутинни задачи — кълцане и рязане например, превръщайки неувледни корени в опитомени форми — къдрави панделки и кубчета. Кухнята ѝ доставя изконното задоволство на точната мяра и предсказуемия изход, ала точността е примесена и с алхимия — нещо, научено в аптеката на баща ѝ. Преведена на кулинарен език, алхимията означава сгорещяване, разбъркване или

счукване. Твърдото и непроницаемото стават податливи и промокаеми. Лепкавата течност се превръща в пяна. Щипка сухи семена освобождава неочекван, екзотичен аромат.

Алисън пристига, гримирана безупречно, и с обувки с високи токчета, въпреки че ще вечерят в домашна обстановка. Ухае божествено, а сребърните ѝ гривни зъвънтят празнично, щом вдигне ръце да приглади косата си. Джоди никога не е виждала Алисън да изглежда другояче. Все едно винаги отива на парти или на любовна среща. Алисън е способна да придаде блясък дори на най-непретенциозния момент.

Приема чаша вино и обяснява колко се е притеснила.

— Не бива да ми го причиняваш! В случай че си забравила, миналия път, когато те видях, едва стоеше на краката си. Толкова ли е трудно да вземеш телефона и да се обадиш?

Укорът е добронамерен и Джоди се усмихва. Занасят чашите си в дневната, където панорамата на небето — пепелявосиво и злокобно през целия ден — е притъмняла и преляла в изкуително синьо-черно. Джоди обикаля стаята, включвайки лампите. Усиљва пламъка в камината и се настанява до Алисън на дивана. По-рано е сложила върху ниската масичка пред тях поднос с канапета — резенчета препечена батета с подправки и зехтин.

Алисън не знае нищо за настоящата дилема на Джоди. Последно обсъждаха бременността на Наташа и вероятността Тод и Наташа да се оженят. Алисън не подозира, че — според Дийн — е определена дата за сватбата. Няма представа за предупредителното писмо и как Джоди се е скрила в дупката си като хобит. Не знае какво ѝ е казала Барбара Фелпс и още по-малко за консултацията на Джоди с адвокат. Джоди не е споделила нищо, убедена, че даже Алисън — най-снизходителната ѝ приятелка — едва ли ще подкрепи решението ѝ да защити дома си, като не го напуска.

Оказва се обаче, че греши. На работното си място Алисън е виждала много несправедливости — от ежедневна дребнава тирания (момичета, танцуващи под силната въздушна струя на климатика; момичета, принудени да свалят дори бикините си на сцената) до истинска злоупотреба с власт (момичета да забавляват приятелите на управителя на заведението; момичета, предоставящи специални услуги на служители на реда) и не гледа философски на подобни

случаи, не се задоволява да играе играта или да се носи по течението и да следва пътя на най-малкото съпротивление. Алисън съчувства на потиснатите и взема присърце чуждите проблеми. Не е фанатик; не вдига връва и не привлича внимание към себе си на работното си място. В неин стил е по-скоро да направи късо съединение с крушка, да сипе повече алкохол в коктейла или да се обади анонимно на съпругата или майката на мъжа. Веднъж дори се бе възползвала от неприличното поведение на полицай и му бе конфискувала оръжието. Джоди е чувала, че Алисън прибягва и до по-крупни мерки, но едва тази нощ проумява смисъла на слуховете.

Преместват се от дивана на масата и начеват ризотото с морски дарове. Алисън разказва за лошите обноски на бившия приятел на Кристъл и за ограничителната заповед, която Кристъл се опитва да вземе. После описва кръвната вражда между две момичета — Бранди и Суки — ескалирала дотам, че си разкъсали сценичните костюми. Джоди слуша учтиво, но неволно се разсейва. Тя е виновна, разбира се, че Алисън се съредоточава върху живота на другите, докато Джоди е в ужасна безизходица. Копнее да се довери на приятелката си, да ѝ разкаже всичко, но се колебае. Алисън ще ѝ се присмее, задето се е окопала така и усложнява още повече положението, макар така или иначе да е безпомощна да го промени.

После обаче — след вечерята — отместват столовете назад, кръстосват крака, преминават от вино на кафе и Алисън я изненадва с думите:

— Тод ще се жени ли за онова момиче?

Сега Джоди разбира от какво тесто е замесена Алисън, защото, докато историята се излива до най-дребната унизителна подробност — особено момента, когато Джоди става домашен арестант — Алисън кима и се съгласява, одобрява и засвидетелства подкрепа.

— Постъпваш правилно — заключава тя. — Не бива да го оставиш да се измъкне безнаказано.

— Но той ще се измъкне — възразява Джоди. — Без силна съм да го спра.

— Грешиш — поклаща глава Алисън. — Ще разрешим проблема.

— Възможно ли е?

— Несъмнено.

— Ха, ха! Звучи чудесно — възклика Джоди.

— Шегувам се, така ли мислиш?

— Не че се шегуваш. Но как е възможно? Дори адвокатката не успя да ми помогне.

— Възможно е — уверява я Алисън, — но ще отнеме известно време да уредим въпроса.

— Добре — кимва Джоди.

— С колко време разполагаме? — интересува се Алисън.

— В какъв смисъл? — недоумява Джоди.

— Знаем ли кога е сватбата? Защото след нея шансовете ти сериозно намаляват.

— Искаш да разбереш датата?

— Не ти ли каза приятелят ти? Дийн?

— Втората седмица на декември.

— Кой ден е днес? Добре. Надявам се да успеем. Но трябва да сме сигурни за завещанието. Ако все още си му наследница...

— Наследявам го, доколкото знам. Нищо чудно обаче да го е променил.

Не е мислила за завещанието на Тод. Осъзнаването, че несъмнено ще го промени в полза на съпругата и на детето си — ако вече не го е направил — се стоварва като още един плесник върху лицето ѝ.

— Възможно е да не го е променил — разсъждава Алисън. — По-скоро не е. Защо да си прави труда, след като ще се жени. Сигурно така мисли. Защото със сключването на брак завещанието му ще се смята за нищожно. — Алисън сгъва и разпъва салфетката си, приглежда я, обръща я, оформя правоъгълник, после квадрат. — На закона му е все едно — отбелязва. — Законът ще те накара да прескачаш десетки обръчи, докато не изгубиш всичко, включително самоуважението си. Виждала съм го стотици пъти. Забрави за закона. С едно обаждане ще си върнеш живота.

Побутва салфетката настрани, оглежда предметите върху масата — солница, свещ, чаша с вода, чаша с кафе — и ги подрежда като войници.

Джоди става и донася бутилка от шкафа.

— Много хубав арманяк — уверява я тя.

Внимателно, със съсредоточени, пестеливи движения отлива от кехлибарената течност и подава чашата на приятелката си.

В нея бушува революция, сякаш разговорът с Алисън е зачертал целия ѝ досегашен живот. Като змия, сменяща кожата си, тя се отърска от непотребното упорство, от жалката наивност, от усещането, че е безпомощна жертва на шегите на закона. Най-хубавото е, че не се налага да взема решение. Не се изисква да прецени, например, дали ще успее да преодолее вътрешната си съпротива, да натрупа достатъчно гняв, та да го извърши хладнокръвно и да преодолее последствията. Изгубена в пустинята, пиеш калната вода, която приятелката ти поднася. Смъртно ранена, се оставяш в ръцете на хирурга. Няма „за“ и „против“. Няма други възможности. Въпрос е на оцеляване.

— Рени е железен — оповестява Алисън. — Не става за съпруг, но има страхотен „Ролодекс“. И ми дължи услуга. Трябват му и пари, разбира се. Не бой се обаче, ще ти поиска справедлива сума.

Джоди е запленена от паралелния свят, където проблемите ѝ просто изчезват — не само най-неотложният да запази дома си, но и бъдещите: да постави Наташа на мястото ѝ, безкрайните дни, които ще се налага да отброява, докато Тод яде, спи и развратничи в друга част на града. Светът без Тод в него е не само нова идея, но и нов вид идея, прокарваща си път по невроните ѝ като червей, прокопаващ тунел. Истинската изненада обаче е Алисън. Винаги е харесвала Алисън, но сега разбира колко я е недооценявала и я наблюдава с девствени очи.

— Трябва да платиш в брой — продължава Алисън. — Забрави обаче да изтеглиш парите от банката или с кредитна карта. Ще те проследят. Научат ли, че си теглила голяма сума, ще ти налетят като вълча глутница.

Джоди се досеща, че „те“ са полицайтe, съдията, съдебните заседатели, прокурорът — цялото войнство пазители на реда.

— И без друго нямам много в банката — свива рамене тя.

— Ще имаш. Защо не продадеш нещо? Бижутата си. Няколко дрънкулки. — Двата им чифта очи обхождат предметите в стаята — златните перуански статуетки, литографията на Матис, раджпутската миниатюра в позлатената ѝ рамка. — Но не чрез агент. Потърси купувачи онлайн. — Вдига ръката на Джоди и се втренчва в камъка на пръстена ѝ. — Избирай дребни, леснопреносими неща. Настоявай да

ти плащат в брой. Действай бързо. И предвиди допълнително за екскурзия. Трябва да си далеч, когато настъпи моментът.

24. ТОЙ

Сутрин е. Той седи зад бюрото си. Опаковките от сандвичите му със салата, бекон и домати са в кошчето за отпадъци до левия му крак плюс картонената чаша от първото му кафе за деня. Кафе номер две е недопито. Независимо от кофеина той се чувства гроги, полузаспал и все пак чувства остро дребното животинче, помръдващо в червата му. Пие от сънотворните на Наташа, но те не усмиряват неуморното разяждащо, стържещо, гъделичкащо присъствие, което му пречи да заспи дълбоко и задълго. Това е ново старо усещане — за капризния наемател у него. Неотдавна смяташе, че Наташа ще прогони тревогата завинаги, сякаш любовта им е магия, гарантираща му безопасност.

Чува Стефани да влиза и си поглежда часовника. Стефани отдавна тълкува свободно работното време, но напоследък дори не си прави труда да измисля извинения. Неприятно му е, че се възползва от благодушието и щедростта му. Редно е да поговори с нея и да осветли възгледите си за точността. В един по-добър свят дори би я предупредил. Проблемът е надвисналата опасност да го напусне. Догажда се по поведението й — хладна е, почти груба, несъмнено демонстрира преданост към Джоди.

Чува я как се движки оттатък — плакне чаши в банята, проверява гласовата поща, обажда се по телефона. Парфюмът й с аромат на черешова дъвка удря ноздрите му, не след дълго последван от потъмния аромат на кафето, което вари. Стефани — винаги с чаша кафе в ръка — е олицетворение на почивката за кафе. Всяка седмица изпразва два-три плика първокласна „Страбъкс“ смеска по двайсет долара килограма. Твърди, че го купува и вари за офиса, пренебрегвайки факта, че той изпива ежедневната си дажба, преди тя да пристигне — тоест, остават само Валери, счетоводителката от стая 202, и Кевин от магазина за копирни услуги в сутерена, които охотно й правят компания. Заслужава да й намали заплатата не само заради кафето, но и заради времето, прахосано в клюкарстване с наемателите му.

Зарича се да постави ребром въпроса, но когато тя се появява на прага, стисната чашата с кафе в едната ръка и папките и бележника —

в другата, той се взира в намусеното ѝ лице и решава да не насиљва късмета си. А и го разсейва пуловерът ѝ — за пръв път го вижда. Овалното деколте разкрива по-голяма част от ключиците ѝ от обикновено, а гърдите ѝ — с изпъкнали зърна — се очертават под меката тъкан. Поривите, които предизвиква присъствието на Стефани в живота му, заплашват да го разорят. Сумарно фантазира за Стефани повече, отколкото за всяка друга жена.

Тя прекосява стаята и сяда срещу него.

— Не знам защо пием помията от закусвалнята, след като смеската в офиса е доста добра. Колко плащаши за чаша? Два долара за чаша? Капка по капка, вир става, нали знаеш?

В главата му нахлува кръв, но той прехапва език и моментът отминава.

— Още ли плащам кредитните карти на Джоди? — питат той.

— Разбира се. Нищо не се е променило.

— Колко са?

— Шест. Седем. Седем, ако броим „Ситго“, която използваш и ти.

— Искам да закриеш всичките ѝ кредитни карти. Изплати ги и ги занулирай.

— И „Ситго“ ли?

— Да. Всичко, до което има достъп. Гледай да не пропуснеш някоя.

Тя се колебае. Химикалката ѝ застива над листа.

— Какво? — питат той.

— Надявам се да я предупредиш.

— И без друго ще разбере.

Стефани впива очи в бележника и не продумва, но той усеща неодобрението ѝ. Изопнатите ѝ рамене и наклонената ѝ глава не оставят място за съмнение. Лошо. Неподчинението ѝ не му въздейства толкова, колкото ѝ се иска. Стефани не бива да си пъха носа в делата му. Наложително е да се захване сериозно с Джоди, да ѝ покаже, че не се шегува и животът ѝ на аванта е приключил.

Приключват, тя си събира папките, а той вметва:

— Подразбира се, надявам се, че случващото се в кабинета ми е строго поверително.

Чака отговор, но не получава.

Стевани излиза и затваря вратата. Той става и обикаля стаята със свити юмруци и странна походка. Съпротивлява се на неустоимия подтик. Борбата продължава по-малко от минута. Следва пристъп на трескаво, истерично чесане. Все едно са залепили електроди за топките му или оголени жици пращат в гащите му. Горкият му малък пенис е в състояние да освети света. И дори в болката изпитва срам — че не може да спре, не може да удържи ръцете си далеч от слабините, сякаш е похотлив старец. И това не е най-лошото. Най-лошото е, че треската е съпроводена с ужас. Ами ако никога не отщуми? Ако не само упорства, но се влоши и разпростири, и се стигне дотам, да не е в състояние да мисли, да се храни и да спи, а е способен само да се чеше? Дори да се наложи да постъпи в болница, какво ще направят там? Ще му увият ръцете с бинтове, ще го вържат за леглото или ще го поставят в изкуствена кома?

И друго подклажда ужаса му — че това нямаше да се случи, ако не страдаше от по-дълбоко и тежко състояние, като СПИН например. Налага се да приеме истината, защото според него синдромът на придобитата имунна недостатъчност е единственото обяснение за лезията. Откаже ли, имунната система е като пресъхнала тръба — нищо не я плакне и смазва и в тъмните кътчета започват да никне какво ли не — плесен например. В биологията плесента е независимо царство — официално призната земя на гнилоца и разложението, развъдник на спори и всякакви мрачни създания, герои в объркана приказка. В Царството на плесента някога живяло шпакловано място на име Тод, което се приютило в основата на...

Изважда шишенцето с хапчета против гъбички от чекмеджето на бюрото, изтръска едно, лапва го и го задържа от вътрешната страна на бузата си. Знае обаче, че в най-добрая случай ще облекчи временно положението, но няма да ликвидира условията, позволили на господин Лезия да се настани в устата му, няма да вдъхне борбеност на лигавиците му, няма да спре дяволския сърбеж. Заради Джоди ли го наказват? Ако е католик, ако се бе придържал към вярата, щеше да отиде да се изповядва и да помоли бог за прошка. И сега би го направил, защото наистина съжалява, но как да продължи да живее? Какво да промени, за да поправи грешката? Не може да напусне Наташа сега, докато е бременна, а няма възможност да издържа две домакинства. Опитва се да живее възможно най-правилно, иска да

постъпва правилно, и, да, допуска грешки, но не е лош, непоправим човек без съвест. Щедър е, мамка му. Просто не е толкова богат, както явно смятат всички. И е добряк, не тай злоба, не убива насекоми; харчи пари за казанчета, пестящи вода, макар тежката индустрия в страната да прахосва повече вода на ден, отколкото казанчетата му ще спестят през целия си живот.

Забавя крачка, спира предпазливо, сплита пръсти, затаява дъх, чака и търпи. Измамата е, че ако се почешеш, сърбежът ще стихне. Нали така става обикновено? Този сърбеж обаче не е нормален и само с усилие на волята ще успее да го надвие и да прекоси моста към здравомислието и покоя. Ето. Сърбежът стихва до слаб гъдел, глъхнеща вибрация на струна, потрепване на листо, котешко мъркане. После обаче заблудата се надига отново по-разрушителна от стихия. Обзема го измамен, непреодолим порив да се почеше. Той пада на колене, свежда глава, сълзи капят по гранитните плочки. Моли се на бога да му даде сили да издържи. И изведнъж — без фанфари — всичко приключва, внезапно, както е започнало.

Изправя се. Чувства се като призрак. Прокарва пръсти през косата си, вдишва дълбоко, обикаля стаята, връща се до бюрото и взема телефона да се обади на Наташа.

Готов е да поеме вината за кризата, която преживяват. Дължен е да се успокoi и да погледне в перспектива. Напоследък забравя сина си. Закръгленият корем и променливите настроения на майка му, разбира се, напомнят неотменно за присъствието му. Ала Тод не бива да забравя, че синът му е личност — неповторима личност с пръсти на ръцете и краката и подарен от бога (макар и микроскопичен) приятел, както видя със собствените си очи на бързотечния, зърнист черно-бял екран на ехографа в клиниката по радиология. Не би възразил да има и дъщеря — не е моментът да подбира — но е факт, че има син, а синът му е неговото бъдеще, тласъкът напред, парадоксът, чието раждане ще сложи точка на боричкането и смута. Синът, пред когото ще коленичат, когато пристигне.

Грижите за бебето ще променят Наташа — ще се съсредоточи върху детето, а не върху него. Очаква с нетърпение да настъпи моментът, но междувременно е длъжен да положи усилие да е по-толерантен и по-отстъпчив, защото тя не се владее. Наташа е море от бушуващи хормони. Неконтролири уеми инстинкти я подтикват да се

бори за най-доброто гнездо и за изключителни права върху мъжа, осигуряващ семейната прехрана. Възможно е да преминава през фаза на временна лудост, но той не бива да я затруднява и разстройва, защото нейната цел е и негова цел. Прибърза с желанието да наложи правата си на свободен човек — сега го разбира. Ще ѝ каже, че я обича и ще я помоли да се приbere у дома.

25. ТЯ

Да намери купувачи онлайн, се оказва по-лесно, отколкото предполагаше. Там има процъфтяващ пазар за стоките, които желае да продаде — всъщност, хората буквально се редят на опашка за възможността да се срещнат с нея в Института за изкуства или в Кристъл Гардънс и да ѝ връчат банкнотите си в замяна на предпочитаната ценност. За да си свърши работата, се налага да излиза от къщи сама, но няма как, а и разходките ѝ доставят наслада — опияняват я ледените ветрове, просълзяващи очите ѝ; миризмата на храна от ресторантските кухни; непознатите, стълпили се по тротоари и площици. Прегладняла е за сетивни възприятия.

В началото срещна затруднение с доказването на автентичността. Имайлите, получени в отговор на обявите си, включваха забележки от рода: Пръстенът ми харесва много, но как да съм сигурен, че е истински? Възможно е картината да е фалшивикат. Ако възникне проблем? Ще ми дадете ли телефонния си номер? Мнозина обаче не се тревожат. Навсякъде са бижутери, търговци или експерти. Не знае, защото не питат.

Да предостави имейла си, да се срещне с клиентите очи в очи са рискове, които не може да отбегне. Компенсира, като облича стария анерак и вълнената шапка на Тод. Дегизировката подклажда усещането за драма. Докато стои пред „На прага на свободата“ на Маргрит на третия етаж в крилото за модерно изкуство в очакване на мъж с тънък мустак или седи на пейка до високите фонтани, оглеждайки се за жена с червени кожени ръкавици, тя си представя, че изпълнява роля на сцената. Театърът е за развлечение — необходимо е само да вземе парите си, не е нужно да мисли за какво са ѝ. Връща се вкъщи и ги прибавя доволно към набъбващата пачка в черното кожено куфарче „Луи Вюитон“ — подарък за Тод — което никога не е използвал.

Очаква Алисън да поиска депозит, но в крайна сметка ѝ дава цялата сума предварително. Така настоява Алисън, а тя е най-добрата ѝ приятелка в момента. А и парите не значат нищо. Все едно са от книжни банкноти от игра, от „Монополи“. Никога не се замисля за

продадените вещи. Някъде по пътя те са изгубили стойността си за нея, станали са ѝ безинтересни, значими са само като разменна монета. Дори куфарчето се е превърнало просто във вместилище на средствата ѝ. Дава го на Алисън, без да ѝ мигне окото.

Сега знае как да печели пари в брой и се тревожи по-малко за близкото бъдеще — навременно откритие, както се оказва, защото в деня, след като парафира сделката с Алисън, Стефани ѝ се обажда.

— Исках да ви съобщя, госпожо Гилбърт... Реших, че е редно да знаете: той анулира кредитните ви карти.

— Разбирам — казва Джоди. — Наистина ли?

— Да. Всичките. — Стефани говори тихо като човек, споделящ тайна. — Реших да ви предупредя, та да сте подгответа. Моля ви, не му казвайте, че съм се обаждала.

Неочаквано Джоди се развеселява. На Тод не му е хрумнало, че играта е за двама. Във всеки случай разполага със своя кредитна карта — използваше я през годините главно да му купува подаръци. Каква ирония! Куфарчето „Луи Вюитон“, например, макар то да не е сред екстравагантните ѝ хрумвания. Една година му подари кон за рождения ден и уроци по езда. Ей така. Мислеше, че ще го разтоварват от работата, ще диша чист въздух и ще се раздвижва. Отначало той изглеждаше въодушевен, ала, разбира се, ентузиазмът не трая дълго.

Тя оставя телефона и изиграва малък танц на възторга. Настроението ѝ обаче помръква и в крайна сметка претегля на везните дребнавостта на анулираните кредитни карти и размаха на задействания от нея заговор — неизречимото бъдещо събитие, предизвикано и платено от нея. Вътрешният ѝ глас настоява да размисли, докато е време, но тя е пленник на усещането за съдбовно разгръщане и на неохотата да се върне назад. Дълбоко в съзнанието ѝ се върти мисълта, че е прекрачила границата, и трябва да потърси помощ. Сеща се за Джерард и се пита дали да не го намери. Отпъжда обаче спомена. Джерард сигурно се е пенсионирал и живее във Флорида или в Мексико. А и как би успял да ѝ помогне сега? Трябваше да продължи сеансите с него, когато имаше възможност, да позволи на терапията да следва своя ход и да стигне до естествен свършек.

Той вършеше добре работата си — няма никакво съмнение. Той ѝ отвори очите за Райън, примиря я с действителността, сложи край на навика ѝ да спори с фактите. Благодарение на Джерард в крайна

сметка прие, че Райън ще живее своя живот по свой начин и сам ще взема решения. Желанията й — материална сигурност и лично утвърждаване — са стойностни амбиции, ала не са негови амбиции; опасенията й го поставят на подсъдимата скамейка, а съдиш ли другите, съзнателно им вредиш. Тя разбра, че да уважаваш различията, не значи само да проявяваш снизходжение, а да се откажеш от ограничения си светоглед, че непременно си прав, а другите грешат, и от предубеждението как светът ще стане по-добро място, ако всички мислят като теб.

Тя заслужаваше похвала и Джерард щедро я поощряваше. Аплодираше волята й, проницателността й, поздравяваше я как предизвиква себе си и се променя. Прогресът бе неочекван, понеже преди да дойде при Джерард, тя не смяташе, че има проблем. Според нея Райън бе проблемът.

Постигнали напредък, Джоди и Джерард продължиха с възобновена енергия. Обсъждаха надълго и нашироко детството й, как се е чувствала като момиче между двама братя, как родителите й са очаквали по-малко от нея, как тя ги опровергала, представяйки се отлично в училище, и доказвайки се и като професионалист, и като домакиня. Никой не би отрекъл, че притежава съревнователна жилка. Разговаряха какви качества е наследила от родителите си — влечението към домашния уют от майка си и методичност и педантизъм от баща си. Okаза се, че е в по-голяма степен продукт на потеклото си, отколкото подозираше.

Сеансите я увличаха, дори й доставяха удоволствие, но тя започна да подозира, че прозрението й за отношенията й с Райън ще бъдат кулминацията на работата й с Джерард и не е останало нищо съществено за постигане. Нервничеше, дори се отегчаваше. Сподели с Джерард чувството си, че му губи времето. Започна да се страхува, че е повърхностна и страда от трагична липса на истинска дълбочина и значимост. Едва ли не мечтаеше да е имала ужасно детство, агресивен баща и майка алкохоличка. Понякога й се приискваше да е страдала от депресия или тревожност, от хранително разстройство, ниско самочувствие, резки промени в настроението, панически пристъпи. Да заеква или да си мие непрекъснато ръцете. Укоряваше се защо не е от хората, които непрекъснато отлагат и не довършват започнатото.

Седмиците отминаваха и застоят я измъчваше все повече. Пристигаше при Джерард и казваше:

— Докторе, харесвам живота си и се чувствам щастлива. Какво да направя?

А Джерард отговаряше:

— Не бой се. Знам лек.

После настъпи повратният момент.

Денят не изглеждаше многообещаващ, привидно не даваше никаква надежда за прогрес. Навън бе пролет и дърветата цъфтяха, ала в кабинета за консултации климатикът охлаждаше въздуха и Джоди носеше жилетка над пуловера. Джерард ѝ се струваше малко изморен и разсеян. Скачаха от тема на тема, неспособни да открият нещо интересно, и с наближаването на края на сеанса и двамата оклюмаха. Тя си представяше как се сбогуват. Време бе да се прибира у дома. И изведнъж, сякаш отнемай къде, Джерард я попита какво сънува.

ДЖОДИ: Обичайният бял шум.

ДЖЕРАРД: Опиши го.

ДЖОДИ: Знаеш какво имам предвид. (Раздразнена, че ѝ задава такъв въпрос, след като десетки пъти го е споменавала.)

ДЖЕРАРД: Дай ми пример.

ДЖОДИ: Хмм... на парти съм, да речем, и разговарям с непознати. Зървам се в огледало и забелязвам, че съм полуогола, ала не изпитвам нищо. Или съм в къщата на родителите си и търся нещо, но не помня какво. Дори в съня не ми се струва важно. Това е. Бял шум.

ДЖЕРАРД: (Мълчание.)

ДЖОДИ: Съжалявам. Наистина полагам усилия.

ДЖЕРАРД: Знам.

ДЖОДИ: (Мълчание.)

ДЖЕРАРД: Нещо друго?

ДЖОДИ: Не.

ДЖЕРАРД: (Мълчание.)

ДЖОДИ: Чакай. Сънувах Даръл.

ДЖЕРАРД: Сънувала си Даръл?

ДЖОДИ: Бях забравила. Едва сега се сетих.

ДЖЕРАРД: Разкажи ми.

ДЖОДИ: Даръл ми дойде на гости. Когато пристигна, записвах сън, негов сън. Сън на Даръл, но аз го бях сънувала вместо него. Имах

цяла тетрадка със сънища на Даръл — още от детството. Аз ги сънувах вместо него и ги записвах.

ДЖЕРАРД: Продължавай.

ДЖОДИ: Това е. Питах го дали помни някой от сънищата, но той не се заинтересува, не пожела да говорим за тях и си тръгна.

ДЖЕРАРД: Как се чувстваше ти?

ДЖОДИ: Уплашена. Чувствах се уплашена.

ДЖЕРАРД: От какво?

ДЖОДИ: От всичко. Беше зловещо.

ДЖЕРАРД: После обаче си забравила съня. Преди малко те попитах за сънищата ти и ми отговори, че са бял шум.

ДЖОДИ: Сигурно съм го пропъдила от ума си.

ДЖЕРАРД: Почувства ли нещо друго? Освен страх.

ДЖОДИ: Не мисля. Не. Просто бях уплашена. Много уплашена.

ДЖЕРАРД: От нещо конкретно?

ДЖОДИ: За Даръл, предполагам. Все едно животът му виси на косъм, кръвта му изтича, разпада се. Ужасявах се, че не отказва да участва в собствените си сънища. Сякаш го няма, не съществува.

ДЖЕРАРД: И ти го правиш вместо него.

ДЖОДИ: Да.

ДЖЕРАРД: Правиш го, защото...

ДЖОДИ: Защото го обичам.

ДЖЕРАРД: Усещаше ли обич към него в съня?

ДЖОДИ: Да, усещах.

ДЖЕРАРД: Значи в съня си била уплашена и си изпитвала обич към него.

ДЖОДИ: Да.

Помълчаха известно време, а после Джерард си погледна часовника и каза:

— Ще се върнем към въпроса следващата седмица. Искам да опишеш съня възможно най-подробно и на следващия сеанс да донесеш написаното. Това ти е домашното.

Тя стана да си върви, свали жилетката, прибра я в раницата си, взе си якето от закачалката и благодари на Джерард. Тръгна към асансьора и натисна бутона за слизане. Докато чакаше, огледа вратите на асансьора, краката си в обувки „Док Мартенс“, шарката на килима — геометрични фигури в синьо и оранжево, толкова дребни, че се

сливаха в бежово. Усети как у нея се надига безпощаден режещ вятыр, как вътрешностите ѝ се превръщат в пустош. Замисли се дали да не слезе по стълбите, но сякаш бе замръзнала на място. Килимът лепнеше по подметките ѝ като присадена кожа. Разбираше, че няма връщане назад, защото е напусната безвъзвратно неусложненото, ясно време, където е пребивавала само допреди няколко минути. Вече нямаше да се чуди какво да разказва на Джерард. Нямаше да описва съвършеното си детство. Бе съживила съня и спомена, свързан с него — неизбежно, като нанизани тенекиени кутии, завързани за задната броня на сватбарска кола. Отсега нататък не биваше да спъва процеса — да замъглява съзнателно картините и да ги всмуква в тъканта на забравата.

Споменът бе изпълзял от погребалния си кладенец, завръщайки се при нея непокътнат, неопетнен, триизмерен, част от житейската ѝ история, зареден до пръсване със сетивни възприятия — вкусове, миризми, усещания. Липсваще му обаче видимост, изглеждаше обвит в мрак. Явно е било нощ. Или тя е затворила упорито очи, решена от самото начало да блокира поне отчасти противното възприятие. Отначало експлозията в нея бе изпълнена само с болка и тревога, ала по-късно се научи да се предава; разбра, че капитулацията е пътят ѝ към свободата. Единствената ѝ надежда сега е да е била съучастник, да е изиграла роля, допринесла за случилото се, защото ако е така, навярно ще продължи да го обича и нищо няма да се промени. Ала тя бе едва на шест, а Даръл — на дванайсет. Не виждаше как е възможно тя да е виновна.

26. ТОЙ

Наташа си е у дома, но не му е простила. В много отношения всичко тече постарому — вечерят заедно, тя учи, той чисти, идват и си отиват гости — но тя се преоблича в банята и заспива, преди той да легне. Въвела е суров полицейски режим, който изчерпва доброжелателството му, и продължава да злоупотребява с търпението му чрез безкрайни монологи за украшения за маса, детски колички и автомобилни столчета, които нямат нищо общо с любовта помежду им и с любовта към техния син, чието име, между другото, се е превърнало в тема за безкрайни размишления и разисквания, включващи всичките ѝ приятели и всичките им съседи. Тя няма да миряса, докато не обсъди всяко име в момчешката половина от дебелата книга, озаглавена „Енциклопедия на имената в англоговорещите страни“. Отказва да приеме, че имена като Хершел и Роско не подлежат на обсъждане, а Кларънс и Амброуз са включени в ежедневно нарастващия ѝ списък. Бележки с имена като Чонси и Монтгомъри се залепят върху огледалото на банята и пренареждат в зависимост от моментното ѝ предпочтение.

— Не бива да отхвърляш име просто защото не ти харесва — обяснява му абсурдно тя.

Понякога вечер — след като се нахранят и апартаментът заприлиcha на сгорещен килер, изпълнен със задушливи миризми и нежелани гости — единственото му желание е да се хвърли през прозореца. Иска му се да поговори с някого, както говореше с Джоди. Джоди обаче не би пожелала да го изслуша сега. Пред момчетата е позволено само да се перчиш, а и без друго времето им с тях е ограничено.

— Щом искаш да се виждате, защо не ги каниш на вечеря, Тод?

Липсва му прибирането у дома вечер, разходките с кучето край езерото — интерлюдия, която разсейваше ежедневните му грижи и му помагаше да заспи. В дълбините на нощта, когато градът е сънен и приглушен, бродеше по брега и се чувствуше сам в безлюдна пустош, вслушваше се в диханието на водата, в похъркването и въздишките ѝ,

смаляваше се под необятната бездна на небето, чиито безкрайни дипли се спускаха чак до хоризонта. В ясни нощи виждаше Голямата мечка и Полярната звезда. Различаваше Орион, Касиопея и Легас и още много други, а ако нямаше луна и небето тъмнееше, търсеше Млечния път. Като момче мечтаеше да плува сред море от звезди — не с космически кораб, а свободно; да гребе из плътните звездни води, из милиардите точки светлина, искрящи и пропукващи по кожата му като прохладен огън.

Сега всички блажени съзерцания са забравени. Съществува само звукът на абсолютната тишина — съскащ звук, който оприличава на атмосферно налягане. Като момче си представяше, че всичко, абсолютно всичко издава звук, макар и недоловим — есенните листа, докато пожълтяват или почервеняват, снегът през зимата, пъпките, разпукващи се по дърветата напролет, облаците, носещи се по небето, политналите птички, сенките им, движещи се по земята под тях. Той обича да следва ритъма на нещата такива, каквито са, да се движат из света в такт с музиката му. Когато успява, е способен да направи и да бъде всичко. Някои хора го наричат късмет.

Вече не вижда смисъл да пие само късно следобед. Търси места, където да пийне на обяд. Новото му откритие е спортен бар в Хумболт Парк — закътано убежище със стари клиенти, които се подкрепят с евтина наливна бира и играят домино или билярд на износената маса в дъното. Тук въздухът е застинал от 1980, съдейки по миризмата. Харесва му, защото никой познат няма да стъпи там. Собственикът — възрастен испанец със смачкана филцова шапка — не помръдва от високия стол пред касата, а пълненето на халбите и сервирането е отредено на единствената сервитърка. Миналата седмица Тод влезе за пръв път в бара и реши да изгълта набързо една бира и да си тръгне, ала отхвърли плана в мига, щом я зърна. Оттогава се връща всеки ден и сядат на масата до музикалната кутия с лице към залата и с гръб към стената.

Днес наблюдава съсредоточено движението й — тайно, но с навигаторска прецизност. Във всеки момент знае местоположението й, маршрута й, скоростта й, спирките й. Тя кръжи из помещението, все едно е глуха и сляпа. Привидно не му обръща нито капчица внимание, но изльчва сигнали, призоваващи го като църковни камбани да я баготвори.

С изпитото лице с вдълбнати скули и възръдката си коса му прилича на недохранено дете. Има дълъг торс с плоски гърди, изпъкнали кости на хълбоците и хълтнал корем. Стъпалата ѝ са дълги, но тесни. Веждите — неоформени. През часовете, които е прекарал тук, са си разменили по-малко от десетина думи. Тя има средиземноморски черти, но говори без акцент. Гласът ѝ е безизразен и думите се застъпват, сякаш ѝ липсва енергия да ги доизрече. Никога не го поглежда в очите.

— Кажи ми името си — настоява той, докато тя чака поръчката му.

Отдавна иска да я попита, но отлага, възпрян от безразличието ѝ. Ала вече не е непознат. Редовен клиент е и тя е свикнала с него. Винаги е притежавал добър нюх към жените.

— Илона — отговаря тя и очите ѝ пробягват бързо по лицето му, вероятно за пръв път.

Приисква му се да ѝ каже, че е пленителна, изумителна. Всичко у нея говори, че не го знае. Той усеща бремето на прахосаното време, неотложност, която не отброява минутите, ала въпреки това го пришпорва. Иска да я заведе в мъжката тоалетна и да заключи вратата. В действителност обаче може само да попита кога свършва смяната ѝ, да я заведе в добър ресторант и да я впечатли, пръскайки пари. Всички жени харесват парите. Всяка жена ще поддаде, ако похарчиш достатъчно за нея. Каквото и да пише в умните книги, парите размекват жената.

Тя премества тежестта си върху десния крак и издава таза си напред. Очите са вперени в нещо край входа на бара.

— Халба и шот — казва той.

Досега на практика е повтарял само това. Тя се обръща и понечва да се отдалечи.

— Илона — извиква я той.

Тя се връща.

Той се поти. Жегата го боцка по гърдите и избива върху челото му.

— Когато бях на десет — подхваща, — видях как татко счупи ръката на мама. Изви я зад гърба ѝ, докато изпука. Лявата ѝ ръка. „За да не ти пречи да работиш“, каза ѝ. Гледаше право към мен. Никога

няма да забравя изражението му. Все едно ми показваше нещо, даваше ми нагледен урок.

Той я наблюдава, докато говори. Избърсва челото си с ръкав.

— Зарекох се никога да не бъда като него. Винаги съм уважавал жените. Не твърдя, че съм светец, но умея да обичам дълбоко. Когато пораснах, измъкнах мама от лапите му. Грижих се за нея, докато почина.

Мрази се за тази реч — малодушно просене на съчувствие, безсръмна стратегия. Не за пръв път разказва въпросната история на жена. Не че в общи линии не е вярна — съдържа поне емоционална истина. И още преди да приключи, тя е пристъпила половин крачка поблизо до него и очите ѝ са се съживили. Трудно е да се прецени дали е събудил състрадание или презрение. Ала още не му е донесла първото питие за деня и това сигурно е точка в негова полза. Не е сбръчкан развратник, ронещ сълзи и сополи, не е жалък старчок, изливащ натрупаната горчивина. Трезвен е и стои една идея по-горе от всеки мъж, който се вясва в тази дупка. Разчита на ясния си разсьдък — както и на ботушите от телешки бокс, на модерната прическа и на ролекса, искрящ върху лявата му китка — да я убеди.

— Не знам защо ти го разказвам... — добавя.

Тя пак се обръща и той пак я вика.

— Отчаяно се опитвам да привлеча вниманието ти — обяснява ѝ.

— Но съжалявам. Сигурен съм, че всеки ден слушаш хленчове, а заслужаваш далеч повече — мъж, който да забрави себе си и да се съсредоточи върху теб. Да те глези. Да ти поднася цветя и подаръци. Да масажира краката ти, когато се върнеш от работа. Да те пази от свалките на неудачниците в бара. „Не бой се, дорогая, щие кажем Борису да им покажи как правят в Советский союз.“

Неочекано тя се засмива и красив проблясък наднича иззад обичайната ѝ безизразност. После в отношенията им се долавя промяна. Тя се съгласява да се срещнат за обяд през свободния ѝ ден — два дни преди той да получи резултатите от изследванията и пет дни преди сватбата. Би предпочел да я заведе на вечеря, но засега поне — докато важи полицейският час — за вечеря не може да става и дума. Щом се роди синът му, ще се постарае да въведе нов порядък у дома. Ще установи стриктни правила и животът му ще се нормализира. Да

се прокрадва на пръсти не е в стила му. Някогашният Тод трябва да се върне — такъв, какъвто беше, докато живееше с Джоди.

Изневерява на себе си в много отношения. Често го издебват сцени от детството му. Майка му пържи понички в събота сутринта, приведена над тигана с кипнала мазнина, а той седи на масата и изяжда готовите, щом поизстинат. За да достави удоволствие на майка си, изяжда повече, отколкото иска, продължава да яде с препълнен стомах, макар да му призлява. Картината му навява смесени чувства, както всички спомени с майка му. Как лягаше до него вечер и галеше челото му, докато го приспи. Как облизваше палец и бършеше петънцата по бузите му дори след като порасна. Как го докосваше нежно по лицето, а пръстите ѝ миришеха на чесън. Как му харесваше и как го мразеше едновременно. Дразни се как спомените напоследък наводняват ума му, сякаш се е отворила заключена доскоро врата. Не го интересуват тези спомени — не значат нищо и не водят доникъде. Сред другите човъркащи го страхове е и страхът, че се размеква, губи сили.

27. ТЯ

По всяко време поне десет конференции за психолози се провеждат в градовете по света. Това се сети, щом Алисън й предложи да напусне Чикаго. Досега е посещавала само една такава конференция — в Женева преди години. Помни колко ѝ хареса, колко лесно завързваше разговор, усещането за принадлежност, интересните оратори от целия свят, как се забавляваше да вечеря с нови хора в непознат град. Върна се с възобновена енергия и внесе промени в начина, по който общуваше с клиентите си; обръщаща повече внимание на езика на жестовете, на избора на думи — отразяваше огледално мимиките и начина им на изразяване, за да създаде по- силна връзка помежду им.

Възнамеряваше да замине пак, но никак си все не успяваше. Отчасти от преданост към Тод — кой ще се грижи за него, докато я няма? Под повърхността на загрижеността обаче се криеха по-мрачни води — собственическо чувство, параноя, неохота да му даде повече свобода, отколкото вече има. Познати чувства, които в ежедневието се таяха смътно в съзнанието ѝ, ала несъмнено я задържаха у дома.

Наложи се да избира между „Овладяване на гнева“ в историческия град Уинчестър в Южна Англия и „Емоции, стрес и остаряване“ в слънчевия Джаксънвил, Флорида. Интересуваха я повече начините за овладяване на гнева — досега не бе имала възможност да ги изучава. Конференцията, съчетана с малко четене, щеше да ѝ позволи да работи с клиенти, нуждаещи се от помощ в това отношение. След като направи справка с метеорологичния канал и след като обсъди цените с туристическия си агент обаче, избра „Емоции, стрес и остаряване“, утешавайки се с представата за палмови дървета и тропически бриз.

Така се озовава в хотелската стая в Джаксънвил, където я събужда упоритото звънене на телефона върху нощната масичка. Стаята е черна, от никъде не прозира светлина — нито иззад завесите, нито под вратата. Тя се обръща настани да погледне дигиталния

часовник с отровнозелени цифри. Няма шест. Слънцето ще изгрее поне след час.

Откакто пристигна преди два дни, не се е замисляла защо е тук и какво ли става у дома. Лесно ѝ е да се забрави в света на конференцията — неусложнен и непретенциозен свят, където реалният свят отстъпва пред низ от отвличащи вниманието занимания. Аудиторите са облени в топла естествена светлина, вътрешните дворове са пълни с цъфнали храсти и излезе ли навън, може да вдигне лице към слънцето и даолови уханието на океана. От нея се изисква само да седи удобно в мек стол и да слуша интересни презентации, да обядва в ресторанта на хотела и да вечеря в града в официално облекло. Не познава никого тук. Никой не се интересува от семейното ѝ положение и от личния ѝ живот. Все едно е паднала от космоса или се е материализирала от въздуха.

Звънът на телефона не се вписва в тази картина. Тя затваря очи и го чака да спре. Стаята стихва отново, тя издишва бавно и съсредоточено и с усилие на волята заспива отново. Невъзможно е обаче да потъне в дълбок сън; претовареното ѝ съзнание сънува страни и тревожни сцени — навалици, ярки светлини, някой, който бяга. След няколко минути телефонът пак зазвънява. Глухото му, упорито жужене се превръща в съня ѝ в хлипане и най-сетне я събуджа. Примигва ненужно в мрака, става от леглото и пипнешком поема към банята.

По-късно, докато закусва в ресторанта на хотела с група колеги, някой застава зад нея и я докосва по рамото — една от ръководителките на конференцията, сърдечна жена, представяща се съвестно на всички, понякога по два-три пъти.

— Търсят ви по телефона — казва тя. — Говорете във фоайето, ако желаете.

28. ТОЙ

През изминалите три и половина дни умът му бълва мисли за Илона, а мислите за Илона извайват формите на Илона — като метални стружки върху магнитно поле. Трите и половина дни са петък, събота, неделя и понеделник сутринта. През тях пропуска да каже на Наташа колко я обича, мръщи ѝ се, че пазарува, отказва да ѝ помага в домакинстването, изпива дванайсет високи кутии бира и мастурбира всеки път под душа. През тези кратки дни Илона тъне в неведение как издутото му въображение я е превърнало в олицетворение на еротична съблазън. Съсредоточила извънмерните му илюзии, тя е получила статут на идеална жена, негова сродна душа във всяко отношение; положителен полюс срещу неговия отрицателен и отрицателен срещу неговия положителен, парчето от мозайката, допълващо до съвършенство живота му. Дори той долавя зловредната насока на размишленията си, но само в моменти на прояснение, които решително пропъжда.

Ресторантът на Саут Диърборн, където са си уговорили среща с Илона, е уютен и стилен. Той си представя как очите им се срещат, когато чашата докосва устните ѝ, как тя дъвче залъчета скъпа плът. Никога не е опитвала свежи стриди, няма понятие на какво е способна бутилка наистина хубаво вино — убеден е, както е сигурен, че разбере ли, ще стане ненаситна, ще се пристрасти към всичко, което ѝ предлага. Излиза от офиса и тръгва към паркинга, изпъчил гърди. Не му хрумва, че е възможно да му откаже, защото в живота ѝ има друг мъж, или защото е прозряла същността му, вразумила се е, размислила е. Напротив — има чувството, че отива на среща с любовта на живота си, среща, която ще промени из основи всичко. Макар все още да не подозира, Илона е Избраницата. Тя ще го спаси от врящия казан, където неволно е пропаднал. Илона — кълоща, неоткрита, плашлива като котка, доверчива като дете, несъзнаваща красотата и силата си — е отговорът на всичките му проблеми. Той подрънква с ключовете на колата и се засмива гласно, издишвайки бял облак в зимния въздух. Вече отброява минутите, превръщайки всяко свое действие в

преднамерена хореография. Плъзва се в колата и включва двигателя, пуска чистачките и чака да разнесат скрежа, подкарва към кръстовището и наругава движението. Поглежда зъбите си в огледалото за обратно виждане. Включва десния мигач. Лапва ментов бонбон.

Чувства се забележително добре, по-добре не се е чувствал от седмици. Лезията почти е изчезнала, сърбежът е стихнал, притеснява се по-малко какви ще са резултатите от изследванията. Отначало се уплаши сериозно, ден-два не беше на себе си, но сега е възвърнал спокойствието си. Натиска бутона на радиото и чува началните трели на „Свободна мелодия“. Неспособен е да устои на копнежа, пробуден от тъжната музика и от кадифения тенор на Боби Хатфийлд. Спомня си момиче от гимназията, как миришеше косата ѝ — евтин аромат на цитрусов шампоан, който го влудяваше. Навярно мечтае за нея, кой знае? Долавя как границите се размазват и бледнеят — границите, отделящи миналото от настоящето, Илона от Наташа, от Джоди, от момичето от гимназията. После песента свършва и той се връща в колата, поела на север към „Рузвелт“.

Кара във вътрешната лента и спира на светофара. Колата пред него е ферари — аеродинамично и ниско, вълнуващо и изкусително. Обзema го трескав копнеж да го притежава — пламенно желание магически да се пренесе зад волана, да заеме мястото на шофьора му. Поршето, което досега е обичал предано, му се струва консервативно, неугледно, пуританско, избор на мъж, изгубил страсти си. Как се е случило? Кога се е променил?

Почти е време. Остават само секунди. Ако знаеше, не би ги губил в напразни размисли — как да смени колата си, да се освободи от баласта, от оковите. Вярваше, че Наташа му е върнала младостта, но сега разбира. Как жените започват да смятат, че те притежават, и как задълженията пречупват мъжа. Трябва да продължаваш напред. Да седвижиш бързо, за да не те спрат.

Първият куршум го бълсва и той го взема за камък. Някой го е замерил през страничния прозорец. Звукът отеква в лявото му ухо, стъклен прах обсипва лицето му.

— Мамка му! — възклика той.

Докосва бузата си и се обръща да погледне. Вижда малката кръгла дупка с ореол от натрошено стъкло и решава, че са го

простреляли, ала не усеща болка. Обзорът му се стеснява, все едно се взира през телескоп към колата до него. Забелязва отворения прозорец, главата с нахлупена вълнена шапка, присвитите очи, проблясъка на пистолета. Не познава мъжа, но в съзнанието му не изплуват въпроси.

По-късно погрешно ще твърдят, че не е разbral и не е усетил нищо. Все пак става светкавично. По екрана на съзнанието му пробягват несвързани образи — няма време за по-дълго умиране. Парадоксално — в момента, когато нероденият му син би трябвало да значи най-много, детето, което не познава и никога няма да види, е по-маловажно за него от всички други. От грижовната му майка и дори от ненормалния му баща. Клиф и Хари — най-добрите му приятели. Наташа, която му се явява като дете, уловила баща си за ръката. Наташа и Дийн — и двамата, умеещи да оцеляват. Още по-завладяваща е Илона, очакваща го в ресторанта. Разочарованietо ѝ расте с всяка изминалa минута и няма кой да я спаси от него. И Джоди — както я видя в деня, когато се върна от провинцията: отпусната, излегната под откритото небе. Красивата, единствена Джоди. Ако имаше избор да остане, щеше да го направи заради нея. Ала вече няма избор. Времето сякаш е замряло и същевременно свършва. Смъртта трябва да е съблазнителка, а не насилица. Ако имаше още една минута, щеше да направи толкова много. Дори на осъдените им позволяват да се обадят по телефона, да изпратят съобщение. Колко жив се чувства, колко ярко свети — като запален фитил, като фойерверк, готов да лумне. Какво не би дал за още една минута, само още една най-обикновена минута, прибавена набързо към края на живота му.

ВТОРА ЧАСТ. ТЯ

— Джоди Брет е — представя се тя, стисната телефона като умрял плъх.

Отвръща ѝ глас на деспот, отчетлив и заплашителен, сякаш бумти от високоговорителите във фоайето. Обажда се от полицията, казва. Опасява се, че новината е лоша. Пита я дали е седнала.

Всъщност тя стои с изправен гръб, крак до крак, с хълбоци под прав ъгъл спрямо рецепцията. Взира се сляпо в блестящите стъклени врати на хотела. Не разбира какво значение има дали седи, или не. Мнимата загриженост я ядосва. Ако се интересува от състоянието ѝ, както се преструва, нямаше да ѝ се обади посред нощ и да ѝ съсипе съня.

Тя прави опит да прекъсне увъртането му.

— В момента закусвам. Какво искате да ми съобщите?

Той продължава с недомълъвките.

— Разбирам, че сте на конференция...

Гласът му е плътен и лустросан. Тя вижда как думите се търкуват по езика му като дебели плужеци и пропълзват в ухото ѝ.

— Да. И?

— Госпожо Брет, налага се спешно да се върнете у дома.

Най-сетне произнася името на Тод — овално и меко, то се сипва от пихтиестите му устни — и тя си представя мляко, леещо се от кофа, картината не изразява нищо, но въпреки това я замайва и причинява гадене. Когато клепките ѝ се отварят, главата ѝ лежи върху възглавница, а над нея се рее ято лица. Много усти цъкат с език и шепнат занижено. Тя е объркана и учудена. Ала щом я улавят за ръцете и ѝ помагат да се изправи, бързо се опомня и в ума ѝ изплуват съкрушителните факти. Факт номер едно: Тод е мъртъв. Трудно го схваща, макар да разбира значението му. И факт номер две: вината ѝ е толкова очевидна, че чикагската полиция вече я е разобличила. Не се съмнява, че слезе ли от самолета на летище „О'Хеър“, пазителите на реда ще я посрещнат. Ще я арестуват, вероятно ще ѝ сложат белезници

и ще я отведат в затвора в някой забравен от бога район на града, където се намират тъмниците.

Предвид твърдата ѝ убеденост, тя се изненадва, че не изпитва желание да побегне. Да наеме кола, да открие граница и да я прекоси, да изчезне. Притежава инстинкта на гълъбите, които винаги се връщат у дома. Макар там да я очакват само опасности, не е в състояние да изостави всичко, което познава и обича. Най-силно иска да отдъхне няколко дни, да изпие още една чаша вино в ресторант на брега, да се наслади още малко на тропическата горещина и на благоухания въздух. Идеята я блазни неудържимо, ала е неосъществима. Ще я тормозят с телефонни обаждания, или по-зле — ще изпратят някого да я отведе вкъщи.

Тя уверява детектива, който чака на линия, че е добре, уведомява ръководителката на конференцията, че е починал неин близък, и след като получава съболезнования и обещание да ѝ върнат част от платената такса, се качва в стаята си да резервира по-ранен полет, да предупреди гледачката на кучета и да си събере багажа.

* * *

Когато самолетът каца, рехави снежинки улавят светлините край пистата и оживяват нощното небе. Тя е в рокля с презрамки и със сандали с висока подметка, обути през далечната сутрин, но все пак е съобразила да вземе шлифер. По време на полета е изпила дажбата си от водка с тоник и настроението ѝ е преминало тихо през кръговрата на тъгата, отчаянието и отрицанието. Сега влачи пътната си чанта по рампата с крехка дързост. Не я задържаха, докато другите пътници слизаха; никъде не се виждат мъже в униформи. Разбира, че е въпрос на време, но дотук поне опасенията ѝ не се оправдават. След като си взема багажа без инциденти, бледа надежда пробива черната пелена на злочестината ѝ.

Надянала шлифера, но с голи крака, тя излиза от летището в мразовитата нощ и се нарежда на опашката за такси. Пътуването до дома е спокойно. Влиза в сградата и прекосява фойето, качва се с асансьора до своя стаж и изважда ключовете от дамската си чанта. Иззад затворената врата долита едно-единствено остро излайване, а

после я връхлитат пет килограма неподправена радост. Гледачката обаче я поглежда и избухва в сълзи, разстроена от новината за трагедията. Джоди плаща на момичето и я отпраща да си върви. Чувства се добре, че се е прибрала без произшествия у дома, и късметът ѝ я окуражава.

Духът ѝ се разведрява и съзнанието ѝ се прояснява. Започва да проумява, че след като полицайте не са я причакали, положението ѝ не е толкова бедствено, колкото е предвиждала, а настояването да напусне конференцията е било просто рутинна процедура. Отбелязва случая с водка и тоник и ѝ се прияждда за пръв път след закуската. Гледачката е оставила някакви продукти в хладилника и тя ги използва да си направи сандвич, добавяйки туршия и лютива горчица. Храната в организма ѝ уравновесява настроението ѝ. Облича джинси и си сварява кафе. Изпитва любопитство как е умрял Тод. Дори в самолета я измъчваха догадки, повтаряше си мислено телефонното обаждане и се мъчеше да си спомни точните думи на полицая. „Убийство... планирано... Съжалявам, но явно е предумишлено... уликите не оставят съмнение.“ Нищо конкретно, което да подреди трескавите ѝ размишления. Докато обикаля из апартамента обаче и разтребва, забелязва сутрешния „Трибюн“ върху ниската масичка в дневната.

Историята е изненадващо дълга — започва на първата страница и продължава на втората. Не би предположила, че убийството на дребен предприемач ще предизвика интереса на обществеността, но журналистите използват случая да подхванат любимите си теми — търговията с наркотики и кризата със свободната продажба на оръжия. Има много налудничави догадки — например че убийството е извършено напосоки от натъпкани с амфетамини тийнейджъри. Друга теория нарочва уличните банди. Ако не броим хипотезите, фактите са описани ясно:

„Вчера следобед е прострелян мъж, докато чакал на светофар в южната част на Чикаго. Жертвата е Год Джереми Гилбърт, на 46, местен бизнесмен. Прострелян е в главата около 12:45 на пресечката на «Мичиган» и «Рузвелт». Според очевидци до него е спрятал автомобил и един или повече въоръжени са открили стрелба. Полицайтите уточняват описание на въпросния автомобил. След стрелбата колата на жертвата е прекосила по инерция кръстовището,

блъснала се е в бордюра и е спряла. Шофьорът е бил превит над волана. Не са пострадали минувачи.“

Тя се замисля за уличното задръстване по обяд, как двете коли са застанали една до друга и за другите неизяснени фактори. „Един или повече стрелци“, пише в статията. Дори броят им не е уточнен. Ала сигурно са били двама — единият да шофира, а другият да стреля, и не повече, защото третият е излишен, а и парите не са чак толкова много. Не знае дали единият от тях е бил Рени. Останала е с впечатлението, че Рени не си цапа ръцете, а и Алисън спомена наемници. Джоди не познава Рени, не е виждала дори негова снимка.

Удивлява се колко бързо са действали. Кола спира на светофара и от прозореца ѝ проехват изстрели. Мястото е оживено — голямо кръстовище през обедния пикъв час — ала колата изчезва, преди някой да разбере какво е станало. Очевидно е, защото иначе полицията щеше да разполага с описание. Замисля се. Светкавичното бягство е било възможно само ако светофарът е светнал зелено точно в момента на убийството. Навярно са чакали. Отброявали са секундите с готови оръжия и са стреляли в мига, щом зелената светлина е светнала да им разчисти пътя.

Изпитва необходимост да премисли всичко стъпка по стъпка, да си представи феноменалното, разтърсващо събитие, което още е неспособна да приеме. Вижда го как излиза от офиса, върви към паркинга, сяда в поршето и поема на север по „Мичиган“. В дясната лента е, когато спира на светофара. Трябва да е там, защото стрелецът сигурно е седял до шофьора на съседната кола. Близо до мишната, за да се прицели точно, за да не поема никакви рискове.

Да речем, че Тод и извършителите са един до друг, първи в редицата от чакащи автомобили. Тод е в неведение. Няма представа, че са го взели на прицел и е в опасност. Двамата мъже нямат стриктен план. Импровизират, чакат подходящ момент и възможност. Ако се наложи, ще слязат от колата и ще убият жертвата на открито, но в най-добрия случай няма да се стигне дотам. Колкото по-бързо приключат, толкова по-скоро ще се върнат у дома и ще си приберат парите.

По силата на чистата случайност, зависеща единствено от автомобилния поток, той спира на червено и също по случайност мястото до него се оказва свободно. Застанали до него, те съзират шанса. Оглеждат се и набелязват път за бягство. Извършат ли

убийството, трябва да продължат напред, затова чакат и наблюдават кога върволицата от коли и пешеходци ще оредее. Зелената светлина, направляваща потока, се сменя с жълта. Колите, свиващи наляво, пресичат кръстовището, а те чакат, защото са безумни наемници, любители на риска. Най-сетне стрелецът се прицелва, протягайки оръжието през отворения прозорец на колата.

Колко куршума е изстрелял? Във вестника не е уточнено, но изразът „един или повече стрелци откриват огън“ подсказва, че изстрелите са няколко. Дали първият куршум е улучил целта? Или той е успял за миг да осъзнае гибелта си, да помисли какво се случва и защо? Сега открива колко много й се иска той да е разбрал какво го чака. Това е най-силното й желание. Да е прозрял истината, да се е досетил, че той я е предизвикал да го направи. Съмнява се обаче да му е хрумнало, че е тя, понеже никога досега не му се е противила. Джоди, която той е обичал, е неспособна на такава постъпка.

Необично за нея, тя не подрежда къщата, преди да се подготви за лягане. Чиниите са неизмити в мивката, куфарът й във фоайето е неотворен. Сънят е необходимост, наложена от изчерпаната й енергия, ала щом първият пласт изтощение се смъква, тя изплува на повърхността с отворени очи. Приглушена светлина разкрива тъмните силуети на мебелите и очертанията на прозорците и вратите, ала те не ѝ изглеждат познати. Денят, мястото, животът ѝ убягват, сякаш умът ѝ е празна чаша. Тя чака и щом разсъдъкът ѝ се прояснява, набеждava за виновник часовата разлика, утежнена от желанието ѝ да върне времето назад и да преосмисли решенията си.

Усещането за сигурност и оптимизът, обзели я след прочитането на статията във вестника — как нито колата, нито извършилите са идентифициирани — се сменя със закъсняло прозрение, че бившата съпруга на жертвата автоматично се превръща в главен заподозрян, а положението се влошава още повече, ако тя му е наследница. Фактът, че не е помислила по-рано — когато съзаклятничеше и кроеше планове с Алисън, продаваше вещите си и побягна в тропиците — ѝ се струва удивителен. Все едно е била в транс, самоналожено хипнотично състояние, ступор от безпочвена самонадеяност. Паникьоса се, когато ѝ се обадиха във Флорида, ала това е нищо. Него може да го удавиш в дълбок сън или да го отмиеш с питие. Това, което изпитва сега, е злокобно и болезнено като кръв,

връщаща се в изтърпнали крайници, като да са я раздрусили и разпенили кръвта ѝ.

Тод бе дете в много отношения; с фройдистки термини, случай на блокирано психосексуално развитие, фетишизиращ фалоса петгодишен хлапак, обсебен от сексуалното господство, все още влюбен в майка си и пренасяещ желанието си върху всички жени — олицетворение на Едиповия комплекс. Фройд никога не я е вдъхновявал, но наистина е знал как да разпне някого на кръст. Да речем, че Тод не беше склонен да се самоанализира и собствените му недостатъци не присъстваха в светогледа му. Честно казано, пренебрегваше и слабостите на другите. Умееше да прощава. Ала това не го оневинява. Иска ѝ се да вярва, че в смъртта ще е принуден да се изправи лице в лице с нещата, че дори в момента размишлява върху грешките си — в чистилището или където и да е. Джоди обаче не може да пропъди чувството, че той някак си е успял да избяга и както винаги, подмолно се е измъкнал безнаказано.

Когато на сутринта някой похлопва на вратата, тя пие кафе и чете вестника. Днешната история — смалена до една колонка — не предоставя нова информация. Все още влажна от душа, в хавлиен халат и бели чорапи, Джоди се надява да допие кафето, което да се погрижи за главоболието ѝ, а после да се върне в леглото и да навакса съня, пропуснат снощи, докато лежеше с разбунен ум. Днес няма сеанси с клиенти и няма задължения, понеже по план все още е във Флорида. Не знае кой чука, но сигурно е портиерът или съсед. Всеки друг би ѝ позвъnil по домофона от фоайето. Или така предполага, забравила, че полицайте имат специални привилегии да ходят, където пожелаят.

Детективът — трийсет и пет-шест годишен — е набит мъж с квадратно лице, очи с цвят на суха пръст и вежди като тирета — прави и стриктни. Под разкопчаното палто носи кафяв костюм, светлосиня риза и вратовръзка с едри, непретенциозни диагонални райета. Още преди да забележи венчалната му халка, тя го определя като семеен с три-четири малолетни деца и съпруга, доволна от сигурността, която той несъмнено ѝ осигурява.

— Госпожица Джоди Брет? — пита той.

Тя кимва.

Той изважда портфейла си, разтваря го и го вдига на нивото на очите ѝ да види служебната му карта.

— Детектив Джон Скинър. Може ли да вляза?

Тя се отмества настрани и той пристъпва в антрето и затваря вратата.

— Съжалявам, че ви беспокоя толкова рано — извинява се той, имайки предвид хавлиената ѝ роба. — Първо ви поднасям съболезнования. Знам колко дълбоко преживяхте новината. Жалко, че се случи по този начин — по телефона, искам да кажа. Свързахме се с джаксънвилската полиция, но стана някакво объркване.

— С вас ли разговаря? — пита тя.

— Не, мадам. С полицай Дейви. Но той ме информира колко тежко сте приели вестта.

Мимолетна коварна мисъл пробягва през ума ѝ — припадъкът ѝ е спечелил известно съчувствие и навярно е причината за свръх любезнотта му. Кани го в дневната, в момента изумително окъпана от сутрешното слънце. Той застава до прозореца и отбелязва:

— Сигурно често се наслаждавате на гледката.

— Да, наслаждаваме се — признава тя. — Наслаждавахме се — поправя се, мъква объркано, но бързо се съвзема. — Харесвам гледката. Тод също ѝ се любуваше. Заради нея избрахме апартамента, макар да сме живели в доста по-големи...

Не довършва изречението, внезапно смутина от привилегията си, представяйки си как с полицейската заплата сигурно може да си позволи само жалка къщичка, макар да има голямо семейство.

— Искате ли кафе? — пита тя.

— Ако не ви затруднявам.

— Не ме затруднявате. Сварено е.

— Черно, ако обичате — добавя той.

Тя се връща с чаша кафе, подава му я и се извинява.

— Дайте ми минута да се преоблека.

Бягството в спалнята ѝ предоставя кратка, но много необходима възможност да се опомни. Ръцете ѝ лепнат, челото ѝ е влажно, чувства се потна, макар току-що да се е изкъпала. Никога не би си представила така посещението. Не ходят ли полицайтe по двойки? Не са ли по-безцеремонни? Не е ли логично да я поставят натясно, възползвайки се от неу碌дния ѝ външен вид и боравейки с думите като с оръжие? Така

поне щеше да се мобилизира, да задейства защитните си сили. Как обаче да тълкува появлата на самотния отстъпчив детектив?

Връща се в дневната, облечена в панталони и чиста риза, с малко руж върху скулите и пригладена назад коса. Детективът гледа през прозореца, но се обръща. Не е издала нито звук, но той я забелязва с периферното си зрение. И двамата сядат — тя на дивана, той на фотьойл срещу нея.

— Знам какъв удар ви е нанесла новината — подхваща той. — В един по-съвършен свят бихме ви дали време да се възстановите, преди да ви засипем с въпроси, но не бива да отлагаме разследването. Разполагаме с твърде малко улики, а с всеки изминал час следата изстива. Сигурен съм, че си давате сметка срещу какво сме изправени.

Той вдига ръце с обърнати нагоре длани — моли я да прояви разбиране.

— Без да го съзнавате — продължава, — е възможно да разполагате с информация, полезна за разследването. Подробности за начина на живот на жертвата, за действията и заниманията му през дните и седмиците, предшествали престъплението. Те са от съществено значение за изясняване на случилото се. Нещо казано или направено, макар в момента да ви се е сторило маловажно, понякога е значима частичка от мозайката. В състояние сте да ни окажете безценна помощ при разрешаването на случая. Разчитаме много на вас и искам да приемете разговора ни точно по този начин.

Тя се удивлява, че е неспособна да го погледне в очите. Гузната ѝ съвест едва ли остава скрита от прям и опитен професионалист като него. Защо иначе ще я тормози със словоизлияния за ценността и значимостта ѝ?

— Извинете, забравих ви името — казва тя.

Той се представя отново — детектив Скинър — но още преди да го е доизрекъл, тя пак го забравя, наричайки го мислено Семейния.

— Колкото до вмешателството в личния ви живот — продължава той, — повярвайте ми, бих искал да има друг начин. Още не сте се осъзнали от факта, че близкият ви е починал, а ние ви подлагаме на кръстосан разпит, настояваме да се ровите в спомени, които несъмнено ви причиняват болка в такъв момент...

Тихият му, напевен глас ѝ лази по нервите. Сдържан е, спокоен, сигурен в себе си — котка, играеща си с плячката. Поглежда плоските

му пръсти със спретнато изрязани нокти, добродетелните райета на вратовръзката му, ушните му миди, съвършено прилепнали към главата.

— Тази част от работата ни е трудна за всекиго. Неприятна е и за нас, и за вас. Стaraем се да сме тактични, но хората са докачливи и не ги виня.

Горещо ѝ е и същевременно ѝ е студено — главата ѝ гори, крайниците ѝ леденеят. Едва се удържа да не избухне в смях. Става и започва да тършува в бюфета. Търси пакета „Марлboro“. Не пуши, но сега ѝ се струва добра идея да запали цигара.

— Искате ли? — Тя протяга пакета към Семейния.

Той отказва. Тя намира кутия кибрит и запалва. За последно е пушила на двайсетина години, в университета, ала вдъхва дълбоко. Стаята, естествено, се завърта. Тя изчаква световъртежът да отмине и се връща на дивана, стиснала цигарата в една ръка, а в другата — сувенирния пепелник от Мон Сен Мишел, който ѝ харесва, защото е съмешен.

— Относно връзката ви с покойния... — подхваща той иззад димната пелена. — Изяснете ми я, моля.

Приисква ѝ се да му каже истината — как почти не е познавала покойния, как го е мислела за друг. Отговаря обаче, че с Тод са живели заедно двайсет години. Той се вкопчва в думите ѝ и уточнява всяка подробност. Защо не са се оженили, как е приемала този факт, как се е почувствала, когато я е напуснал, дали го е предвиждала. Проявява противно любопитство защо не са създали деца — нещо важно в неговия свят. Интересува се дали познава годеницата на Тод, жената, с която е живял преди смъртта си. Тя решава, че е приключил, ала той се връща в началото и започва наново. Какви обстоятелства са довели до раздялата им? Поддържала ли е връзка с него след това? Консултирала ли се е с адвокат? Знае ли, че с годеницата му са чакали дете?

Пита ли, пита, задава все по-безочливи въпроси, приведен напред, сериозен и съсредоточен. Научава каква е професията на Джоди, как работи вкъщи, как е заминала на конференцията във Флорида.

— Жалко, мадам, че се наложи да биете толкова път. Тъкмо сте избягали от студа и нещо такова се случва. Какво представляваше конференцията? Обяснете ми, ако обичате.

Тя дръпва от с малената цигара, димът облизва присвите ѝ очи и те овлажняват. Виенето на свят, предизвикано от първото вдишване на никотина и въглеродния монооксид е заменено от стягане в гърдите.

— Конференция за психологи, посветена на стреса и старяването.

— Има ли специална причина да участвате? — питат той. — Бяхте ли поканена да говорите например?

— Не — отговаря тя.

— Често ли посещавате такива конференции?

— Не много често.

— Колко?

— Не знам. Когато изникне нещо важно за работата ми.

— Преди Флорида кога за последно бяхте на конференция?

— Нека помисля...

— Не бързайте.

— Бях на конференция в Женева... преди доста време... две-три години.

Неволно се засмива извинително.

— В какво отношение конференцията в Женева беше полезна за работата ви?

— Беше посветена на общуването — ключова тема за всеки терапевт.

— Значи последната конференция, която посетихте преди Флорида, е била посветена на общуването и се е провела в Женева преди две или три години?

— Възможно е да са четири.

— Добре. Да речем, че са минали четири години.

Тя схваща накъде бие — твърде удобно е, твърде навреме е, да е била на конференция извън града точно в този момент. Въпреки историята във вестника, уличаваща дрогирани тийнейджъри или организираната престъпност, детективът знае с какво си има работа и разковничето е непробиваемото ѝ алиби, което сега работи срещу нея, а и във всеки случай не ѝ е било необходимо, защото никой не би я заподозрял, че ще застреля някого от автомобил. Дори за десетгодишно дете е ясно, че извършителят е наемен убиец.

— О, по дяволите, как да си спомня? — ядосва се тя. — Може да е било преди пет години. Как да съм точна в такъв момент?

— Успокойте се, мадам — съветва я невъзмутимо той. — Знам колко ви е трудно, но както споменах, понякога се случва привидно тривиална информация да се окаже важна улика. Не бива да пропускаме нищо. Съжалявам, че ви притискам, но да приключи случаят е и във ваш интерес.

В стаята ѝ се струва ужасно задушно. Страхува се, че ще припадне. Понечва да стане и да отвори прозореца, но взема списание „Архитектурен дайджест“ от купчината върху масичката за кафе и го размахва като ветрило. Детективът продължава с още по-неделикатни въпроси. Какви са доходите ви? Колко печелеше покойният? Даде ли ви пари, преди да си тръгне? На колко се оценява състоянието му? Запозната ли сте със завещанието му? И не спира дотук. Разпитва я за родителите и за приятелите ѝ и си записва имената им. Не и името на Алисън. Тя го пропуска.

Той се изправя най-сетне, поглежда пак през прозореца и привлича вниманието ѝ към облаците над езерото.

— Пересто-слоеста облачност. Циростратус — уведомява я. — Ще вали сняг.

Тя вперва очи в бялата мъгла. За времето ли иска да говорят? Нищо чудно да я покани и на обяд. Тя тръгва демонстративно към антрето. Не му оставя избор, освен да я последва. Пред прага той ѝ подава визитната си картичка и казва:

— Обаждайте ми се, каквото и да ви хрумне. Наистина разчитаме на помощта ви. Разкриваме престъпленията благодарение на получените сведения. Обаждайте ми се, дори информацията да ви се струва маловажна. Аз ще преценя. Телефонният ми номер е написан тук.

Тя преглежда страниците с некролози в „Трибюн“ и не след дълго открива съобщението. Кратко е, само няколко реда; завършва с уточнение кога и къде ще се състои погребението. Не се споменава как е починал. Джоди също не е спомената. Наташа, несъмнено автор на съобщението, е окупирала за себе си и за плода си мястото на главен опечален. „Любящата му бъдеща съпруга и нероденият им син ще скърбят за Тод Джереми Гилбърт, четирийсет и шест годишен, строителен предприемач.“ Двайсетте години на Джоди с него, грижите и вниманието ѝ, всеотдайността и търпението ѝ явно не заслужават да станат достояние на обществото, а той самият е споменат в некролога

си пренебрежително като „предприемач“ и толкова. Наташа сигурно знае историята за скромното му потекло, за успехите, пожънати единствено благодарение на собствените му възможности и воля. Тод е образец на мъж, издигнал се без чужда помощ. А нима случаят не изиска да му се засвидетелства необходимото уважение?

Още не е решила дали да присъства на погребението. Отлага сеансите с клиентите, спи много и стои предимно вкъщи. Навярно през отшелническия период е свикнала да не излиза и пък се нуждае от време да се справи със себе си. Паметта ѝ изневерява, забравя задълго, че той я е напуснал. Съзнанието ѝ не е приело категорично дори смъртта му. Част от нея сякаш не я регистрира или вероятно просто отказва да повярва. Веднъж, докато се лута из мъглата между събуждането и заспиването, решава да му се обади и да го попита направо дали е жив, или мъртъв. „Кажи ми истината, ще му каже, трябва да знам.“

Често сънува, че Тод е оживял. Сънят е съвсем прозаичен. Вечерят и тя отбелязва: „Мислех те за мъртъв“, а той отговаря: „Бях мъртъв, но вече не съм“. Или е в асансьора с непознат, който се оказва Тод. Винаги изпитва чувство на облекчение. Нещо се е объркало ужасно, но сега всичко е наред и животът ѝ ще се върне в обичайното русло. Непрекъснатото плъзгане назад в крайна сметка я подтиква да отиде на погребението. Неловко ѝ е как ще се появи пред хората като отритнатата съпруга и иска да опази гордостта си, ала сбогуването е неотложно. Трябва да види, че е мъртъв.

Навярно щеше да прегълтне по-лесно смъртта му, ако краят му не беше толкова зловещ. Оставил е дълбок отпечатък у нея. Обадят ли ѝ се приятелките, говори за жестоката публична екзекуция като обсебена — с течение на времето манията ѝ по подробностите, вместо да отшуми, се задълбочава. Чувства се длъжна да осветли всеки противен детайл, не се отегчава да разнищва одрипавелия труп. Струва ѝ се, че е редно смъртта му да е изпълнена с повече смисъл — като скверен Граал или сила с обратен знак, с която да се защити, ала скандалните факти са бездушни и някак маловажни в сравнение с всемогъщата реалност на отсъствието му. Неспособна да сподели истината, тя е принудена да изрича изтъркани фрази от рода на „Не мога да повярвам, че се случи“, „Изглежда ми невъзможно“.

Семейния посети родителите ѝ и ги обсира с въпроси. Закрилническият им гняв я утешава; радва я раздразнението им, че подлагат на съмнение честността и благоприличието ѝ, отказът им да се впускат в подробности за личния ѝ живот. Както винаги родителите ѝ говорят с нея едновременно, но баща ѝ е горе в спалнята, а майка ѝ използва телефона в кухнята. Знаят, разбира се, как постъпи Тод преди смъртта си и не споменават, че сам си е виновен, ала очевидно го мислят. Трогната е, че я защитават и заради нея са готови да се обърнат срещу него.

Семейния разпитва и приятелките ѝ. Те също са на нейна страна.

Корин ѝ каза: „Повечето убийства се извършват от познати на жертвата, а в деветдесет процента от случаите убиецът е съпругата или бившата съпруга. Затова те проверяват. Не бой се, процедурата е рутинна“.

Ельн ѝ каза: „Сигурна съм, че си искала да го убиеш и бог ми е свидетел, че заслужаваше да го убиеш. Приеми го така — някой друг го е свършил вместо теб“.

Джун ѝ каза: „Обясних на детектива, че не си го направила ти“.

Приятелката, с която най-много иска да поговори, е Алисън, ала тя не ѝ вдига телефона. Чуди се как да го тълкува. Възможно ли е Алисън да ѝ се сърди и каква е причината? Дали заради парите? Но тя ги получи. Джоди се колебаеше дали да ѝ даде цялата сума предварително. Алисън обаче ѝ обеща да плати на части на Рени.

— Не бой се — успокои я. — Ще му дам половината предварително. Или дори по-малко — колкото да плати на наемниците. Остатъкът ще получи, щом свърши работата.

Или Алисън просто е предпазлива? Решила е да я отбягва, докато бурята отмине. Ако е така обаче, защо не я предупреди от самото начало?

* * *

В деня преди погребението тя отива с колата на Оук стрийт, където има паркинг с николо и изискани магазини, за да си купи черен костюм с пола, черно манто и черна шапка. Знае, че черното облекло не е задължително, ала иска да покаже на хората що за жена е — как

въпреки авантюрата на Тод е достатъчно извисена духом да го изпрати с необходимото уважение. Когато се връща вкъщи и разопакова пакетите, ѝ се обажда Клиф Йорк.

— Как си? — питат я.

Обаждането е неочеквано. Клиф е стар приятел на Тод, ала тя рядко го вижда и чува. Едва сега ѝ хрумва, че смъртта на Тод навсярно е нанесла сериозен удар на Клиф.

— Добре — отговаря тя. — И на теб ти е тежко, предполагам.

— Не мога да повярвам — казва той. — Мнозина от нас го приемат трудно.

Под „мнозина от нас“ има предвид строителния екип, който включва мъже, работили от години с Клиф и Тод.

— Знам. И на мен ми се струва невъзможно — признава тя.

— Всички сме в шок. Но слушай, обаждам ти се за погребението. Надявам се да дойдеш. Момчетата също мислят за теб и... ако ми позволиш да кажа нещо от името на Тод... Вярно, допускаше грешки и вършеше глупости, забъркваше се в неприятности и не искам да го оправдавам, но... нещата просто бяха неуправляеми. Затъна до шията, преди да се усети. Дано не ти прозвучи неуместно, че аз го казвам, но той те ценеше високо до края. Наистина. Мисля, че се чувстваше объркан, безпомощен. Ако имаше възможност да се върне при теб и да нормализира живота си, щеше да го направи.

Докато Клиф говори, тя си спомня предупредителното писмо. Клиф вероятно не знае за него. Тод не е сметнал за необходимо да му обясни какво става, за да предизвика съчувствие с половинчата истини. Все пак е мило, че Клиф я потърси. Показва ѝ, че е на нейна страна, тя го разбира и му е благодарна.

— Радвам се, задето се обади, Клиф. Ще дойда на погребението. Ще се видим там.

Клиф обаче не е приключи — измъчват го делови въпроси.

— Не искам да те товаря, но Тод си отиде в крайно неподходящ момент. След няколко седмици щяхме да довършим жилищната сграда. Работата обаче спря, а не бива да се бавим. Добре е да се срещнем. След погребението, да речем. Да обсъдим положението, да обмислим подробностите, да уредим неизплатените сметки, да намерим начин да продължим.

Тя разбира каква собственно е истинската причина Клиф да ѝ се обади. Не че е неискрен, на първо място в главата му обаче са парите, които Тод му дължи, и блокирания проект.

— Бих желала да помогна, но съм в същото положение като теб — казва тя. — Говори с Наташа.

Той мълчи няколко секунди, ала не се предава.

— Не се беспокой, Тод не те е лишил от наследство. Възнамеряваше да осигури Наташа и бебето, разбира се, но чакаше да мине сватбата. Така му се струваше по-редно, по-законно. Е, в крайна сметка Наташа остана извън играта. В безопасност си.

* * *

Погребението е в гробищния парк „Монтроуз“. Джун и Корин са се съгласили да придружат Джоди. Когато ѝ се обаждат от фоайето, тя стои пред огледалото в антрето и преценява ефекта от гарвановочерната шапка без периферия, украсена само с деликатна черна воалетка — дискретна, вдовишка, а ла Джаки Кенеди. Почти не се е гримирала и бледото ѝ лице този път изглежда съвсем уместно.

С Джун и Корин влизат заедно в параклиса и главите на множеството се извръщат. Сядат на пейка в средата на залата. Ковчегът, сложен върху подиум до олтара, е милостиво затворен. Трудно ѝ е да приеме факта, че Тод е мъртъв, ала не държи да види доказателствата.

Сгушена между двете си приятелки, тя изпитва задоволство от присъствието си тук. Доволна е, че параклисът е пълен, радва се за Тод, че толкова хора са дошли да се сбогуват с него. Тълпата, обстановката, декорацията ѝ напомнят всички погребения, на които е присъствала, и приемствеността я успокоява — хората, обединени от обща тържествена цел, тъжната, но и театрална атмосфера, строгите букети, сладникавата миризма на старо дърво. Сълнчевите лъчи, струящи през цветните стъклa, прохладната влага, сериозното шушукане, мълчанието, настъпващо, когато пасторът застава зад амвона. В смъртта всички сме еднакви — събрани под общия знаменател на човешката си същност, подвластна на библейския закон.

Заштото смъртта е край на грижите, изпитанията, болката, скръбта и страха.

Прахът се връща в земята, а духът — при Господ, който го е дал.

Гол излизам от майчината утроба и гол се връщам. Бог дава и Бог взема. Благословено е името Господне.

Настроението на Джоди помръква, когато службата се насочва към положението на Тод като бъдещ съпруг и баща — глава на семейство, отишъл си в навечерието на брачната церемония. Свещеникът обаче не предлага кой знае каква утеха на опечалената годеница.

Благодарете за всичко. Благодарността провижда под повърхността. Тя е дълбоко и всеобятно признание, че доброто съществува, макар и зад най-лошото, поднесено от живота.

След края на службата паството напуска параклиса по протокол — седналите на първите редове тръгват първи, последвани от останалите в тържествена, стихнала процесия. Джоди не е виждала порасналата Наташа, но лесно познава момичето, когато минава край нея с вирната брадичка и извърнати очи. По-висока е и без плитки, ала изглежда почти същата с непроменено пълно лице, излъчващо чувственост. Придружава я група приятелки — момичета на нейната възраст, заобиколили я закрилнически. Дийн явно го няма — не че Джоди е очаквала да го види.

Ковчегът остава на мястото си. Скоро ще го отнесат и ще го кремират. Навън хората се поздравяват тихо. Всички вдишват с облекчение свежия въздух, окуражени от стълпотворението и наближаващото бягство към паркинга. Хари Легрут застава пред нея и без никакво смущение ѝ поднася съболезнования. Други се нареждат зад него. Агентът по недвижими имоти на Тод — дребен мъж, който говори като картечница. Клиф и Хедър Йорк — Клиф изглежда много

спретнат в двуредния костюм. Мнозина предприемачи, които я познават като съпруга на Тод. Всички повтарят колко ужасно е случилото се и колко съжаляват. Появява се и Стефани, придружена от наемателите. Пита какво ще стане с офисградата. Обяснява, че има сметки за плащане, защото няма право да подписва чекове. Чуди се дали да остане и да опита да помогне. Притеснява се за заплатата си.

На Джоди ѝ е приятно, че се допитват до нея. Решението да дойде се оказва правилно и уместно. Смъртта на Тод възстановява полагащото ѝ се място на негова съпруга и наследница. Прегърнала новооткрития авторитет, отреден ѝ от хората и от случая, тя обещава на Стефани да проучи положението и да ѝ се обади. Благодари ѝ, че я е предупредила за анулираните кредитни карти, спестявайки ѝ унищожението да ѝ откажат покупка в някой магазин. Оценява жеста, който не е влизал в задълженията на Стефани.

По обратния път в колата обсъждат погребението. Корин подхваща анализа, отбелязвайки, че Тод щеше да остане доволен от посещаемостта.

— Беше претъпкано. Отзад имаше дори правостоящи.

— Не познавам мнозина — споделя Джоди. — Хора, с които е работил вероятно. Или любопитни, научили за него от вестника.

— Възможно е да са били роднини — предполага Джун.

— Тод нямаше близки — поклаща глава Джоди.

— Никакви ли?

— Далечни братовчеди може би. Но не поддържаха връзка.

— А твоето семейство?

— Убедих ги да не идват. Не беше трудно.

— Наташа ли е организирала погребението? — пита Корин.

— Сигурно. Стори ми се малко безвкусно. Почувствах се неловко заради Тод.

— Защо?

— Очевидно беше евтино. Предпочела е затворен ковчег, за да спести балсамирането. И кремация, за да не плаща за ковчег. Тод не искаше да го кремират, а да го погребат. Заслужаваше и истинска католическа служба.

— Не знаех, че е католик — изненадва се Джун.

— Не ходеше на църква. Но семейството му е католическо.

— При кремация ковчегът се взема под наем — додава Корин.

— Несъмнено беше под наем — съгласява се Джоди.

— Дали е бил там? — чуди се Джун. — Нали казват, че мъртвите присъстват на погребението си. Носят се из залата, наблюдават хората и слушат какво говорят за тях.

— Тод би се разочаровал — преценява Джоди.

— Наташа ли ще получи праха? — интересува се Корин.

— Ще ѝ го отстъпя на драго сърце — отвръща Джоди.

— Говори ли с нея?

— Не. Слава богу. Странеше от мен.

— Благоразумно от нейна страна.

— А и какво щеше да ми каже? Сега няма за какво да злорадства.

— Страхотно е, че всичко се разви в твоя полза — заключава Корин. — Имам предвид завещанието. Радвам се за теб, Джоди. След всичко преживяно безспорно го заслужаваш.

— Неведоми са пътищата божии — кимва Джоди.

* * *

След погребението животът възвръща нормалния си ритъм. Тя започва да разхожда сутрин кучето, тренира в залата за фитнес, приема клиенти, вечеря с приятелки. Привичната ѝ сдържаност и самоувереност обаче са изчезнали. Изгубила е обичайното си спокойствие и ден след ден се ужасява все повече от постъпката си и недоумява как стигна дотук. Всяка сутрин се събужда и си спомня след известно време — блажени секунда-две, преди да осъзнае случилото се. А то винаги я осенва по един и същи начин — като новина. Времето минава, ала фактите отказват да се подредят и отдалечат.

Усеща, че убивайки го, е убила и част от себе си. Дълбоко в себе си обаче знае, че тази част отдавна е била погубена — невинността, доверието, чистосърдечността и предаността. Някога живи места, изгубили притока на кръв и станали мъртви петна в душевната ѝ тъкан, обхванати от некроза, превзела не точно нея и не точно него, а пространството между тях, връзката им. Човек би си казал, че тя, като психолог, би успяла да намери изход да спаси и себе си, и двама им, ала процесът протичаше подмолно, коварно, недоловимо. Както

лицето се променя с възрастта — всеки ден се поглеждаш в огледалото и не забелязваш разликата.

Не виждаше смисъл да спори с човек, неспособен да се промени. Приемането, предполага се, е добър подход — „Дай ми мъдрост да приема нещата, които не мога да променя“. И компромисът, както всеки семеен терапевт настоява. Цената обаче е висока — попарени очаквания, помръкнал дух, отчаяние вместо възторг, цинизъм вместо надежда. Незабелязано, необратимо падение.

Има и битови проблеми. Сега трябва да се издържа сама, да попълва пробойните в приходите. Практиката ѝ носи колкото да покрива домакинските разходи, а за всичко останало може да продължи да продава дрънкулките си, ала рано или късно те ще свършат и сметките ще я удавят. Наследница е на Тод, ала далеч не е безгрижна. Колкото и да ѝ се иска, не успява да се отърси от чувството, че стените лека-полека я смачкват. Семейния упорито търси улики срещу нея, разговаря с всичките ѝ познати, преследва я като добре обучена хрътка. Приятелите ѝ се обаждат да я уведомят. И те като нея го намират за обезпокоително методичен и извратено любезен. Джун, Корин и Ельн — и трите са единодушни. От Алисън няма ни вест, ни кост, ала това не означава, че са я пропуснали. Семейния umee да открива всичко. Появи се дори на погребението. Джоди го забеляза след службата, застанал сам, настрани от тълпата. Усмихна ѝ се, когато го погледна, да ѝ покаже, че не я е забравил, наблюдава я и ще я посети пак да ѝ задава нови или същите въпроси. Да не би да сметне, че се е измъкнала.

Спомнила си какво обеща на Стефани, тя се обажда на Хари Легрут и го разпитва за финансовото положение на Тод. Той ѝ предлага да се срещнат на обяд. Тя не очаква с нетърпение разговора, ала още щом се настаниват в „Блекис“, той започва да ѝ се умилква. Съжалявал за предупредителното писмо; нямал избор, следвал инструкциите на клиента си. Разбирал, че не било лесно да се живее с Тод. Той, Хари, винаги го насьрчавал да улегне и да прекарва повече време у дома. Изневерите са за мъже с грозни или отегчителни съпруги, а Джоди е красива и образована. Нямало причина да търси утеха другаде. У Тод обаче имало дива жилка, неподлежаща на опитомяване. Тод бил черна овца, бунтар, преследващ илюзорен и криворазбран идеал. Не се задоволявал с нищо постигнато или получено.

Хари говори ли, говори и Джоди постепенно се предава. Хари е обаятелен, убедителен и интелигентен. Специализирал е имуществено и семейно право — две области, в които тя се нуждае от помощ. Хари не само е на нейна страна, но и е оптимист за перспективите ѝ. Все пак я предупреждава да се подготви за битка. Спомената е в завещанието като единствен наследник и завещанието е законно, но Наташа Ковакс несъмнено ще го оспори в своя полза и в полза на нероденото ѝ дете. Ще твърди, че покойният е възнамерявал да промени завещанието, след като се ожени за нея. И твърдението ѝ няма да е напълно неоснователно. Хари обаче има опит и знае, че не бива да се доверяваш на млада жена, оплела в мрежите си по-възрастен мъж. Циник е, вярно — връял и кипял в казана на твърде много млади съпруги — но няма да се изненада да научи, че Наташа е имала и други любовници, освен покойния.

— Ще видим — заключава Хари.

Дори бащинството на Тод да се потвърди, добавя той, няма повод за беспокойство. Джоди може да си позволи да прояви щедрост. Издръжка, отпусната на детето, няма да подкопае сериозно състоянието ѝ.

Хари не крие желанието си да го упълномощи да я представлява. Да подаде иск за легализиране на завещанието. Да започне да подготвя случая. А ако Джоди пожелае, ще се свърже със Стефани и ще я уговори да остане на работа.

* * *

Всеки ден тя чака Семейния да се върне; улавя се, че го чака въпреки решимостта да го пропъди от съзнанието си. Следващият му ход обаче е неочекван. Чува чукането по вратата — в ранния следобед, докато пише списък за пазаруване — и приема неизбежното, отваряйки вратата. Мъжът пред прага ѝ обаче не е Семейния, а негов колега, тънък като върлина и на не повече от трийсет години. Показва ѝ служебната си карта и се представя като детектив еди-кой си. Има очи на психопат — почти безцветно сини със зеници по-малки от топлийки и бели полумесеци под ирисите. Заобикаля я и неканен влиза в дневната. Като всеки друг застава пред прозореца и ѝ предоставя

кратка възможност да огледа отзад черните джинси и дебелото му шушляково яке. Кльощави крака, кльощав задник, приведени рамене, голяма глава. Не се застоява дълго там обаче.

— Госпожице Брет... Джоди...

Нервен е, припрян. Обикаля стаята, взема предмети, оставя ги — пепелника от Мон Сен Мишел, венецианско преспапие, купчина дискове. Прелиства „Американски психолог“. Без да я поглежда, казва:

— Относно убийството на вашия. Бивш. Трябва да обсъдим. Това-онова.

Говори на тласъци, сякаш не успява да се съсредоточи върху думите. Гласът му е писклив контраалт, който залепва в гърлото му. Върху плоското му лице очите шарят неспокойно като предупредителни фарове.

Тя го кани да седне, сочейки фотьойла, заеман неотдавна от Семейния. Той присяда за кратко върху ръкохватката и пак засновава из стаята. Нервниченето му я смущава. Сигурно това е целта. Тя сяда на дивана и обявява рязко:

— Миналата седмица ме посети друг детектив. Отговорих на много въпроси.

— Не бих ви беспокоил. Безпричинно. — Оглежда я с преднамерена безочливост: обувките с леопардова шарка, ноктите с изискан маникюр, стегнатите гърди, деликатната вирната брадичка. Очите му пак се впиват в нейните и той продължава: — Натъкнахме се. На нова информация. Май не сте я споменали. Пред колегата ми. Детектив Скинър. Питахме се... мmm... — застава пред прозореца, но с гръб към него и с лице към стаята. — Ще потвърдите ли, че покойният. Господин Тод Джереми Гилбърт. Бившият ви. Е подел процедура. Изискал е по законен ред. Да напуснете жилището му. Този апартамент. Чийто единствен и законен собственик е той. Вярно ли е? Госпожице Брет? Джоди?

Говори толкова бързо, че думите се сливат, ала спира рязко след всяка странна поредица от думи и запълва паузите, пристъпвайки от крак на крак, оглеждайки стаята, опипвайки повърхностите до него. Осветен от слънцето, той е сред ярък ореол, който я заслепява. Не различава чертите му, не вижда дори очите му. Как успява да го постигне? Да я постави в неизгодно положение на нейна територия?

Прииска й се да стане, да подръпне завесите, да седне на друг стол. Една цигара „Марлboro“ ще й дойде добре.

— Да — отговаря тя. — Вярно е.

— Но вие не смятахте да напуснете. Не искахте да си тръгнете и знаехте, че не е необходимо, защото. Имахте план. Свой замисъл. Ако той няма как да подаде иск. До шерифа, да речем. Тогава няма да има принудително освобождаване на апартамента. Нали, госпожице Брет? И ето ви тук. Все още. Така ли разсъждавахте?

— Така разсъждавате вие — поправя го тя.

— И не само няма да има — продължава той. — Принудително освобождаване на апартамента. Вие ще го наследите. Стига да го отстраните, преди да се ожени за госпожица Ковакс. Преди да успее. Да промени завещанието. Важното е да изберете точния момент. Преди да ви принуди да напуснете. Преди да се ожени за другата. Жена.

Вината й лепне по нея като старомодния халат „Диор“, който си купи миналата година от разпродажба. Той я смята за разглезена кучка, готова по-скоро да извърши убийство, отколкото да се откаже от привилегиите си, ала е факт, че тя умеет да икономисва. Противно на мнението, което очевидно си е съставил за нея, не е отраснала в охолен богаташки дом. През първите години с Тод, когато той нямаше достатъчно пари, тя намираше начини да пести. Научи се дори да готви. Психо — ченгето навсякърно ще се изненада да го разбере. Трябва да опита пикантното й свинско сote с кисело зеле. Или домашните й нюоки със сос от трюфели.

Той я чака да проговори, ала тя мълчи. Мълчанието е обичайната й реакция, когато я нападат или обвиняват. Отвориши ли уста да се защитиш, падаш в капана им. Побягваш. Знае го инстинктивно, винаги го е знаела.

Той вярва, че е виновна, и иска да затвърди убеждението си като я арестува. Ако обаче възнатеряваше да я арестува, нямаше да си губи времето в бръщолевене. Той не проумява, че тя няма да се огъне. Не е лесна плячка, каквото и да си е въобразявал. Няма да изтъргне самопризнания. Вместо да я разколебаят или да я прекършат, въпросите му я вцепеняват. Колкото повече говори той, толкова повече онемява тя.

— Ще ви обясня нещо — продължава той. — Няма начин да наследите мъжа. Когото сте убили. Вероятно не сте го знаели.

Госпожице Брет. Джоди.

Обзема я усещането, че той е далеч, от другата страна на пропаст — злобно дете, замеряющо я с клони и камъни. Прицелва се добре, но разстоянието обез силва снарядите му и те падат пред краката й. Навярно и той го чувства. Раздвижва се отново. Застава пред нея. Сега вижда ясно лицето му — очите, плуващи високо в орбитите, устните, присвирти презрително.

— Не заминавайте никъде — предупреждава я той. — Ще се срещнем отново. В най-близко бъдеще.

При тези думи той тръгва към вратата и излиза. Тя изчаква минута, става и се опитва да диша. Не усеща никакъв кислород да минава през дробовете ѝ.

Следващите дни се поддава на тиранията на очакването. Времето е сгъстено и притежава непоносима ударна сила; сякаш всяка безмилостна секунда се вкопчва в нея и я притиска. Храната няма вкус и тя спира да се храни. Тренировките изцеждат малкото ѝ енергия — отказва се и от тях. Дори алкохолът не я привлича, макар да продължава да го използва като лекарство, благодарна, че я успокоява. Несспособна да се грижи за себе си, тя насочва внимание към кучето — приготвя му специални ястия и го води на дълги разходки. Все едно да компенсира апатията ѝ, апетитът му е по-изострен от всяко га.

Впечатлява я фактът, че животът около нея продължава постарому, че хората охотно оползотворяват дните си и живеят стремително. Уважава ентузиазма им. Знае, че имат проблеми — всеки има — но някак си успяват да продължават. В сравнение с нея дори клиентите ѝ са добре. Те поне са си оставили вратички за бъдеща възможност. Мис Пиги се наслаждава на тайнния си живот, Съдията е раздвоен, Блудния син и Мери Мери отказват да играят играта. Пепеляшка копнее за внимание, Тъжния вързоп не може да приеме ограниченията си, а Джейн Доу не иска да загърби брака си — ала все пак всеки от тях се справя по-прилично от нея.

Тя си представя само затворническа дандания, калейдоскоп от вулгарни картини и демонстративни заплахи. Изолирана, без доверен приятел, тя се е отказала от себе си, станала е плячка на разрушителното черногледство. Процесът ще бъде публично зрелище; всяка подробност от живота ѝ с Тод ще бъде храна за обществена консумация. А после, стихне ли шумотевицата, разотиде ли се тълпата

— дълго след това — тя ще гние в затвора, разменяйки картофеното си пюре за червило или аспирин и вършайки невъобразими неща в името на оцеляването.

Семейния пак я посещава и тя го поздравява с питие в ръка и с горчилка в устата, сякаш е в главоломно спускащ се асансьор. Обзema я нехарактерно малодушие, смекчено поне от искрица раздразнение. Изненадва се, че частица от нея все още е способна да се съпротивлява.

— Простете, че ви беспокоя — пристъпва той в антрето.

Здрачава се и дневната е кладенец от сенки. Тя включва настолна лампа и увеличава газовия пламък в камината. Сядат на предишните си места — тя на дивана, той на фотьойла, сякаш първото посещение е било репетиция, а сега е време за истинското представление.

— Да ви предложа ли питие, детектив... Съжалявам, забравих ви името.

Пие водка с лед от обяд и макар съзнанието й да е ясно като кристал, думите се преплитат, излизайки от устата й.

— Скинър — подсказва й той. — Колкото и да ми се иска, ще откажа питието, благодаря.

Тя е забравила абсурдната му любезност. Дошъл е да я арестува, но няма да изневери на добrite обноски.

— Знам колко трудно ви е било през последните дни — подхваща той. — Появявайте, не искаме да утежняваме положението ви. Знам, че колегата ми също ви е посетил, и съжалявам с колко въпроси ви отрупваме. Но, както знаете, главната ни задача е да разобличим виновника и да го арестуваме.

Лека-полека той наближава целта — всеки момент ще й сложи белезници и ще я отведе. Затова е дошъл, макар че подтикнат от очевидното си съчувствие, навярно ще пропусне белезниците и ще лиши съседите от спектакъла. Добре че е пийнала няколко чаши. Червата й куркат, но щеше да се чувства далеч по-зле на трезва глава. Важното е да долее чашата си, докато все още има възможност.

— Искам да ви съобщя, че разрешихме случая и разполагаме със солидни доказателства — продължава той. — Отначало се натъкнахме на известни спънки. Чудно, но никой не идентифицира колата. В крайна сметка обаче всичко си дойде на мястото.

Той не обяснява как и тя не пита. Става и тръгва към кухнята, а той надига глас — първо, за да преодолее разстоянието помежду им, а после — подрънкането на ледените кубчета в кофичката. Накрая почти крещи.

— Обикновено, разбира се, семейството и приятелите на жертвата си отдъхват, когато арестуваме заподозрения. Понякога обаче новината не е добре дошла, дори всява смут. Зависи кой е заподозреният. В този случай той се оказа много близък на жертвата.

Заобиколките му я изумяват. Що за полицай си, ако не те бива да арестуваш виновника? Застанала зад барплота, тя пресушава чашата, напълва я отново и се чуди какво ли е да се събудиш в затвора с махмурлук.

— Въпросът е, че не исках да го прочетете във вестника. Реших да ви предупредя. — Той рязко снишава глас, защото тя се връща на дивана с пълна доторе чаша. — Разбрах, че познавате отдавна Дийн Ковакс.

— Кого? — пита тя.

Той прочиства гърло. Повдигна вежда.

— Дийн Ковакс. Не е ли стар семеен приятел?

— Какво общо има Дийн?

— Това се опитвам да ви кажа. Арестувахме го.

— Невъзможно.

— Съжалявам. Разбирам, че е като гръм от ясно небе.

Изглеждате много бледа, мадам.

— Дийн не е убил Тод.

— Имате право, разбира се. Не той е дръпнал спусъка. Но е наел други да го направят. Защо не пийнете малко кафе? Или вода?

— Дийн... — повтаря тя. — Мислите, че Дийн е убил Тод.

— Ако не възразявате, госпожице Брет, ще ви донеса чаша вода.

Не ставайте, моля.

Обзема я чувството, че дълго се е взирала в слънцето. Смяташе се за различна от хората, които извършват престъпления. Вярваше, че е единствена по рода си, застъпник на по-висша справедливост, ала всъщност е изгаряла ретините си под зноя на суетата и гордостта. Размишлявала е елементарно и egoистично като дете в нарцистична, преемпатична фаза на развитие. Градила е предположения, твърде много предположения. Предполагала е, например че тя е централната

фигура и всички възможности и вероятности се въртят единствено около нея. Предполагала е, че играта има правила и се разгръща в познато поле, позволяващо само няколко възможни изхода.

Тя харесва Дийн Ковакс. Той е симпатичен мъж, макар и малко заблуден. Определено не таи лоши чувства към него. Напоследък не е съвсем на себе си, малко е излязла от релсите, ала не е безпринципна и зла. Да унищожат пред очите ѝ невинен мъж заради нейната простишка не е нещо, което е очаквала, и не е нещо, с което може да живее.

Проклет да е Дийн. Мътните го взели. Какво е казал или направил, та да си го навлече, какво знаме е разявал, та е привлякъл вниманието на полицията? Семейния не ѝ обясни.

— Опасявам се, че нямам право да ви съобщавам никакви подробности, госпожице Брет. Много съжалявам, ала информацията е поверителна. Засега.

Тя се ядосва на нелепия поврат, съсипал всичко. Дийн е майстор на гафовете. Разсъдливостта не му е стихия. Пъха си носа, където не му е работата, и не умее да си държи езика зад зъбите. Почти заслужава да изгнане в затвора. Почти, почти.

Тя слага яке и извежда кучето край езерото. Разхождат се по тясната пясъчна ивица в сгъстяващия се здрач. Небето е тежка, турбулентна маса от тъмни облаци, набъбващи над хоризонта. Мразовит вятър разбунва водата и брули брега. Обзема я познато настроение — усещане, че се носи в празно пространство. Това е кухата ѝ сърцевина, злощастното място на изконната ѝ истина, селение, което крие под маската на оптимизма и погребва под пластовете на ежедневието. Тук живее Джоди — Джоди, разбрала, че всеки човек преуспява и благоденства само дотолкова, доколкото успява да манипулира личните си обстоятелства. Тази Джоди рядко изплува на повърхността. Али сън обаче я съзря и се възползва от нея. Малко неща са такива, каквито изглеждат.

Връща се в дома си и той ѝ заприличва на бърлога на отблъскващо животно. Клара дойде преди два дни и изчисти основно, но кипналото въображение на Джоди увеличава като с лупа несвършеното. Първо я бълсва миризмата — на утайка от кафе и презрели плодове, а после, накъдето и да погледне, вижда мръсотия — плесен в тръбите, мухъл между плочките. Залавя се за работа с кофа и парцали, с домакинска тел и четка за зъби. Измива с дезинфектант

плочките, тръбите и кофите за отпадъци. Обикаля стаите и събира предмети — снимки, настолни лампи, свещници, дърворезби, подпорки за книги. Подрежда ги върху вестници, за да ги почисти. Разбира, че домът е безупречен, а усещането за мисия е плод на въображението й, свързано с илюзията да овладее положението и да поправи нередностите.

Ляга си, взела решение. На сутринта ще се предаде. Ще бъде лесно. Трябва само да се обади на Семейния — пази визитната му картичка — и да признае какво са замислили с Алисън. Какво ще се случи после зависи от полицията, от адвокатите, съдията и съдебните заседатели. Нека постъпят с нея както сметнат за правилно. Те ще раздават правосъдие, а тя няма да носи отговорност. Взема решението, обзета от чувство за неизбежност. Няма друг изход и тя почти се радва, че е така, почти й олеква. Поне ще се освободи от съмненията и страхът. А и ще се наслади на реакцията на Семейния. Струва си да го свари неподготвен и да го изтръгне от лустросаната му превzetост.

Сънят й обаче е неспокоен и през нощта душевният ѝ смут лумва още по-силно. Призори огънят бушува в сърцето и в гърлото ѝ, главата ѝ е в пастта на менгеме, а мускулите — разядени. От нея се лее пот, ала в кръвта ѝ фучи леден вятър. Ту се сгушва под завивките, ту ги отмята, докато най-сетне топлият дъх на кучето върху лицето ѝ и тихото му скимтене я принуждават да му обърне внимание и да стане от леглото. С лепкави длани вдига телефона и отменя сеансите със сутрешните клиенти. Обажда се на гледачката на домашни любимци, която обещава да отведе Фройд, а после се обажда на момичето, което го разхожда, че не е необходимо да идва. Разговорите я изтощават. Когато се събужда отново, навън е тъмно, а кучето го няма. Обляна е в пот, усукана във влажните чаршафи. Изправя се едва-едва. Тръгва, олюявайки се към банята, навежда се над тоалетната чиния и повръща малко стомашен сок. Връща се в леглото и ляга от другата страна.

Времето тече. Забелязва, че навън е светло, а после отново се стъмва. Спомня си, че е чула звъна на телефона и на домофона. Пита се дали почивните дни не са отминали. Връща се в своята половина от леглото — вече изсъхнала — и ѝ се приисква някой да ѝ донесе чаша джинджифилов сок или портокалова близалка. Това ѝ даваше майка ѝ, когато се разболяваше като малка, макар и да не се застояваше дълго в

леглото. Някога беше издръжлива. Тогава вярваше, че в живота ще ѝ се случват само хубави неща. Такова беше обещанието и когато Тод се появи, той бе доказателството — мъж с мечти и воля да ги осъществи. В началото бяха толкова запленени един от друг, толкова убедени в значимото си място в Големия план. Тогава тя не знаеше как животът те свира в ъгъла. Избираш, когато си твърде млад да предвидиш последствията и с всеки избор полето от възможности се стеснява. Избираш кариера и другите професии са изгубени за теб. Избираш партньор и се вричаш да не обичаш другого.

Тя заспива и сънува непознати мъже и жени да ѝ разказват неща, които или не чува, или не разбира. Става, изпича филийка, намазва я с масло, хвърля я в кофата за отпадъци и се връща в леглото. Сега е във Флорида. Изнася лекция за хранителните разстройства. Някой е умрял от свръхдоза приспивателни. Алисън е бременна и Джоди някак си е отговорна. Броди из непрогледен мрак, плува срещу течение, пропада в пропаст и се мъчи да се покатери по ската. С Тод живеят в старата си хралупа — малкия апартамент, където бяха щастливи в началото. Тя подрежда вещите им, прибира ги в кашони една по една, ала те са прекалено много, а хамалите думкат по вратата. Сцената се променя и Тод ѝ казва, че ще се ожени за Мис Пиги. Надява се да не му се сърди. Тя се събужда с чувството за безбрежна самота. Вкусът в устата ѝ навява мисли за мишки.

Както е подозирала открай време, косата ѝ е пълна с насекоми. Тръсва глава, ала дребните създания са се впили здраво, доволни от чудесното гнездо, което са си свили във влажните ѝ кичури и върху мазния ѝ скалп. Сигурно им харесва — мазнината, потта, вонята. Съвършено място да снесат противните си яйца и да отгледат гнусните си рожби. Ненадминат развъдник.

На петия ден от болестта ѝ Клара я намира легната върху завивките като отбурулен лист — свита и безтегловна. Лежи на дясната си страна, а главата и раменете ѝ са отметнати наляво върху смачканата завивка. Широката ѝ тениска е усукана около тялото ѝ.

Клара застава на прага, раздвоена между тревогата и предположението, че работодателката ѝ просто е будувала до късно снощи. Изкушава се да затвори вратата и да се заеме с чистенето. Джоди винаги е била бледа и слаба — жалко създание според Клара. Ала дори в полумрака тя забелязва, че нещо не е наред. Кожата на

госпожа Гилбърт е синкова, хълтналите ѝ очи изглеждат по-зле, отколкото след много тежко пиянство.

— Госпожо Гилбърт? Добре ли сте?

Пристигва в стаята и се привежда над леглото. Нещо се е случило с косата на госпожа Гилбърт. Дългата ѝ красива коса я няма, сякаш я е подстригала с брадвичка. Окаяната бъркотия лепне на туфи по скалпа ѝ. Това смущава най-дълбоко Клара. Тя сграбчва Джоди за китката.

— Госпожо Гилбърт! Събудете се!

Раздруса силно ръката ѝ. Очите се отварят и призрачното същество потреперва. Клара се отдръпва и се прекръства. Излиза бързо от стаята да потърси телефона.

По-късно, след като линейката идва и си отива, Клара влиза в банята и намира липсващата коса — мека, тъмна купчина върху пода. В ъгъла са захвърлени розовеещите градински ножици, нанесли поражението.

Джоди седи в леглото, облегната на възглавници. Ясни, бледи слънчеви лъчи струят през прозореца и осветяват всяка подробност в стаята — черният печат на пералнята върху чаршафа, меката тъкан на одеялото, стените с цвят на мента с бледнеещи петна, коледната звезда върху нощното шкафче, пъстрите лилии върху перваза на прозореца, чието сладостно, гнилостно ухание нахлува в сънищата ѝ.

Подлогата и системите ги няма. Вчера преди закуска за пръв път отиде до банята без чужда помощ. Намери четката си за зъби, гребена си и тоалетните си принадлежности в несесер до мивката. Не знае кой ги е донесъл. Не знае кой е донесъл и цветята. През цялото време в стаята ѝ влизат и излизат хора. В началото почти не ги усеща. Събужда се, вижда някой да седи до леглото ѝ или на стола в ъгъла и пак се унася.

Една от медицинските сестри — с редките зъби — току-що ѝ измери температурата и я нахока:

— Госпожице Брет, когато ви доведоха, се уплашихме, че ще ви изгубим! Защо сте се обезводнили така? Нали знаете, че при грип трябва да се приемат много течности! Защо не казахте на някого, че сте болна? Приятелките ви се разтревожиха сериозно. Всяка би ви помогнала с радост. Защо не ги помолихте да ви донесат сок, да ви измият косата?

Погледне ли се в огледалото, все още се стъписва. Няма спомен как е взела градинските ножици и какви мисли са й минавали през ума. Помни обаче задоволството при вида на купчината коса върху пода. Как й олекна, че тя вече не е част от нея, разделила се е завинаги с нея. Спомените й от боледуването са разпокъсани. Знае обаче, че мнозина се опитваха да се свържат с нея. Помни звъннето на телефона и домофона, чукането по вратата, някои разговори. Особено разговора с доктор Рубен, който й поднесе съболезнования за смъртта на Тод и се извини, че я беспокои в такъв момент. Щял обаче да й съобщи добра новина и тревогите й да намалеят поне с една.

Какви тревоги? Опитва се да си спомни. Върти се в периферията на съзнанието й като откъслечна мелодия. Представя си доктор Рубен — в бяла престилка и попрегърен — и устата му изрича думите му: „Резултати от изследвания“. Затова й се обажда. Резултатите от изследванията на Тод били отрицателни. Послание от гроба. Тод умрял здрав и жените му не са заразени. Една тревога по-малко.

Слава богу, медицинската сестра излезе и я остави на мира. Джоди затваря очи и се сеща за Хари Легрут, посетил я след обяда.

— Е, добре дошла отново при нас. — Хари седна на ръба на леглото и довея миризми от външния свят: на тютюн, на чист въздух, на влажно дърво. Бузите му розовееха, гъстата му посребрена коса бе пригладена безупречно назад. Обясни й как Стефани му се обадила. Клара вдигнала тревога, опитвайки се да се обади на Тод. — Клара мислела, че Тод е жив и здрав. Пропуснала е историята във вестниците, а ти явно не си я уведомила.

Струва му се странно, съдейки по изражението му, ала не настоява за обяснение. Не я пита и за косата. Посетил я главно, за да й съобщи, че са заловили стрелците.

— Стрелците — повтори той в отговор на празния й поглед. — Престъпниците. Двама са. Арестувани са. Съдът ще постанови дали да ги освободят под гаранция.

Не й хареса как й обяснява — търпеливо, внимателно, възможно най-деликатно. Вероятно мъжете са проговорили и всички точки за свързани.

— Потвърдиха версията на следователите — продължи Хари. — Дийн Ковакс ги е наел и им е платил да извършат убийството.

Какви ги приказва? И защо се усмихва? Объркването ѝ сякаш го развеселява. Да я подмами да си признае ли иска? Разбира се. Затова е дошъл в болницата, вместо да почака ден-два и да я покани в кантората си. Решил е да я улови натясно, докато е замаяна от лекарствата и дезориентирана. Ала тя така или иначе възнамеряваше да си признае — болестта ѝ попречи да го направи. Не се налага Хари да изтръгва истината с измама.

Той обаче продължава разгорещено да обяснява — мъжете били местни главорези с предълги досиета. Идентифицирали Дийн, а и множество други улики подкрепиш твърдението им, че той ги е наел.

— Телефонни обаждания, банкови преводи. Ковакс е глупак. Оставил е от ясна по-ясна диря.

Хари ѝ разказа как двамата наемници упорито настоявали, че са невинни. Гръмко и енергично отричали да са извършили престъплението. Наел ли ги е Дийн да свършат работата? Да. Свършили ли са я? Не! При тези думи той се разсмя и се плесна по коляното. Винаги го забавлявали, каза ѝ, отчаяните лъжи, с които престъпниците се опитват да се оправдаят. Дори да ги заловят с окървавени ръце, пак отричат.

Физическите ѝ сили се възстановяват, а с тях се пробужда и умът ѝ. Отначало не знае как да приеме оневиняването, стечението на обстоятелствата, върнало ѝ живота. Стечение на обстоятелствата е най-точния израз. Тя няма навик да приписва подобни събития на повисши сили, грижещи се за нея. Не че не вярва в бог, но няма причина да смята, че бог е защитил нея за сметка на Дийн. Ако бог бе съдия, щеше да отсъди, че и двамата носят еднаква вина.

Спомня си телефонния разговор с Дийн. Гневът, яростта му. Тогава не им обърна особено внимание. Стори ѝ се, че Дийн просто си излива яда. Все пак той бе най-старият приятел на Тод — как да приеме на сериозно изблиците му? Оказва се обаче, че Дийн е поддълбока вода, отколкото е предполагала. Очевидно го е подценявала. Простено ѝ е обаче, защото няма деца и не познава от личен опит родителския инстинкт, непреодолимия порив да защитаваш децата си на всяка цена. А понеже не е мъж, не може да си представи какви мачовски импулси са подвели Дийн да свърне от правия път, да стигне толкова далеч.

Вече е склонна да мисли, че хората на Дийн са истинските виновници, а Хари тълкува правилно твърденията им — като отчаян опит да се оневинят. Каква роля тогава е изиграла Алисън? Вероятно приятелката ѝ не е заслужавала доверие, не е смятала да изпълни обещанието си. Или просто парите са я заслепили. Възможно е също да е платила на Рени, а той да ги е измамил. От друга страна, нищо чудно Алисън и Рени да са извършили услугата, за която им е платила. Или поне да са смятали да я извършат. Джоди би предпочела да не ги подозира, да не подлага на съмнение искреността на Алисън и усърдието на Рени. Налага се обаче да се задоволи с хипотези, понеже никога няма да узнае истината, а и в подобни случаи истината е относителна, сложна, нюансирана. Сигурна е в едно — няма да ѝ възстановят средствата. Навсякъде Алисън я отбягва точно затова.

* * *

Връща се у дома и след ден-два успява да събере сили и да се изправи срещу примигващия телефонен секретар. Открива съобщение от Райън. Типично в негов стил брат ѝ не знае какво се е случило; обажда се ей така, сетил се за нея, по-късно щял да позвъни пак. Райън е непоправим. Липсва ѝ, ала отдавна се е научила да не трепери кога ще се появи отново и пак ще си замине. Благодарение на Джерард Хартман, разбира се.

Странно как животът поднася неочеквани подаръци. Започна да се среща с Джерард като част от обучението си, ала няма как да отрече, че работата с него ѝ помогна да прогледне и да открие важни неща за себе си — например страхотната си способност да не вижда онова, което не иска да вижда, да забравя онова, което не иска да знае, да прогонва фактите от ума си и повече да не помисля за тях. Накратко — да живее, сякаш някои неща никога не са се случвали.

Всеки психолог знае, че не събитието, а реакцията е важна. Избери направосоки десетима души, подложи ги на едно и също житетско изпитание и всеки ще го изпълни с неповторими лични подробности и смисъл. Джоди е от онези, които няма да помислят втори път за него. Нито веднъж. Никога. Случилото се в далечното ѝ детство е напълно и истински забравено, загърбено, погребано, изтрито. Така поне щеше да

вярва, ако не беше учила психология. В крайна сметка се наложи да приеме, че да забравиш и да не се е случвало са две различни неща. Дъската никога не е съвършено чиста; няма начин да върнеш своето аз отпреди събитието; невинността изчезва веднъж и завинаги. Дори да е нежелано, да носи само вреда и злочастие, преживяването е веществено, реално, властно; живее в миналото и въздейства върху настоящето ти, както и да боравиш с него. Бурканът с турния, който си изхвърлил преди години, е отишъл на бунището, ала продължава да съществува там. Възможно е да е счупен, смазан, но не е изчезнал. Може да е забравен, но забравянето е просто навик.

В тази аналогия бунището е несъзнаваното. Не колективното несъзнавано, а личното — индивидуалното, съкровено, неповторимо несъзнавано, където всеки обект е гравиран с твоето име и белязан с твоя печат; несъзнаваното, откъдето обектите понякога те връхлитат ненадейно — както през деня, когато тя чакаше асансьора, след като разказа на Джерард съня за Даръл. Заслужава похвала — и е доказателство за присъствието ѝ на духа — че не пренебрегна ценността на събитието като урок по психология. Всъщност проумя мигом как несъзнаваното не е просто книжна теория, измислена парадигма, плод на развитено въображение, а е реално като носа на лицето и като буркан турния. Според Юнг всичко в несъзнаваното търси външен излаз — неосъзнатите вътрешни обстоятелства се проявяват във външни събития под формата на съдба. Гръцкият философ Хераклит предполага същото, твърдейки, че характерът е съдба.

Колко доволен би останал Джерард да разбере, че сънят ѝ съживи ценния детски спомен. Най-сетне нещо, за което да се хване — стремеше се към него, усещаше как нещо се крие зад кулисите, упорстваше търпеливо и целенасочено, предвкусвайки момента, когато секирата ще се стовари. Джоди се чудеше какви ли знаци е доловил, би искала да го попита, ала в крайна сметка реши да не му се доверява. Запази тайната и никога не я спомена, предпочела да я затвори в кутия и да я задуши без кислород. Сметна, че изборът ѝ се полага по право и дори е за нейно добро. Обучението ѝ подсказваше колко необходимо е такива неща да излизат наяве, ала така или иначе тя нямаше да се промени, детството ѝ щеше да продължи да е извор на щастливи спомени. В живота няма сто процента, а деветдесет и девет са напълно

достатъчни. Оставаше ѝ само да се справи с единия пагубен процент и да намери начин да се примери.

Спрая да общува с по-големия си брат и оттогава го отбягваше неотстъпчиво, не се поддаваше на опитите му да я умилостиви и на молбите му, отблъскваше го безмилостно. Той знае защо; не се налага да му обяснява. Не ѝ го причиняваше дълго — беше юношески гаф, грешка на растежа — ала някои неща са непростими.

Не би простила и на себе си. Родителите ѝ не знаеха, беше сигурна; не биха си затворили очите за такова поведение и няма право да ги вини. Тя трябваше да го спре, преди да опита с Райън. Разбра, че го е направил. Кошмарите на Райън започнаха буквално изневиделица. Пристъпите му бяха необузданни и неочеквани. Райън бе отстъпчиво, податливо дете. Навсякъде Даръл е решил, че с него рискува по-малко. Или просто е проучвал възможностите. Навсякъде не е разсъждавал изобщо, а всичко е било игра на хормони. Както и да е, стореното бе сторено и порасналият Райън — както и Джоди — не поддържаше връзка с Даръл и не споменаваше името му.

Негласно са се споразумели с Райън да не се връщат назад, да не изкопават реликвите, да не разравят местата, където нещата са се объркали. Спомените ѝ за ранните години на Райън и какво той самият помни, или не помни, са недосегаема територия, пустош, забравена история, загърбено минало. Забравянето е просто навик, ала той поражда умиротворение. Преди всичко Райън трябва да е спокоен, да е в безопасност и на воля да напластва нови преживявания върху мълчанието.

Колкото до нея, всяка сутрин тя се събужда и отправя молитва към бога, в когото не смята, че не вярва. Не му приписва заслугата за спасението ѝ, ала има нужда от отдушник за благодарността си. Свободата ѝ е неоценим дар — как всеки ден се събужда в красивия си дом, ходи боса по дебелите вълнени килими, отмества завесите от коприна и памук и разкрива хоризонта, пие френско лате, излиза на разходка с кучето. Съзнава остро — никога не забравя, нито за миг — как заложи всичко на карта. Признателността ѝ е като твърд бонбон и той никога не се топи в устата ѝ.

Благодарна е и на Хари, който работи усърдно за нея и ѝ вдъхва увереност. Съдът е постановил дата за легализиране на завещанието ѝ; подписала е документите, подгответи от Хари. Той е деветдесет

процента сигурен, че Наташа ще приеме извънсъдебно споразумение. Има немалко грижи — чака бебето през пролетта, а делото срещу баща ѝ предстои. Джоди може да си позволи да е щедра. Ще разполага с достатъчно средства, щом продаде сградите с апартаментите и с офисите. Стефани ще ѝ помогне, а когато вече не ѝ е необходима, Джоди ще ѝ предложи прилично обезщетение. Финансово най-вероятно ще пострада Клиф, понеже досега Тод е бил най-доходоносният му клиент. Ала Клиф работи добре и ще си намери нови клиенти.

Джоди съзира промени у себе си. По-мека е, по-земна и по-близка с пациентите си. Разбрала е как и тя е своенравна, алчна, заслепена и заблудена, как е плувала в супата заедно с тях и сега им е благодарна за предаността и съчувствието. Те се примиряваха с отсъствията ѝ, интересуваха се от здравето ѝ. Съдията ѝ донесе цветя, а Бергман ѝ изпече пай. Наистина.

Най-изненадващото обаче е, че всички — включително непостоянната Мери Мери — се съпротивляват по-малко и полагат повече усилия да работят с нея. Понесло ги е някакво течение, заразили са се със сговорчивост и усърдие, с желание да поемат отговорност и да напредват. Всичко започва с отношението, със същностния светоглед, с вярата, с историята, която си разказваш, както твърди Адлер. Промените у нея очевидно въздействат върху клиентите ѝ и тя е принудена да приеме, че човешката природа навсярно е по-податлива, отколкото е предполагала. Не ѝ убягва парадоксът как ужасното ѝ падение я е превърнало в по-умерен скептик.

Странна е мисълта, че Тод го няма, ала неговият син ще живее в света. Ще познае ли момчето, ако се разминат на улицата? Дали чертите на Тод ще прозират призрачно в лицето на сина му, или ще различи поне бегла следа — характерен жест, нещо в позата му? Пита се дали майката на момчето ще му разкаже истината за семейството му, ще го води на свидане при дядо му в затвора. На мястото на Наташа Джоди вероятно би се изкушила да погребе цялата грандиозна каша и никога да не я споменава. Да обясни отсъствието на Дийн с никаква измислена история, или още по-добре — да забрави напълно за Дийн, сякаш и той е умрял, понеже е невъзможно да му прости.

Както и да е, историята всъщност е за двама мъже — приятели от детството: единият мъртъв, а другият — все едно мъртъв. Млада жена

като Наташа не бива да влачи недовършените им дела след себе си, да се обременява със зловредната им карма. Ако е разумна, ще си намери друг съпруг, който да осинови сина на Тод. Хората и без друго преувеличават значимостта на кръвната връзка. Наташа обаче вероятно е склонна да отстоява упорито истината — както повечето си съвременници. Кажете на детето откъде произхожда — то има право да знае. Джоди няма проблем със замъгляването на фактите. Безполезни ли са, някои неща е по-добре да остават неизследвани. Няма нужда да се вторачваш в действителността, ако има по-мек, по-деликатен начин. Неумолимата неотложност е излишна.

ПРИЗНАТЕЛНОСТ

Благодаря на Джон Мейси, че пътува с мен; на Бет Капуста — първата ми и най-добра читателка; на психотерапевтите Даян Скели и Ели Розел, че споделят с мен познанието и прозренията си; на Маргарет Драгу, че ми показва клубния живот; на Брус Бейли, че ме приюти щедро в дома си. За съвестните проучвания съм признателна на Лиса Харисън, Челси Наш-Улф, Барб Уеб, Стив Рейнке и Филип вон Цвек. Никой не заслужава по-голяма благодарност от агентите ми Саманта Хейууд и Кимбърли Уидърспуун. Не бива в никакъв случай да пропускам и Уилям Калахан, както и издателите Тара Синх, Ейдриън Кър, Мериън Доналдсън и Шийла Муди. Накрая, но не на последно място, съм задължена на Карин Мекъс за редакцията, която промени всичко.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.